Incipiunt opera sup cõstitutiones puinciales et Othonis.

Joannis Bellomati Valelli/ de huius opis recõgnitione/ Carmen Decastichon.

Horrebat grauibus/liber hic/per cætera mendis/
Inlcis quas peperit (forte) aliena manus
Hanc faciem ignauo (lector) manuorte fouebat
Seu vilem retinet sentina nauis aquã.
At modo per vestras transibit tutior aures
Nam vigili apposuit nocte minerua manus/
Longa dies/ruptum per multa silentia vidit.
Vidit & in maculas sæpius ire pares.
Hic modo winandi prœlo/tibi tertior exit.
Veris in hoc fuerat cura legentis opus.
V.I.

¶ Johannes perham.

Ignorãtia sacerdotũ ꝛ infra. Ne ds p ignorantiã se excuset ãn sciat artickos fidei/ds oẽs ecclie ministri scire tenenꝯ eos sũmaria (vt sequiꝯ) pstringim⁹ breuitate. ¶ Sciẽdũ est septẽ esse fidei articulos q̃ tinẽtes ad ministeriũ trinitatis: quoꝝ ẽttuoꝝ ptinent ad diuinitatis intrinseca/tres vero ptinẽt ad effectus. Pzimus est vnitas diuie essẽtie i triũ psonaꝝ ĩdiuisibili trinitatẽ. Juxta illud. Credo i vnũ deũ. Scds est credere patrẽ ingenitũ esse deũ. Tertiꝰ est credere filiũ vnigenitũ esse deũ. Quartꝰ ẽ credere spm̃ sctm̃/nec genitũ/nec ingenitũ esse deũ: ꝛ a pẽ ꝛ filio ꝓcedentẽ. Quintꝰ est creatio celi et tre. Hoc est ois vilibilis ꝛ inuisibilis creature a tota indiuisibili trinitate. Sextꝰ est satisfactio ecclie p ihm̃ sctm̃ et gẽte sacramẽta. et cetera oia in q̃bus cõtinet ecclia xp̃iana. In quo intelligiꝯ q ecclia cũ suis sacramẽtis ꝛ legibꝰ p spm̃ sctm̃ omi hoi q̃tũcunq; ptõzi sufficit ad salutem q extra eccleliã nõ est salus. Septimũ est cõsũmatio ecclie p gloziã eternã in carne et aĩa veraciter sulcitãde. ꝛ p oppositũ itelligiꝯ dãnatio eterna reprobor. Itẽ alii septẽ articuli ptinẽt ad xp̃i humanitatẽ. Pzimꝰ est incarnatio seu ha carnis assũptio/ex sola per spm̃ sctm̃ virgine gl'iosa. Scds est veri ĩcarnati dei natiuitas ex virgine incorrupta. Tertiꝰ est veri xp̃i passio/ꝛ mors in cruce sub tyranno pylato. Quartus est descensio xp̃i ad inferos in anima quiescẽte corpore. in sepulchro ad spoliationẽ tartari. Quintꝰ est vera xp̃i resurrectio. Sextꝰ est vera ip̃ius ad celos ascẽsio. Septimus est ipsius vẽturi ad iudicium certissima expectatio. ¶ Idem

Altissimus ꝛ infra. Attendãt sacerdotes q cũ cõmunionẽ sacramẽti porrigũt simplicibꝰ tpe paschali vl' alio sollicite eos instruãt sub panis specie eis simul dari corpus ꝛ sanguinẽ dñi/immo xp̃m integrum viuum ꝛ verum q̃ totꝰ est sub specie sacramẽti. Docẽãt etiã cognoscẽ q

DEC 24 1930

id quod eisdē tpibus in calice ppinat nō est sacramentū sed vinū purū eis hauriēdū traditū vt faciliº sacramētū glutiant qōceperūt. Solis eni celebrantibus sanguinem sub specie vini cōsecrati sumere i huiusmodi minoribus ecclesiis est cōcessū. Instruāt etiā eosdē sumptū oresacramentū nō nimis dentibus cōminuere: sz tritū modice sorbere pfecte: ne particulā aliquā eueniat in dētiū interstitiis vel alibi remanere. ¶ De cōstitutionibus. Idē.

QUia icōtinētie vitiū ⁊ infra. Cōstitutiōez dñi octoboni cōtra cōcubinarios editā pcipimº inuiolabilit obseruari. Omnibusq; ⁊ singulis coepis suffraganeis nostris in virtute obedētie: ⁊ sub pena suspensionis ab officio ⁊ bñficio quā in ipsos ferimº si spōte circa hec fuerit negligētes firmiter iniungendo mandamº quatinº cōstitutionē predictā faciāt in quatuor anni pcipalibus capitulis ruralibº p se: vel p eorº officiales: vl' saltē p decanos rurales vel gerentes eorº vices distincte ⁊ apte corā toto capitulo: exclusis laicis recitari. Quā recitationē p monitiōe habere volumº/ vt libere cōtra oēs viciosos hmōi p cedi valeat: ne caulari possint cū ad executionē pdictiōis in eos late tnialit i cstitutiōe pdicta pcessū fuerit: se monitos nō fuisse. Si q; aūt pdicte cōstitutiōis recitationem maliciose ipedierit excōicatiōi subiaceāt ipo facto. Si qs vero neglexerit eā recitare vel decanº vel gerēs vicē ei⁹ omni sexta feria in pane ⁊ aq̄ ieiunare teneat (nisi infirmitas impedierit) donec in sequenti capitulo ipsā recitauerit seu fecerit recitari. ¶ Joannes stratfort.

EXterioz habitus ⁊ infra. Autoritate consilii pcipimus/ vt locoz ordinarii qbº de subditoz excessibº spectat inquirere in locis sue iurisdictiōi subiectis: per se vel alios annuatim inquirant sup obseruatione cōstitutionis per nos edite de habitu clericali. Et contra reos i hac parte constitutionē ipsam per penas in eadem limitatas diligenti cautela faciant obseruari. ¶ Idem.

HAius autē ꝯsilii ꝯstitutiões ⁊ puisa remedia pꝛecipim⁹ vt nr̄a puincia cātuarien̄sis futuris tpibus i uiolabiliter obseruari. Mādantes nr̄is coepis et suffraganeis vniuersis: vt ipsas cōstitutiões p se vel p alios (vt eius exigit) publicēt ⁊ faciāt publicari. ac i publicā notionē deduci: ad vtilitatē coēm laudē ⁊ gr̄iam nois ihesu xp̄i

¶ De consuetudine. Symon langham.

STatutū et infra. Qz vo hui⁹ occasiōe statuti inter rectores eccliarū ⁊ parochianos suos lites quas extinguere cupimus frequētius oriunt̄/illud durimus synodali interp̄tatione declarandū: vt videlicet si decedēs tria vel plura cuiuscūq; gn̄is i bonis suis habuerit aialia optima: cui de iure fuerit debitū: reseruato ecclesie sue: actua sacramētaꝛecepit dū viueret: sine dolo fraude seu cō tradictione qualibet p recōpensatione subtractiōis decimaꝝ personaliū necnō et oblationū: sc̄dm melius aial reseruet post obitū p salute anime sue ecclie sue hmōi libe randū/q; si duo tm̄ i uno decedētis extiterint animalia de mansuetudine ecclesie exactio quelibet nomie mozturii remittatur. Quodq; si mulier superstite viro obierit ad solutionē mozturii minime coerceat. Sz si post obitū mariti in domo cū familie regimine vidua p annū supuixerit/iuxta formā superi⁹ scriptā ad mozturiū obligetur. Hac autē interpꝛetatione ꝯsuetudini laudabili super mozturiis i nostra pꝛouincia aliter obseruare. nolum⁹ pꝛeiudicium generari: quin si decedēs numeꝝ hmōi aialium habuerit: seu habuerit vir ve aut vxoꝛ pꝛi⁹ aut post decesserit: super p̄statione mozturii ꝯsuetudo ecclesiastica obseruet. ¶ Ad solutionē autē debiti de iure vel cōsuetudine mozturii renuētes volumus p locoꝝ ordinarios censura ecclesiastica coartari. Edmundus.

NUllus rectoꝛ decimas ecclie sue nōdū pceptas vēdere p̄sumat ante annūciationē btē marie v̄ginis: a quo die fructus de ꝯsuetudine cedere debēt: ad ipsoꝝ rectoꝝ/

si ante hmõi fructuum perceptionem decesserint: debita vel legata persoluenda. ¶ Idem Edmundus.

EOs qui nõ ex legittimo matrimonio nati sũt: ⁊ absq; dispẽsatione sufficienti ozdinati fuerint: eos etiã q̃ nõ suis epis pzeter licentiã suoꝝ epoꝝ seu pzelatozũ ad sacros ozdines pzomoti fuerint: ab executiõe ozdinis suc suscepti suspendimus: donec dispensationis gr̃am fuerit consecuti. ¶ Item decernim⁹ q̃ hi qui in cõscientia peccati mozalis pzius ppetrati/ vel ꝓpter questum temporale tantum sacrum ozdinẽ susceperint: officiũ suum non exequantur: nisi pzius a peccato hmõi per sacramentum penitentie fuerint experti. ¶ Idem edmundus.

IN pzimis ⁊ infra. Dẽs qui irregularitatem in ozdine susceptо: vel aũ vl̃ post ozdines susceptos cõstat ꝛtraxisse. Nisi cũ eis dispensatũ fuerit expzesse ꝓ eos qui cũ eis dispẽsare poterunt/ ab officii executione denuncia mus esse suspẽsos: donec cũ eis super hoc legittime fuerit dispensatum Irregulares quo ad pzomissa intelligim⁹ homicidas aduocatos in causa sãguinis/ symoniacos interuentozes symoniacarũ pactionũ. Et qui a labe illa infecti sciẽter ozdines susceperunt: ab hereticis scismaticis vel noiatim excõicatis scient̃ ozdinatos. ¶ Itẽ bigamos coꝛruptaꝝ maritos: deo sacratarũ virginũ violatozes: excõicatos ⁊ furtiue ozdines suscipientes soꝛtilegos ⁊ ecclesiarũ incendiarios/ ⁊ qui alii huiusmodi existunt.

¶ De tempozibus ozdinandozũ. Richardus.

QUia quidã ⁊ infra. Epis nẽe iurisdictiõi discretus q̃ sciẽt̃ clericũ vl̃ parochianũ alteri⁹ epi ozdinauerit sine ipsi⁹ epi licẽtia speciali/ ab ipsi⁹ collatiõe ad quẽ talẽ susceperit vl̃ ozdinauerit/ vsq; ad cõdignã satisfactionem se nouerit esse suspensum. walterus

QUm quanta ⁊ infra. Pzohibemus ne ꝙs abbas vel pzioz monach⁹ vel canonic⁹ suos ab alio epo q̃ loci diocesano faciat ozdiari/ nisi cũ litteris dimissoziis ipius

epi: vel in eius absentia vicarii sui generalis.

¶ De scrutinio in ozdine faciendo. ¶ Idem.

Qm quanta ⁊ infra. Nullus ad ozdines accedat vl' admittat: nisi canonice fuerit examiatus Minozes clerici ad inferiozes gradus non admittant: nisi idoneos habeāt pzelentatozes/⁊ p testimoniū eozū admittantur Nullus etiam symoniacus/homicida/excōicatus / vsurarius/sacrilegus/incēdiarius/ vel falsarius/ vel alius habēs canonicum impedimentū ad quoscūq; ozdines pzesumat accedere/ vel ad eosdē pzesēterur: aut quomodolibet admittatur. ¶ De sacra vnctione. Edmundus.

Q Anni chrismales nōnisi in vsum oznamētoz ecclie conuertantur. Similiter alia oznamenta ecclesie q̄ pontificalem accipiunt benedictionē nullo modo i ppha nos vsus deputētur. Et archidiaconus in sua visitatiōe an hoc seruetur diligenter inquirat. ¶ walterus.

Sacerdos ⁊ infra. Adultus confirmandus per sacerdotem loci vt pzius cōfiteatur admonendus est/ et sic postea confirmetur: et ad confirmationem veniat ieiun⁹ ob reuerentiam sacramenti. Frequenter etiam moneantur parentes per sacerdotes vt paruulos baptisatos ad cōfirmationē ducāt: nec diu expectent aduentū epi. Oz pzo cōfirmatione pueros ad eum ducāt/ vbi eum pzope adesse audierint post baptismū q̄citius poterunt secūq; falcias siue ligaturas deferāt cōpetētes. Paruuli quoq; confirmati tertia die post cōfirmationē deponent ad ecclesiam et frontes eoz p man⁹ sacerdotuz in baptisterio ppter reuerentiā chrismatis abluantur: ⁊ ibidē ligature eoz tūc insimul concrement. Nec ad cōfirmationē nullꝰ puer teneāt a patre vitrico/ vel matre nouerca. Et volumus q̄ hec pbitio sepe per sacerdotes in ecclesiis publicetur vt sciant parētes ac alii qui pueros tenēt ad confirmandum q̄ spirituale vinculum in hoc sacramēto ita cōtrahitur vt in baptismo. ¶ Idem.

CUm magna reuerentia deferatur oleū infirmoꝝ ad infirmos/ & ipsos inungant sacerdotes cum magna deuotione & oꝛationū celebꝛitate que ad hoc sunt oꝛdinate. Moneāt populū sepe sacerdotes cū magna deuotiōe/ eos sal⁹ē q̄ sunt etatis. xiiii. annoꝝ & supꝛa: ad extreme vnct⁹onis sacramentū recipiendū. Et q̄ post sacramē tum susceptum licite possit reuerti ad opus cōiugale. Et fect⁹ eni istius sacramēti patet ex verbis apostoli Jacobi dicētis. Si infirmat̄ q̄s ex vobis iducat pꝛesbyteros ecclie vt oꝛēt sup illum/ vngentes eū oleo sc̄ō i noie dn̄i Et oꝛatio fidei saluabit infirmū/ et alleuiabit eum dn̄s. Et si in pectatis sit dimittēt̄ ei. ¶ Pecham.

CUm sacri crismatis cōfectio de anno in annum per locoꝝ epos sit agēda iuxta sacꝛoꝝ canonū sanctiones/ et ipsū chꝛisma per eosdē confectū annuatim fidelibus sit tradendū/ et vet⁹ seu q̄d̄ supereſt de veteri chꝛismate sit i sacris ecclesiis cōcremādū. Pꝛesbyteri quoq̄ q̄ pꝛesūt ecclesiis aut p se aut p diaconos aut subdiaconos a locoꝝ epis: annis singulis ad̄ pasche solēnitatē/ vl̄ q̄citius fieri poterit sacrū chꝛisma a singulis ecclesiis petere teneāt adeo/ vt si q̄s de alio chꝛismate q̄ de isto nouo q̄d̄ ꝓpꝛia epi largitiōe seu ꝓcessione accepit baptisare vel baptisatū in vertice vngere (nisi forte occupāte moꝛte) tentauerit ipse in se dānationis manifestat̄ ꝓtulisse sniam. Quidā tñ ignoꝛantia crassa ducti q̄ dolo d̄z esse vicina vl̄ spū ꝓtumari sacris i hac pte canonibus reluctātes q̄d̄ a crimine idolatrie seu pct̄ō ariolandi nō multū oberrat/ vetus chꝛisma alicubi p biennū/ alicubi p tricēnū et eo amplꝰ reseruātes eodē in baptismate et aliis sacrificiis dānabiliter abutūt̄/ nouū ab epis locoꝝ de anno in annū nec petentes. Q̄d̄ ne fiat de cet⁹o districte pꝛecipimus sub pena suspensionis ferimus in contumaces contrariū facientes Quod idipsum de sacro catheꝛcuminoꝝ oleo sane accipiendum credimus intellectu. ¶ Idem.

CONfirmationis et infra. Contra negligentes confirmationis suscipere sacramentū statuimus: q̄ nullus ad sacramentū corporis ⁊ sanguinis dñi admittatur extra articulum mortis nisi fuerit confirmat⁹/ vel nisi a receptione cōfirmatiōis rationabiliter fuerit impedit⁹.

¶ De sacramentis iterandis vel non. walterus.

SAcerdotes ⁊ infra. Caueāt diligenter parentes ne paruulos suos perferāt iterato confirmandos: cū et ipsi paruuli p̄ ipm sacramētū iteratū efficiātur irregulares: si masculi fuerint. Et ipsi parentes ex tali negligentia graui scōm canones subiaceāt vltioni. ¶ Idem.

SAcramē tū extreme vnctiōis āno elapso: pōt licite iterari: vt videlz quolz anno semel cōferat̄ i grauī infirmitate de q̄ metus mortis imminet egroto. ¶ Pechā.

QUod in q̄structione ⁊ infra. Si forte cōtingat pueros propter mortis periculū a laicis baptisari: caueant sacerdotes ne baptismum legittime factū audeāt iterare. ¶ Idem.

IGnorātia sacerdoti et ifra. Septē sūt gē sacramēta quorū dispensatores: sūt ecclesie prelati. Quorū quinq; ab hoibus debent recipi rp̄ianis: vtpote baptism⁹ confirmatio/ penitentia / eucharistia suo tpe et extrema vnctio. que tantum illis dari debet/ qui grauis infirmitatis iudiciis vidēt mortis appropinquare periculo quibus si fieri potest detur: cū sunt compotes mētis et rationis. Et si cōtingat eos freneti vel alia quacūq; alienatione mentis laborare. Si ante alienationem erant de salute sua solliciti. Cōsulimus nihilominus hoc sacramentū eis fiducialiter ministrari. Credimus enim et experimētis didicimus q̄ tūcunq; frenetico si tamē p̄destinationis sit filius ipsius susceptionē vel ad habendū dilucidū interuallū vti saltē ad p̄uale q̄modū: vtpote ad augmētum gē p̄futurā. Sunt et alia duo sacramenta sc̄z ordo et matrimoniū. Quorū primus perfectus conuenit. scōm

vero noui testamēti tpe solis cōuenit impfectis: ⁊ tñ ipm ex vi sacramēti credimus largiri gram si sincero animo contrahatur. ¶ De filiis ꝓsbyterorū. Idem

QUm a iure sit inhibitū ne absq; dispensatiōe aplica ꝓficiant filii rectorū aut ꝓsbyteroꝝ in ecclesiis quibus patres eorum immediate seu proximo ministrarunt: et constet ipsa beneficia vacare. Si cōtrariū de facto fuerit attemptatū/ ꝓcipimus vt ꝓlati de ecclesiis sic vacantibus diligenter inquirant: et iuxta iuris exigētiam de eis non differant ordinare. Cautius ꝓcauētes de cetero ne tales ad hmōi bñficia vllo titulo admittāt nec cōtra iustitiā hereditati crucifixi ꝑ surreptionē loc⁹ successioni pateat.

¶ De clericis peregrinis. walterus.

QUm quanta et infra. Ordinati in hybernia/ wallia seu scotia/ sine literis ordinariorū suoꝝ commēdatitus/ vel dimissoriis nō admittant a quocūq; ibra ꝓuinciā nostrā ad ordinis sic suscepti executionē: nisi magna necessitas inducat: et tunc qđ cū eis auctoritate sufficienti fuerit dispēsatum sup executione ordinis mēorati/ vl' alias a suis ordiariis ordo sic susceptus ratificet. Proui so nihilomin⁹ q; nullo modo admittant: nisi ꝓius cōstiterit de eoꝝ legittima ordinatione/ vite mundicia/ pariꝫ et lr̄atura. Itē ꝓcipim⁹ ne sacerdotes ignoti (de quorū ordinatione nō cōstat) ad diuinoꝝ celebrationē deseruiē in ecclesiis admittant: nisi de licētia ep̄i dioceſani: cū per litteras testioniales/ vel testimoniū bonoꝝ virorū eis de eoꝝ vere constiterit ordinatione: ⁊ sufficienter fuerit facta fides. ¶ Thomas arundel in ꝙlio Oronien.

REuerendissime synodo et infra. Nullus capellan⁹ admittat ad celebrandū in aliqua dioceſi nr̄e. Cātuarienſi ꝓuincie: in qua oriūdus siue ordinat⁹ nō fuerit nisi deferat secū lr̄as ordinū suoꝝ atq; lr̄as ꝙmēdatitias dioceſani sui. Et nihilomin⁹ alioꝝ ep̄oꝝ siue in quoꝝ dio

celibus interi p magnū tps cōuersat⁹ est. In qb⁹ exp̄sse ca ueri volum⁹ ꝫ mādam⁹ de moꝛib⁹ ꝫ cōuersatiōe ei⁹dē/ ꝫ an sit diffamat⁹ de ꝫ sup aliq̄bus nouis opinionib⁹ i fide catholica/ aut bois moꝛib⁹ male sapiētib⁹/ vel sit de eisdē oino imunis. alioq̄n tā ipe celebꝛās q̄ ipz sit celebꝛare p= mittēs acrit puniat. ¶ De offō archidiaconi. Stephan⁹ archidiaconi scōz apostolū. Nō q[illegible]ua sūt que rāt/ sed que iesu xp̄i i sua visitatione p̄uideāt q ca non misse emendet/ ꝫ q sacerdotes rite nouerint v̄ba ca nonis p̄ferre et baptismatis/ et q i hac parte sanū habe= ant intellectū. Doceant eni laicos in qua foꝛma baptisa re debeant in casu necessitatis/ vt saltē hoc sciāt facere in aliquo idiomate. P̄ꝛouideant quoq̄ diligenter archidia coni q iuxta foꝛmā gn̄at̄ z̄lilii eucharistie chꝛisma ꝫ oleū sctm. Saluo sub clauibus fideli custodie recōdātur p̄pu tata. Habeant etiā archidiaconi i scriptis redacta oia oꝛ namenta et vtensilia eccleziaꝝ. Vestes quoq̄ et libꝛos singulis annis suo faciant conspectui p̄zsentari/ vt vide ant q̄ fuerūt adiecta p diligētiā ꝓlonaꝝ/ vl q̄ tpe interme dio p ipsaꝝ maliciā vel imperitiā deperierūt. Item p̄ui deant de possessionibus/ vt ita singulis annis p̄ꝛoficiāt ne ecclia suo iure defraudetur. ¶ Pecham. Eisdē etiā tpibus ꝫ infra. De publicatiōe articuloꝝ fienda/ quibus sententia excōicationis incurritur ipo facto archidiaconi diligēter inq̄rāt. Et quotiēs p̄z= bꝛteros inuenerit ilꝛuctionē moꝛtalē: videlicet. xiiii. ar ticl'oꝝ fidei/ decē mādatoꝝ decalogi/ duoꝝ p̄ceptoꝝ euā gelii/ septē opeꝝ mie/ ꝫ septē pctoꝝ crimialiū cū sua p̄ꝛo= genie/ septē virtutū p̄ncipaliū/ ac septē sacramētoꝝ gē seu excōicationū sniās statutis tpibus populo minime p̄= dicasse seu publicasse: totiēs eos arguant/ et pena canoni ca castigādo supplere ꝛpellant/ quod temere admiserunt Sint ecclesiaꝝ rectoꝛes et infra. P̄ꝛo= ¶ walterus uideāt archidiaconi vt lintheamina et alia oꝛnamē

ta altaris sicut decet sint honesta. Et libros habeat eccl'a idoneos ad psallendū pariter ⁊ legendū: et ad manus duplicia sacerdotalia vestimēta: ⁊ vt honor debitus diuinis officiis in omnibus impēdatur. Pzecipimus etiā vt qui altari ministrat suppellicio induatur. ¶ Idem.

ARchidiaconi ⁊ infra. Iniungimus archidiaconis ⁊ eozum officialibus vt in visitationib⁹ ecclesiarum faciendis: diligentem adhibeant cōsideratiōē ad fabzicam ecclesie/ ⁊ maxime cancelli si forte indigeant reparatione: et si quos inuenerint defect⁹ huiusmodi/ certū sub pena pzetigāt terminum infra quem emēdentur vl' supleātur/ per se ⁊ suos inquirant: in parochia in qua officium visitationis impendunt in rebus vel personis aliqd fuerit cozrigendū et excessus si qs ibidem inuenerint vl' tunc vel in pzoximo capitulo cozrigantur.

¶ De officio archipzelbyteri. Pecham.

IGnozātia sacerdotū ⁊ infra. Pzecipim⁹ vt quilibet sacerdos plebi pzesidēs: quater i anno/ hoc ē semel in qualibet quarta anni/ die vna solēni vel pluribus/ per se vel p aliū exponat populo vulgariter absq; cuiuslibet subtilitatis textura fantastica. xiiii. fidei articulos/ decē mādata decalogi/ duo pzecepta euangelii scz gemine charitatis/ septē opera mie/ septē pcā mozталia sua cū pgenie/ septem virtutes p̄ncipales/ ac septē gratie sacramenta. Et ne quis a pzedictis p ignozantiā se excuset/ expositis. xiiii. fidei articulis sub titulo ꝑgruēti. cetera sub quadam vt sequitur pstringimus/ summaria bzeuitate. Decē enī mandatoz pzecepta veteris testamenti/ tria ozdinant ad deū/ q̄ dicunt mandata pzime tabule/ septē vero ad primū/ q̄ dicunt mādata scde tabule. In pzimis p hibet ois idolatria/ cū dz. Nō habeas deos alienos cozā me/ in quo implicite phibet oia sozтilegia ⁊ oēs incantationes cum superstitionibus caracter et huiusmodi figmētoz. In secundo mandato cum dz. Non assumes nomen

dei tui in vanū/pzohibetur pzincipaliter hereſis vniuer
ſa:et ſecundarie omnis blaſphemia et irreuerens dei no
minatio/ et pzecipue in periurio. Jn tertio mādato cum
dicitur. Memento vt ſabbatū ſanctifices/ pzecipitur cul
tus religionis chziſtiane/ad quē indifferent clerici ⁊ laici
obligātur. Vbi ſciendū eſt q obligatio ad feriandū i ſab
bato legali ſecundū formā veteris teſtamenti expirauit
omnino cum ceteris in lege cerimoniis: ⁊ ſufficit in nouo
teſtamento modus vacandi diuino cultui dieb⁹ dñicis ⁊
ceteris diebus ſolēnibus/ad hoc auctozitate eccleſie de-
putatis:quibus diebus modus vacādi non eſt ſumēdus
a ſuperſtitiōe iudaica:ſed a canonicis inſtitutus. Pzimū
ſecunde tabule mandatum eſt/patrem ⁊ matrem explī-
cite tpaliter et ſpūaliter honozare/ implicite autē q ſcōa
rio ois homo p merito ſui grad⁹ ex eodē mādato intelli-
gitur honozādus. Jn hoc mādato aūt intelligit nō ſolū
pater et mater carnaliter/ verūetiā ſpūaliter:vt pat ſit
pzelatus eccle mediatus vl'imediatus/mater aūt eccliа
cuius ſunt filii catholici vniuerſi. Scdm eſt/non occides
in quo explicite inhibet illicita pſona alicui⁹ iterēptio cō
ſenſu/ōbo/opere/vl'fauoze Jmplicite vero ois iuſta ali
cuius pſone leſio inhibet. Spūaliter vero occidūt qui nō
reficiūt indigētes. Similiter occidūt qui detrahūt vl' q
innocentes oppzimūt ⁊ cōfundūt. Tertiū mandatū eſt/
nō mechaberis:in quo explicite inhibet adulteriū:īplici-
te vero foznicatio q explicite phibet i Deut. xiii. vbi dz.
Non erit meretrix de filiab⁹ iſrael/nec ſcoztator de filiis
iſrael. Jnhibet etiā i eodē mādato ois ymixtio viri ⁊ mu
lieris:quā bona matrimonii nō excuſāt. Dis etiā nō vo
lūtaria pollutio quocūq; modo ſtudioſe vel volūtaria p
curata. Quartū mādatū eſt Nō furtū facies. Jn quo ex-
plicite phibet clādeſtina contractio rei aliene inuito dño.
Jmplicite vero ois iniurioſa/ſeu p fraudē / ſeu p vſurā/
ſeu p violentiā/ſeu p metū rei vſurpatio aliene. Quintū

mādatū est. Nō loquer̄ ꝓra fratrē tuū/siue ꝓximū/ fal
sū testimoniū. In quo expliciteꝑhibet falsa testificatio
ad nocēdū. Implicite aūt falsa testificatio ad idignū cō
tra merita promouenda. In hoc etiā mandato oē mēda
cium:sed pniciosum precipue condēnat. Sextū mādatū
est. Non cōcupisces domū prorimi tui:supple cū eius iu
ria. In quo mādato implicite ꝑhibet cupiditas possessi-
onis immobilis catholici precipue cuiuscūq;. Septimus
mandatū est. Nō deliderabis vxorē ꝓximi tui/neq; ser
uū/neq; ancillā/nō bouē/nō asinū/ nec oīa q̄ illi⁹ sunt
in quib⁹ oīs cupiditas possessiōis aliene/ꝯtū ad res mo
biles cōdēnatur. His aūt decē mādatis superaddit euā
geliū duo videlicet dilectionē dei et ꝓximi. Deū diligit q̄
ꝑdicta mādata ex amore ⁊ nō timore bñ custodit. Pxori
mū aūt debet quilibet diligere sicut seipsū:vbi hec parti
cula sicut nō dicit equalitatē. sed cōformitatē/vt videl;
Diligas ꝓximū tuū ad qđ teipm:hoc est ad bonū ⁊ nō ad
malum/⁊ quō teipm/hoc est spūaliē ⁊ nō carnaliter scdm
q̄ carnaliter dicit vitiū. Itē ꝯtū teipz:hoc est i prosperi
tate ⁊ aduersitate/sanitate et infirmitate. Item ꝯtum
teipsū respectu tꝫaliū ꝑ tāto et plus diligas oēm hoiem
et singulos:ꝙ oēm affluentiā tꝫalem. Itē sicut teipm:ꝑ
tāto et plus diligas ꝓximi tui aiam siue aie salutē eter
nā:ꝙ ꝓpriā tuā vitā tꝫalē/sicut etiā aie tue vitā:debes
ꝓponere vite carnis tue. Itē qualit teipm:vt videlicet
oīni homini i necessitate subuenias:sicut tibi velles i ne-
cessitate simiſiter subueniri. Per eni oia intelligunt cū
dicit. Diliges ꝓximū tuū. ⁊c. ¶ Per aūt mie sunt opera
q̄ ex euāgelio Mathei patefiūt:q̄ sūt. Pascere famelicū
Potare sitiētē Hospitio recipe peregrinū Vestire nudū
Visitare infirmū. Cōsolari carcere mācipatū. Septimū
ex tobia colligit:qđ est sepelire corpa mortuoꝝ ¶ Septē
vo pcta capitalia sunt:superbia/inuidia/ira/odiū/ accidia
auaritia/gula/luxuria. Et est superbia amor excellentie ꝑ

prie de q̄ oriunt iactantia/ostētatio/ypocrisis/ scismata/ ⁊ similia. Inuidia vero est odiū felicitatis aliene/de qua oriuntur detractio/murmuratio dissētio/ puersa iudicia ⁊ similia. Ira est appetit⁹ vindicte et nocumenti alieni q̄ cū pseuerat i cor de fit odiū/de q̄ oriunt persecutiōes verbor ⁊ ctōr plage/homicidia ⁊ similia. Accidia est tedium boni spūalis ex quo homo nec in deo/nec in diuinis laudibus delectat. Ex qua sequit ignauia/ pusillanimitas/ desperatio/et similia. Auaritia est immoderat⁹ amor mobilis vel imobilis affluētie: vel illicite acq̄rendo/vel illicite detinēdo. Ex qua oriūt fraus/furta/sacrilegiū/symonia et oē turpe lucrū. Gula est imoderat⁹ amor delectatiōis scōm gustū i cibo ⁊ potu. In qua q̄ntuplicit peccat. videlicet in tpe q̄ comedit nimis mane vel nimis tarde/aut nimis affluēte. Itē in qualitate q̄ querūt cibaria nimis delicata. Itē in q̄titate/q̄ nimis comedit aut bibit/ q̄ est vilissimū gen⁹ gule/⁊ est nimiū in cib ⁊ potu q̄ corp⁹ aggrauat vel q̄ impedit sensū interiorē aut exteriorē seu q̄ ledit corporis sanitatē. Itē in auiditate ⁊ voracitate et vltimo in curiosa alimentor̄ pparatione p gule delicijs excitādis. Que quinq̄ cōtinētur i hoc versu. Ebrie propere laute nimis ardenter studiose. Luxuriā nō oportet notificare/cuius infamia aerem inficit vniuersū. Septē virtutes principales sūt. Fides/ spes charitas/que ordinantur ad deū/et ideo theologice appellant. Prudentia temperantia/iustitia/et fortitudo/per quas ad seipsū et proximū homo ordinatur. Et est act⁹ prudētie bonū eligere. Actus iustitie recte facere. Actus autē tēperātie nō impedire delictis. Act⁹ fortitudinis non dimittere bonū agendū pro angustijs aut molestijs quibuscūq̄. Et dicūt he quattuor virtutes cardinales. Hoc est principales/ q̄ i istis quattuor plures alie sunt subiecte de quibus/ q̄ pro simplicib⁹ laborant⁹/ad pfs amplius nō tractam⁹ de. vii. gēe sacramētis supradictū est in loco suo. ¶ Edmundus.

De officiis vicarii. De officio iudicis ordinarii.

Ite cõmoneãt sacerdotes mulieres pgnãtes & parochia: vt cũ ipa part⁹ instare intellexerint sibi pro uideant q aquã promptam et paratam habeant pro partu/si immineat necessitas baptisando/et ppter imminẽs periculum cõfiteank sacerdoti/ne subito preoccupate nõ possint cum voluerint copiam habere sacerdotis.

¶ Stephanus in consilio Oronien si.

Presbyterorꝝ et infra. Presentis cõsilii diffinitione districte durimus iniungẽdum. vt rectores et vicarii plebes sibi commissas pabulo verbi dei/ secũdũ quod fuerit eis inspiratum/informare procurẽt/ne canes muti merito iudicẽtur/cum latratu salubri/ a caulis dominicis lupoꝝ spiritualium morsus non expellãt. Istud etiã euangelii memoriter retinentes q in nouissimo examine visitatores ifirmoꝝ premio remunerabunt eterno quotiens fuerint accersiti/celeriter accedãt & hilarik ad egrotos. ¶ De officio vicarii. Idem.

Quum hostis & infra. Statuim⁹ vt nullus epoꝝ puinde ie nke quẽq ad vicariã admittat/nisi velit i ecclesia i qua ei vicaria creditur/plonaliter ministrare. Ita talis existat q infra breue tempus valeat i presbyterũ ordinari. Quod si admissus fuerit alicꝫ & noluerit i presbyterum ordinari vicarii beneficio spolietur. ¶ Idem.

Quoniã & infra. Statuim⁹ vt vicario perpetuo ad minus reddit⁹ qnq marchaꝝ assignet/q sez p quinq marchis solet dari ad firmam/nisi forte i illis partib⁹ wallie sit/in qbus propter tenuitatẽ ecclesiaꝝ minoꝝ stipendio vicarii sint contenti. Prouideat quoq diocesan⁹ episcopus pensata ecclesie facultate/vtrum vicari⁹ onera ecclesiastica subire debeat aut persona/ad ea simul debeat conferre vtriq. Prouiso tamen q archidiaconus loci siue ab illis aut altero eorum debent procurari: vna tãtum procuratione sit contentus.

¶ De officio iudicis ordinarii Idem.

De offō in.oz. De maio.⁊ obe. De treu.⁊ pa. De trāsac.

Statuim⁹ auctozitate pñtis cōsilii vt ꝑlati singuli elemosynarios honestos habeāt. Et vt ipsi ꝑlati iu xta capitulū sint hospitales:⁊ vt hozis cōpetētib⁹ ⁊ pauperes audiētdos:⁊ iustitiā exhibēdo suā i publico exhiberi pzesentiā ꝓcurēt:⁊ in ꝑsonis ꝓpziis cōfessionibus audiēdis iterdū inēsint ⁊ penitētiis iūgēdis. ¶ Bonifaci.

Item statuim⁹ q epi in synodis et aliis conuocationib⁹/⁊ singuli archidiaconi i suis capitulis:⁊ capellani ecclesiaꝝ parochialiū in suis ecclesiis ter i anno denūciēt oibus qui clericali pziuilegio gaudere voluerint:q habitū clericalē necnō cozā tōsurā patenter in locis debitis deferāt competētem:⁊ maxime cozam suis ozdinariis in ecclesiis:et in congregationibus clericozū.

¶ De maiozitate et obedientia. Robertus.

Pzesbyteri ⁊ infra. Capellanis ad celebzandū i quacūq; ecclesia nostre ꝓuincie receptis:debet iniungi i virtute obediētie:vt sint pñtes i dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis ac aliis qñ ⁊ vbi matutie/misse/⁊ alie hoze cū nota dicūtur/canētes/legentes/⁊ ꝑsalmodizantes:sup quibus ab eis in ipsozū receptiōe iuramētū recipi volumus ⁊ ꝑsta ri. Item pzesbyteros hmōi iuramēto volumus astringi: q rectozib⁹ ⁊ vicariis et pzesidētibus ecclesiaꝝ seu capellaꝝ in ꝯbus celebzauerint non detrahant:sed q eis similiter parebunt et debitā reuerentiā faciāt et impēdant.

¶ De treuga et pace. Edmundus.

Magna nobis ⁊ infra. Districtiōe pzecipimus :quatinus rectozes ⁊ vicarii:ac alii ecclesiaꝝ curati: pacē(inquātū in eis est)cū oibus habētes parochianos suos moneāt vt i vnitate fidei ⁊ pacis vinculo vnū cozpus sint in xp̄o. Inimicitias si exoztę fuerint in parochiis diligēter sedātes/amicitias copulantes/ discozdantes ad concozdiā reuocantes:⁊ ꝫtū in eis est non ꝓmittentes q sol occidat super iracundiam parochianozum suozū.

¶ De translationibus. Stephanus.

Cæterꝙ districtius duximus ihibẽdũ: ne archidiacõ vl̃ eoꝝ officiales aut alii iudices ꝓ bono pacis si qñ discoꝛdãtes se sibi inuicẽ volunt concoꝛdare aliquid exigant: sed licentia petita liceat partibꝰ a lite per compositionem discedere quãdocunqꝫ voluerint: si tamen lis cõpositionem admittat: nec ꝓpter hoc penam aliquã eis infligant: nisi eis de iustitia actoꝛis vel rei constiterit.

¶ De postulando. Idem.

Quoniã per aduocatos multotiẽs matrimonia turbant. Statuimꝰ vt sentẽtia lata ꝓ matrimonio aduocatus qui contra illam steterit hoc ipso per annũ ad uocatione ꝓximatus existat: nisi iudex cum in ipsa sententia ꝓpter iustum errorẽ vel ꝓbabilem ignoꝛantiã ex ꝓsse habeat excusatũ. ¶ Joannes pecham.

Cloces ad audiendũ et infra. Nullus de cetero ꝓmittatur aduocatiõis officiũ publice exercere nisi ꝓius ad minus per triennium audiuerit ius canonicũ ⁊ ciuile cum debita diligentia. Huius aũt rei fidẽ ⁊ vbi nec de cõdigno apparet testimonio: nec ꝓ facti euidẽtiam ꝓ ꝓio faciat iuramento. ¶ De ꝓcuratoꝛibus. Idem.

Exhoꝛrenda ⁊ infra. Statuimus vt nullus decanus seu archidiaconus vel eiꝰ officialis epi sigillum alicui ꝓcuratoꝛio apponat: nisi hoc abeo ꝑtatur publice i iudicio vel extra iudiciũ: vbi is qui ꝓcuratoꝛẽ cõstituit: ⁊ quẽ constat esse vex dñm ꝓs personaliter hoc requirat: vt fraus quelibet excludat. Quicũqꝫ vero decanꝰ archidiaconus: vel eius officialis epi ex certa malicia cõtra riũ fuerit per triẽniũ ipso facto ab officio ⁊ bñficio sit suspẽsus. Quicũqꝫ etiã aduocatꝰ factũ vl̃ falsũ ꝓcuratoꝛiũ fieri ꝓcurauerit: suspẽsus sit ꝑ triennium ab officio aduocãdi ⁊ inhabilis sit ad beneficiũ ecclesiasticũ obtinendum Nõ si sit vxoꝛatꝰ aut bigamꝰ: excõicationi subiaceat ipso facto. Et id qõ per talẽ fictũ vl̃ falsũ ꝓcuratoꝛẽ actũ fuerit vel ꝓcuratũ: modis omnibus ꝓ infecto reputetur

Procurator aūt ipe totius falsitatis intētator: ad oī actu legitimo perpetuo repellatur. Et hi oēs nihilomin⁹ si super hoc conuinci valeant parti ad interesse ꝛ restituenda damna omnia teneantur. Amen in nomine dñi.

¶ Explicit apparatus primi libri.

¶ Incipit secundus. ¶ De iudiciis.

¶ Stephanus archiepc̄s in concilio Oronien̄.

IN caulis ꝛ infra. Statuimus vt decani rurales nullā cām matrimonialem de cetero audire presumāt: sed eaꝝ examinatio non nisi discretis viris cōmittat. ꝯbus assistentibus si cōmode fieri poterit postmodum pronūcietur sententia. ¶ Joannes pechā.

QUodā ruraliū ꝛ infra. Statuimus vt nulli eradat certificatoriū vel alias cōcedatur sub sigillo alicuius decani ruralis cōsignatum: nisi prius in aliquo die solemni: intra missaꝝ solemnia in ecclesia: vbi citatus fouet larem vel amplius conuersatur: publice recitetur. Hoc ad iūcto moderamine: vt citatus sufficiētes habeat inducias vt die ꝛ loco sibi prefixis competēter valeat comparere. Quod si aliquo casu th̄i tps arceat: q̄ dilationi locus nō pareat citatione facta publice cozā testib⁹ detur certificatorium in ecclesia vel in vno loco publico cozam testib⁹ fide dignis: ita q̄ dies citationis et locus in ipso certificatorio exprimant. Et sic nullo modo certificatoriū ante citationem factam. Et hoc iurēt decani rurales fideliter servaturos in epāli synodo omni anno. ¶ Symon mephā:

ITem oēs illi ꝛ infra. Ut imunitatis ecclesiastice violatores: qui videlicet de domibus/maneriis / grāgiis aut aliis locis ad archiepiscopos/episcopos/vel alias personas ecclesiasticas seu ad ipas ecclesias pertinētibus ꝛc ō̄ p̄ter voluntatē aut permissionē dñoꝝ vel eoꝝ q̄ sunt hmōi rez custodes deputati: abstrahere / consumere/contractare ve presumpserint abstrahi consumi vel cōtracta ri fecerint seu hmōi abstractionē consumptionē vel ꝛtra

ctionē sub noīe: vel a familiaribus suis factam: ratum hā-
buerint occasione difficultatis citationis eorūdē nō eui-
cent sicut pluries fieri consueuit ne contra eos ea occasio
ne pcedi valeat/ vt deberet de fratrū nostrorū & totius
consilii cōsensu et assensu. decernimus quēcūq; violatorē
hmōi si psonaliter inueniri et tute adiri valeat plonali
ter forē vocādū. Si vero nō iueniri vel nō tute adiri va
leat tūc in domicilio si quod habeat citari tute quo possit
Si vero in domicilio qō habet citari tute nequeat: tunc
in ecclesia parochiali ipsius domicilii: vel si nullū habeat
vel non constet eū habere domicilū: tūc in ecclesia cathe-
drali loci quo immunitas ecclesie ōr esse lesa: et nihilomi-
nus in ecclia parochiali eiusdē loci: si tute fieri possit: cita
tionē decernimus forē faciendā: huiusmodiq; citationem
in domicilio vel in ecclesia publice vt premittitur factam
Volumus non solum in casibus supradictis: sed etiam in
omnibus casibus constitutionis dñi Octoboni quondam
apostolice sedis legati in Anglia: que incipit. Ad tutelam
sic artari citatum/ acsi esset per citationem personaliter
apprehensus: eiusdēq; citationis virtutē contra eum pos-
se procedi ad oēm effectum ad quem posset si citatus per
sonaliter extitisset. Prefatos etiam & quoscunq; alios ec-
clesiastice libertatis seu immunitatis violatores decerni
mus in loco delicti: etiam si ibidem non inueniantur: tam
ex officio iudicis q̄ ad partis instantiam posse conueniri.
Vtq; abt hmōi violatores ecclesiastice libertatis seu im-
munitatis inueniri seu tute adiri valeant domicilium ve
habeant vel nō: volumus in dubio stari certificatorio il-
lius cui mandat citatio facienda. Et vt i premissis casib⁹
& aliis iniuriā passi iustitiā debitā facilius assequātur di-
stricte hoc est approbante cōsilio gñali precipimus: vt oēs
iudices ordinarii nēi cātuarien. quincie se inuicē sine ali
qua difficultate iuuēt i citationibus & executionib⁹ facie
dis ac abusū q̄ mādata licita exequendis. Heratforth.

Exculis ⁊ infra. Qz epi et archidiaconi ⁊ eoz̄ officiales ⁊ alii ordinarii eoz̄q̄ commissarii citatiões pz̄marias p correctiõibus delinquẽtiũ fieri per rectores vicarios seu parochiales sacerdotes mãdãt ipis frequẽter imponi: p̄ super his quibus fit citatio confessiones citatoz̄ occultas i foro anime eis factas peruerse reuelant Quapropter in ipos scãdalisantur turpiter: ⁊ illis extũc parochiani pctã renuunt confiteri. Statuim⁹ p̄ hmõi citationes pz̄marie dictoz̄ ordinarioz̄ fiende auctoritate per rectores aut alios pz̄dictos de cetero nõ mandent̄ sz̄ fiãt p̄r officiales aparitores decanos aut illos ministros coz̄ũdẽ. Si vero hmõi citationes pz̄marie rectoribus vicariis aut pz̄sbyteris demandent̄: ipi sup̄ his parere minime teneant̄: sed citatiões ipe pz̄marie facte per eos ac exinde subsecute censura vel p̄cessus sint ipo iure irriti ⁊ inanes. ¶ De foro cõpetẽti. Bonifaci⁹ archiep̄s.

Contingit aliq̄n p̄ clerici sine delectu psonaz̄ p̄p̄ i facto nõ fuerint deprehensi nec quicti tanq̄ facinoz̄osi vel suspecti de crimine seu delicto vel iniuria psonali capiuntur p̄ potentiã laicalẽ ⁊ in carcere detrudunt̄/ nec reddunt̄ ordinariis eos req̄rẽtib⁹ scõm canones libere iudicãdi. Et si clerici q̄bus crimia ip̄onunt̄ coz̄ã iudicib⁹ secularib⁹ vocati nõ ꝓparuerint foris bãniunt̄ a regno. Qz vero in hoc libertas ecclesiastica ꝓfundit̄ cũ clerie⁹ a laico iudicat̄. Statuim⁹ p̄ si clerici sic capti noti fuerit: ⁊ honesti capiẽtes ipsos ⁊ etiã detinẽtes: ⁊ extra req̄sitionẽ ordinarioz̄ reddere recusantes p̄ locoz̄ ordinarios publice excõicati nũcient̄. Loca etiã in q̄bus detenti fuerint/ ⁊ terre capientiũ ⁊ detinẽtiũ supp̄nãtur ecclesiastico interdicto: donec ordinariis eoz̄ reddant̄/ ⁊ sup̄ hmõi excessu satisfecerint ꝓpẽter. Illi aũt qui eis taliter falsa crimia impposuerint/ seu maliciose ꝓfinxerint cõmẽta/ vel fraudes ꝓpter quas capti fuerit ⁊ iuste detẽti: excõicati similit̄ nũcient̄ Cũ sint excõicati auctoritate ꝓpria. Ordõ. ipo facto Cleri

ei vero vagi ⁊ ignoti capti ex caulis aliq̃bus ⁊ detẽti si in possessiõe clericatus inuẽti fuerit p̃ locoꝝ ordinarios requirant a dño rege/vl̃ ab eo q̃ hꝫ ptãt̃ reddẽdi eosdẽ vt ipsos restituat p̃ ecclesiã liberalẽ iudicãdos. Et si denegẽtur p̃edaꝫ ꝗtra resistẽtes: ⁊ detẽtores p̃ penas superius recitatas. Qđ si clerici ecclesie redditi p̃ trãsgressione aliqua plonali amerciati fuerint a iudice seculari p̃lati ad hmõi amerciamẽta exoluẽda p̃dictos clericos nõ ꝗpellãt cũ a nõ suis iudicibus fuerit ꝗdẽnati. Et si ꝓpter hoc p̃latos distringi aut attachiari ꝗtigat: se defendãt ꝗtra hmõi attachiationes vel districtiones p̃ remedia antedicta. Itẽ fiat quotiẽscũq; fuerit amerciati viri ecclĩastici p̃ iudicẽ secularẽ p̃ his q̃ ad foꝝ ecclesiasticũ mere ptinere noscuntur. ¶ Excerpta ex rñsionibus regis.

Circunspecte agatis ⁊ infra. De negocio tangente Norwinceñ: epm ⁊ eius clerũ non puniendo eos si placitum tenuerit de his que sunt mere spũalia: videlicet de correctionibus quas p̃lati faciunt p̃ mortali pcõ vt puta p̃ fornicatione/adulterio ⁊ hmõi: p̃ q̃bus aliq̃s infligitur pena corporalis: aliq̃s pecuniaria maxime si conuictus fuerit de hmõi liber homo. Itẽ si p̃latus puniat p̃ ecclesia non facta cymiterio non clauso: ecclĩa discoperta vel nõ decenter ornata. In q̃bus casibus nõ põt infligi pena alia q̃ pecunia. Itẽ si rector petat a parochianis suis oblationes vel decimas debitas vel cõsuetas/vl̃ si rector cõtra aliũ rectorẽ agat de decimis maioribus vel minoribus: dummodo non petat quarta bonoꝝ alicuius ecclesie Itẽ si rector petat mortuariũ in partibꝰ vbi mortuariũ dari ꝗsueuit. Itẽ si p̃latus alicuius ecclĩe/vl̃ aduocatꝰ petat a rectore pensionẽ sibi debitã: nã oẽs pensiones huiusmodi petẽde sunt in foro ecclesiastico. De violẽta etiã manuũ iniectione in clericũ: ⁊ in causa diffamationis placitum tenebit̃ i curia xp̃ianitatis: dũmodo ad correctionẽ p̃ti agat̃: ⁊ petat̃ pecunia. ¶ Joannes stratford.

Dex inualescens malicia ꝛ infra. Cū nostre puicie nonnulli alijs malignari conantes breuia regia de compto seu transgressione: vel alia ꝓcessa illos quibus nocere deliberāt: ad extraneos comitatus in q̄bus nūq̄ fuerūt aduersarii nec ꝓtraxerunt vel deliquerūt ibidē bona vel administrarūt inibi cuiuslibet fraudulenter ꝛ malicio se impetrare ꝓsumunt ꝛ adeo cōtra eos ignorantes cīa ꝓsequunt in illis q̄ relegant vel foris bānīunt de regno Vnde cū ꝓcessus ꝛ sniā ꝓtra ignorātes ꝛ taliter indefēsos habiti a iure merito reprobentur: ne sit malicijs hoim indulgēdum. Statuim⁹ vt quicūq̄ clerici vel laici in nra puicia talia surreptice fraudulenter vel malicioſe de cetero vt premittit imperantes et ꝓsequētes facientes et procurantes seu ad ea impendētes scienter cōsiliū auxiliū vel fauorē: aut ea rata habentes suo noie facta maiori excōicationis sniam incurrunt ipso facto. Idem.

Excussis ꝛ infra. Considerātes ex eo q̄ quidam epo rum archidiaconorū ꝛ aliorū ordinariorū officiales sua consistoria sessiones ꝛ capitula de trib⁹ in tres vel de quattuor i quattuor septimanas ānis singulis celebrantes per varia loca suarū iurisdictionū et decanatuū nre puincie illuc frequēter quo victualia venalia cū difficultate obtinere valeant declinantes rectores ꝛ vicarios ecclesiarum in locis quibus huiusmodi sua celebrāt cōsistoria: sessiones seu capitula vel vicinis similibus sumptib⁹ onerent excessiue: ac scandali calumnie materiā suscitāt grauius. Quod si per rectores ꝛ vicarios ecclesiarum huiusmodi diebus illis splendide non ꝓcurentur ad votū ipsos laboribus verantes: quelitis coloribus ꝛ cauſis cōfictis infestant grauiter et molestant. Propter que ꝛ alias iniustas causas: presentis statuimus deliberatione cōsilij q̄ huiusmodi consistoria singula sessiones et capitula i locis iurisdictionū ꝛ decanatuū predictorū magis insignibus vel saltem in quib⁹ victualia cōmuniter valeant inue

ri venalia de cetero celebrẽtur. Ꝺ̃ꝝ officiales ⁊ ceteri ordinariorꝫ ministri suorum sumptibus dñorum tã in huiusmodi celebratione consistoriorꝫ sessionũ ⁊ capitulorꝫ ꝙ in aliis actibus: quos ꝓ suis exercent dominis faciant que incumbunt. Citationes autẽ ⁊ consistoria sessiones ⁊ capitula huiusmodi i aliis locis ꝙ expressis superi⁹ celebrã da ⁊ processus quos in eis contigerit imposterũ fieri ipso iure decernim⁹ fore nullos: ac officiales predictos pro suorum dominorum expediendis negociis sumptus a dictis subditis exigẽtes seu ipos occasione nõ prestationis sumptuum huiusmodi infestantes eoipso ab officio ⁊ ingressu ecclie suspensos volumus remanere.

¶ De feriis. Symon mepham.

Animaꝝ saluti prospicere cupiẽtes initiũ ordimur de festiuitatibus saluatoris. Statuimus itaqꝫ et ordinamus: vt dies illa sãta parasceues qua saluator noster dñs iesus xps pro salute hoim pretiosam aiam suam post multa flagella posuit in cruce. Scõꝫ ritũ eccl'ie in lectione cũ silentio: in oratione cũ ieiunio / in compunctione cum lachrymis festiue celebretur. Auctoritate etiã presentis cõstitutionis districti⁹ inhibem⁹ ne de cetero quispiã seruilib⁹ ipsa die intẽdat operibus vel queuis alia exerceat que pietatis cultu fuerit aliena: per hoc tamen legem pauperibus nõ imponimus: nec diuitibus prohibemus. quin ad agriculturã pauperũ promouẽdã: suffragia consueta charitatis intuitu subministrent. ¶ Idem.

Ad hec. Ꝺ̃ꝝ int' oẽs sitõs memoria beatissime ꝺ̃ginis marie matris dñi eo frequẽtius agit̃ atqꝫ festiuius quo maiorẽ gr̃am apud deũ qui ei⁹ receptionẽ predestinatam ad vnigeniti sui tpalem origine ⁊ oim salutẽ veraciter ordinauit credit̃ inuenisse vt ꝑ hoc salutis nr̃e: ꝙuis remota primordia i ꝯbus deuotis occurrit mẽtibus spũalium materia gaudiorũ deuotionẽ: oibus augeant ⁊ salutẽ Venerabilis anselmi predecessoris nr̃i: q̃ post alia que dã

ipsius antiquioza solemnia cõceptiõis solemne supadde re dignũ duxit vestigiis inherentes. Hatuimus z firmit pzecipiendo mandam⁹: quatinus festũ conceptionis pze dicte i cunctis ecclesiis nre cantuarien. pzouincie festiue z solemniter de cetero celebzetur. ¶ Symon islepe.

Ex scripturis z infra. De fratrũ nostroz cõsilio dies festos pñtib⁹ inserere duximus quib⁹ ab vniuersis seruietibus operibus etiã rei publice vtilibus p nram cã tuarien. puinciã fuerit regulariter abstinẽdũ. In pmis sacrũ diẽ dñicũ ab hoza diei sabbati vesptina inchoandũ nõ añ hozã ipsã pzeueniẽd: ne iudaice pfessionis partici pes videamur. Quod etiã i festis q̃ suas vigilias habẽt obseruet. Itẽ festũ natiuitatis dñi. Scõz stephani. Jo annis euangeliste. Innocentiũ. Thome martyzis. Cir cũciliõis dñi. Epyphanie dñi. Purificationis btẽ marie virginis. Sci mathei apli. Annũciationis beate marie virgis. Pache cũ tribus dieb⁹ sequẽtib⁹. Sci marci euã geliste. Philippi z iacobi apl'oz. Jnuentionis stẽ crucis Ascẽsionis dñi. Pẽthecostes cũ trib⁹ dieb⁹ sequentibus. Lozpzis xpi. Natiuitas vati Joannis baptiste. Petri z Pauli apl'oz. Trãslatiõis sci thome martyzis. Sancte Marie magdalene Jacobi apli. Laurẽtii martyzis. assũ ptionis btẽ marie. Sci bartholomei. Natiuitas stẽ ma rie. Exaltationis stẽ crucis. Sci mathei apli z euangeli ste Sci michaelis. Sci luce euãgeliste. Symonis z Ju de apl'oz. Oiz scõz. Sci andzee apli. Sci nicholai. Cõ ceptionis btẽ marie. Sci thome apli. Solẽnitas ẽdica tionũ eccl'iaz parochialiũ / z scõz in quoz honoze eccle sie parochiales ẽdicant. Alia festa q̃ i singulis dioces ib⁹ dicte puincie p loc⁹ z ordinarios ex certa scia peculiariter inducunt z infra. Reliqs eñ scõz festiuitatib⁹ impune pterunt opa fieri consueta. ¶ Henricus chichele.

Ineffabilis z infra. Nos qui dei laudem in sctis suis i quib⁹ gloziosus exist it: in nra puincia cupimus am

pliari regis ⁊ regni icolaꝝ ad hoc hoꝛtãtibus excitati.cõ-
fratrũq; nr̃oꝝ ⁊ cleri ꝓuincie nr̃e ducti ꝛgiliis quinimo ⁊
nr̃i ꝓuicialis cõsilii rowze ac decreto suffulti ãtiquoꝝ pa
trum piã erga sc̃os dei deuotionis affectũ ꝓsequentes.
Festũ beati Geoꝛgii martyꝛis sub officio duplicis ad mo
dũ maioꝛis duplicis festi tã per clericũ q̃ ꝑ populũ dicte
ꝓuincie per vniuersas ecc̃lias eiusdẽ de expꝛesso cõsensu
nr̃oꝝ fratrũ cleri antedicti. Volumus statuimus et ꝓcei
pimus annis singulis perꝑetuis futuris tempoꝛibus solẽ
niter celebꝛari:⁊ in ipso festo ab omni seruili opa per oẽs
ciuitates ⁊ loca ipsius ꝓuincie:sicut ⁊ ꝑut in festo natalis
dñi ꝓcipimus feriari quo magis in ipso festo plebs fide
lis ad ecclesias conueniant: deũ laudẽt:⁊ ipsius ⁊ omniũ
bt̃oꝝ patrocinia deuotius implozẽt ⁊ ꝑ rege ac regni sa-
lute instẽt frequẽtius ⁊ exozẽt. Adhec dicti ꝓuincialis cõ
silii auctoꝛitate discernim⁹ ⁊ etiã statuimus ꝙ ꝑ̃tes q̃ fe
sta sc̃oꝝ Dauid ⁊ Ledde epoꝝ ⁊ wenefrede virginis de
cetero ꝑ totã ꝓuinciã nr̃am antedictam suis tꝑibus vide
licet sc̃i Dauid ꝓimo:sc̃i Ledde sc̃do mẽsis Martii die
bus/wenefrede aũt tertio die Nouembꝛis cuꝝ regimine
choꝛi ⁊ nouem lectionibus ꝛpetuis futuris tempoꝛibus
etiam celebꝛentur. ¶ Idem.

Anglicane ecclesie ⁊ ifra. De fratrũ nostroꝝ ⁊ cleri-
ci in ꝓsenti cõsilio ꝑ̃tiũ voluntatibus ⁊ assensu
⁊ nihilominus ad xp̃ianissimi ꝓncipis ⁊ regis nr̃i instã-
tiã sꝑiale sc̃issimi cõfessoꝛis ⁊ pontificis Joannes de be
uerlaco memoꝛiã vbiq; per nr̃am ꝓuinciam votiuis ⁊ de
uotis affectibus duximus ad exaltandã. Statuimus igi-
tur ⁊ de ꝓdictoꝝ fratrꝝ nostroꝝ consilio ⁊ assensu ꝙ per
ꝑtuis futuris tempoꝛibus oꝛdinamus q̃ festũ depositio
nis dicti sc̃i:qđ̃ septimo die Maii:videlicet i crastino sc̃i
Joãnis aũ poꝛtã latinã dignoscit cõtingere ad modũ fe
sti vni⁹ cõfessoꝛ ⁊ põtificis paschalis tꝑis cũ regimie cho
ꝛi sc̃om vsum-laꝝ ecclie per ꝓuinciã nr̃am antedictam

turis tpibus ppetuo celebrẽt. Cetex qz i festo trãslatio
nis eiusdẽ: qõ. xxv. die mensis Octobris/etiã annuali con
tingit de sctis Crispino et Crispiniano scõm vsuz laxz ec
clesie predicte qlueuit: quasi p oẽs ecclias puincie pzedi-
cte celebzari: ⁊ scruitiũ fieri ab antiquo. Ne vnius festi in
troductio diminutio alteri⁹ exiſtat: sed magis sub vna ce
lebzitatis letitia: dicti martyzes vna cũ pfato qfessoze al-
mifico pariter honozent. De fratrũ nostroz ⁊ cleri pzedi
ctozũ consensu vnanimi: statuimus decernimus et ozdina
mus q de cetero singulis ãnis dict⁹ dies. xxv. octobzis vbi
qz p puinciã pdictã cũ. ix. lec. celebzis habeat. Quarũ tres
pzime exi de pzietate sctoz Crispini ⁊ Crispiniani tres
medie de translatione sancti Joannis pzedicti/⁊ tres vl-
time de expositione euãgelii plurimozũ martyz, cum ser
uitio scõm vsum Saxz in talibus fieri consueto.

¶ De sequestratione possessionis ⁊ fructuũ. Stratozth.

HRequens puersozũ ⁊ infra. Pñtis statuim⁹ deliberа
tiõe qlibet q in puicia nostra violatozes sequestro
rũ p epos aut vicarios suos ghales ipoz ve officiales pzi
cipales ex causis iustis ⁊ veris i bonis ecclesiasticis aut ali
is in calibus iure pmissis interpositoz: post ⁊ qtra publi-
cationẽ debite factã in locis qbus bona sic sequestra cõsi-
stũt maiozis excõicationis sniam ipso facto incurrãt. Si
eñ a sequestro fuerit appellatũ: ⁊ appellatio legitime pzo
secuta ea pendente possessozes bonozum sequestratozuz
et alii libere ⁊ impune vtantur eisdẽ.

¶ De pzesumptionibus. Stephanus i qlibet Oroſi.

QElepza ⁊ infra. Inhibemus ne quis eccl'ie sue renũ
ciãs a sibi substituto recipiat vicariã eiusdez cũ ve
hemẽter possit pzesumi q talia fiant per illicitã pactionẽ
quod si secus ab aliquo pzesumptum fuerit: ille vicaria ⁊
aliis personatu pziuentur. ¶ De iureiurando. Idem.

QResenti statuto diffinimus vt eps ab eo q pñtat⁹ fu
bi fuerit recipiat iuramẽtum q propter pñtationẽ

llam nec ꝓmiserit nec dederit aliqd ꝓstati: nec aliquã ꝓ
pter hoc inierit pactionẽ: maxime si ꝓtat⁹ ipe semp hoc
suspectus fore veriliꝫ videat. ¶ Bonifaci⁹ archidiaco.
¶ Venit & infra. statuimus q laici vbi de subditorum
peccatis & excessibus corrigendis per prelatos & iu
dices ecclesiasticos iquiritur ad prestãdum de veritate di
cenda iuramentum per excõicationis sententias: si opus
fuerit cõpellãtur. Impedientes vero ne huiusmodi iura
mentum prestetur: per interdicti & excõmunicationis sen
tentiam arceantur. ¶ Robertus wynchelee.
¶ Presbyteri stipendiarii & infra. Presbyteri predicti
die dñica vel festiua post admissionẽ suã iurabũt co
ram rectoribus vicarijs vel eoꝝ vices gerẽtibus ista mis
sax solẽnia alioquin corã locoꝝ ordinarijs aperris corã
ipis sacrosctis & inspectis q ecclesiis vel capella parochia
libus & quibus diuina celebrent: earũq rectoribus vel vi
carijs ac ipoꝝ loca tenẽtibus: vel eis quoꝝ interest: nullũ
omo iferent damnũ seu prejudiciũ: circa oblationes/poꝛ
tiones/obuẽtiones/denarios perquisitos tricẽnaria: seu
iura quecũq: quocũq; noie cẽseanꝫ/immo quatenꝰ in eis
est eosdẽ seruabũt indẽnes in ꝓmissis & singulis ꝓmissoꝛũ
Jurẽt etiã specialiter dicti sacerdotes: q odia/scãdala/ri
xas/& qrẽtiones inter rectoꝛẽ & parochianos nullo modo
suscitabũt/sustinebũt/aut aliquo modo fouebũt: sed qua
tenus in eis est qroꝛdiã nutriẽt & seruabunt inter eosdem
Volumus insup ac firmiter iniũgendo mãdamꝰ quatenꝰ
presbyteri supradicti diuina non presumãt i ecclesiis seu
capellis hmõi celebrare priusq; prestiterit sub forma pre
dicta iuramentũ. Si tñ rectoꝛes vel vicarii aut ceteri su-
pradicti voluerit & potuerit sic iurati decernẽtes q si q-
uis presbyteri hmõi qra phibitionẽ hanc in loco sic ei i
terdicto celebrare presumpserint: eoipso irregularitate
incurrant preter alias penas quas canones sacrarũ cõsti
tutionũ violatoꝛes ordinant infligendas. Nõ si predicti

Liber tertius. De vita ⁊ honestate clericoꝝ capellani sic vt premittit iurati coram iudice cōpetēti sup violatione iuramēti hmōi p pbationes legitimas fuerit conuicti/aut sup hoc diffamati se purgare nequiuerint oñi no amoueant:⁊ tāꝫ piuris iterdicat eis diuinoꝝ celebra tio in puincia nra donec cū eis sup hoc canonice fuerit di spēsatū:et infra. Dicti vo rectores vel vicarii seu eoꝝ lo ci tenentes dñt benigne recipere iuramēta predicta:⁊ de premissis ac aliis in hac parte statutis habebunt copiam conscriptam in ecclesiis suis.

¶ De appellationibus. ¶ Joannes stratfordh.

Frequens personaꝝ et infra. Si ab interpositione sequestri fuerit appellatum/⁊ appellatio legitime prosecutoria pendēte possessores bonoꝝ sequestratoꝝ ⁊ alii libere ⁊ impune utant eisdē. ¶ Symon linephā.

In consilio Oxon. quoddaꝫ dicit emanasse statutū quo iter cetera prohibet q a nullo grauamine iudi ciali ante diffinitiuā sentētiam friuole appellet. Quod= qꝫ omnes aduocati ⁊ procuratores illius consistorii ad ob= seruationem huius statuti astringi debeant vinculo iura menti:⁊ aliis in ipso statuto contentis (si contra illud ve= nerint affligendi) Nos hmōi statutū:qđ sit colorꝫ verboꝝ superficialiter pallietur ad auferendū tum oppressis:ap pellationis remediū extitit realiter introductū. Et quic= quid ex eo vel ob id fuerit subsecutum penitus reprobā= mus. Et omnes illos qui ad huiusmodi obseruationem sta tuti presteriit iuramentum absoluimus ab eodem.

¶ Explicit liber secundus.

¶ Incipit liber tertius.

¶ De vita ⁊ honestate clericoꝝ. Stephan⁹ i qđlio Oxo.

Ut clericalis ordinis honoꝝ debitus obseruet: pfatis qđlii auctoritate decernim⁹ vt tā archi diaconi q̄ decani ⁊ oēs alii i plonatibus et di gnitatibus cōstituti. Itē oēs decani rurales ⁊ presbyteri decēter incedāt in habitu clericali/⁊ cappis clausis vtāt

Idem quoꝝ obseruẽt officiales iꝑoꝝ archidiaconoꝝ cuꝫ fuerit in ꝙsitorio. Et nec ipi nec alii clerici comã nutriãt sed honeste tonsi ⁊ coronati cõueniẽter incedant: nisi forte iusta cã timoris exegerit habitũ trãsformari. Iracpula quoq; ⁊ ebrietate ⁊ aliis que honestatẽ eoꝝ deformant oẽs oino clerici abstineãt. Et vigilãter ad hec oia studiosius obseruãda sedꝫ formã ghalis cõsilii a suis superioribꝰ districtius compellantur. ¶ Joannes pecham.

QManuis religionis ⁊ ikra. Statuto adherentes dñi Octoboni quõdaꝫ in anglia apostolice sedis legati Ordinamus ⁊ districte precipimus: vt quilibet clericꝰ cõstitutus in sacris ordinibꝰ vestẽ exteriorẽ gerat dissimilẽ militari vel laicali: vt pote anteriꝰ ⁊ posterius nõ byrratã/ vel saltem ex forma sua militari vel laicali ꝙgrua honestate dissimilem. Et qui secꝰ facere presumpserit ꝙ diu forme ꝙtrarie habitũ tulerit ab ingressu ecclesie suspẽ datur. Et qꝫ predictus legatus ꝙtra clericos portãtes infulas ⁊ tenas corã prelatꝫ aut corã ꝙpꝰ publice deferẽtes statuit. Ut si moniti minime se emẽdauerit ipso facto ab officio suspensionẽ incurrãt in qua si per tres menses ꝑsiterint: extunc a beneficio sint suspensi: a qua suspensione absolui nequeãt nisi data sexta parte ecclesiasticoꝝ bonoꝝ suoꝝ ꝑ manus eꝑoꝝ pauperibꝰ erogãda. Nihilominꝰ penis aliis puniẽdi ad arbitriũ prelatoꝝ. Nos hmõi statutũ aduertẽtes modice efficacie hactenꝰ extitisse pro eo ꝙ minores ꝓlati hmõi clericos mõstruosos monere nõ audeant: propter quod in penas a dicto legato statuto videtur pusillanimitatis siue merito incidisse/ ⁊ raro clerici hmõi eꝑoꝝ aspectibꝰ se presentant. Statuimus vt omni monitione cessante cũ clericos iuris ignorãtia nõ excuset ⁊ predicti clerici sue proteruie merito quotiẽscũqꝫ publice coram populo vel prelatis hmõi infulas portauerint: nisi forsan in itinere penas oẽs incidãt supradictas. Mandamus insuper vt impostorum de talibus per decanatus

singulos fiat inquisitio specialis. Et cuiuscunq; sint gradus vel excellentie: contra ipsos in forma canonica procedatur. ¶ Joannes stratforth.

Exterior habitus ⁊ infra. Hoc sacro approbante concilio statuimus ⁊ precipimus: q̄ quicunq; obtinentes beneficia ecclesiastica nre p̄uincie i ordinibus sacris utrilime cōstituti vestes ⁊ tonsurā clericales deferant suo statui competentes. Hi qui aūt clerici nostre p̄uincie publice incedētes in ea veste superiori breui aut strictanotabiliter aut cū longis ⁊ latis excessiue manicis cubitus circumquaq; non tegentibus: sed pēdulis: crinibus intōsis: barbis ve prolixis: autānulis suis vtātur digitis publice Alii q̄ quibus ratione dignitatis ⁊ honoris hoc congruit seu i p̄missis: vel aliquibus p̄missor̄ superius exp̄ssi satis excesserint: nisi infra ter menses a tpe commissi excessus hmōi moniti se correxerit: ⁊ effectualiter hmōi dimittāt excessus ecclesiastica habētes beneficia: post p̄dictorum lapsum ter mensium: ipso facto abofficio sulpensiōez incurrant. In qua si per tres menses sequentes steterint a suis extūc beneficiis nulla requisita monitiōe alia sint ipso iure sulpēsi. Nec extūc per suos diocesanos (quibus eorum absolutionem p̄sentis auctoritate cōsilii reseruamus) prius ab huiusmodi sententiis absoluantur q̄ quintam partem p̄uentuum vnius anni suor̄ bñficiorū ecclesiasticorum persoluant: per diocesanos eōs in quorū diocesibus huiusmodi beneficia obtinent pauperibus in locis beneficior̄ suor̄ degentibus infra tres menses post modum fideliter erogādam. Et sulpēsionib⁹ huiusmodi durantibus: diuinis seu administrationibus dictorum beneficior̄ se ingesserint vel miscuerint sicut prius extunc dictis beneficiis eo ipo priuati. Nō beneficiati vero clerici publice ⁊ communiter p̄o clericis se gerentes si in p̄dictis excesserint vel eorū aliquibus nisi moniti infra ter mensium spatium se correxerint cum effectu: eoipso sint i

habiles per quattuoꝛ mẽles ad beneficiū eccleſiaſticū obtinendū. Et pꝛeter hec in vniuerſitatibus dicte pꝛincie ſtudio litteraꝝ vacantes ⁊ pꝛo clericis ſe gerentes: ſi ſe a pꝛemiſſis effectualiter non abſtineant ad quoſcunq; gradus eccleſiaſticos ⁊ honoꝛes in ipſis vniuerſitatibus ipſo facto reddantur inhabiles: donec ſuis moꝛibus atq; geſtu maturitatẽ exhibeant honeſtis ſcolaribus competentem ſaluis penis aliis editis ꝗtra hmõi delinquẽtes. Pꝛeſenti eñ conſtitutione noluimus pꝛohibere quin clerici apertis ⁊ patẽtibus ſup tunicis vel aliis menſalibus nuptiatis cũ manicis cõpetẽtibus locis ⁊ tẽpoꝛibus opoꝛtunis ac etiã itinerantes ꝓ eo dũtaxat tpe (quo per patriã iter faciũt) bꝛeues ⁊ ſtrictas veſtes ſibi aſſumere: et illis vti valeant pꝛout eis videbitur expedire. Verum cũ fꝛõte libera cercos redarguere nequeãt epi: ſi ſeipſos ⁊ domeſticos pꝛopꝛios non coꝛrigant in parte. Statuimusq; epi nꝛe pꝛouicie venuſtatẽ i conſuris veſtibus ⁊ ceteris ſupꝛadictis obſeruent ⁊ a ſuis clericis commenſalibus faciant obſeruari.

¶ De cohabitatiõe clericoꝝ ⁊ mulieꝝ. Ste. i ꝗlilio Oroſi. Ut clericalis oꝛdinis ⁊ infra. Clerici bñficiati aut in ſacris oꝛdinibus cõſtituti in hoſpitiis ſuis publice tenere concubinas non audeant/ nec etiam alibi cum ſcãdalo acceſſum publicum habeant ad eas. Et ſi foꝛte coꝝ concubine monitione publice pꝛemiſſa ab eis non receſſerint ab eccleſia dei (quam ſic infamare pꝛeſumunt) expellantur/ nec admittantur ad eccleſiaſtica ſacramẽta. Et ſi nec ſic duxerint abſtinendum: excommunicatiõis mucrone pꝛecellantur. Et tunc demum contra eos inuocetur bꝛachium ſeculare. Ipſos autem clericos per ſubſtractionem officii ⁊ beneficii canonica monitione pꝛemiſſa volumus exceꝛceri.

¶ De clericis coniugatis. ¶ Richardus. Si qui clerici ⁊ infra ſubdiaconatum cõſtituti matrimonium ꝗtraxerint ab vꝛoꝛibus ſuis (niſi de ꝗmunt

consensu ad religionē transire voluerint: ⁊ ibi in dei seruitio permanere nullaten⁹ separent: sed cū vxoribus viuētes ecclesiastica beneficia nullo modo percipiāt. Qui aūt in subdiaconatu vel supra ad mīmoniū ꝙuolauerit: mulieres remittētes ⁊ iuitas relinquāt. ¶ Hēricus chichele

QUm ex eo ꝙ clerici coniugati bigami necnon laici iurisdictionē ecclesiasticā exercere: ac de crimibus ⁊ excessibus ad eorum: ⁊ cohercionē ecclesie pertinētibus interdum suo/interdū sub alieni nois vmbra seu velamine inuestigare ⁊ inquirere eaq; punire et corrigere: ac excōicationū lēas ⁊ suspensionū decernere p̄sumunt: ac negotioꝝ correctionū hmōi scribere ⁊ registrari: ac registroꝝ eorūdem custodes existunt nō modicū patiat eccl'ia scandalum: ac ecclesiastica vilescat auctoritas pariter ⁊ cēsura. Nos igit hmōi scādalis occurrere volētes: ⁊ ecclie honestati decoriq; p̄uidere cupientes: sacroꝝ imitando vestigia cononū. Pfatis auctoritate cōsilii ordinamus ⁊ statuimus ꝙ nullus clericus coniugatus/bigamus/siue laicus quouis exāsito colore: sub suo vel alieno noie: infra nām cantuarien. p̄uinciā de cetero iurisdictionē spūalē exerceat qualemcūq; Nec in causis correctionū scr cū ad correctionē anime: vel vbi ex officio iudicis p̄cedit scriba/aut registrius aut registri correctionem hmōi custos quomodolibet existat. Qōq; quicūq; ordinari⁹ ep̄o inferioꝝ seu iurisdictionē obtinēs ecclesiasticā clericū ꝙiugatū laicum vel bigamū ad p̄missa vel eoꝝ aliqd assumere vel recipere: vel post duoꝝ mensiū spaciū: a tpe publicatiōis hmōi ꝙstitutiōis i officio iurisdictiōis hmōi tolerare scienter seu retinere p̄sūpserit: vel admissum vel imposterū admittēdū realiter nō admonuerit penā suspēsionis ab exercitio iurisdictiōis hmōi: necnō ab ingressu ecclie incurrat ipso facto. Citationes insup̄ p̄cessus sentētie actaq; et gesta quecūq; p̄r eosdē clericos ꝙiugatos laicos siue bigamos habita siue facta in p̄missis/vel aliquo p̄missoꝝ

p modū superi⁹ exp̄ssum: sint nulla cassa irrita ⁊ inania ipo iure. Idēq; clerici cōiugati bigami siue laici p̄emiss. vel eoꝝ aliqui ⁊tra p̄dictis p̄hibitionē ⁊dicti se ingerentes sūiaz maiozis excōicationis incurrant ipso facto.

¶ De clericis nō residētib⁹. Stephan⁹ i ⁊dicto Oronien. Statuimus et infra. Epi in ecclesiis suis cathedrali bus residere p̄ocurēt in aliquibus maiozib⁹ festis et saltez in aliqua parte quadragesime: p̄out anime sue saluti viderint expedire. ¶ Idem

Am hostis antiquus ⁊ infra. Soleter cauendū est ne talibus cu⁊a gregis dn̄ici ⁊mittat aut ḡ negligūt aut ignoz⁊t custodie sibi ⁊misse (vt decet) intēdere vigilā ter. Statuimus itaq; vt null⁹ epoꝝ ad vicariā quēq; ad mittat: nisi velit i ecclesia (in qua ei vicaria ⁊redit) perso naliter ministrare ac talis existat qui infra bz̄eue ꝛps va leat i p̄sbyterum ozdinari. Quod si admissus fuerit alis ꝛs et noluerit i p̄sbyterū ozdinari vicarie beneficio sp̄ lietur. Et qz honestū est vt ecclesie ꝑpter minozes redditus pastozibus maneāt desolate. P̄sentⁱ de certo statuimus: vt ecclesie que in redditibus vltra [illegible] marchas nō habēt: nō nisi talibus personis ⁊ferant: que resideāt in eisdē: ⁊ in ꝑp̄ria p̄sona ministrēt. Nō si forte tales admissi fuerint q̄ residere noluerit: aut etiā ecclesie ministrare (cū nō nisi laboz⁊tib⁹ p̄mis dn̄icus sit largiēdus) ecclesiis ipis p̄emissa admonitione debita p̄r diocesanum episcopum spolietur: ¶ Joānes Pecham.

Peterea ⁊ infra. Statuimus vt rectoz̄es qui in ecclesiis nō faciunt residentiā cozpozalem: nec habent vicarios per iconomos suos hospitalitatis gr̄am exhibeant iuxta quod sufficiunt ecclesie facultates adeo vt saltē parochianoz̄ pauperū necessitati subueniaṫ extreme: ⁊ vt qui ibidem veniūt transeuntesq; p̄dicant verbum dei necessaria recipiant cozpozis alimenta: ne ecclesie ipsoz̄ inopie violentia a p̄dicātibus merito deserantur. Di-

gnūs enim est operarius cibo suo nec quisq; tenet propriis stipendiis militare. ¶ Joannes stratforth.

IN decimis ꝛ infra. Hui⁹ approbatione cōsilii statuimus q religiosi in nostra prouincia tenencia eccl'iastica obtinentes scōz tenencion hmōi facultates annis singulis pauperibus parochianis bñficion eozūdē certā elemosyne q̄titatem ordinarion ipsoz locoz moderandam arbitrio p ipos epos distribuere ꝓpellantur p penā sequestrationis ꝛ subtractionis fructuum ꝛ puentuū beneficiorum hmōi: donec in premissis paruerint competenter.

¶ De prebendis. Stephan⁹ in ꝓlilio Oronien.

QUia iuxta sanctiones canonicas ꝛ infra. Statuim⁹ ꝛ sacro approbante ꝓlilio districtius inhibemus ne deinceps ecclesia aliqua plurib⁹ rectoribus (quoz vterq; sit persona) committat regēda. In ecclesia aūt vbi plures persone existūt statuimus: vt singulis decedentibus accrescat viuentibus portio decedentis donec ad plures ad vnū solum istius ecclie personat⁹ puenerit. Nec de cetero plures vicarii i eadē eccl'ia ꝓstituāt illis ecclesiis ab hoc statuto exceptis: que ab antiquo diuise fuerunt. ¶ Pecham

AUdistis ꝛ infra. Decernim⁹ iuxta formā generalis cōsilii: oia beneficia curā aiaz habētia: que de facto obtinent hi qui dispēsationē apl'icam sup pluralitate bñficion hmōi nō habēt per beneficii receptionē qō vltima receperūt ipso iure vacare. Et licet iuxta rigorē constitutiōis dñi Octoboni: sic q recipiens plura bñficia vltimo ipo iure sit priuatus: cū scōm eandem decernatur institutio irrita ipo iure. Precauere tñ volētes ne rigorē videamur coaceruari rigori mentēq; ꝓstitutionū: tam cōsilii generalis q̄ etiam dñi Octoboni clarius aduertētes quaz neutra i preobtentis: et vltimo simul priuat cū cōsiliū generale solū auferat obtēta: vltimū tñ reseruat. Cōstitutio vero Octoboni institutionem in vltimo beneficio decernat irritā ipo iure preobtēto tñ ipso iure nō priuat. Nos

miam cũ rigore miscentes: permittimus vt his qui plura ꝛneficia curam aiaꝝ habẽtia absq; dispensatione apostolica fuerit assecutus: vltimo ꝛneficio sic obtento: iuxta generalis cõsilii tenorẽ sit ⁊tentus: nisi forte ex temeritate cõtenderit etiã ꝓeobtentũ impꝛobe retinere. In quo casu ipsũ nec ꝓimo nec vltimo dignũ: immo nec medio nec aliquo iudicam⁹. Sed potius ea ipso iure vacare ꝯd⁹ ominibus quatenus de facto eadẽ detinet occupata. Cẽsem⁹ perpetuo spoliandum ⁊ infra. Decernimus etiam et ꝓpetua stabilitate firmamus vt quicũq; impostꝝ plura ꝛneficia curã aiaꝝ habẽtia: seu alias incõpatibilia absq; sedis apostolice dispẽsatiõe receperit vel assecut⁹ fuerit ꝙ modũ istitutionis vel ⁊mende seu custodie. Vel vnũ titulo institutionis/aliud titulo cõmende seu custodie: ꝓtermodũ illũ quẽ ⁊stitutio gregoꝛiana edita in cõsilio lugdunensi permittit. Eo ipso sit ꝓiuatus oibus sic obtẽtis ꝛneficiis ipo facto sñia excõicationis permaneat innodatus a qua nõ nisi per nos aut successoꝛes nostros vel sedẽ apostolicam absolutionis gratiam valeat ꝓmereri.

¶ De istitutiõib⁹ ⁊ ⁊mẽdis. Stephan⁹ archiẽps.

Quia iuxta ⁊ infra. Statuim⁹ ne ꝓlatus aliquis cum eccl'iam aliquã cõtulerit vel ꝓtendã fructus eiusdem ecclesie vel ꝓbende nondum collectos sibi ꝑsumat aliquatenus vsurpare: vel ꝑ institutione vel missiõe i possessione: vel carta super hoc facienda aliquid audeat extoꝛquere/vel ab officialib⁹ suis vel archidiaconis suis aliquid sustineat extoꝛqueri. ¶ Idem in eadem.

Quam scõm apostolum ⁊ infra. Statuim⁹ vt quis ad ecclesiam aliquã nullo cõtradicente ꝓsentetur canonice. Eps ꝓsentatũ ipsum (dũ tñ idoneus sit) nequa⁹ admittere diꝛerat vltra duos mẽses. Alioquin quicqd ex eadem ecclesia post factã ꝓsentationẽ fuerit forte ꝓceptũ illi cũ institutus fuerit restituat: quatenus fructus illi ad ep̃m puenerũt. Idem ab archidiacono obseruet si

per eū steterit quo minus canonice ꝓsentatus infra ꝓdictū tempꝰ fuerit admissus. Nisi causam rationabilē coram suo superiore dixerit assignandā: cū sup hoc fuerit requisitus ab eo. Quare videlicet eū nō admiserit infra tps in hoc consilio diffinitū. ¶ Cōstitutio Joannis pecham. Ex solito casu causarū ꝛ infra. Statuimus vt vnusquisq; eps clerico quē ad ecclesiā admittit litteras patentes super sua admissione concedat inter alia cōtinentes. In quo cōsistat ordine etiam quo titulo ad huiusmodi beneficiū admittatur. ¶ Joannes stratforth: Item qz archidiaconi ꝛ infra. Sacro approbāte cōsilio statuimus: vt hi qui admissos ad beneficia ecclesiastica ad mandatū superioris tenēt inducere: ꝑ iductione hmōi facienda: sumptibus contentētur moderatis. Videlicet si archidiaconus iducat. xl. denariis: si suus officialis duoꝝ solidoꝝ perceptione ꝓ singulis suis ꝛ suoꝝ expensis ꝑ dicta penitꝰ sit ꝛtentus. Jplius eū inducti vt ꝑmittit opinione seruata an in hmōi ꝗtitate pecunie sue in aliis necessariis ipsum inductorē ꝛ suos voluerit procurare. Si quid vero vltra hoc ab iductoribus occasione ꝑmissoꝝ recipiat vel recipiant quicq; amplius ꝓpter inductionē faciendā ꝑ ipas vl' inductionū certificatorias lras facere ꝛ inductis tradere exquisitis ve coloribus differre illos ꝛtingat debite culpabiles in hac parte suspensionē ab officio ꝛ ingressu ecclesie tam diu incurrere volumus ipo facto: donec hec cōtra recepta soluentibus restituant et ieso sua culpa satisfaciant in ꝓmissis.

¶ De cōcessione ꝓbende. Stephanus in sclio Oro. Nec lepza ꝛ infra. Illud absurdum reputamus omnino vt aliquo existēte ꝓsona vniꝰ ecclesie/alii de cōtentu illius persone aliquid conferatur in eadem ecclia i nomie personatus: nisi persona ꝓrioꝝ ecclesiam totam prius simpliciter duxerit resignādam. Item statuimꝰ q nō liceat alicui aliquid in ecclesia assignare cuiq; nomine be

neficii: quasi hoc liceat obtinere cum alio beneficio cui ea annexa fuerit animarum. ¶ Bonifacius.

A Nostris maiorib⁹ & infra. Statuim⁹ q clericis pauperibus aque benedicte beneficia ꝓferant. Et q̄ inter rectores & vicarios ecclesiarū & suos parochianos super collatione hmōi bñficior̄ lites nōnūq̄ audiuimus suscitari quos sicut cordi nobis est amputare debemus decernendo statuimus vt tidē rectores & vicarii: quor̄ magis est scire qui ad hmōi beneficia existunt idonei: tales clericos in predictis beneficiis prefficere studeāt: q̄ iuxta corda eorū sciant & valeant in diuinis officiis sibi congrue deseruire & suis velint obtemperare mādatis. Quibus si parochiani maliciose subtrahere velit elemosynas ꝓsuetas ad ipas largiēdas sibi sollicite moneantur. Et si opus fuerit per quascūq̄ censuras ecclesiasticas districtius compellātur

¶ Joannes Stratforth.

E Surientes auaricia & infra. Pñtis consilii ꝓuisione statuimus vt quicūq̄ clerici ad dignitat̄ personat⁹ officia vl̄ prebēdas: aut alia bñficia ecclesiastica quecūq̄ plena: & occupata de facto se pñtari: seu ea sibi conferri per quemcūq̄ de cetero ꝓcurantes si directe vel indirecte virtute bzeuiū: quare nō admisit vel quare impedit. &c. Aut similiū tacito in dictis bzeuib⁹ de beneficior̄ possessorib⁹ & eis vocatis rite non amotis extra eos seu alios in seculari curia ꝓsequant: nisi de causis vocationū pt̄ēsarū ad ordinarior̄ mandata inquiri & possessores q̄ iudices ecclesiasticos competētes canonice primitus amoueri faciant maioris excōicationis sniam incurrant ipso facto: & tanq̄ sic excōicati ad beneficia talia nullatenus admittant̄: sed inhabilis ad ea perpetuo censeantur. Si vero contra hec quispiā i occupato beneficio instituatur vel admittatur de facto institutio seu admissio hmōi omi iuris effectu careat. Et quicūq̄ sic instituens vl̄ admittēs iure ꝓprio vel delegato taliter ꝓsentatum vel collatarum in obtē

to per aliū beneficio ipsius possessoꝛe sufficiēti auctoꝛitate in foꝛo ecclesie sentētialiter pꝛimitus nō amoto ab officio ⁊ beneficio tam diu nouerit se suspensum donec bñficiū possessoꝛi resarciat: vt conuenit oīe damnū. Et istitutus taliter vel admissus si se in occupato per aliū bñficio contra hoc patiat induci censeat intrusus: ⁊ penas intrusionis in cōstitutione Octoboni que incipit amoꝛis ꝓpꝛii contentas: necnon alias a canonibus et sanctis patribus inflictas ipso facto incurrat. Per pꝛemissa tñ nō intendimus oꝛdinarioꝝ potestati quin beneficia ad eoꝝ collationem spectantia quouismodo de facto occupata non de iure cōferre poterūt derogare: nec eoꝝ collationes beneficioꝝ admittentes: constitutione huiusmodi cpartari.

¶ De rebus ecclesie non alienandis. Stephanus.

Ecclesiaꝝ indēnitatibus ꝙsulere cupientes pātis cōsilii auctoꝛitate duximus statuendū: vt nullꝰ abbas vel pꝛioꝛ: nullus oīno archidiaconus vel decanus nec alii habentes personatum seu dignitatem. Sed nec clericus inferioꝛ possessiōes vel redditus dignitatis vl' ecclesie sibi commisse consanguineis vel amicis suis vel ꝯbuscunq; aliis vendere impignoꝛare infeudare de nouo vel quoli bet modo alienare pꝛesumat: nisi foꝛma canonis obseruata. Si ꝯs autē cōtra hoc venire pꝛesumpserit ⁊ qđ in hac parte pꝛesumptuꝝ fuerit viribus careat: ⁊ pꝛesumptoꝛ dignitate vel personatu vel ecclesia (quam sic lesit) per suū superioꝛē spoliet. Nisi qđ alienauerit infra tps a suo superioꝛe pꝛeꝛrū sine dāno ecclie suis sumptibꝰ duxerit reuocandū. Is quoq; ꝯ ecclesiastica bona receperit de cetero ⁊ ꝙmonitus ea pꝛesumpserit detinere excōicatiōis sententia percellat: donec restituerit ea nullatenus absoluē dus. Idem etiā ⁊ pꝛelati maioꝛes obseruent. ¶ Idem.

Uscōm canonicas sanctiones ⁊ infra. Volumus vt pꝛelati womoꝝ religiosaꝝ eoꝝdia vel stipendia clericis vel laicis nō vendant nec gratis cōredāt imper-

petuum vel ad tempus: nisi vrgens necessitas expdscat/ & diocesani accedat assensus.

¶ De locato ⁊ conducto. Stephanus in gsilio Oroniens. Ut vere videamus ⁊ infra. Statuim⁹ vt ecclesie certis personis deputate: nulli dētur ad firmā nisi iusta causa subfuerit: et a suo epo approbata: vt cū de ei⁹ cōsensu alicui persone ordinate dentur ad firmā & qua vniuersaliter presumi debeat: q fruct⁹ ecclesiaꝝ i vnos vsus conuertat. ¶ Joannes pecham apud lambeth. Vendētes ⁊ infra. Ecclesie ad firmā nullis denturi nisi personis ecclesiasticis sanctis⁊ honestis quas loco⁊ epi libere valeāt cohercere. Prouiso etiam vt paupe rib⁹ parochianis & firmis huiusmodi pinguis portio iuri cōsonā secūm arbitriū epi assignet sub testimonio quattuo⁊ fide dignoꝝ parochianoꝝ eisdē fideliter eroganda. Et vt ab huiusmodi firmis cōtractus imaginarius subducatur: quo in personis clericoꝝ falso supositis/ vel sub noie baiulatus ecclesie ad firmam laicis cōcreduntur sacro approbante cōsilio ordinam⁹: vt si quis clericus in tali versutia repertus fuerit: puniatur secundum statutum sancte memorie dñi Octoboni: ⁊ grauius si prelati viderint expedire. ¶ Joannes stratfordh. Licet bone memorie et infra. Hoc prouinciali consilio approbāte gstitutionibus prius editis adiciendo statuim⁹ q quotiēscūq ecclesiasticum beneficium nostre prouincie clerico ⁊ laico ad firmam ex nunc dimissum fuerit vel instrumētis sup hmōi firmarum dimissione gfectis nomē laici nō clerici noie a modo iseratur vel clericū fingatur fore firmariū cū nō sit. Seu si laici fructus redditus ⁊ prouentus dimissoꝝ beneficioꝝ ad firmam suo nomine colligent ⁊ eos directe in suos vsus quertant. hmōi gractus non teneātur nec ex eis aliquis obligetur alteri Sed si ex nūc huiusmodi beneficia tradentes ⁊ recipientes ad firmam partis tertie prouētuum bñficii sic dimissi

Liber tertius. De pignoribus. De donationib⁹. vl' estimatiõis ipli⁹ si ambo sint soluendo cõiter aut tradẽ et tñ si soluẽdo recipiẽs nõ existat fabrice ecclie cathedra lis loci soluẽda pena plecti volum⁹ oppositione nois cleri ci nõ obstante. Et q religioli et alii beneficia ecclesiastica nũc ꝓuincie in ꝓprios vsus tenẽtes: se predictis ꝗstitutionib⁹ asserũt nõ ligari. Pñtis approbatione ꝗlibet statuimus: q si ipsi bñficia hmõi vel suas quas ẽtute approꝑatiõis in eis decimas aut ꝓuentũ percipiũt poztiões: ad firmã tradiderit clericis nõ obtẽta diocesanilicẽtia vl' laico quouismodo: seu alias qualitercunq; cõtra pñtem aut aliaꝝ constitutionũ tenozẽ exercuerit pena predicta de cetero percellantur. ¶ De pignozibus. Edmundus.

Phibemus ne pignus retinere quilpiam contẽdat postq; de fructibus soztem perceperit deductis expẽsis quoniam vsura est.

¶ De donationibus. Joannes stratfozth.

Dzdis doloze cõcutimur ⁊ infra. Pzesentis deliberatione cõsilii omnes et singulos in nra ꝓuincia qui moztis vicine coniecturã verisimilem obtinentes: ex malicia siue fraude vniuersa vna seu quãtitatem eozum tã notabilem etiã iter vinos donare seu aliter alienare pzesumpserit: sic q ecclesia rex siue alii creditozes: quibus sic donantes siue alienãtes efficaciter tenebant suis iuribus Uxozes ve seu liberi eozũdẽ suis poztionibus de cõsuetudine vel de iure ipsis debitis irrecuperabiliter defraudãtur. Assistẽtes insuper languẽtib⁹ in extremis ⁊ aliis hmõi donationes seu alienationes fieri ꝗsulẽtes ⁊ temere ꝓcurãtes ipsosq; lãguẽtes ⁊ alios ꝗsiliis aut sualiõibus puersis a volũtate testãdi nec̃ter auertẽtes: ex quibus liberã testamẽti factionẽ impediri ecclesias ⁊ alios suꝑadictos suo iure nõ ãbigitur maliciose ꝓiuari. Dicteq; fraudis siue malicie cõscios ac si donata siue alienata recipientes ⁊ ad hoc consilium dãtes auxilium vel fauozem: maiozis excõicationis sniam incurrere volumus ipso facto: donã-

tes inſup bona ſua hmõi in ipa ꝓuicia aut ea taliter alie-
nantes ſui grauitatem exceſſus/nõ obſtãte quacunq; ab-
ſolutione impẽſa a ꝓdicta ſententia eccleſiaſtica careãt
ſepultura. Ceterum ne ꝓbationis fraudis ⁊ malicie in
hac ꝑte difficultas hãc ꝑmiſſionẽ reddat inutilem/ſtatui
mus ꝙ quotiẽſcũq; aliqui dicte ꝓuincie ſua bona omnia
ſic vt ꝓfertur donauerit:aut alias quouis titulo aliena
uerint:ſeu i ꝯtitate tam notabili qõ appareat de reliduo
eccleſiis vel creditoꝛibus aliis ꝛc ſuis debitis/vꝛoꝛibus ⁊
liberis de ſuis poꝛtionibus ſupꝛadictis nõ poſſe ſatisfieri
ſicut decet:donatio ſeu alienatio huiuſmodi per malicia
ſiue fraudem eoipſo fieri cenſeatur / malicie ſiue fraudis
ꝓbatione viterioꝛi minime requiſita.

• ¶ De peculio clericoꝝ. Stephanus.

Quia pleriq; ⁊ infra. Salubꝛi ꝓuiſione decernim⁹
ne clerici bñficiati fruct⁹ eccleſiaſticos in laico feu-
do reponant domos ve aut poſſeſſiones laicas ad op⁹ cõ-
cubinarum vel filioꝝ emere ꝓſumant. Nec ad opus eo
rum domos conſtruãt in feudo laicali. Nec etiã pecuniam
ſubminiſtrent:ad huiuſmodi emẽda ad op⁹ eoꝝ vt ſic il-
lis ſubtrahatur occaſio malignãdi. Si quis autem ſuper
hoc habeatur iuſta ratione ſuſpectus: niſi ad arbitriũ ſu-
perioꝛis ſe purgauerit:ipſius ſupioꝛis arbitrio puniatur

¶ De teſtamentis. Idem.

Clericalis ⁊ infra. Licet legitima teſtamẽta cleri-
coꝝ bñficiatoꝝ decedentium velimus obſeruã
etiolumus tamen ꝙ concubinis ſuis aliquid in teſtamẽ-
to ſuo relinquãt:ꝙ ſi de cetero factum fuerit totum illud
arbitrio epiſcopi ꝙuertatur in vſum eccleſie quam regit
defunctus. Idem.

Quum viris religioſis nõ liceat poſſidere ꝓpꝛium qui
ſe ⁊ ſua pariter in ipo religionis ingreſſu dño dedi
cauerunt ꝓſentialiter diffinimus:vt nulla perſona i re
gulari oꝛdine cõſtituta concedere teſtamẽtum ꝓſumat

cum nihil suum temporale habeat: quod trāsferri valeat in dominum alienum. ¶ Joannes Pecham.

REligiosa sinceritas et infra. Statuto de Lambeth. quo est prouisum salubriter ne aliqui religiosi cuiuscunq; professionis existāt sint executores testamētorum nisi de licētia ordinariorum & volūtate. Adiiciēdo duximus statuēdū q; nullus religionis pmittat executor existere alicuius testamēti nisi superior suus caueat p suo religioso hmōi q; sufficienter exequatur et fideliter reddat et integre rationem de residuo siue que fuerint de damnis si quid q ipsum amiserint loci ordinario absq; difficultate qualibet rēdebit. Et nōnulli religionis habitū deferentes licet nō sint executores tamē distributores efficiunt bonorum dēfūcti temeritate propria: vel imprudētia aliena: ex quo magnam puenire vidimus bonorum hmōi lesionē. Idem circa hmōi distributionē precipimus obseruari quod circa prouisionē executionē superior & puisū ne aliter executiōi vel distributioni hmōi se immisceant sub pena anathematis inhibētes. Illi qui sufficiēter cauere nequeūt: sciāt se tam ab executione q; a distributiōe bonorum hmōi pfatis diffinitione assilii ppetuo elongatos. ¶ Symon Mepham.

ITem qz locorum ordinarii circa insinuationē testamētorum & commissionem administrationi bonorum per cautelas exquisitas extra huiusmodi executores testamētorū: vt ab eis citius pecunia extorqueāt: se vt hactenus reddiderūt onerosos. Statuimus q; pro insinuatione testamēti pauperibus cuius inuētarium bonorum centum solidos sterlingorum nō excesserit: nihil penitus exigatur. ¶ Joannes stratforth.

STatutum bone memorie. Bonifacii quondā Cantuarien. archiepi predecessoris nri circa bona intestatorum & ascripticiorū aliorū q; seruilis cōditionis hoim vltimas volūtates quod incipit. Leterū stringit interdū. &c. a multis in dubium reuocatū nouiter recēcentes quibus

dam ad id additis ꝛ aliis ab eo subtractis sub verbis infra scriptis. Decernim⁹ sic impostꝝ firmiter obseruādū ceterꝝ ꝙtingit interdū ꝙ laicis ꝛ clericis diuino iudicio debitis intestatis dñi feudorū nō permittūt debita defunctoꝝ solui de bonis mobilibus eorūdem: nec in vsus vxoꝝ suaꝝ liberoꝝ vel parētum: vel aliter per dispositionem ordinarioꝝ bona predicta ꝓ ea portatione q̄ scōm cōsuetudinē patrie defūctos ꝙtingit: ꝓmittūt distribui ꝓ eisdem. Alii siquidē ascripticioꝝ ꝛ alioꝝ seruilis ꝙditionis hoim necnon solutaꝝ ꝛ coniugataꝝ mulieꝝ ꝛ suaꝝ proꝓriaꝝ vxoꝝ vel etiā alioꝝ impediūt vl' impediri ꝓcurāt factionē liberā testamēti ꝛ ipsius executionē ꝛ dictorum testātium voluntatē vltimā tam ꝙtra iura q̄ consuetudines ecclesie hactenus approbatas i diuine maiestati offensam ꝛ lesionem iuris ecclesiastice euidētē. Vnde nos pntis auctoritate ꝙsilii oēs ꝛ singulos in his vel i eoꝝ alio quo de cetero relinquētes maioris excōicatiōis sniam ꝓtinus decernimus innodatos. Testamētis insuper coram ordinariis locoꝝ ad quos pertinet ꝓbatis ꝛ approbatis hmōi testamētoꝝ ꝓbatio ꝛ approbatio: nisi ratione laicalis feudi id in testamento aliquo legari contingat nullatenus a laicis requirātur. Nec impediāt clerici vel laici cuiuslibet conditionis hoies seu impedire procurent quominus testamēta ꝛ voluntates vltime defunctoꝝ procedant ꝛ cōsequāt effectū in his q̄ legari possunt de cōsuetudine vel de iure. Si vero sint qui cōtra hec venire presumpserint in futurū sciant se pēnis auctoritate cōsilii maioris excōicationis sententia esse inuolutos. Ac contra eos ꝛ alios i premissis nequiter excedentes: tanq̄ ꝙtra violatores et ꝓturbatores ecclesiasticaꝝ libertatū gladiū spiritualem decernimus exercendū. Inhibemus etiā ne cuiq̄ executoris testamēti cuiuscūq̄ administrare ꝓmittat de bonis alicuius testatoris: nisi ꝓius fiat inuentariū fidele de dictis bonis sumptibus funerariis: et citra confectionē inuentarii

huiusmodi aponēdis dūtaxat exceptis. Inuentariū vero hmōi locoꝝ ordinariis tradi volumus: ita tñ eoꝝ arbitrario moderandū. Et postꝙ coꝝ ordinariis iuxta morē p̄batū fuerit testamētū nō ꝓmittat aliq̄b⁹ in bonis huiusmodi executio seu administratio: nisi talib⁹ qui debitā administratiōis hui⁹ possint: & si opoꝛteat sufficiēt̄ caueāt ac fideliter ꝓmittāt reddere rationē: cū sup̄ hoc per locoꝝ ordinarios congrue fuerint req̄siti. Cēterū statuimus p̄ceptis auctoꝛitate ꝓsilii ne aliq̄ religiosi cuiuscūq; p̄rofessiōis existāt: sint executoꝛes testamentoꝝ: nisi hoc de ordinarioꝝ uoluntate & licētia ꝓcedat: & q̄ de poꝛtione cōtingēte defunctū etiā parochialis eccl'ia ius percipiat consuetum. Statuimus p̄terea q̄ null⁹ executoꝛ aliq̄d sibi applicet uel appꝛopꝛiet de bonis defuncti: cuius testamēti exequitur titulo emptionis uel aliter: nisi qđ fuerit sibi a testatore donatū inter uiuos: uel in suo testamēto: siue in ultima uoluntate relictū: aut qđ ꝑ ipsius executoꝛis laboꝛe ordinarii arbitrio fuerit ordinatū: uel si quid fuerit sibi debitū a defuncto aut ꝑ moderatā ꝓpēsis siue administratiōis sub pena suspēsionis ab ingressu eccl'ie: quā cōtra facientes incurrere uolumus ipo facto: cui⁹ absolutionē nō obtineant: donec applicata u'l appꝛobata sibi sic idebite restituerit: & eccl'ie cathedꝛalis fabꝛice cuius defūctus erat subditus duplū sic appꝛobatoꝝ u'l applicatoꝝ sibiipis soluerint de ꝓꝓꝛiis suis bonis. Dia uero & singula supꝛadicta mādamus per eccl'ias singulas nostre cantuarien'. ꝓuincie bina uice annuatim solemniter publicari. ¶ Idem.

Ita quoꝛūdam & infra. Statuim⁹ q̄ epi & alii inferiores eccl'iastici iudices nr̄e cātuarien'. ꝓuincie de bonis clericoꝝ beneficiatoꝝ quos testari, posse ꝓstat de cōsuetudine regni anglie seu alioꝝ testantiū quoꝝūcūq; ꝑterꝙ in talib⁹ exꝓresse ꝓmissis quouis quesito colore nullatenus se intromittāt: sed executoꝛes testamentoꝝ ipoꝝ eum libere permittāt disponere de eisdem. Nemon ab in

testato decedẽtiũ solutis debitis eozũdẽ bona q̃ supẽrunt in pias causas ⁊ psonis decedẽtiũ consanguineis fraũ-eozibus ⁊ ꝓpinquis:seu aliis ꝑ defunctoꝝ aiaꝝ salute dis stribuãt ⁊ conuertant.nihil inde sibi retento. Nisi forsan aliq̃d rationabile ꝑ iphoꝝ ordinarioꝝ laboze fuerit retinẽ dum:sub pena suspẽsionis ab ingressu ecclie quã ecclesia sticos iudices in ꝙtrariũ facientes incurrere volum⁹ ipso facto:donec de ꝓmissis satisfecerint cõpetẽter. ¶ Jdẽ.

ADeo quozũdam ⁊ infra. Statuimus vt ꝓbatiõe ap ꝓbatione seu illinuatiõe testamẽtozũ quozũcũq; nihil ꝑ eos seu alios ordinarios capiatur oino ꝑ clericos eã scribẽtes insinuationes hmõi sex denarios dũtaxat re-cipi ꝓmittimus ꝑ laboze. Qõ si aliq̃d inuentariũ vnozũ cuiuscũq; defuncti ꝙpoto triginta solidoꝝ summã reperis tur excedere:qõ eã ad centum solidos minime extendant ꝓ ꝙpoto ⁊ agendis oibus circa ipsum acquietantiarũq; litteꝝ seu aliis quibuscũq; epi aut ordinarii seu deputati ab eis:⁊ audientes ꝙpotũ vel ministri alii comptis hmõi intẽdentes vltra duodecim denarios non recipere ꝓsu-mant. Si vero centum solidozũ summã aut vltra:minus eã viginti libris dicta contineant inuentaria comptis in tendentes ⁊ alii ꝓdicti ꝓ ipsozũ laboze ac acquietan-tiarum litteris ⁊ aliis supꝛascriptis trium solidoꝝum per ceptione ꝓnitus sint ꝙtenti. Sed si viginti libras aut vl tra:minus eã sexaginta libraꝝ summã habeãt vltra quin q̃ solidos ꝓ laboze litteris ⁊ scripturis aliis non admit tãt. Si vero quadꝛaginta libraꝝ aut amplius: minus eã centum librarum summam attingat huiusmodi inuenta-ria decem solidos ꝓ ꝓmissis recipiant ⁊ non vltra. Si vero summam centum libraꝝ vel amplius dicta contine ant inuentaria:minus tamẽ centum quinquagita libris summam contineant vltra viginti solidos ꝓ ꝓdictis recipere nõ ꝓsumant. Sicq; ad vterioꝛa ascendendo si ue ꝓcedendo ꝓ singulis quinquaginta libris exꝛcrsiꝛ

tibus pzeter ꝛ vltra dictos viginti solidos: alios decez solidos recipiãt ꝛ nõ amplius. Clericus tñ pzo singulis acquietantiaꝝ literis quas scribunt in hac parte vltra pzemissos sex denarios accipere permittimꝰ pzo laboze. Si vero quemquã in aliq̃ caluum pzedictoꝝ vltra summam pzetaxatam quauis cautela in pecunia numerata seu rebus aliis contingat recipeze: dupluz eius quod receperit vltra fabzice cathedzalis ecclesie loci infra mẽsez reddere teneatur. Alioquin eẽ extũc duplum ipsum vltra pzedictum tempus restituere differentes: sciant ingressuz ecclesie eis esse interdictum. Inferiozes vero ab officio ꝛ beneficio nouerint se suspẽsos: quouscq; de duplo huiusmodi dictis cathedzalibꝰ ecclesiis plenariam satisfactionez impẽdant. In ipsa vero pbatione approbatione vel insinuatiõe testamẽtoꝝ quoꝛũcũq; vel postea aũ administrationis cõpotoꝝ redditiões fideliter factas acquietãtiarum littere testamentoꝝ executozibus nullatenꝰ concedantur sub pena suspensionis ab ingressu ecclesie per sex menses quam contra facientes incurrere volumus ipso facto.

¶ De sepulturis. Joannes stratfozth.

Quia sepe ꝛ infra. Statuimꝰ in nra puincia q̃ pzactis a viris ecclesiasticis mozтuoꝝ memoziis nulli in pziuatis domibꝰ in quibꝰ mozтuoꝛũ cozpoza vsq; ad sepulturam frequenter requiescant de cetero receptenr ad consuetas nocturnas vigilias peragendas: defũctoꝝ amicis ꝛ pzopinquis ꝛ his que psaltezia fozsan pzo defunctis dicere voluerint dumtaxat exceptis: sub pena maioꝛis excommunicationis: quam contra pzemissas vigilias facientes huiusmodi ꝛ receptozes taliter vigilantiũ non immerito poterunt fozmidare. ¶ Robertus wynchelsee.

Quia inter rectozes ecclesiarum ꝛ parochianos suos lites cupimus extinguere que frequenter oziũtur Statuimus q̃ si decedens tria ad minus vel plura cuiuscunq; generis in bonis animalia habuerit optima (cui de

iure fuerit debitū reseruato eccl'ie sue a qua recepit sacrā
menta dum viueret melius post optimum reseruetur.

¶ De parochiis ⁊ alienis pochianis. Stephan⁹ langton.

ADistar patrisfamilias euangelici plures operari=
os i vineā suā mittentis. Ut quod vnus non valet
expiere saltem sollicitudo perficeret plurimoꝝ. Senten
tialiter diffinim⁹ vt in singulis parochialib⁹ eccl'iis qua
rum est parochia diffusa: duo sint vel tres p̄sbyteri: pē
sata pariter magnitudine parochie et eccl'ie facultate/
ne forte (quod absit) egrotāte vno p̄sbytero vel debili=
tato: parochianis infirmitatibus: ac diuinis officiis volē=
tibus interesse officia diuina subtrahantur vel negentur
sacramenta eccl'iastica. ¶ Joannes pecham.

ALtissimus de terra ⁊ infra. Nullus cōmunionē p̄e
beat diocesano alteri⁹ sacerdotis: sine ipsius licētia
manifesta. Quā ordinationē non intendimus ad peregri
nantes extendere: nec necessitas casui derogare.

¶ De decimis ⁊ oblationibus. Symon mepham.

QUia quidā maledictionis filii in nubentiū solēniis
purificationib⁹ mulieꝝ: mortuoꝝ exequiis: ⁊ aliis
in quibus ip̄e dn̄s in ministroꝝ suoꝝ p̄sonis solebat ob
lationū libamine popularit̄ honorari: ad vnius denarii/
vel alterius modice quantitatis oblationē populi deuo
tionem restringere sunt moliti: residuū oblationis fidēliū
suis ꝑ libito vl' alienis vsibus multotiēs applicātes. Alii
vero nō attēdentes qō dn̄s oipotens cui⁹ est terra ⁊ pleni
tudo eius: ⁊ vniuersi qui habitāt in eo. Decimas in signū
vniuersalis dn̄i sibi reddi p̄ceperit ⁊ ꝑ suo cultu ealdē
clericis assignauit. Aliqui maliciose impediūt impedire ve
faciūt vel procurant viros eccl'iasticos: ad quos spectat
p̄ceptio decimarū: eoꝝ ⁊ seruitoꝝ: quo minus liberū
ingressum ⁊ egressum in p̄dia ⁊ a p̄ediis de quibus hmōi
decime p̄ueniunt habere possint p̄o ipsis decimis colli
gendis/custodiendis vel etiā quo voluerint abducendis

Alii etiã nisi prius cirothece vel calige seu ḋcꝫ aliud eis detur seu promittatur decimas huiusmodi aspoꝛtant et consumunt aspoꝛtari ve faciunt et consumi: seu aliquod damnum inferunt inferri ve faciunt in eisdem. Nos igit peruersoꝛum damnabilibus cõsiliis salubꝛe remediũ impꝰnere cupiẽtes: nihil nouũ statuẽtes: sed antiquoꝝ canonum statuta in mediũ deducentes: vniuersos ⁊ singulos huiusmodi instigatoꝛes impeditoꝛes ⁊ alios supꝛadictos per quoꝝ nephandas machinationes ecclesiis: vel eaꝝ rectoꝛibus vicariis aut ministris quicꝫ damni infertur aut subtrahitur honoꝛis: aut commodi consueti. Pꝛesentis declaratione consilii declaramus ⁊ pronunciamus eos et singulos in pꝛemissis vel eoꝛum aliquo imposteꝝ delinq̃ntes vinculo maioꝛis excommunicationis inuolui/ reseruata loci diocesano eoꝝ absolutione: pꝛeterꝫ in moꝛtis articulo: quouscꝫ ipoꝝ ministerio in contrarium laboꝛantiũ ecclesiis fuerit popularis deuotio efficaciter restituta a viris ecclesiasticis si lesis de huiusmodi excessibus plenarie fuerit satisfactum.

¶ Joannes stratfoꝛth.

Eꝛroꝛis damnabilis deuio execrati suarum animaꝝ excidia non deuitant: dum frugum suarum decimã garbam soluẽtes pꝛo laboꝛe metentibus ea minime computata nõ absq; eꝛꝛoꝛe calculi pꝛo decima vndecimã soluunt garbã ꝓtendentes se marrennariis de frugibus non decimas posse pꝛo autumnali laboꝛe potissime ante decimationẽ soluere mercedẽ noui testamẽti et veteris imperium ꝓtenentes. Quoꝝdam etiã laicoꝝ superstitiosa malicia nouiter adinuenit: qõ cũ garbas aliquas decimales non tamen signatas pꝛo decimis in suis terris dimittunt inseruientes viroꝝ ecclesiasticoꝝ garbas aut alias res de decimis sic dimissis noie decime abducentes ⁊ aspoꝛtantes sceleratos exclamant: eosq; arrestari seu attachiari faciunt sicut fures: ac ipos ⁊ ipsoꝝ dños pꝛopter aspoꝛtationem ⁊ abductionẽ decimaꝝ hmõi infestãt et multipli-

citer inquietãt. Ipsoꝝ etiã aliqui ꝓ eo qꝺ garbaꝝ ꝛ feni seu rerũ aliaꝝ ꝺecime ꝓ solum eoꝝ ꝺicunt viros ecclesiasticos et eoꝝ ministros in foꝛo seculari implicant ꝛ grauiꝫ fatigant laboꝛibus ꝛ expensis. Alii pꝛeterea vias ꝛ itinera in pꝛedia et a pꝛediis per que decimas opoꝛtet seu ipsi consueuerit abduci difficultãt ꝛ ꝓ longos circuitus exhibẽt et per ea tm̃ decimas ducentes sinunt trãsire: seu duci vehicula difficulter cõtra ecclesiasticam libertatem. Quiꝺã insuper garbas expositas ꝛ assignatas pꝛo decima: nõ permittũt suis terris abduci: ꝙ diu in illis quicꝙ ꝺe bladis remanet eoꝝũꝺem. Sed ipsos scienter tolerant a suis ꝛ aliorum animalibus conteri et consumi/ ac circa decimarum pꝛestationẽ collectionẽ et abductionẽ earum impedimenta multa inferunt ꝛ inferri faciunt ac pꝛocurant in libertatum ac iurium ecclesiasticoꝝũ violationẽ ꝛ pꝛeiuꝺiciũ manifestum suarumq; periculum animarum. Nos igitur pꝛeuersoꝝ huiusmoꝺi conatibus ꝛ ausibus ꝺamnabilibus salutari remeꝺio cupientes occurrere omnes ꝛ singulos ex nunc in pꝛemissis vel aliquibus eoꝝ in nostra ꝓuincia excrescẽtes ꝛ illicita supꝛaꝺicta vel eoꝝ aliquod fieri mãꝺantes seu etiã pꝛocurãtes: noie ꝺe suo facta: rata habentes et accepta quoꝝũ nephãꝺis machinationibus. Juri seu cõsuetuꝺini aꝓꝓobate ac libertati ecclesiastice quicꝙ subtrahitur ꝛ aliquiꝺ iniurie ꝺamni vel molestie infertur cõtra ecclesiasticam libertatem: pꝛesentis ꝺeclaratione cõsilii pꝛonũciamus vinculo maioꝛis excõicationis inuolui. Eoꝝumq; absolutionem ꝺiocesanoꝝ locoꝝ: pꝛeterꝙ in moꝛtis articulo specialiter ꝛeseruamus. ¶ Jꝺem.

QMãꝙ ex soluẽtibus benꝺicimus ꝺeus frugum omnium abunꝺantiã ꝛ possessionũ pꝛomiserit ꝺ̃ beratem: in ꝺolẽtes referimus ꝙ nõnulli nostre ꝓuincie extra testamẽti veteris atq; noui ꝺoctrinã ꝺe siluis suis ceduis ꝛ lignis arboꝝ ceduaꝝ excisis: ei: ea que minꝰ ꝙ circa fructus agroꝝum laboꝛis impenꝺunt ꝺecimas ꝺeo ꝛ ecclesiis

quibus debẽtur notorie:propter hoc q in preteritũ ipas nõ dederunt soluere ⁊ tradicunt:qõ estimãt idcirco licere qz legẽ moris de lõga inualuisse ⁊ suetudine arbitrantur in dubiũ etiã reuocãtes ad silua cedua sit censenda. Nos igit aduertẽtes q si sua portiõe eccl'ia sit defraudata diutine crimẽ ꝓpterea nõ minuit ⁊ augeat. Ac fames ⁊ penuria omniũ rez egestas/oppimũt bene decimas nõ soluẽtes. Huiusmodi declaram⁹ quisione consilii siluã cedua illam fore q cuiuscũq; gẽe arbor ex⁹ in hoc habeat vt cedatur:⁊ que etiã successa rursus ex stipitibus ⁊ radicibus renascitur. Ac ex ea decimã vtpote realẽ ⁊ pedialem parochialibus ⁊ matricibus ecclesiis ꝓsoluẽdã:nec siluarũ possessores hmõi ad prestationẽ decimar⁹ lignor⁹ ipor⁹ excisorum i eis:sicut feni ⁊ bladi⁹ oñi censura ecclesiastica fore canonice compellendos. ¶ Idem.

IN moderate temeritatis et ire. Presentis deliberatiõe cõsilii quoscũq; laicos oblatiões in ecclesiis vl' capellis aut cuiuslibet earz portieu vl' cymiteriis seu quocũq; loco diuino intuitu:in nostra factas seu faciendas potestate:occupantes/auferentes/ seu disponẽtes:quouismodo de ipis pretextu etiã cuiuslibet opis consuetudinis alio vel colore:nisi de cõsensu ecclesiasticarum personar⁹ ad quas oblationum huiusmodi perceptio pertinet:⁊ ex causa sufficienti ⁊ legitima per ep̃z loci primitus approbãda: ipso facto maioris excõicationis sententie decernimus subiacere. ¶ Robertus winchelsee.

QUoniã ꝓpter diuersas cõsuetudines in petendo decimas per diuersas eccl'ias iter rectores ecclesiarũ ⁊ parochianos suos rixe et contentiones scandala ⁊ odia maxima multotiẽs oriunt. Volumus ⁊ statuim⁹ q in cunctis ecclesiis per cantuarien. prouinciam cõstitutis vniformis sit peritio decimarũ ⁊ quentuuz ecclesiar⁹. In primis volum⁹ q decime de frugibus nõ deductis expẽsis integre ⁊ sine aliqua diminutiõe soluãtur:⁊ de fructib⁹ arbor⁹ ⁊ de

ſeminib⁹ oĩbus ⁊ de herbis hoꝛtoꝝ: niſi parochiani ꝓpteꝫ tem fecerint redemptionem ꝑ talibus decimis. Volum⁹ ⁊ ſtatuim⁹ etiã q decime de fenis vbicũq creſcãt ſiue i magnis ſiue i paruis ꝓꝛatis: ſiue in chiminis exigantur: et ꝑ ut expedit eccleſie perſoluãtur. De nutrimẽtis autẽ animalium ſcz de agnis ſtatuimus q ꝓꝛo ſex agnis ⁊ iſtra: ſex oboli dẽtur ꝓꝛo decima. Si ſeptẽ ſint agni in nũero ſeptimus agn⁹ detur ꝓꝛo decima rectoꝛi. Ita tñ q rectoꝛ eccl'ie qui ſeptimum agnum recipit tres obolos in recõpenſatione ſoluat parochiano a quo decimã illam recepit. Qui octauũ recipit det denariũ. Qui vero nonũ: det obolũ parochiano: vel expectet rectoꝛ vſq ad aliũ annũ donec plenarie decimũ agnũ poſſit recipere ſi maluerit. Et qui ita expectat: ſemp exigat ſcõm agnũ melioꝛẽ vel tertiũ ad min⁹ de agni ſecũdi anni: ⁊ hoc ꝑ expectatiõe ꝓꝛimi anni. Et ita intelligẽdũ eſt de decima lane. Sed ſi oues alibi in hyeme et alibi in eſtate nutriantur. diuidẽda eſt decima. Similiter ſi quis in medio tpe emerit vel vẽdiderit oues: ⁊ certũ ſit a qua parochia ille oues venerint: earũdem diuidenda eſt decima: ſicut de re q̃ ſequitur domicilia. Si aũt incertũ fuerit: habeat illa eccl'ia totã decimã iſtra cuius limites tempoꝛe tõſionis inueniunt. De lacte vero volum⁹ quod decima ſoluatur dum durat. Videlicet de caſeo tpe ſuo. Et de lacte in [illegible]nno ⁊ hyeme: niſi parochiani velit ꝓꝛo talib⁹ facere expressẽ redemptionẽ: ⁊ hoc ad valoꝛẽ decime ⁊ ꝗmodũ eccleſie. De ꝓuentibus aũt molendinoꝝ: volumus q decime integre ſoluantur ⁊ fideliter. De paſturis autẽ ⁊ paſcuis tã cõmunibus q̃ non cõibus: ſtatuimus q decime fideliter: perſoluãtur: ⁊ hoc per numeꝝ aialium ⁊ dieꝝ vt expedit eccl'ie. De piſcationibus et apib⁹: ſicut de omnib⁹ aliis bonis iuſte acquiſitis: que renouantur ꝑ annum: ſtatuim⁹ q decime ſoluãtur ⁊ exigantur debito modo. Statuim⁹ etiam q decime perſonales ſoluantur nec nõ debito modo exigant de artificib⁹ et mercatoꝛib⁹. ſ. de

lucro negotiatiõis. Similiter de carpentariis/fabris/cementariis/ textoribus pandoxatricibus/⁊ oibus aliis stipẽdiariis ⁊ operariis vt videlicet dẽt decimas de stipẽdiis suis. Nisi stipendiarii aliqd certũ velint dare ad opus vel ad lumẽ eccl'ie:si rectori ipsi⁹ ecclesie placuerit. In petitione aũt pncipalis legati volumus q cõsuetudo pouicie cũ possessione ecclesie obseruet: ita q rector eccl'ie fuerit vel vicarius in petitiõe sua:vel capellanus annu⁹ deũ i petitiõe illa habeat pe oculis. Sed qñ inueniũtur multi decimas spõte dare nolẽtes: statuimus q parochiani moneant pmo sedo ⁊ tertio:vt decimas deo ⁊ eccl'ie fideliter soluant. Qd si se nõ emẽdauerint pmo ab ingressu eccl'ie suspẽdant:⁊ sic demũ absolutionẽ decimarũ per censurã ecclesiasticã si necesse fuerit cõpellant. Si autem dicte suspẽsiõis relaxationẽ vel absolutionẽ petierint ad ordinariũ loci mittant absoluẽdi ⁊ debito modo puniẽdi. Rectores aũt eccl'iaꝝ seu vicarii aut capellani annui qui predictas decimas predicto modo propter formidinẽ hominum seu fauorẽ timore dei pstpsito (vt predictum est) cum effectu non petierint:pena suspensionis innodentur donec dimidiam marcam argẽti pro sua inobediẽtia archidiacono loci persoluant. Idem.

Quoniam vt audiuimus super decimis ⁊ nutrimentis aialiũ inter eccl'iaꝝ rectores propter amotiões pecoꝝ ad diuersaꝝ parochiaꝝ pasturas diuersis anni tẽporibus qrẽtiones multimode oriũtur. Nos viam pacis preparare volentes statuendo diffinimus et diffiniendo statuimus q ad ecclesias in quaꝝ parochiis oues a tempore tonsionis vsq ad festum sancti martini in hyeme continue pascuntur ⁊ cubant. Decima lane lactis ⁊ caseꝰ eiusdem tpis:licet postea amote fuerint ab illa parochia ⁊ alibi tondantur integre persoluatur. Et ne fraus fiat in casu premisso precipimus q anteq̃ oues amoueantur a pasturis vel etiã detrahantur eccl'iaꝝ rectoribus sufficiẽter de

ſoluēda decima caueat. Quod infra p̄dictū tempus ad diuersas parochias pasturā trāsferentur quelibet eccl'ia p rata temporis portione decimā percipiet earūdē: minori trigita dier̄ spacio in rata tpis minime computando. Si vero per totū tps p̄dictū cubant in vna parochia et pascantur continue i alia: inter ipsas eccl'ias decima diuidatur. Quod si post festū scti martini ducātur ad pascua aliena ⁊ vsq; ad tps tōsionis in vna vel in diuersis parochiis siue in p̄priis pasturis dñor̄ suor̄ siue alteri⁹ cuiuscunq; pascātur: habita ratione ad numer̄ ouiū pascua estimētur: ⁊ sc̄dm estimationē pascuor̄: ab eor̄ dñis exigātur decime. Decima vero lactis ⁊ caſei de vaccis ⁊ capris p̄ouenies: vbi cibant ⁊ pascuntur: ibi soluatur. Alioquin si cibant in vna parochia ⁊ pascuntur in alia parochia: decima inter rectores diuidatur omino. Agni vero/vituli/pulli equini: et alii fetus decimales habita ratione ad loca diuersa vbi gignuntur/oriūtur ⁊ nutriūtur: ⁊ ad moram quam traxerint in eisdem particulariter decimētur quid vero p̄ decima debeatur vbi lac p̄propter paucitatem vaccar̄ vel ouium ad caseum faciendum non sufficit ⁊ quid p̄ agnis/vitulis/equis/velleribus/ochis: aut aliis huiusmodi de quib⁹ p̄propter eor̄ modicitatem decima certa dari non potest: consuetudini locor̄ durimus relinquendum. Itē p̄cipim⁹ q; si post festum scti martini oues occiderit: vl' si oues quouis casu fortuito moriāt decimā legitimā parochiali eccl'ie soluere nō postponāt. Et si oues extranee i alicui⁹ parochia tondeantur decima ibidē tradet rectori eccl'ie: nisi sufficiēter doceri posset q; p decima alibi satisfactum: vt solutionem ibidem faciendam modo legitimo valeat impedire. ¶ Idem.

Sancta ecclesia ⁊ infra. Cum sacro eloquio iubente de oibus que nouant p̄ annū nullo tpe excuso decime sint cum omni integritate ⁊ absq; diminutione soluēde. Ut ergo vnicuiq; capellano parochiali rectori / siue vicario

parochianos suos per cēsuram ecclesiasticam ad solutionem decimarū ꝓpellere. Omnibus ⁊ singulis rectoribus vicariis ⁊ capellanis parochialibus: ⁊ ecclīarū parochialium curatis per nr̄am ꝓuinciā ꝓstitutis virtute obedientie mā damus firmiter iniūgentes: quatenus diligēter moneāt et efficaciter inducāt: ⁊ dilibet ipsoꝝ i parochia sua moneat ⁊ inducat q̄ predicti parochiani oīes ⁊ singuli integre ⁊ sine diminutiōe decimas inferi⁹ annotatas ecclesiis suis persoluāt scz decimā lactis a p̄mo tpe lue nouatiōis tā mē se augusti q̄ in aliis mēsibus. De puentibus etiā boscoꝝ pānagiis siluarū: ⁊ ceterarū arboꝝ si vendantur / viuariorū piscariorū fluminū / stagnoꝝ / arboꝝ / pecoꝝ / columbarū seminū / fructuū / ⁊ bestiarū warēnarū / aucupitii / ozioꝝ cuniculagioꝝ / lane / lini / vini / ⁊ grani / turuoꝝ i locis quibus fabricant ⁊ fodiunt / cignoꝝ / capnū / ochaꝝ / ⁊ anatū / ouoꝝ thencelli / agroꝝ / apū mellis ⁊ cere puentuū / molēdinoꝝ / venationū / artificioꝝ / negociationū / nernō agnoꝝ / vitulorū / pullorū / equoꝝ scōm eoꝝ valorē: ⁊ oīm puentuū rerū aliarū de cetero satisfaciāt ꝓpetēter ecclesiis q̄bus de iure tenent nullis expēsis ratiōe p̄stationis decimarū deducti seu retentis: nisi tm̄ de p̄statiōe decimarū / artificioꝝ ⁊ negociationū. Nō si monitiōib⁹ suis parere ꝓtempserint: q̄ suspēsionis excōicatiōis ⁊ interdicti sentētias eos ad p̄stationē p̄dictarū decimarū huiusmodi compellant.

¶ De rectoribus ⁊ trāseuntib⁹ ad religionē. Stephanus.

QUia vero nōnunq̄ ⁊ infra. Monachi infra. xviii. annum nō recipiant: nisi vrgēs vel euidēs necessitas vel vtilitas aliud inducat. ¶ Zoannes pecham.

SAnctimoniales plurime ⁊ infra. Moniales quedam intantū recipiunt: vt cū fuerint etatis legitime ⁊ vti capaces: postq̄ vltra annū inter moniales monastice vixerit: putant se nō esse p̄fessas ac sibi licere redire ad seculum p̄ro eo qđ bñdictionē episcopalē cū solēnitate voti emisi minime recepēt / nos hmōi errorē excludētes p̄e-

ſtis auctoritate ꝙſilii declaram⁹ eas ipo facto pfeſſas exiſtere reputãdas: poſtꝙ vltra annum vitã ſponte in collegio duxerint regulazẽ adeo: vt ad ſeculum redire nulla tenus ꝓmittant: nihilomin⁹ ab epis cum ſolemnitate debita cõſecrandas ſuo tpe vel velãdas. Idem etiam quantum ad pfeſſionis vinculum cẽſemus de monachis ⁊ religioſis aliis quibuſcunq; quibus nihil obſtitit canonicuz ⁊ eos ſi vltra annũ religionis habitũ in monaſterio ſponte detulerit: et ipſo reiecto ad ſeculum redierint: eſſe ſicut apoſtatas ab eccleſiaſticis beneficiis repellẽdos/ ⁊ ad reptẽda ſua monaſteria ſecũdum iuris exigentiã compellendos. De quib⁹ fiat diligẽs inquiſitio per archidiaconos quoniam multos huiuſmodi ſub ouino vellere: lupinum animum nouimus palliare.

De voto ⁊ voti redemptione. Stephanus.

QUia iuxta ſcripture teſtimoniũ vota nra tenemur deo ſalubꝛiter reddere que vouemus. Decernim⁹ annectendum: vt epi fozmam pfeſſiõis in ſua ꝙſecratione platam bis in anno cozam ſe legi faciant diligẽter: vt tãto meli⁹ ſponſionis ꝓpꝛie recozdẽtur: quanto ſepius fuerit cozum auribus inculcata. ¶ Edmundus.

PRecipimus vt ſacerdotes ſepe moneãt populũ: ⁊ maxime mulieres: vt ne faciant vota ſua niſi cum delibꝛatione/ ⁊ de conſenſu virozũ ſuozũ ⁊ ꝙſilio ſacerdotum.

¶ De ſtatu regularium. Stephanus.

UT recti⁹ gerãt oia ſi exteriozũ adminiſtratio clauſtraliũ reſponderit vite quieti. Statuim⁹ vt tã obdiẽtiales rerũ monaſterii ꝙ pꝛelati maiozes quater vel bis ad minus in anno cozam fratribus a cõuentu ad hoc deputatis/ vel cozam ſuperiozib⁹ iuxta monaſterii cõſuetudinem reddant de receptis ⁊ expenſis omnib⁹ rationẽ Ad hoc añt illos pꝛelatos ex iſta conſuetudine nolumus obligari: qui poſſeſſiões habent a monachis vt canonicis regularibus ſeparatas. ¶ Idem.

Quia nonnūq̄ serpēs antiquus qui iugiter sedet i ins sidijs sctis viris: q̄tomagis eos iuenit solitarios et ab⁹q̄ consolatione mutua cōuersantes: tanto facilius eos interdum suis insultibus obruit ⁊ cōfundit. Prouida deliberatiōe statuim⁹: vt tā monachi q̄ canonici regulares et moniales in vno dormitorio pariter dormiāt ⁊ deferant singulis personis singulis lectis assignatis. In vno etiam refectorio simul edāt: neq̄ p se cuilibet: sed ꝯiunctim oīb⁹ victualia p̄parētur: nec singulis eor̄ p̄o vestibus denarij tribuātur: sed talia p certas p̄sonas ad hoc deputatas puta camerarios suos ⁊ camerarias suas diligenter expediātur: qui vel que: sicut bona facultates domus sustinuerint: indumēta ministrēt. Et cum noua tradunt vetera ab eis recipiant indumēta: que in vsus pauperū vl̄ alias necessitates de consilio abbatis vel abbatisse ꝯuertātur. Camerario aūt vel camerarie non liceat alicui monacho vel canonico vel moniali dare denarios vel aliquid aliud p̄o vestimētis. Nec nec monacho vel canonico vel moniali liceat aliquid recipere: ⁊ si fecerint ⁊ camerarius ab officio deponatur ⁊ monachus vel canonicus vel monialis anno illis nouis careat indumentis. ¶ Idem.

Ad hec q̄m serū mulierē ꝓtra versutam antiqui hostis min⁹ fortē multiplice remedio necesse est efficaciter communiri. Decernimus vt moniales ⁊ cetere mulieres diuino cultui dedicate: velum vel peplū sericū non habeant/nec in velo acus argēteas vel aureas audeāt deportare. Nec ipe nec monachi nec canonici regulares habeant zonas sericas: vel auri vel argenti ornatum habentes/nec burneto vl̄ alio panno irregulari ut cetero vtant. Vestiantur etiam iuxta dimensionē corpor̄ vestes suas ita q̄ longitudinem corpor̄ nō excedāt: sed pede sicut deceret super tecto sufficiāt eis: cum Joseph veste indui talari. Et sola monialis consecrata deferat annulum: ⁊ vno solo sit cōtenta. Si quis autē contra hanc p̄hibitionem ve-

nire presumpserint & commoniti se non correxerint regu
lari iubiaceant discipline. Idem.

ET scom canonicas sanctiones:abbatibus et quibus
minores viuendi normā habent assumere super ho-
nesta conuersatione testium copiositas suffragetur:decer
nimus vt epi capellanos suos vel aliquē illorū singulis
mutēt annis. Qui autem habent vnū tantum:illum mu-
tet similiter:nisi necessaria causa subfuerit:quatenus si de
vita eorum (quod absit) scandalum oriatur: tanto plures
innocentie sue habeant testes:quanto eorum vita plurī-
bus innotescit. Idem.

PRohibemus ne moniales infra septa domor suarū
preter necessarias seruientes ad cohabitandum mu
lieres seculares recipiant:nisi epi diocesani accedat assen
sus. Item tam a monachis q̄ a canonicis regularib⁹ mo-
nialib⁹ silentiū precipimus obseruari in locis & tēporib⁹
statutis:nec viris aut mulieribus absq; licentia superio
ris egredi liceat septa domus nec sine certa causa et hone
sta egrediendi eis licētia credat. Ita q̄ nulli claustralium
cā recreatiōis aut visitādi parentes pateat aditus exeū-
di:nisi talis forte fuerit de quo nihil sinistrū possit aut de-
beat suspicari. Qui etiā semp collegā secū habeat. Et quo
tiens alicui exeūdi licentia concedit certus dies eidē in
quo redire debeat prefigat. Hoc quoq; volum⁹ obserua-
ri:vbicūq; ppter excessum alicui⁹:si viderit eps vel ab-
bas vel prior quentualis nō hns abbatē:expedire vt quis
ad eps alibi morer ad domū aliā religiōis eiusdem in eo
dē epatu trāsferat / vl si necesse fuerit ad aliū etiā epatū
dirigat: & per diocesanū cpellatur admitti: qui ibi in oīb⁹
bus subiaceat regulari discipline. Ita vt si ex more ipius
ecclesia fuerit grauata i qua morat:vice versa mittat ali
quē de suis collegis:q̄ interim morā faciat in monasterio
delinquētis. Nec prius rediens ille qui deliquit in domo
sua recipiat:q̄ si plene de cōmisso penituerit:& tūc per sua

lupiozē reuocet. Si aūt monasteriū in quo mozatur relinquēs neminē versa vice mittere voluerit ad monasteriū deliquēti monasteriū a q̄ venit ei vestes ministret. ¶ Idē

OMnē aūt singularitatē interdicimus in refectozio vt cib⁹ aliter vni q̄ alteri p̄zeparet: sed q̄ p̄zeest p̄zodeat: vt sibi interdū talia p̄parentur: de q̄bus alioz debilitas vel infirmitas p̄zout viderit expedire valeat releuare. Dia aūt victualia religiosis apponēda sine subtractiōe aliq̄ eis aponātur tā in quentu q̄ alibi vbi reficiūtur. Et de oibus appositis totū residuū sine diminutiōe aliq̄ cedat elemosynā p elemosynariū egētib⁹ simul erogandā. Ita q̄ nec abbas nec p̄zioz nec elemosynari⁹ possit q̄tra hoc dispēsare. Et quicūq; statutū istud vl aliud de inducēdi admittere vl obseruare noluerit: si sacerdos fuerit a celebratione diuinoz: si minoris ordinis vel monialis: a cōicatione corpis xp̄i vsq; ad plenā satisfactionē firmiter suspēdatur. Itē p̄hibem⁹ ne alique moniales singulariter in refectoziis comedāt carnes in q̄b⁹ nō solēt cōiter carnes comedere. Ad hec p nullā societatē vl q̄sideratiōez admittat̄ monachus i alteri⁹ monasterio ad mozā faciēdā: nisi cū licētia p̄pi sui: vl abbatis: vl p̄zioris q̄ctualis non h̄ntis abbatē. Idem inter canonicos regulares ⁊ moniales volum⁹ obseruari. P̄zouideāt etiā epi q̄ moniales i oib⁹ suis necessariis sustētari possint de bonis monasterii. Nec sustineāt vltra numerū illū aliquam admitti. Nec etiā recipiatur aliqua post̄ redacte fuerint ad numerū illū. Et hoc firmiter statuim⁹ auctozitate p̄sentis q̄stit. Si aut̄ de cetero cōtra hanc formā aliquā cōtingat admitti: tam abbatissa q̄ p̄zioz̄issa deponat̄. Idē de magistris ⁊ p̄zioribus moniales custodiētib⁹: si contra hanc formam moniales admiserint durimus statuēdum. Confiteant̄ etiā moniales sacerdotib⁹ sibi ab episcopis deputatis. Clerici autem vel laici frequentē non habeāt accessum ad claustrū monialiū sine rationabili causa. ¶ Idem.

QUoniã iter alia vitia impetus gule solet nõ medio criter viros ꝓcipue religiosos ifestare decernim⁹ vt nec monachi nec canonici regl'ares: nisi hozis statutis potatiõi aut comessationi vacare ꝓsumant. Si vero sl tiuerint impetrata licentia regl'ariter refectozium intro eant: ꝛ sic necessitati subueniãt nõ vt consulant voluptati. Ab hac autem generalitate infirmos excipimus: ꝛ eos qui sũt in obsequiis ꝓlatozum. Ad hec statuimus: vt cũ ꝓ debilitate vl' alia iusta de causa monachi seozsum i mis ꝛmozant: semper habeant tecũ duos ad minus seniozes: q̃ aliozum leuitates debita cozrectiõe compescant: ꝛ q̃ posit modum in capl'o testificẽtur qualiter misericoz diter fuerint ꝛuersati. Idẽ inter canonicos regulares ꝛ moniales volumus obseruari. ¶ Joannes pecham.

SAnctimoniales plurime in vagatiõis vitio delectantes/ digne vagantis exẽplo: in ꝛlimilis cozruptiõis scãdalũ imino lõge pernicioslus assidue ꝓlabũtur. Cui periculo ꝓuidẽtes: magis optãtes earum saluti consulere q̃ vanis earũdẽ desideriis complacere: sub pena excõicationis inhibemus ne qua illarum etiam cum socia ne dum sola apud parentes vl' affines q̃tumcũq; ꝓpinquos: ne dum apud extraneos quantumcũq; fame: vl' eminentie: vl' religionis existãt: vltra tres dies naturales cã recreationis perendinare seu ꝓ quacũq; necessitate vl' occasione: vltra tex dies cessante ifirmitate ꝛmozari ꝓsumant: nisi locoz epis aliud aliquoties ex cã necessaria videatur de quozũ conscnia in tremẽdo iudicio oneram⁹. Hanc aũt ozdinationẽ ad illas non extẽdimus: q̃ exterius cogũtur mendicare sibi necessaria dum mendicant.

¶ De religiosis domibus. ¶ Joannes pecham.

PLures inuenim⁹ religiosas domos ozdis sancti Augustini: que ꝓ eo olim quibusdam matricib⁹ ecclesiis vltra marinis adheserant q̃bus modo imo iam etiam cum diuturno tempoze separate noscuntur occasione

quarūdā cerimoniaꝝ: a dictis matricib⁹ domib⁹ recepta-
rum q quas discrepāt a ceteris eiusdē ordinis domib⁹ in
cantuarien̄ puincia ꝙstitutis nō cōueniūt cū ceteris in ca
pitulo generali singulis trienniis:iuxta consiliū generale
celebrādo. Et qꝛ turpis est pars que nō cōuenit suo toto
statuimus vt de cetero oīhis hmōi domus salua cerimo-
niaꝝ suaꝝ obseruantia spēialiter moneant̄ p locoꝝ eōs
vt cōueniant cum aliis canonicis in capitulo generali de
regimine et reformatione ordinis cōiter tractaturi. Vel
inter eos quantū ad substantialia religiōis sue sit notabi
lis diuersitas:sibiīpis separatim cōstituant capitulum ge
nerale. Alioquin hoc facere per censuram ecclesiasticā cō-
pellant.

¶ Edmūdus.

QUoniā religionū iminēs diuersitas grauē ī eccl̄ia
dei cōfusionē inducit. Pꝛecipim⁹ q ꝯ volūt domū
hospitalē seu ꝛenodochiū fūdare de nouo regulā ꝛ insti-
tutionē a loci ordinario accipiāt:scōm quā viuant regu
lariter ꝛ religiose. Ad hoc districtius inhibemus ne inclu-
si vel inclusē constituantur alicubi sine licentia loci dioc
sani speciali pensatis locis moꝛibus ꝛ personarum quali-
tate:ꝛ vnde debeant sustentari. In domibus etiam eoꝝ
persone seculares nullatenus hospitentur sine causa ho-
nesta ꝛ manifesta.

De iure patronatus. Stephanus.

QUam scōm apl̄m ꝛ infra. Hoc merito duximus adiun
gendū:vt si duo ad vnā ꝛ eandē eccl̄iam fuerint pn̄
tati:neutri eoꝝ pēdēte lite custodia ꝙmittat. Sed ad eꝝ
tius cōferendi talem eccl̄iam auctoꝛitate cōsilii deuolus-
tur:cum ꝙtentio sit inter duos patronos: quoꝝ vteꝝ cle
ricum suum pꝛesentat:cū ex eōi collatione nulli patrono
rum qui postea euicerit ius patronat⁹ pꝛeiudicium de-
beat generari. Statuimus vt eōs neutri illoꝝ qui pꝛesenta
ti fuerint eccl̄iam illam conferat illa vice:nisi de vtriusꝫ
patroni consensu:ne saltem aliquale pꝛeiudiciū alteri pa

tronoꝝ videatur generari: si forte postmodum ius euicerit patronatus. ¶ Bonifacius.

SI aliquo euicente ius patronatus ptra aliū in foro regio scribat rex epo vel alteri ad quē institutio pertinet: q̄ pntatū ab illo qui euicit admittat: si beneficiū vacauerit ne patrono fiat iniuria: ⁊ aliud nihil obstabat canonicuꝫ admittatur libere pntatus. Si vero non vacat huiusmodi bficiū a dño regi vel iusticiariis habet nūciare prelatus excusando se: q̄ tale beneficium non vacat non potest mādatū regium adimplere. Liceat tñ patrono iterum si voluerit presentare possidentē: vt sic ius euincendi patroni imposterū declarat. Joannes Pecham.

QUer nr̄az puinciā ⁊ infra. Statuim⁹ ⁊ perpetuo ordinamus: vt nullus decanus seu quiuis prelatus alius exceptis personis epoꝝ quoꝝ hac ordinatiōe auctoritas nō artat: iquisitionē faciat de pntationis alicuius ad bficiū ecclesiasticū negocio: nisi in pleno loci capitulo: eo cui possessio ecclie incumbit vacatio legitimo sub tanti tēporis spacio quo possit sibi prudētū viroꝝ consilio prospicere ⁊ defensioni status sui de sufficienti remedio prouidere. Quicquid aūt de cetero cōtra hāc nr̄am ordinationē fuerit attemptatū: decernimus penitus nō tenere ad satisfaciēdū nihilominus de damno omnimodo q̄ idem possessoꝝ ppessus fuerit: per decanū vel prelatū aliū taliter clām destine inquirentē pntis sanctione cōsilii condemnamus ābicioſum ipsum ab ipo officio sic neq̄ter ambito excludētes perpetuo: nihilominus eundem ab omni obtento alterius beneficii ecclesiastici per triēniū suspendentes.

¶ De censibus ⁊ procurationibus. Stephanus.

UT singula ecclesiastica officia i ecclia dei rite procedant. Statuimus ne archidiaconi nimium graues ecclesiis sibi subiectis exigant districtius inhibētes ne statutum in consilio generali euectionis numerum excedāt sed visitationis nomine debitam sibi recipiāt procuratio

nem. Nec ad eā ꝓcurationē venientes extraneos: vt secuꝫ veniāt iuitare ꝓsumant. Si tñ ꝓ honoꝛe archidiaconi ecclie rectoꝛes velint aliꝫs inuitare: hoc nullatenus ꝓhibem⁹. Sed ipsi archidiaconi nullū inuitēt: ne forte qui ꝓ suū aduētū ecclias nō grauarenᵗ: tñ grauēt ꝓ iuitatos. Unde vt eis subtrahatur necessitas inuitandi ꝓhibemus ne archidiaconi die visitatiōis sue apd eccliam quā visitāt capitulū celebrēt: nisi forte i burgo vel ciuitate ecclia sit ꝯstituta. Ad hec archidiaconis districti⁹ ihibem⁹ ne aliquo mō ꝓcurationē recipiāt sine cā rationabili: nisi illo die q̄ personaliter visitāt ecclias ꝓcurantē / nec redēptionē ꝓ visitatiōe extoꝛqueri ꝓsumāt. ¶ Idem.

Ut archidiaconi ⁊ ifra. Archidiaconis / decanis: ⁊ officialibus eoꝝ districtius inhibem⁹: ne in subditos suos exactiōes vel tallias per se vel per alios exercere vl̄ extoꝛquere ꝓsumant. ¶ Bonifacius.

Item ꝯtra grauamina ⁊ excessus q̄ per apparitoꝛes archidiaconoꝝ ⁊ decanoꝝ subditis inferri didicim⁹ remediū adhibere volentes. Statuim⁹ vt cū ꝓ faciēdis executionib⁹ aut aliis necessitatibus ad hospitia rectoꝝ vicarioꝝ seu capellanoꝝ vl̄ alioꝝ ꝓsbyteroꝝ seu clericorum vel religiosoꝝ eos declinare ꝯtigerit: nihil omnino rōne ꝓcuratiōis vl̄ alterius seruitii exigāt ab eisdē. Sed cū gr̄aꝝ actiōe recipiētes ea que eis ab hospitib⁹ apponētur illis ꝯtēti existāt. Neq; per nūcios ⁊ subbedellos: sed ꝓ seipsos executiones faciant ꝓceptoꝝ. Bedelli vero q̄ cōtra hoc fecerint ⁊ oneroſi subditis dñoꝝ suoꝝ: seu iniurioſi inuēti fuerint: grauiter puniātur: ⁊ grauatis duplū restituere teneantur. ¶ Joannes stratfoꝛth.

Seua ⁊ miserabilis cupiditas adiuenit: vt ꝓ litteris institutionū clericoꝝ ad beneficia ecclesiastica admissoꝝ / ⁊ lr̄is ordinū ꝓ scripturaꝝ laboꝛe ac sigillis: fiāt multotiēs exactiōes immense id reꝓbāte canone dicente q̄ sicut nō decet epm̄ man⁹ impositionē vendere: ita nec mi

nistrū calamū venūdare archidiaconorū quoq; ⁊ suorum officialiū necnō ⁊ aliorū clerici certificatorias lras inquisitionū sup beneficiis vacātib⁹ factas tradere renuūt presentatis: nisi prius excessiuam nimis summā pecunie habuerint p scriptura. Nos igitur hūc abusum abolere volētes pīntis deliberatiōe sācti duximus ordinandū: q p scriptura lrāz inqlitionū istitutionū vel collationū ⁊ remissionū ad inducendum: vel certificatoriis ipāz in bñficiis vltra duodeci denarios: p lris vero cuiuslibet sacri ordis vltra sex denarios dicti clerici p se vel per alios nō recipiāt quouis modo. In ceteris vero ordinarii: suis teneātur ministris stipendia sācte constituere quib⁹ deberi merito contētari. Pro sigillatiōe vero litterāz hmōi aut marischalis pro introitu seu tanitoribus hostiariis vel barbitōsoribus eporum clericis minoribus vel maioribus ordinibus decoratis nihil omino exigi volumus vel persolui: nec cuiuslibet specie velaminis solutio p sigillis litterāz vel introitu supradictis in quēstum damnabilem quertant. Et ne temeritas ausa remedia violās pretereat impunita: si qtra premissa quicq recipiat ab aliquo: duplū sic recepti reddi precipim⁹ infra mensem. Alioquin clerici beneficiati recepto rum per ipos inique duplum restituere differentes ab officio ⁊ bñficio nouerit se suspensos. Clerici vero nō beneficiati: ⁊ laici ingressum ecclesie sibi nouerint interdictum quousq; de duplo satisfactionē impenderint soluētibus competentem. ¶ Idem.

Quāuis lex nature ⁊ infra. Presentis auctoritate cōsilii inhibem⁹: ne quis procurationem ratione visitationis soluēdam ab aliqua presumat recipere ecclesia: nisi visitatiōis officium eidem diligenter impenderit: scrutatis personaliter ⁊ inspectis per ipsum cū effectu q̄ fuerit indagāda. Si quis vō plures visitare voluerit ecclesias vno die procuratione vnica in victualibus vel pecunia ad quam omes etiā et singulas sic die vnico visitatas

proportionabiliter faciat cõtribuere:prout tradũt canones sic ꝙrẽtus. Et si nocte precedente visitationẽ in qua uis ecclia faciendã: ad sumptus rectores seu vicarii visitandi:seu de visitationis in prãdio steterit:cũ eisdẽ verã estimationẽ sumptuũ hmõi i procuratiõe :si eam in pecunie visitans licite direrit exigendam computare seu allocare vel pro ea i toto studeat compensare ita ꝙ nec vltra sumptꝰ hmõi solidam procurationem in pecunia nec amplius deductis eisdem sumptibus de procuratione i pecunia exoluẽda superit:presumat recipere vel exigere quouismodo. Si quis autez taliter fecerit donec indebite receptа restituerit:ab ingressu ecclesie nouerit se suspẽsum Verum quia plures archidiaconi et alii ordinarii honoris prerogatiua vel nobilitate generis decorati:Pluis visitationibus icedentes familiarium et vectuarium statutum in canonibus numerum excedunt.sic ꝙ procurantes eosdem in victualibꝰ excessiue et indebite onerãtur vltra estimationẽ procuratiõis que in pecunia solet solui. Nos huiusmodi visitatis an in pecunia quantitatis solite vel in victualibus visitantes eosdẽ voluerint ꝓcurare optionem reseruamꝰ. Et cñ visitata insuper ecclesia capellas habuerit dependẽtes ab ea. Statuimus ꝙ pro ecclesie suaꝫ ꝙ capellarũ huiusmodi visitatione/procuratiõe que pro vna ecclesia prestari solet:in dioceli cuius est ecclesia: visitãtes archidiaconi ꝛ alii ordinarii sint contenti de pena suspensionis ab officio ꝛ beneficio:quam ipso facto incurrãt:donec duplum illius quod vltra procurationẽ hmõi vnicam receperint sue ecclesie soluerit cathedrali. Item quia visitantes archidiaconi ꝛ alii ordinarii:tam in ecclesiis ꝙ in ornamẽtis eoꝝ ꝛ cymiteriorꝝ clausuris manifestis dominibus reperiẽtes defectꝰ ipos sub pecuniariis pnis precipiunt reparari:ꝛ a non parentibus censuris extorquẽt pnas hmõi ꝙbus dicti defectus debite poterũt emẽdari: inde suas burlas cum iactura pauperꝝ his diebus oppresso

eum insolite nequiter impugnātes. Igitur ne propter tā les exactiones penales aduersus archidiaconos ⁊ alios ordinarios ⁊ eor ministros detur occasio malignādi: nec ecclesiasticos viros deceat questibus inhonestis ⁊ penalib⁹ adhiberi vel ditari. Statuim⁹ q pene huiusmodi quotiēs exacte fuerint in reparationem querrantur hmōi defectu um repertor sub pena suspēsionis ab officio quā extra pre milla sibi pis penas hmōi applicātes donec sic precepta ad reparationē dictor defectuū cum effectu assignēt incurre re decernimus ipso facto. ¶ Idem.

ITem licet quis purgari ⁊ infra. Illum archidiaco= nor ⁊ suor officialiū aliorūq ordinariorum testātes hulsum quo a sacerdotibus in suis iurisdictionibus cele= brāturis diuina priusq id faciant certam ⁊ expressā quā titatez pecunie exigūt libertatē: qua sacerdotes hutusmo di clericos sua nomina inserentes in matriculis de vno de nario solebant recipere in exactionē censualem. vi. dena= rios/ vel circiter illicite cōuertentes. Statuimus q de ce= tero a dictis sacerdotibus vltra denarium vnicū pro quo ipsorum nomina registrētur in primis admissionibus eo rum ad celebrādū diuina: dicti archidiaconi ⁊ ceteri ordi narii aut quiuis eorū ministri recipere non audeant: quo uismodo: sub pena suspēsionis a celebratione diuinorum ⁊ ingressu ecclesie: quam contra facientes incurrunt quo= usq duplum receptorum huiusmodi fabrice ecclesie cathe dralium locorum persoluant. ¶ Idem.

QUm apparitor ⁊ infra. Presentis approbatiōe con silii statuim⁹ q singuli nostri suffragan nei vnū appa= ritorem equitem habeāt: dumtarat pro diocesibus eorū= dem locorū vero archidiaconi nre prouincie p suorū archi diaconatuū singulis decanatib⁹ vnū apparitorē nō equitē sed peditē habeant tñmodo incedentē. Qui cū rectorib⁹ aut ecclesiar vicariis vltra noctem ⁊ diem vnicam: singu lis quarteris i anno ipsor sumptibus nō morent: nili p=

eoldem iuitati fuerint ad morandũ ſpecialiter. Nec in capitulis generalibus collectas in pecunia ſeu alias de lanis agnis vel aliis rebꝰ faciant aliquales: gratis tñ eis data cũ grãꝝ actiõe recipere valeãt. Qđ ſi plures ꝓtra hoc fecerint deputati vel corũ aliq ꝓmiſſa reperti fuerint: temere violare deputãtes eoſdem tam diu ipſo facto ab officio et bñficio ſint ſuſpẽſi donec hmõi amouerit deputatos quos etiã ab apparitoꝝ officio perpetuo ſuſpendimus ipo facto

¶ De celebratiõe miſſarum. Stephanus.

AD excitãdos affectus laborantium in vinea dñi ſabaoth. Ut vere retributiõis valeant denarium recipere poſt laborẽ decernimꝰ ne opus dei fiat aliquibꝰ negligenter. Precipue cũ in generali concilio ſit ſtatutũ et ꝓceptum: vt diuinũ officiũ nocturnum pariter et diurnũ ſicꝫ qđ deꝰ dederit ſtudioſe celebretur ⁊ deuote. Uniuerſa quoꝫ ſacramenta eccleſiaſtica et precipue baptiſmatis ⁊ altaris deuotiſſime (ꝓut deus inſpirauerit) celebrent ⁊ miniſtrent. Verba quoꝫ canonis preſertim in conſecratione corꝓis ⁊ ſanguinis xpi plane ⁊ integre proferant. Preſbyter aũt poſtq̃ dñicũ corpus ⁊ ſanguinẽ ſumpſerit i altari: ſi in eodẽ die miſſaꝝ ſolẽnia ipm celebrare oporteat: iterato vinũ calici infuſum vel digitis ſupfuſuꝫ ſumere nõ preſumat. Ad hoc durimus ſtatuendũ diſtrictius inhibentes: ne ſacerdos quiſpiam miſſaꝝ ſolẽnia celebret bis in die: extra diẽ natalis dñi ⁊ reſurrectiõis dñice/ vel exequiis mortuoꝝ: videlicet cũ corpus alicuius eo dẽ die fuerit tumulandũ: ⁊ tunc prima miſſa de die poſtrema vero pro defuncto celebret.

¶ Joannes pecham.

SAcerdotes caueãt vniuerſi ne miſſaꝝ peculiariũ ſeu familiariũ ſe celebrationi obligẽt quo minꝰ valeãt canonico officio ꝓmiſſam ſibi officiare eccliam vt tenẽtur Nec preſumant aliq̃ annualia celebranda ſuſcipere: niſi p defũcto celebrẽt quotidie vel procurẽt ſpecialiter celebrari. Nullꝰ iſuper plura recipiat annualia celebrãda q̃

habet socios sacerdotes: illo casu excepto quo petrans fuit fragia fieri p defuncto sentit expresse memoriã defuncti in missa alii vel aliis copulari. Nec credat sacerdos celebrãs se dicendo missam vnã posse satisfacere p duob⁹ pro quor⁹ vtroq; specialiter insolidũ promiserit celebrare. Licet canon dicat q nihil minus accipit cũ missa p defũctis vna dicit: ꝯ p vno quolibet ipsor⁹ diceret. Loquit enim de his missis que anxiato corde dicunt. Absit ne a quocũq; catholico credat tm intensiue plicere missã vnã deuote celebratã: mille hoibus p quibus forsan or: ꝯtum p eis mille deuotione consimili arcerent. Licet enim ipm sacrificiũ / qđ est rps infinite sit virtutis. nõ tm in sacramẽto vel sacrificio seu immẽsitate summã plenitudinẽ operat. Alioqn p vno mortuo nũꝯ oporteret missã dicere nisi vnã. Operatur enim in hmõi mysteriis distributione certa sue plenitudinis quã ipe eisdẽ lege ineffabili allegauit. Illos aũt d p annualib⁹ z anniuersariis celebrãdis stipẽdia receperũt nec ex certa malicia vel accidia satisfaciũt vt tenent: monemus vt omissa suppleãt z ad plenũ satisfaciant in futurum. Et qñcũq; id nõ fecerint: fructus taliter receptos p aiabus illor⁹ qui eis talia ꝙtulerũt erogẽt pauperib⁹. Aut si vtrũq; istor⁹ sponte neglexerint sicut fraudatores fidelium ab ordinariis suis aspicere corrigantur. ¶ Idem.

Sanctũ z salubre z infra. Statuim⁹ vt pro singulis epis cantuarien̄ ꝓuincie decedentibus residui ẽfratres superstites solenne faciant officiũ defunctor⁹ nõ solũ in capellis suis singulis: sed etiã cũ põt decessum alicui⁹ vl' aliquor⁹ epor⁹ hmõi recẽter in ẽclio vel alias p vtilitate ecclie pariter congregant. Precipiẽtes insuper: z in virtute obediẽtie firmiter iniungentes: vt singuli sacerdotes tã seculares ꝙ religiosi dicant missas singulas cum de diocesani obitus eis fuerit veritas intimata p ipsius aia a pẽ maculis expiãda. Rogam⁹ insuper sacerdotes erẽptos religiosos: z si q̃ sint etiã scolares vt ordinationẽ istã saluis i

aliis exēptionis siue ꝓuilegiis gratis suscipiāt vel eā saltē auctoritate ꝓpria sibi ꝙstituāt obseruādā. Sciturī q̄ grati erim⁹ gr̄e: ꝛ dolebim⁹ si q̄s inuenirem⁹ de igrati. ¶ Idem Altissimus ꝛ infra. In eleustiōe corꝓis xpi: ab vna parte ad min⁹ cāpane pulsentur vt populares qui celebratione missarum nō valent quotidie interesse vbicumq̄ fuerint: siue in agris/siue in domib⁹ flectant genua indulgentias concessas a pluribus epis habituri. Statuimus insuper vt quilibet sacerdos quē canonica necessitas non excusat cōficiat omni ebdomada saltem semel. Parochiales insuper sacerdotes caueāt diligenter ne alicui dēt corꝓus dñi: nisi ꝓius cōstet eisipsum cōfessum fuisse testimonio vel iudicio fide digno. Et hmōi certificationis onꝰ ipsius suscꝑtoris imponimus sacramento qui habet eā saluti sue sūt necessaria ꝓcurare. Nullus etiam sacram communionem ꝓbeat parochiano alteri⁹ sacerdotis sine licentia manifesta. Quam ordinationem non intendimus ad ꝓegrinantes extēdere vel periclitantes/nec necessitatis casui derogare. ¶ Joannes stratforth.

Quā lit inhonestū ꝛ infra. De fratr̄ nr̄or̄ ꝛ totius cōsilii assensu decernim⁹ quemcūq̄ i oratoriis capellis aut domibus nō ꝙsecratis seu in loco minime dedicato seu delibato missar̄ solēnia diocesani nō obtēta licētia ꝛtra canonuꝫ ꝓhibitionē de cetero celebrantē: sulpēsionē a diuinor̄ celebratiōe ꝑ mēsem incurrere ipso facto. Licētiā aūt ab epis nr̄e ꝓuincie missas in locis hmōi nō cōsecratis cōfessam celebrandi: ꝛ imposter̄ ꝙredendā personis aliis q̄ magnatibus seu nobilibus morā faciētibus in locis ab ecclesiis parochialibus notabiliter distantibus aut notorie debilibus vel infirmis irritam decernim⁹ ꝛ inanem. Per hoc tñ ꝓlatis: ꝛ rectorib⁹ ꝛ canonicis ecclesiar̄ cathedralium/vel religiosis non intendimus derogare: quo minus ipsi oratoriis suis ab antiquo ꝙstructis missam possint licite celebrare seu facere celebrari sicut fieri cōsueuit. Si

cerdotes ilup ꝗs in oratoriis seu capellis regū aut regina rū anglie liberoꝝ ve suoꝝ erectis vel erigēdis missas celebrare ꝓtigerit pena ꝓdicta nolumꝰ coartari. Richardꝰ.

¶ Recipimꝰ ne cōsecretur eucharistia nisi in calice de auro vel argēto/⁊ ne stagneum calicē aliquis eps a modo benedicat interdicimus. ¶ Edmundus.

In celebratiōe misse patē daturꝰ sacerdos hostiā sacrā ori suo nō appōnat: qz aīs ꝓceptionē ipam ori suo tāgere nō debet. Di vero de patena sicut ꝗdā faciūt eam sumat/ postꝙ celebrationē misse tam patenā ꝙ calicē faciat aqua perfundi/ vel solum calicē si eam non sumat de patena. Habeat quoꝙ sacerdos iuxta altare pannū mūdissimū alio panno circundatum vndiqꝙ et honeste ac decenter coōpertum: in quo ꝓst susceptionē sacramēti salutarē digitos cum labiis ablutos emundet. ¶ Walterus.

Intheamina corporalia palle ⁊ alia indumenta altaris integra sint ⁊ mūdissima: ⁊ sepe abluantur ꝑ personas ad hoc in canone deputatas ob reuerentiā ⁊ ꝓsentiam saluatoris nostri ⁊ totiꝰ celestis curie: ꝙ sacramēta altaris ꝓficiēdo ⁊ ꝓfecto nō dubiū interesse. Verba canonis in his ꝓsertim que ad ſcām sacramentū pertinent plene integre ⁊ cū summa animi deuotiōe ꝓferāt. Non tū sit ita morosus sacerdos in ꝓmissis: ꝙ fastidiū igerat audi toribus ⁊ officiū suū ꝓiuet deuotiōis pinguedine: qz muſce moriētes ꝓdūt suauitatē vnguēti: id est pinguedinem deuotiōis. Nullus insuper sacerdos parochialis ꝓsumat missam celebrare anteꝙ matutinale ꝓsoluerit officiū ⁊ ꝓmam ⁊ tertiā de die. Itē nullus clericus ꝓmittat ministrare i officio altaris: nisi indutꝰ sit superpellicio ⁊ ꝑe quo missaꝝ solemnia ꝓgunt: accēdant due candele vel ad minꝰ vna. Prohibemꝰ quoꝙ ne vllus sacerdos lapsus in peccatū mortale ad altare ꝓsumat accedere celebraturus anteꝙ ꝓfiteat. Nec pudet vt ꝗdam errātes credūt ꝙ mortalis deleant ꝑ confessionē ghalem. ¶ Robertus wynchelsee.

Liber tertius. De celebratione missarū.

PResbyteri stipendiarii necnō alii sacerdotes ꝓpriis sumptibus vel per alios sustētati diuina celebrātes in prouincia nr̄a nō recipiant oblationes portiones obuētiones denarios ꝑ requestis trigintalia vel aliquā certā quotā presertim oblationes ꝑ corporibus mortuor̄ ꝑochianis: nō obtenta licentia a rectoribus vel vicariis ecclesiarum in quibus celebrauerint. Nec ea vllo modo aspoztēt in prefatōr̄ rectoz̄ vel vicarioz̄ ecclesiarum predictar̄ vel eoz̄ vicē gerentiū: ne sniam maioris excōicationis in hac parte latā incurrant. Decernimus etiā vt presbyteri hmōi ifra nr̄am prouinciā celebrantes intersint in sacello/i matutinis/in vesperis: ⁊ aliis diuinis officiis: debitis hoztis induti superlicijs que sibi propriis expensis ement ⁊ non in naui ecclesie cymiterijs vel campis. Et si super his ad presidentes correcti fuerint: non se reddant elatos nec erigant ceruices contra eos: nec propter hoc excitent aliquos qui eos foueant ⁊ ꝓtegant ⁊ ad interessendū p̄dictis hor̄ detur eis iniūgi in virtute obedientie q̄ sint p̄ntes legētes canētes ⁊ psalmodiātes. Diati vero presbyteri dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis: vel si corpus alicuius defūcti affuerit missas suas post lectuz euāgeliū maioris misse incipiāt et ꝑficiant: sed nō prius: nisi de licentia rectoris vicarii vel p̄sidētis perita ⁊ obtenta. ¶ Symonis islepe.

EFfrenata ⁊ ifra. De fratrū nr̄oz̄ consilio et assensu Statuimus ⁊ ordinamus q̄ capellani quicūq; non b̄nficiati presertim idonei curis aiar̄ ecclesie seu capellis parochialib⁹ moderatis sibi ꝑstitutis salarijs postpositis priuatis seu peculiaribus obsequijs quozlibet ante oīa officiare et intendere teneant cū loci diocesanū seu ordinarium iudicem in hac parte competentem fuerint requisiti. Sub pena suspensionis ab officio: quaz si sic requisiti vt premittitur ifra viginti diez̄ spacium cessante legitimo impedimento nō paruerint cum effectu eoipso se nouerint incursuros. ¶ Symonis sudburi.

Effrenata ꝛ infra. Quāꝯ bone memorie dñs hymon ille pie dudū cantuarien. archiepꝰ predecessor noster dum in humanis agebat de fratꝝ suoꝝ ꝯsilio ꝛ assensu statuerit et ordinauerit q capellani annualia celebrātes/ ꝛ ceteri aiaꝝ cure nō intendētes quinq marcaꝝ: ecclias vero seu capellas parochiales ꝛ curam eisdem immineꝫ officiātes ter marcaꝝ sūma p suis stipendiis annuis deberēt contētari. In sacerdotes non parentes statuto hmōi pnam suspensionis ab officio ipso facto imponēdo. Nos tñ tpm qualitate attenta: de fratrū ꝛ suffraganeoꝝ nrōꝝ cōsilio ꝛ assensu statuimus: vt quicūq in nra ciuitate dioc̄esi seu prouincia cātuarien. pro aiabus defūctoꝝ annualia celebraturi septem marcis: aut cibariis et tribus marcis: [illegible] cure aiaꝝ deseruiēt octo marcis aut cibariis ꝛ quattuoꝝ marcis sint annuati ꝛtenti. Nullatenus vltra id recepturi: nisi aliter loci dioc̄esanus cū his q cure aiarū deseruiēt: primitus decreuerit faciēdū. Si qs aūt clericꝰ contra hanc nrām ꝯstitutionē dando seu recipiendo venire presumpserit: excōicationis sniam incurrat ipso facto: a qua nisi p dioc̄esanum loci in quo deliquerit nō poterit absolui. Sententiis vero ꝛ in presenti statuto nostro contentis post publicationem eiusdem: iuxta canonū exigentiam contra facientes eisdeꝫ litigari volumus ꝛ inuolui.

¶ De baptismo et eius effectu. Edmundus.

Baptisteriū habeat in qualibet eccl'ia baptismali/ lapideum vel aliud competens qđ decēter cooperiat ꝛ reuerenter obseruetur: et in alios vsus nō conuertatur Aqua vero in qua baptisat⁹ fuerit puer: vltra septem dies in baptisterio non seruetur. Si vero puer a laico domi propter necessitatē fuerit baptizatus. Aqua illa propter reuerentiam baptismi vel fundator in ignē vel ad ecclesiam in baptisterium fundenda deferatur: ꝛ vas illud cōburatur: vt ad vsus ecclesie deputetur. Et sciendum q in interroget sacerdos laicū diligēter: cū in necessitate bapti-

lauerit puerū quid dixerit:etiā quid fecerit. Et si diligē
ti p̄cedēti inquisitioni facta sibi fide plena inuenerit laicū
distincte ⁊ in forma ecclesie baptisasse: siue in latino/ siue
i gallico/siue in anglico approbet factum:sinautem bapti-
set pueruz:prout secundum formam ecclesie fuerit facie-
dum. Ad leuādum vero puerum de fonte:tres ad plus re
cipiantur: videlicet in baptismo maris duo mares ⁊ vna
femina. In baptismo femine due femine ⁊ vnus masculꝰ
Quod enim amplius est/a malo est. De baptismate etiā
⁊ penitētia p̄cipimus q̄ diaconi penitētias dare vel ba
ptisare non p̄sumant:nisi in his casibus cū sacerdos nō
pōt vl̄ absēs est/vel stulte/vel indiscrete nō vult:⁊ moꝛs
imminet puero vel egroto. Si vero baptisatus fuerit pu
er a laico p̄cedentia ⁊ subsequētia mysteria impleant
vel suppleantur a sacerdote. ¶ Joannes peckam.

¶ Circa sacramētū baptismi quos dā ꝓrimꝰ deliquisse
Cū enī periclitātibꝰ paruulis in necessitatibus inc
uitabilt articulo ꝗbuscūq; laicis vel mulieribꝰ sic ꝓcessū in
casibus hmōi periclitātes taliter baptisare:⁊ hmōi baptis-
mū ꝓsset ad salutē sufficere si forma debita teneat:nec de-
bere talit baptisatos iterū baptisari:Quidā th stolidi sa-
cerdotes sic baptisatos paruulos nō sine sacramēti iniu-
ria rebaptisant:qd̄ ne de cetero fiat firmit inhibemꝰ. Sed
sup sic baptisatos dicant exoꝛcismi ⁊ cathecismi ꝓpter re
uerentiā eccl̄ie taliter statuentis. Forma aūt sacrament
in vulgari lingua ꝓsistit:nō solū in signis: verūetiā i ordi
ne eoꝝdē verboꝝ ꝗbus ipm est diuinitus sacramentū in
stitutum:quo xps dns illis verbis ⁊ taliter ordinatis vt
sunt i lingua latina regeneratiuā ꝓtulit potestatē. Dica-
tur ergo sic a baptisantibus. Johā I cristen the in the na
me of the fader ⁊ of the sone ⁊ of the holy gooste. Vel alias
in materna lcōm ꝓsuetudinē patrie. Vel in gallico sic. Je
te baptise au nom du pere ⁊ du filz ⁊ du saint esprit. q̄ si sa
cerdos rationabiliter dubitet an paruulus i forma debita

baptisatus sit:tenens modum decretalis cū exorcismis ⁊ catheticismo dicat. Si baptisatus es/ego nō rebaptiso te. Si nōdū baptisatus es ego baptiso te. In noie patris et filii ⁊ spūssancti. Attendāt etiā sacerdotes ne lasciuia noia que sez mox prolata sonāt in lasciuiam impni permittāt paruulis baptisatis:sexus precipue feminini:⁊ si cōtrariū fiat:per confirmantes epos corrigatur. ¶ Idem.

Quod i statutione Octowni cauek de pueris baptisandis vbiq; gnale baptisma pasche ⁊ penthecostes videlicet reseruandis pro ipius statuti reuerentia quod hactenus videtur esse neglectum:sic duximus declarandū vt pueri per octo dies ante pascha:⁊ dies totidē ante pentheostē nati de maternis vteris:si absq; periculo seruari valeāt:vsq; ad tpa illa reseruētur baptisādi: ita tñ de medio tpe iter natiuitatē pueroz hmōi ⁊ perfectum baptismum recipiāt catheticismum solaq; diebꝰ baptismi superstit immersio faciēda. Alii aūt q̄ aliis anni tpibꝰ nati extiterint:tū ppter mortis piculū qđ sepe pueris iminet ipso uisū:tū ppt̄ simplicitatē parentū q̄ circa formā baptismi sunt de facili erraturi absq; vlla offensiōis nota iurta vetustā ꝙsuetudinē vel incōtinēti cū nati fuerint vel postea prout placuerit ipsis parentibus baptisentur.

¶ De custodia eucharistie crismatis ⁊ olei sti. Edmūdꝰ.

Hontes baptismales sub sera clausi teneantur propter sortilegia. Crisma similiter et oleū sacrum sub claue custodiātur:si vero is ad quem spectat custodia incaute ea reliquerit:tribus mēsibus ab officio suspēdatur Et si per eius incuriam aliquod nepharium ꝙtigerit grauiori subiaceat vltioni. ¶ Joannes pecham.

Dignissimum eucharistie sacramentum. Precipimꝰ de cetero taliter custodiri:vt in qualibet ecclesia parochiali fiat tabernaculum cum clausura decens et honestum secundum cure magnitudinem ⁊ ecclesie facultates in quo ipsum dominicū corpus/nō in burſa vel loculo pro

pter ꝓminutionis periculum nullatenus collocetur. Sed in pixide pulcherrima lino candidiſſimo adoꝛnata iterꝫ Ita ꝙ ſine omni diminutionis periculo facile poſſit extra hi ⁊ imponi: qđ quidē venerabile ſacramentum oīi die dominica ꝓcipimus innouari. Sacerdotes autem in cuſtodia euchariſtie negligentes puniri ꝓcipimus ſecundum regulam conſilii generalis: et grauius ſi in negligentiam perſeuerent.

¶ De reliquiis et veneratione ſanctoꝝ. Stephanus.

AD exemplum ſalomonis qui oia vaſa domus dñi ex auro puriſſimo fabꝛicata: diuino cultui mancipauit Statuimus vt quelibet eccleſia calicem habeat argenteū cum vaſis aliis decentibus: ſyndonem mundam et candidam et amplitudinis congruentis. Vetera quoꝝ ꝛeꝓpoſitia que fuerint non idonea in altaribus quando conſecrātur: loco reliquiarum reponātur vel i ꝓſentia archidiaconi comburantur. ¶ Joannes pechā.

DIgniſſimum ⁊ infra. Statuimus vt ſacramentum euchariſtie circunferatur cum ꝛ̄bita reuerentia ad egrotos: ſacerdote ſaltem induto ſuperlicio gerente oꝛarium cum lumine ꝓuio in lucerna: campana vt ꝓpulus ad reuerētiam ꝛ̄bitam excitetur: qui ad ꝓoſternendum ſe vel adoꝛandum ſaltē humiliter infoꝛmetur: ſacerdotali ꝓuidētia vbicumq; regē gloꝛie ſub panis latibulo euenerit deꝓoꝛtari: et de hoc archidiaconi in ſuoꝝ remiſſionē peccaminū ſint ſolliciti. Et quos circa hoc negligentes inuenerint: diſciplina rigida caſtigent.

¶ De eccleſiis edificandis. Edmundus.

SI rectoꝛ alicuiꝰ eccl'ie decedēs domos eccl'ie reliquerit dirutas vl' ruinoſas de ꝓmis eiꝰ eccleſiaſticis tāta poꝛtio dedicatur: ꝙ ſufficiat ad reparandū hec ⁊ alios defectus eccleſie ſuppiendos. Idem ſtatuimus circa illos vicarios qui ſoluendo modicā penſionē oīs eccl'ie habēt ꝓuēctus. Nā cū ad ꝓmiſſa teneant: talis poꝛtio dedu

a satis poterit ⁊ debet inter debita ꝓputari. Semper th
ationabilis ꝛsideratio sit habenda ad facultates ecclesie
i hec portio sit deducenda. ¶ Robertus wynchelsee.

¶ parochiani ecc'iaꝝ singulaꝝ nr̄e cātuarien. pro
nicie sint de cetero certiores de defectibus ipsos cō
ngentibus: ne inter rectores ⁊ ipsos ambiguitas genere
ur tpibus successiuis. Volumus de cetero et ꝓcipimus
teneant inuenire oia inferius annotata: videlicet legē
am/ antiphonariū/ graduale/ psalterium/ troperium/ oꝛ
inale/ missale/ manuale/ calicē/ vestimentū ꝓncipale cū
asula/ dalmatica/ tunica/ ⁊ cū cappa i choro: cū oibus suis
ppēditiis/ crōtale ad magnū altare cū trib⁹ tuellis/ tria
superlicia/ vnū rochetū/ crucē ꝓcessionalē/ crucē ꝓ moꝛ
ius: turibulū/ lucernā/ tintinabulū ad ꝛferendū coꝛam
ꝛpore xpi i visitatiōe infirmoꝝ/ piridē ꝓ coꝛpore xpi ho
ieſtā/ velum quadragesimale/ vexilla ꝓ rogatiōib⁹/ cam=
anas cū coꝛdis/ feretrū ꝓ defūctis/ vas ꝓ aqua bñdicta
sperlatoꝛiū/ cādelabꝛū ꝓ cereo paschali/ crōtem cum ceru
a/ imagines in ecc'ia/ imaginem ꝓncipalem in cācello/
clausurā cymiterii/ reparationē nauis ecc'ie interi⁹ ⁊ ex=
erius tā in imaginib⁹ q̄ i feneſtris vitreis/ reparationeꝫ
ibroꝝ ⁊ vestimentoꝝ/ qñcūq; ꝛtigerit eadē reparationi=
bus indigere. Cetera aūt tā in reparatiōe cācelli q̄ i aliis
ibi nō exꝓssis scḋz diuersas ꝓsuetudines approbatas a
locoꝝ rectoꝛib⁹ ⁊ vicariis seu ad quos ꝓtinēt hñt in oib⁹
reparari sumptibus eoꝛundem. ¶ Symon mephan.

Statuim⁹ q̄ nulla inquisitio super defectib⁹ domoꝝ
aut alioꝝ ad bñficiū ecc'iasticū spectantiū de cetero
faciēda valeat in alteri⁹ ꝓiudicium: nisi fiat per viros
fide dignos in forma iuris iuratis ipō ad hoc cui⁹ interest
primitus euocatio integram verā estimationē defectuū
in domibus aut alijs ad beneficia ecclesiastica spectātib⁹
repertoꝛum: siue per inquisitionem/ vel viam compositio
nis facta extiterit loci diocesanus in reparationē ipsoꝝ

delectuum cõuerti faciat infra terminũ competentẽ ip
us arbitrio moderandum. ¶ Joannes stratfor
Licet parochiani ꝛ infra. Presentis approbatiõe
silii durimus statuendũ ꝙ tam religiosi ꝙ alii qui
cũq; possessiões aut predia seu redditus que de gleba
ficiendarũ eccl'iarũ seu dote nõ existũt i quibuscũq; par
chiis nãe ꝓuincie obtinẽtes seu imposterꝝ habituri i ipsi
degẽtes vel alibi ad queuis onera parochianos ipsos ip
rum eccl'iam ac ornamenta eiusdẽ cõcernentia: ꝛ eis
his de iure vel consuetudine incũbẽtia consideratis po
sessionum ꝛ reddituũ hmõi ꝙtitatibus cum ceteris par
chianis eccl'iarꝝ predictarũ quotiens opus fuerit ꝓtribu
re teneant. Ad quod cum necesse fuerit censuris eccles
sticis ꝛ aliis iuris remediis ꝙ locorꝝ ordinarios ꝙpellat
¶ De immunitate eccl'iarum. Bonifacius
Quoꝛo ꝛ infra. Statuim⁹ vt q̃ ad immunitatẽ eccl'
fugientibus alimẽta impedierit ministrari scdz ar
bitrium ordinariorꝝ censurã eccl'iasticã arceãtur. Cõ
giẽtesq; hmõi ab eccl'ia vl' cymiterio vl' post abiuration
terre a via publica extrahẽtes vel extractos occidẽtes
sub eccl'iastica ꝓtectiõe cõstitũt oibus penis sacrilegii p
cellantur: vna reliquã minime ꝙsumente. In eccl'ia a
vel cymiterio nõ fiat custodia ꝛfugentiũ ad eandẽ quo
si secus ꝑlũptũ fuerit: tã custodes ꝙ q̃ eos appꝛsuerit i fo
ma iuris ꝙ excõicationis sniam arceant. Illos q̃q; tñm
tueat eccl'ia quos canones ꝓcipiũt esse tuẽdos. ¶ Idem
Diuadẽtibus bona ecclesiastica ꝛ ecclesiasticas
bertates infringentibus ꝛ ꝓturbãtibus obuiet ꝙ
uide durim⁹ statuendũ: ꝙ huiusmodi malefactorꝝ sacri
legi ꝛ excõicati per locorꝝ ordinarios nuncientur. Et si
sua ꝓtinacia ꝙ vnũ mensem ꝙseuerauerint: tunc terre
ꝛ loca in q̃bus ꝛmorant supponãt eccl'iastico interdicto
ꝛ neutra relaxet snia donec de damnis ꝛ iniuriis satisfec
rint ꝛpetẽter. Et si q̃ diuino nõ differẽtes honorꝝ eccl'iar

ꝓssessionibus aut libertatibus spoliauerint ꝓdictis subiace
ant supradictis: et in ipsos vsq; ad plenã restitutionem ⁊
satisfactionẽ ꝑdignã in forma iuris/excõicatiõis sñia solẽ
niter ꝓferat. Et si idẽ sacrilegi faciãt iudices aut ꝓlatos
ꝓpter hoc attachiari ⁊ distringi cã ipsi ꝙ distringentes ꝓ
dictis in attachiatores ⁊ districtores editis feriant. ¶ Idẽ.

Contigit aliqñ ꝙ dño rege ecclesiaꝝ cathedraliũ vel
cõuẽtualiũ custodiam obtinẽte: cũ scõm certã liber
tatem ab eodẽ dño rege ⁊ suis ꝓdecessoribus eccl'ie con
cessaꝝ: tãtundẽ rationabiles exitus capere debeat ac ratio
nabilia sezuitia ⁊ hoc sine districtione hoim ⁊ vastatione
rerꝝ. Balliui tñ eius per tallias imoderatas et bona tenẽ
tium vacantis eccl'ie auferũt violenter parcos nemora ⁊
viuaria deiriuũt domos ⁊ ꝙmere festinãt ⁊ dissipãt bo
na. Pauperes male tractãt: ⁊ nõ solũ ad ea ꝙ rõne custo
die obtinere ꝙueuerãt manꝰ extẽdũt: sed etiã ad bona su
perstitũ vt blada: ⁊ instaura ⁊ alia quibus capitula ⁊ quẽ
tus sustẽtari deberent: ⁊ alia ꝙ rõne baronie ad ipsum spe
tare nõ possũt: videlicet decimas ⁊ oblatiões ad ecclesias
ꝑatibus seu monasteriis appropriatas spectãtes ⁊ ptinẽ
tes: ⁊ alia similia occupare ꝓsumũt. Ut igitur huic mor
bo occurratur ordinamꝰ ꝙ statim cum estatores ⁊ balliui
regis hmõi custodes ingressi fuerint ꝓlati ꝙ iurisdictiõi
ꝓsint: publice ⁊ solẽniter interdicãt sub pena excõicatio
nis dictis balliuis oibus i genere ne talia attemptare ꝓ
sumant. Qõ si ꝓtra fecerint denũcient eos in sñiam excõi
cationis latas in violatores ⁊ perturbatores ecclesiastice
libertatis incidisse: donec de dãnis ⁊ iniuriis satisfecerit
cõpetenter. Quã sñiam post denũciationẽ hmõi si ꝓsequi
mur ꝓtra eos ꝓcedatur ꝙ interdicta ⁊ alias penas cõtra in
iuriãtes hmõi ordinatas. Et nisi dñs rex sup hoc monit⁹
competẽter restituerit seu restitui fecerit sic ablata ⁊ dã
na resarcierit vel resarciri fecerit per suos illata ꝓdat
cõtra eñ sicut in aliis casibus regẽ tangentibus est statu-

tū. Et eadē que de rege ⁊ eius ministris superius ordinat
in aliis dñis inferioribus ⁊ eoꝝ ministris: si forsā ad eos
stodia hmōi ptineat volumus obseruari. Joānes stratfor

ACcidit nouitate peruersa q cū ecclīaꝝ plati de m
rū disciplina peccatis ⁊ excessibus subditoꝝ nitu
iquirere magnates et alii potestates seculares officia
pedire molīētes chorꝝ inhibēt laicis ipsorū tenentib⁹ a
natiuis ne ad ordinariorꝝ citationes ꝓ suoꝝ criminū
excessuum correctionib⁹ canonice subeundis: quoꝝ co
ctio ⁊ punitio ad ipsos ordinarios noscitur ptinere de
re vel ꝓsuetudine: aut pro testamentoꝝ insinuationib
bationibus aut calculis de bonis defunctoꝝ administra
ꝓ eos seu ꝓpotis ⁊ aliis testamētariis iurib⁹ extra loc
domicilii veniant vel cōpareant coram eis: et ne in locis
dñi ꝓ prelatos exerceantur ꝓmissa impediunt ⁊ impedi
procurāt nequiter sibiq; sup his iurisdictionē vsurpāt. A
pterea viros ecclesiasticos iurisdictionē ecclīasticā exe
cētes ⁊ suis subditis pro eoꝝ culpis et excessibus peni
tias corporales seu pecuniarias imponētes: ac ipsos s
re cogentes easdē sicut ordinariis ipsis licet. aut ꝓ peni
tiis corporalibus iuxta modum excessuū suoꝝ impositis
demptiones pecuniarias: prout iuste poterūt admitti
de ⁊ sup extorsionibus excessiuis indictāt: licq; indictan
attachiant ⁊ incarcerāt: ac sup his in foro seculari eos i
rūdere cōpellūt: quibus multas pecuniarias ea occasi
in dicto foro seculari imponi procurant et faciunt inuri
te pro libito voluntatis. Frequēter etiā multi cū turm
et strepitu ad iudicia ꝓcurrūt ecclīastica: ac iudices liti
teq; seu habētes ibidē alia expedire grauiter sic exten
q ecclesiastica ꝓfunditus iurisdictio ⁊ opprobriose offi
prelatoꝝ sulpendit ⁊ nequiter impedit: ac in culpa faci
hoies corruptes: dū pena nō reprimit transgressores i
punitatē sibi penalē nutriunt: ac antiqui hostis insidiis
tum aditū preparāt ⁊ frequētē. Alii siquidē multos ꝓ t

ꝙ causas ⁊ negocia in foꝛo ecclesiastico de iure vel cõsue-
tudine ꝓtractanda ibidẽ contra aduersarios suos mouẽt
necnon aduocatos ꝓstulantes ꝓ eis: ⁊ ꝓcuratoꝛes alioscꝫ
ministros ⁊ eccl'iasticos iudices cognoscẽtes super his in-
dictari attachiari carcerariꝫ mancipari ⁊ alios in foꝛo se
culari multipliciter fatigari faciũt ⁊ ꝓcurant suiscꝫ tenẽ-
tibus ⁊ aliis ad foꝛ ecclesiasticũ ꝓ causis negociis in ipso
de consuetudine vel iure tractandis: recurrentibus si nõ
desistant ⁊ in foꝛo seculari super his litigant imponũt se-
pissime graues multas ipsoscꝫ affligunt ⁊ vexant iniuste
multimodis laboꝛibus et expensis. Alii vero eꝑos iurisdi
ctionem suam in ciuitatibus seu locis aliis eis subditis de
bite exercere volentes in ⁊ sup his que spectãt notoꝛie ad
eos dc: seu ꝓ exercitio iurisdictiõis eccl'iastice mãdata sua
licita ⁊ canonica destinantes executioneꝫ coꝛ debite fa
ciendas impediunt vel impedire ꝓcurant iniuste sic nũ
cios mãdata hmõi deferẽtes ⁊ facere debite iustas execu-
tiones volentes capere verberare ⁊ male tractare iniuria
se ꝓsumunt. Quidã etiã dñi tpales ⁊ eoꝛ balliui vna de
cedẽtium in detestato in suis districtibus ad ipsos dños
ꝓtẽdẽtes foꝛe quãuis erronee deuolata ne ꝓ oꝛdinari-
os bona hmõi ꝓ debitoꝛ solutione sic decedẽtiũ: ac ĩ alios
pios vsus ꝓ ipsoꝛ aiaꝝ salute ꝙuertant vtiliter ꝓut con
stitit regio ⁊ magnatũ regni anglie tanꝝ ꝓ iure eccl'iastica
ꝫ libertate ab olim extitit oꝛdinatum impediunt in dero
gationẽ eccl'iastice libertatis iuriscꝫ ⁊ iurisdictionis eccle
siasticoꝛ impedimentũ ⁊ lesionẽ enoꝛmẽ. Nos igitur ꝓ
sentis deliberatione consilii omnes ⁊ singulos in ꝓmis-
sis vel eoꝝũ alicui delinquẽtes: seu ꝓmissa vel alioꝛ alicꝫ
faciẽtes ꝙsensũ ad ea dãtes cõsiliũ auxiliũ vel fauoꝛẽ: aut
ea vel eoꝛ aliqua in suis factis negociis noibus eoꝝ rata
vel accepta habentes hoc sacro appꝛobãte consilio ꝓnũ
ciamus maioꝛis excõicationis sententia innodari: quoꝝũ
absolutionem diocesanis locoꝝum specialiter reseruamus

⁊ delinquentes huiusmodi quater annis singulis in cunctis ecclesiis parochialibus nre cantuarien. ꝓuincie excōi catos in genere ꝓcipimus publice nunciari. ¶ Idem

SEculi ꝓncipes potestatez recipientes a deo ꝙ ecclesie sacerdotes superbox ceruicib⁹ iponere nequeūt solēt ab ipis terroze discipline sue potestatis gladio extoz queri. Unde venerāda tradit antiq̄tas: ꝙ si excōicati humilitatis gr̄az ⁊ reconsiliationis affectū animo obdurato arroganter abiiciant. Inuocata regia potestas i auxiliū tenetur ex debito rigoze seueritatis rebelles hmōi ꝓpescere custodia carcerali. Sed ꝓtingit interdū ꝙ excōicatis etiā ꝓz manifestis offensis ad significationem ꝓlatox ꝓut cōsuetudo regni anglie obtinet: captis ⁊ carceri mancipatis per bzeue regiū demandat epis: ꝙ si sic capti de iure mādat ecclie ⁊ parēdo iuri cautionē exhibeāt ipsos a quibus detinētur carceribꝰ faciāt liberari. Alioquī si epi hoc non fecerint sicut āte debitā satisfactionē: nec possunt nec de iure tenētur vice comitibus aliud bzeue dirigat ꝙ eam tiōe hmōi ab incarceratis accepta eos liberent indilate. Suggesto iſuper regie curie licet minus veraciter ꝓ tali excōicato incarcerato: ꝙ ipse paratus est mandatis ecclie obedire. Mādatur vice comitibus vt icarceratū hmōi excōicatū partiū ad quax instātiā excōicat non habita mentiōe a carcere liberent ac dimittāt. Ac qñq̄ vt ꝓtius suggesto ꝙ excōicati icarcerati ꝓ tali cā que ad foꝛū ecclesiasticū nō pertinet extōicatiōe notant. Dat vice comitib⁹ i ꝓceptis ꝙ si ꝓ cā hmōi ⁊ non alia excōicati ⁊ incarcerati fuerint eos curent celeriter liberare nec ꝓcessib⁹ iudicum ecclīasticox sup cā excōicatiōis hmōi fides aliqua adhibetur. Sed sic excōicati i supzadictis casibus ad mādata ⁊ ꝓcepta hmōi indebite libꝛrantur: ꝓpter q̄ ecclīasticox iudicū ꝛfundit offm dū laici claue ptātis ⁊ scientie penitus destituti quos sic tenet obsequēdi necessitas: ꝙ his que ad iurisdictionē ecclīasticam pertinēt ipis cogn

scendi vel imperãdi phibeꝝ auctoritas:falcẽ in meſſez ni
tũtur mittere alienã:excõicatoꝝũqꝫ ſic liberatoꝝ indebite
cõione nephãda tã vicecomites ⁊ ballini liberantes eo⁹dẽ
ꝙ ceteri populares variiqꝫ fideles cõicantes hmõi peſtife
re maſculãtur:⁊ aiaꝝ inde grauia pericula tumulant. Cõ
tra q̃ pꝛouidere zelãtes:ſtatuim⁹ ꝙ excõicati capti in nẽa
puicia ſic exeuntes a carcere ꝛtra libertates ⁊ cõſuetudi=
nes eccl'ie anglicane ad ipoꝝ maioꝛẽ cõfuſionẽ ⁊ ruboꝛẽ
ſolẽniter i locis inſignibus: pulſatis cãpanis:cãdelis accẽ
ſis:excõicati publice denũcienť:ac ipoꝝ cõmerciũ ad eoꝝ
modũ ⁊ fideliũ cõio ihibeať oino. Cõicantesqꝫ cũ eiſdẽ il
licite cẽſura eccl'iaſtica ſine ꝺeletu acrit puniãť. ¶ Idem:
Quia diuinis ⁊ ſeculi legib⁹ pꝛohibetur:ne de rebus
eccl'iaſticis diſpnendi laicis ſit facultas:vſurpatio
nis illius contumelia lõgeuus noſcit depellenda:qua qui
dem noſtre pꝛouincie eccl'iaꝝ parochiani ſue ptãtis igno
rantes terminos limitatos:ſeu arrogãter potius non ſer
uantes:arboꝛes ac herbas in eccl'iaꝝ ac capellaꝝ nẽe pꝛo
uicie cymiteriis creſcẽtes ſue voluntatis arbitrio pſter=
nentes ac etiã euellentes ſeu metentes pꝛeter et ꝛtra vo
lũtatẽ rectoꝝ aut vicarioꝝ eccl'iaꝝ aut capellaꝝ hmõi ſeu
cuſtodũ ꝛputatoꝝ per ipos:eas ſuis aut eccl'iaꝝ vel alio
rum vſibus auſu ſacrilego applicare noſcunť:vñ ⁊ anima
rũ pericula ꝛtẽtiones et ſcãdala grauia inter eccl'iaꝝ pꝛe
latos ⁊ parochianos eoꝝ quaſi quotidie ſuſcitanť. Pꝛiſ
auctoꝛitate conſilii declaramus:temerarios hmõi ꝛtẽpto
res maioꝛis excõicationis ſentẽtiis latis tã in ꝛſtitutiõe
Octoboni quondã apoſtolice ſedis legati in anglia:que in
cipit ad tutelã ꝓmulgata ꝙ in ꝛſilio Oxon. cõtra violato
res eccl'iaſtice libertat exiſtere iuoluros. Quos poſt vſur
pationẽ i his de cetero factã illicite excõicatos foꝛe pꝛeci
pimus rite ⁊ canonice publice nunciari p rectoꝛes aut vi
carios qui eccleſias ſuas offẽſas ſenſerint ex pꝛemiſſis:ac
vſurpatoꝛes pꝛedictos in eoꝝ confuſionem ⁊ ruboꝛem

a communione fidelium decernimus repellendos: donec pro premissis effectualem emendam offerant et fecerint competenter. ¶ Ex responsionibus regis.

Sciatis q cū dudū ꝛ infra. Placet dño regi ne districtiones de cetero fiāt in feudo eccl'ie/nec i via regia nec in fundis quib⁹ olim eccl'ie sunt dotate. in possessionibus th̄ a personis eccl'iasticis perquisitis possunt fieri districtiões predicte. Itē clericus pro felonia fugiens ad ecclesiam p immunitate habenda: asserens se esse clericum nō ꝓpellit regnū adiurare:sed legi regni se reddens gaudebit eccl'iastica libertate iuxta laudabilem cōsuetudinē regni hactenus vsitatā. Item appellatori in forma debita tanq̄ clerico per ordinarium petito libertatis ecclesiastice beneficium nō negatur. ¶ Stephanus.

ne clerici vel monachi secular. negot.

Cum viris religiosis ꝛ infra. Decernimus vt nec monachus nec canonicus regularis ecclesiam manerii prediuz vel quodlibz aliud ecclesie sue audeat ad firmā retinere. Districtius eciaz inhibemus ne alicui monacho vel canonico regulari qui non sit alias obediēt alis custodia manerii cōmittatur:ita q ex ipius longa moza vel cōuersatione scandalum oriatur:q si contra presumptū fuerit:per superiorem emendetur. Item viri religioli nō capiant eccl'iam ad firmam: in qua sibi aliquid iuris vendicant saltem post mortem persone:q si fecerint superiorꝰ arbitrio puniantur. ¶ Idem.

Presenti de cetero statuim⁹:ne clerici beneficiati aut in sacris ordinib⁹ constituti villarum procuratores admittantur: videlicet vt sint senescalli aut balliui aliuz administrationuz:occasione quarum laicis in reddendis rationibus obligentur:nec iurisdictiones exerceāt seculares presertim illas quibus iudicium sanguinis est ānexū His quoq̄ duximus adiūgēdum:ne scilicet iudicium sanguinis in locis sacris tractetur in eccl'ia videlicet in cymiterio. Auctoritate quoq̄ consilio districtius ihibemus ne

quis clericus beneficiatus vel in ſacris ordinibus conſtitutus litteras pro pena ſanguinis infligẽdas ſcribere vel dictare preſumat: vel vbi iudiciũ ſanguinis tractatur vl' exercetur iterſit. Nouerint enim hmõi ſe eccl'iaſtica protectione idignos: cũ per eos eccleſia dei per talia preſumpta ſcandalum generetur.

¶ Explicit liber tertius. Sequitur quartus.

¶ De ſponſalibus ⁊ matrimonio. walterus.

MAtrimonium ſicut alia ſacramenta cum honore: ⁊ reuerentia de die et in facie eccl'ie: non cũ riſu ⁊ ioco ⁊ contemptu celebretur. In matrimonio quoq; contrahendo ſemper tribus diebus dominicis vel feſtiuis a ſe diſtantibus quaſi tribus edictis pquirant ſacerdotes a populo de inmunitate ſponſi ⁊ ſponſe Si quis autem ſacerdos huiuſmodi edicta nõ ſeruauerit penam nuper in conſilio ſuper hoc ſtatutam non euadat. Prohibeant etiam prelbyteri frequenter matrimonium contrahere volentibus: ſub pena excommunicationis ne dent ſibi fidem mutuo de matrimonio cõtrahendo: niſi in loco celebri coram publicis ⁊ pluribus perſonis ad hoc cõ uocatis.

¶ De ſponſatione impuberum. Edmundus.

VBi non eſt conſenſus vtriuſq; nõ eſt cõiugiũ. Igitur qui pueris dãt puellas i cunabulis nihil faciũt niſi vterq; puerorum poſtq; venerit ad tempus diſcretionis conſentiat. Huius ergo decreti auctoritate inhibemꝰ ne de cetero aliqui quorum vterq; vel alter ad etatem legibus conſtitutam et canonibus determinatam non peruenerit cõiugantur: niſi vrgente neceſſitate pro bono pacis talis coniunctio toleretur.

¶ De clandeſtina deſponſatione. Symon mephan.

QUia ex contractibus matrimonialibus abſq; bãno cruce editione prehabita initis nõnulla pericula fuerunt: ⁊ manifeſtum eſt idies prouenire. Dib⁹ ⁊ ſingulis

Liber quartus. De clandestina despõsatione.

suffraganeis nr̃is precipimus statuendo q̃ decretalem cũ inhibitio qua prohibet ne ꝯ matrimoniũ ꝯtrahant bãnis non premissis in singulis ecclesiis parochialibus siue dioc̃esis pluribus dieb⁹ solemnibus cũ maior populi affuerit multitudo exponi faciant in vulgari:et eã firmiter obseruari ꝯbusuis sacerdotibus etiã nõ parochialibus ꝯ ꝯtractibus mr̃imonialibus añ solemnẽ editionẽ bannor̃ initis p̃sumpserit interesse:pena suspensionis ab officio p̃ triẽniũ ifligẽdo:r hmõi ꝯtrahẽtes etiã si nullum subsit impedimentũ pena debita p̃cellẽdo. Quiuis etiã sacerdos siue secularis siue regularis extiterit ꝯ solemnisationẽ mr̃imonii extra eccl'iam parochialẽ absq; ep̃i dioc̃esani speciali licentia celebrare p̃sũpserit aut eidẽ interesse q̃ annũ integrum ab officio sit suspensus. ¶ Joannes stratforth.

HUmana concupiscentia ꝛ ira. Quibus auctoritate cõsilii statuimus q̃ extunc matrimonia ꝯtrahentes:ea iter se solemnisare facientes:quicũq; impedimenta canonica i ea parte scientes aut p̃sumptionem verisimilẽ cor̃ũdẽ habentes. Sacerdotes quoq; ꝯ solẽnisatiões matrimonior̃ p̃hibitor̃ hmõi seu etiã licitor̃ iter alios quãcunos parochianos in posterꝝ sciẽter fecerint: dioc̃esanor̃ vel curator̃ ipor̃ contrahentiũ sup hoc licẽtia nõ obtẽta. Clandestina etiã matrimonia ecclesiis oratoriis vel capellis solemnisare vi vel metu imposterꝝ facientes: ac matrimonior̃ p̃dictor̃ hmõi solẽnisationi assistentes consilii p̃missor̃ maioris excõicatiõis sniam incurrat ipso facto Et q̃ quater annis singulis i genere excõicati publice nũcientur:penisq; aliis ꝯtra celebrantes matrimonia bãnis non editis vel alias clandestine statutis a iure nihilominus arceant. Sane q̃ ꝯstitutio bone memorie Symonis mephã quõdã cãtuarien̄. archiep̃i p̃decessor̃is nr̃i primi ꝯcepit. Jtẽ q̃ ex ꝯtractibus iurta verbor̃ suor̃ cor̃ticẽ opinione multor̃ in sui fine videt dubia seu obscura: ipsã cõstitutionẽ reddere p̃ futuro cupiẽtes indubiã eã sic intel

ligam forꝛo hoc appꝛobãte consilio declaramus: ꝙ quiuis sacerdos secularis vel regularis qui solemnisatiõi matrimonii extra parochialem ecclĩaz vel capellam habentem iura parochialia sibi competẽtia ab antiquo itereſſe pꝛesumpserit: penam in ea latam subeat ipso facto.

¶ Et hec de quarto libꝛo. Sequitur quintus.

¶ De accusatiõibꝰ inqsitionibꝰ ꝫ denũciatiõibꝰ. Edmũdꝰ

SInt in quolibet decanatu duo vl' tres viri deum habentes pꝛe oculis: qui excessus publicos pꝛelatoꝛum et alioꝝ clericoꝛum ad mandatũ archiepi vel eius officialis ipsis denuncient.

¶ De symonia. Stephanus in consilio Oꝛonien.

HEr inhibemꝰ ne cuiꝙ pꝛo aliqua pecunia denegetur sepultura: vel baptismus: vel aliquod ecclesiasticum sacramentum: vel etiam matrimonium contrahendum impediatur. Qñ si ꝗd pia deuotione fideliũ consuetum fuerit erogari super hoc postmodum volumus ꝙ oꝛdinariuz loci ecclesiis iustitiam fieri: si cum in generali cõcilio expꝛessuz est statutum. Absonum etiam iudicamꝰ ꝙ de cetero pꝛo chꝛismate ꝫ oleo aliquid exigatur vel exigetur: cum totiens hoc pꝛohibitum reperiatur. Si ꝗs vero contra hoc facere pꝛesumpserit anathemate sit innodatus.

¶ Idem.

PRꝛeterea statuimus consilio pꝛesenti appꝛobante: vt nullus de cetero ꝓ receptione alicuius in religionis domũ pecuniã vel aliud quiꝙ ab eo extoꝛquere ꝓsumat adeo vt si pꝛo paupertate domus ingrediens debeat vestire seipsum pꝛetextu vestrum nihil vltra iustum pꝛecium ab eo penitus recipiatur.

¶ Edmundus.

PRꝛeterea venalitatẽ missaꝝ districte inhibentes pꝛecipimus ne pꝛo ãnualibus vel triẽnalibus missaruz faciendis laici vel alii quiꝙ dare: vel legare pꝛesumant i testamẽto. Et ne sup hoc aliqua pactio vera vel sub aliqua specie palliata a sacerdotibꝰ vl' aliis meditatoꝛibꝰ fiat

prohibem⁹. Et ne superflua multitudine aliū ānaliū qđ q̄ se onerēt sacerdotes: ad q̄ explēda honeste sufficere nō possunt: et ꝓpter q̄ opꝫ ipsos sub certo prerio ꝙductitios habere sacerdotes vl' ea vēdere aliis faciēda vt se exonerēt. Id de cetero fieri pena suspensionis inhibem⁹. Idem

Nulli liceat ecclīam noie dotalitatis ad aliquē trāsferre vl' p̄ presentatione alicuius persone pecuniā vel aliquod aliud emolumētū pacto interueniēte recipere. Quod si quis fecerit: et in iure conuictus fuerit vel cōfessus: ipm tam regia q̄ nostra freti auctoritate patronatu eiusdem ecclie imperpetuum p̄riuari statuimus.

¶ Ne plati vices suas ab ānuo cēsu ꝙcedāt. Stephanus.

Vt omnis cupiditas et auaricie cult⁹ expellatur a dō ecclesie dei ministris. Statuimus vt archidiaconar⁹ vel decanatus vel aliquod officium quod in spiritualib⁹ mere cōsistit nulli detur ad firmam. Si vero certus reditus huic officio sit annexus. ille de superiozis licētia dare possit ad firmam sicut de aliis beneficiis est statutum Si quis autem contra presens statutum nostrum venire p̄sumpserit archidiaconus vl' decanus hmōi de officiū habens et super hoc canonice fuerit conuictus per ep̄m suum a tali officio suspēdatur per annum: et alius interim constituatur qui discrete gerat vices illius.

¶ De magistris et potestate docendi. Thomas arondel.

Recerēdissime synodo et infra. Similiter id quod capit noua festa inueterata sapit. Statuim⁹ et ozdinamus q̄ magistri siue quicūq; docentes in artib⁹ aut grāmatica pueros seu alios quoscunq; i primitiuis scientus instruentes de fide catholica/sacramēto altaris/seu aliis sacramētis ecclie/aut materia aliqua theologica ꝙta determinata p̄ ecclīam se nullatenus intromittant instrūctio eosdē: nec de expositiōe sacre scripture nisi i exponēdo textu q̄ut antiq̄tus fieri ꝙsueuit. Nec p̄mittāt scolares suos sicut discipulos de fide catholica seu sacramentis ecclie

publice disputare etiã vl occlte: ꝙtrariũ aũt faciẽs vt fau
tor erroꝝ ⁊ scismatũ ꝙ loci ordinariũ: grauit puniat. Idẽ

QUia i super noua via frequẽtius seducit ꝙ antiqua
volum⁹ ⁊ ordinamus ꝙ nullus libellus siue tracta-
tus per Johannẽ wyclif aut alium quemcũq; tpe suo vel
citra nouiter compositus siue imposterum componendus
ammodo legatur i scholis aulis hospitiis siue alis locis ꝯ
buscũq; ifra nostrã pouinciã ante dictã: siue scõm ipm do
ceatur. Nisi p vniuersitatẽ Oronien. aut Cantabrigie
seu saltem per .xii. personas ex eisdẽ quas eedem vniuer-
sitates aut ipsarum altera sub nostra successorum vt nõ-
rum discretione laudabili durerint eligendas primit⁹ ex
aminetur ⁊ examinatus vnanimiter per easdem. Dein-
dẽ per nos seu successores nostros exposse approbetur. ⁊
vniuersitatis nomine ⁊ auctoritate stationarius tradatur
vt copietur: ⁊ facta collatione fideli petentibus vendatur
iusto precio detur originali i cista aliqua vniuersitatis ex
tunc perpetuo remanente. Quod si quis libellum aut tra
ctatum huiusmodi i scolis aut alibi: vt supra legerit: siue
secundum ipsum docuerit cõtra formam supradictam: vt
seminator scismatis atq; fautor hereseos: prout delicti qua
litas flagitabit puniatur. ¶ Idem.

PEriculosa res est testante btõ Hieronymo tertum sa
cre scripture de vno in aliud ydioma trãsferre: eo ꝙ
in ipis translationibus nõ de facili idẽ sensus in oibus re
tinetur: put idẽ btus Hieronymus: nisi inspiratus fuisset
se in hoc sepius fatet erralle. Statuim⁹ igit ⁊ ordinam⁹
vt nemo deinceps tertũ aliquẽ sacre scripture auctorita-
te sua i linguã anglicanã vel aliã trãsferat p viã libri vel
libelli aut tractat⁹. Nec legat aliqs ymõi liber libell⁹ aut
tractatus iam nouiter tpe dicti Joãnis wyclif circa com-
positus aut imposter ꝓponẽdus in parte vel i toto publi
ce vel occulte sub pena maioris excõmunicatiõis: quousq;
per loci diocesanũ seu si res exegerit p sedẽ apostolicã. ipe

translatio fuerit approbata. Qui vero extra hoc fecerit vt fautor hereſis vel erroris liʒr puniatur. ¶ Idē in eodē.

PRæterea cum terminis philoſophicis aut aliis humanitus adinuentis concludi nō poterit oim terminorum tractuſq; Auguſtinus veras concluſiones que religioſaʒ auriū fuerant ſepius reuocauit. Statuimus ⁊ ſub ob teſtatione diuini iudicii inhibem⁹ ſpecialiſſime ne ḋs vel qui cuiuſcūq; gradus ſtatus aut conditionis exiſtat cōcluſiones aut propoſitiones de fide catholica aut bonis moribus aduerſe ſonantes: preter neceſſariā doctrinā facultatis ſue in ſcolis aut extra diſputando aut cōtendo pteſtatiōe p̄miſſa vl̄ nō premiſſa aſſerat vel ꝓponat etiā ſi quas dā verboʒ aut terminoʒ curioſitate defendi vellint. Nam teſte bto Hugone de ſacramentis ſepius qđ bene dictū nō bñ intelligit. Si ḋs aūt poſt publicationem p̄ſentium hmōi ꝛcluſiones aut ꝓpoſitiones quatus fuerit ſciēter ꝓpoſuiſſe ſeu aſſeruiſſe: niſi monit⁹ ſe cozrexerit infra menſem auctoritate p̄ſtis cōſtitutionis maioris excōicationis ſniam incurrat ipſo facto: ⁊ p excōicato publice nūciet: donec illo vbi ſic ꝓpoſuit aut aſſeruit publice ſuū delictū fatetur: ⁊ verū catholicū itellectū eiuſdē ꝛcluſionis ſeu ꝓpoſitionis ad arbitriū ozdinarii publice predicauerit in vna eccl'ia aut diuerſis: prout ipſi ozdinario videbit expedire De hereticis ⁊ ſcilmaticis. Thomas arōdel i ꝛtulio oroſ.

REuerendiſſime ſynodo ⁊ ifra. Statuimus decernimus ⁊ ozdinamus: q̄ null⁹ ſecularis aut regularis ad predicandum verbum dei a iure ſcripto minime autoriſatus p̄iuilegio de ſpeciali munitus officiū ſiue exercitium predicationis eiuſdem verbi dei in ſe aſſumat ꝓpulo de aut clero quouiſmodo predicet in latino ſermone ſiue vulgari in eccl'ia aut extra niſi primo dioceſano illius loci in quo predicare ſe nitit ſe p̄ſtet ⁊ examinationē ſubrat. Sicq; deinde tam moribus q̄ ſcientia repertus idoneus p ipm dioceſanū ad p̄dicandū mittat̄ ḡd aliquā certā pa-

rochiã vel ad plures ꝓut eidẽ ordinario scõm qualitatẽ ꝑsone videat expediẽs. Nec etiã aliqs ꝓmissor ꝓdicare ꝓsumat: nisi de missiõe aut auctorizatione sua ꝓmo fiat fides in forma ꝓpetẽti: ita videlz vt ille q̃ de iure scripto auctorizatus est veniat in forma limitata in eo: q̃ qui de ꝓuilegio speciali venire se asserunt: ipz ꝓuilegiũ rectori aut vicario loci vbi ꝓdicãt realiter exhibeãt: q̃ vero ꝑ locor dioceſanos ſe miſſos fore ꝓtẽdũt ipſius dioceſani litteras ſub ſigillo ſuo magno ad hoc ſibi ꝓfectas ſimiliter oſtẽdant. Curatũ vero ꝓpetuũ miſſum intelligimus a iure ad locũ et populũ cure ſue. Si tñ ꝓmissor quiſq̃ ꝓpter errores aut hereſes quos ante ꝓdicaſſe aſſeruiſſe aut docuiſſe ꝓtẽdit ꝑ loci dioceſanũ aliũve ſuperiorẽ a ꝓdicatione hmõi ſuſpẽſus fuerit ſiue ꝓhibitus extũc de ꝓdicãdo alicubi in nra ꝓuincia antedicta nullatenꝰ ſe intromittat donec ad ipius ſuſpendentis ſiue ꝓhibentis iuſtũ arbitriũ defectum ſuũ purgauerit: et ad ꝓdicãdũ legitime fuerit reſtitutus: ſup quo ltas teſtimoniales ipi reſtituẽtis ad locũ quemcũq̃ in quo poſtea ꝓdicabit ſecũ deferre et modo ſupꝫdicto realiter exhibere teneat. Sacerdotes vero parochiales ſeu vicarii tales et non perpetui i forma ſu ꝓdicta nõ miſſi in eccleſiis illis in quibushmõi officia gerunt: illa ſola ſimpliciter ꝓdicent vna cũ ꝓcibus ꝫſuetis q̃ in ꝫſtitutione ꝓuiciali a bone memorie. Joanne ꝓdeceſſore nro bene et ſatẽ ſuppletionẽ ignorãtie ſacerdotũ edita que incipit. Ignorantia ſacerdotũ. ꝛc. Cõtinent ex ꝓmiſſe quã in ſingulis nre cãtuarieh. ꝓuincie eccleſiis ifra tres menſes publicationẽ phtiũ haberi volumꝰ. ꝛc. ꝓout ipz poſtulat annis ſingulis tpibꝰ per ipos ſacerdotes effectualiter declarari. Et ne hoc ſalubre ſtatutũ rõne exactionis pecunie difficultatis ve alterius tẽdere videatur ad noram. Volumus et ordinamus q̃ examinatio ꝑſonar de qua ſuperius fit mẽtio: ac lre dioceſani facie de eisdẽ ſine aliquali exactione pecunie ꝑ ipos quor intereſt: et ad quos

spectare ⁊ ptinere dinoscit celeriter expediantur ⁊ gratis difficultate quacūq; semota. Si qs aūt hoc executiuū nostrū iuris antiqui statutū post publicationē eiusdē scienter violare pzesumpserit: ⁊tra fozmā i eodē descriptā sua temeritate ppzia pdicādo: sniam maiozis excōicatiōis incurrat ipo facto: cuius absolutionē nobis ⁊ successozibus nostris tenoze pntiū specialiter reseruam⁹: q si pzedicatoz hmōi hoc salubzi statuto ⁊tēpto: ipaz; maiozis excōicatiōis sniam minimi pōderis se sēdo ingesserit pzedicādo/dicēdo/asserēdo ptinacit ve ẏbo aut fctō inuēdo nō posse p ecclias in plonis pzelatoz eiusdē sic statui snia excōicationis pdicta p supiozes locoz aggraueť ⁊tra eos debite ⁊ inhibeať eisdē ois ꝛmunio rpi fideliū ac sup hoc legitime ꝛuicti: nisi resipiscant et abiurauerit in fozma ecclie ꝛsueta per loci ozdinariū p hereticis declarentur: ⁊ extūc p hereticis ⁊ scismaticis ab oibus reputentur ad oēm iuris effectū: hereticiq; ⁊ scismatis penas in iure expzessas incurrāt ipo facto: ⁊ pzesertim vt bona eozundē ipo iure deueniant ⁊ fiscata ⁊ ab illisquoz interest occupēť. Iporūq; fautozes/receptozes/defensozes: si per superiozes suos i hac parte legitime moniti nō destituerint: infra mensem sue hoc conuicti: simili pena in oibus percellantur. Pzeterea nullus cler⁹ aut populus cuiuscūq; parochie aut loci nri cātuarien̄ quincie aliquē in ecclesiis cymiteriis aut aliis locis quibuscūq; ad pdicādum admittat: nisi pzius auctozitate pziuilegio aut missione eiusdē: iuxta fozmā pzedictam facta fuerit fides. Alioquin ecclia cymiteriū aut locus quicūq; i quo sic pzedicatū fuerit ipo facto: subiaceat ecclīastico interdicto. Sicq; maneat interdictus quousq; ipi sic admittētes seu pzedicare pmittētes se ꝛgrue emendauerit: ⁊ p dioceſanū seu aliū superiozē ipm interdictuz obtineāt i debita fozma iuris relaxari. Insuper sicut bonus paterfamilias triticū diſpleriť in terrā ad hoc dispositā vt fructū plus afferat. Volumus ⁊ mādamus vt pdi-

catoꝛ verbi dei veniẽs iuxta foꝛmã ſuperius annotatã in
ꝓdicãdo clero ſeu populo ſcõꝛ materiã ſubiectã honeſte
ſe habeat: ſpargendo ſemẽ ſcõm ꝙuenientiã ſubiecti audi
toꝛibus clero ꝓlertim ꝓdicãs de vitiis pullulantib⁹ in-
ter eos: ꝛ laicis de ꝓpꝛiis inter eos cõiter vſitatis: ꝛ nõ ecõ-
tra. Alioquin ſic ꝓdicãs ſcõm qualitatẽ delicti p loci oꝛ-
dinariũ canonice ꝛ acriter puniatur. ¶ Idem.

ITem qꝛ turpis eſt pars que nõ ꝙuenit ſuo toti. De
cernimus ꝛ oꝛdinamus vt nullus ꝓdicatoꝛ verbũ
dei aut alia ꝙuis perſona de ſacramento altaris matri
monio ꝓpꝛ ꝓfeſſiõe alio ve quocũꝙ ſacramento eccl̃ie
ſeu fidei articulo aliud doceat ꝓdicet aut obſeruet q̃ qõ
perſcãm mr̃em eccl̃iam reperitur diſcuſſum. Nec vertat
in dubiũ qõ p eccl̃iam determiatũ fuerit aut deciſũ. Nec
verba ſcãdaloſa circa eadẽ ꝓferat ſciẽter publice vl̃ oc
culte: neꝙ ſectã aut ſpeciẽ hereſis quãcũꝙ ꝓdicet doceat
vel obſeruet ꝛtra ſanã doctrinã eccl̃ie. Qui aũt cõtrariã
poſt publicationẽ ꝑmiũ ſciẽter ꝛ ꝑtinacit attẽtare ꝓſum
pſerit: excõicatiõis ſniam icurrat ipo facto a qua excepto
moꝛtis articulo minime abſoluat: niſi abiuratiõe ꝓmiſſa-
de hereſi generaliter vel ſimpliciter in foꝛma eccl̃ie cõ
ſueta ad arbitriũ oꝛdinarii in cuius territoꝛio ꝙuincit̃ de
liquiſſe ſe coꝛrexerit: ꝛ de hac p cõmiſſis ꝑnitentiã recepe
rit ſalutarẽ q̃ ſi ſcõo ſe ingeſſerit ſicꝙ recidiuauerit vl̃ re
lapſus fuerit ꝙuictus legitime p heretico ꝛ relapſo ſentẽ
tialiter declarat̃: ꝛ ipius bona p cõfiſcatis habeant̃: ꝛ ab il
lis quoꝛ mtereſt occupẽtur. Pœnitẽtiã vo de qua fit mẽ
tio ſupius volumus eſſe talẽ q̃ ſi ꝯs cõtrariũ determinat̃
p eccl̃iaz videlicet in decretis decretalibus ſeu cõſtitutio
nibus nr̃is ꝓuincialibus ſiue quãcũꝙ hereſis ſpeciẽ ſiue
ſectã publice vl̃ occulte docuerit ꝓdicauerit ſeu aſſerue
rit: in eccl̃ia parochiali ipius loci i quo ſic ꝓdicauerit do
cuerit ſeu aſſeruerit: vno die dñico vel alio ſolẽni plurib⁹
ve ad ipius oꝛdinarii loci arbitriũ ꝓut magis aut minus

conuincit deliquisse. Iplaq; predicata dicta siue affirma
ta reuocabit expresse infra missaꝝ solēnia: cū maior affue
rit populi multitudo: et ipa determinata per eccl'iam pre
dicabit docebit ⁊ recitabit effectualiter sine fraude: vlteri
usq; puniet iuxta sui demeriti qualitatē: quatenus discre
tioni ordinarii videbitur expedire. Idem.

Nullus quoq; de articulis determinatis p eccl'iam pur
in decretis decretalibus ⁊ constitutionibus nostris
prouincialibus siue locorum synodalib⁹ continetur: nisi
ad habendum verum intellectum eorūdem publice aut oc
culte disputare presumat: aut auctoritatem eorūdem de
cretorum decretalium ⁊ constitutionū prouincialium po
testatē vel condentis eadem in dubium reuocet: siue cōtra
determinationem eor̄ doceat: ⁊ presertim circa ādoratio
nem crucis gloriose: imaginum sanctorum: veneration
seu peregrinationes ad loca aut reliquias eorundem: aut
contra iuramenta in vtroq; foro eccl'iastico videlicet: ⁊ ci
uili: in casibus consuetis ⁊ more solito prestāda: sed ab
omnibus deinceps doceatur communiter atq; predicetur
crucem ⁊ imaginem crucifixi ceteraq; imagines sanctorū
in ipsorum memoriam et honorem quos figurant: ac ipso
rum loca ⁊ reliquias/processionibus/genu flexionibus/in
clinationibus/thurificationibus/deosculationibus/ obla
tionibus/luminarium accensionibus/ et peregrinationi
bus: necnon aliis q̄buscunq; modis et formis: quibus no
stris et predecessorum nostrorum temporibus fieri con
sueuit venerari debere: ac iuramēta tactis sacrosāctis de
euangeliis et super ipsis in casibus in iure permissis ⁊ ex
pressis in vtroq; foro vlitatis ab omnibus quorum inter
est legitime foro prestanda. Contrarium aūt asserens do
cens pr̄dicans aut ptinaciter innuens: nisi resipiscat sub
modo ⁊ forma alias per nos statutis: ⁊ abiuret vt ibi cau
tur penas heresis et relapsi in euentum incurrat ⁊ pro ta
li ad omnem iuris effectū sic aliter declaretur. Idem.

Finaliter ḟa q̄ de nouo ⁊ insolite emergunt nouo ⁊ maturo indigent auxilio. Et vbi maius periculum est: ibi cautius est prouidendū et fortius resistendū. Nec iniuste minus nobile discrete abscinditur: vt quod nobilius et perfectius nutriatur. Considerantes igitur ⁊ dolenter referentes quomodo alma vniuersitas Oxonie: que sicut vitis abundās suos palmites fructuosos ad honorem dei multiplicetq; profectum: ⁊ protectionem ecclesie sue diffundere consueuit. Jam partim versa in labruscas vuas acerbas gignit: quibus dudum indiscrete comessis a pluribus in lege: videlicet dei reputantibus se peritos dētes obstupescunt filiorum nostraq; prouincia variis ⁊ infructuosis doctrinis ifficitur: ac nouo damnabili lollardie nomine maculatur: i ipius vniuersitatis scandalum non modicum ad partes exteras ⁊ remotas existentium ⁊ pficiētium i eadem per maximum tedium: necnon ecclie anglicane que per virtuosam doctrinam eiusdē tanq; muro inexpugnabili defendi solebat: iam scissis et diuisis lapidibus nisi celerius occurratur: secundum verisimile damnū irrecuperabile. Ad supplicationē igitur procuratorū totius cleri nostre cantuariēsis prouincie de consensu ⁊ assensu omnium confratrum et suffraganeorum nostrorum et aliorum prelatorum in hac cleri conuocatione presentiū ⁊ procuratorq; absentium: ne purgato riuulo maneat fons infectus: ⁊ aquam ab eo currentem non sinat esse claram Volentes honori ⁊ vtilitati sancte matris ecclie: ⁊ vniuersitatis predicte salubriter prouidere. Statuimus ⁊ ordinamus q; quilibet gardianus ⁊ prepositus seu custos collegii aut principalis aule vel introitus cuiuscūq; vniuersitatis prefate semel singulis mensibus ad min⁹ inquirat diligēter in collegio aula vel introitu cui preest: an aliqs scolaris siue ihabitās in collegio aula siue introitu hmōi aliquam conclusionem siue propositionem aut opinionē in fide catholica: aut bonis moribus male sonantem con-

era determinationem ecclesie preter necessariam doctrinam seu facultatis asseruerit/tenuerit/defensauerit: seu aliquo modo proposuerit. Et si super hoc aliquem suspectum aut diffamatum reperiat: ipsum moneat effectualiter vt desistat: & si postea contra admonitionem huiusmodi iterato eadem: vel consimilia reassumat: preter penas alias per nos statutas: maioris excommunicatiõis sententiam incurrat ipso facto. Et nichilominꝰ si scolaris fuerit qui sic reassumpserit quicquid ex tunc in eadem vniuersitate fecerit. non stet sibi pro forma. Et si doctor magister aut bacalarius fuerit eoipso ab omni actu scolastico sit suspensus: & in vtroq; casu ius quod habet in collegio aula vel introitu amittat ipso facto: & per ipsos gardianos custodes prepositos principales siue alios ad quos hoc spectat realiter expellatur: et statim via legitima substituat catholic' loco suo. Et si ipsi gardiani ꝑpositi siue custodes collegiorum aut principales aularum siue introituum in quibus degunt hmõi persone suspecte detecte aut diffamate negligentes fuerint circa inquisitiones et executiones predictorum per decem dies continuos a noticie tempore vere vel presumpte publicationis presentiã eoipso sententiam maioris excommunicationis incurrant. Et nichilominus omni iure quod i ipsis collegiis siue aulis siue introitibꝰ se habere ꝓtendũt ipso facto sint ꝓuati: & ipsa collegia aule vel introitus effectualiter vacent. Et facta super hoc legitima declaratione per ipsos quorũ interest noui substituãtur gardiani custodes prepositi seu principales prout secũdum antiquum morem vniuersitatis predicte vacantibus collegiis aulis siue introitibꝰ fieri consueuit. Quod si ipsi custodes prepositi siue gardiani vel principales predicti de & super huiusmodi conclusionibus aut propositionibus diffamati suspecti de facto fuerint aut detecti: seu defensores protectores aut fautores eorundem si p nos vel auctoritate nostra vel per loci ordinarium auctoritas-

re sua moniti non desistant: extunc ol ꝓtu priuilegio scolastico
vniuersitatis predicte ꝑ iure quod sibi competebat in hu-
iusmodi collegio aula siue introitu ꝓtet alias penas de
quibus supradictum est ipso iure ꝓtuentur. Et sententiã
insuper maioris excommunicationis incurrant. Quod si
quis in aliquo casu ꝓsentis constitutionis vltime: alio
ve quocunq; superius exꝓssato statuta nostra hmõi in
aliqua sui parte: etiam si pena alia ibidem exꝓsse limite
tur temere et ptinaciter violare ꝓsumpserit: eoipso ad
quodcunq; beneficium ecclesiasticum nostra cãtuarien ꝑ
uncia obtinendum per triennium extunc ablq; spe venie
reddatur inhabilis: ꝑ indignus omnino: ꝑ nihilominus
iuxta sua demerita ꝑ qualitatẽ; excessus sedm sui superio-
ris discrẽtionem canonice puniatur. ¶ Ad hec ne i modo
procedẽdi circa ꝓmissa vagare videamur sub icerto ad
uertẽtes. q; licet inter crimen heresis ꝑ lese maiestatis in
legibus diuersis quedã paritas reputetur. Est tamẽ dis-
similis culpa: penamq; exigit grauiorem diuinã ꝙ huma-
nam offendere maiestatem. Cuꝫ ergo rerum lese maiesta
tis ꝓpter pericula que ex dilatione poterunt imminere
sufficit conuincere per iudicia: procediq; poterit cõtra eũ
summarie de plano accitatione ꝓmissa per nuncium / p
literas: siue per edictũ: et lite nõ contestata ad receptionẽ
testiuꝫ ꝑ diffinitiuam sententiam volumus ordinamus ꝑ
declaramus ob faciliorẽ punitionem delinquentiũ in ꝓ
missis ꝑ reformationeꝫ scissure ecclie ꝑ hoc lese: q; diffama
ti detecti siue denunciati / siue vehementer suspecti in ali
quo casuum predictorũ: siue alio articulo quocũq; in fide
catholica aut bonis moribus male sonante auctoritate lo
ci ordinarii alterius ve superioris citẽtuꝫ ꝓsonaliter si apꝑ
hendi poterunt ꝓ lras siue ꝓ nũciũ iuratũ. Sinautẽ ꝓ edi
ctũ ad locũ habitatiõis ipius deliquẽtis vbi morari cõsue
sueuit: i ecclia sua parochiali si certũ habuerit domiciliũ
publice ꝓpositum. Alioquin in ecclesia cathedrali loci

originis fuerit et in ecclia parochiali illius loci in quo sic predicauerunt et docuerunt: ac recepto certificatorio legitimo de citatione hmõi executa contra sic citatum etiaz absentem et comparere negligentem: in pena cõtumacie siue hmõi summarie et de plano absqz strepitu et figura iudicii ac lite non contestata ad testium receptionem et alias probationes canonicas procedatur. Habitaqz informatione legitima idem ordinarius omni dilatione semota: sententiet et declaret puniatqz secundum qualitatem delicti modo et forma superius expressis: vlteriusqz faciat quod ei iustum: ipsius contumacis absentia non obstante.

¶ De apostatis. ¶ Joannes pecham.

Preterea sunt nonnulli / quos apparet per facti euidẽtiam seculum intendere perpetuo relinquere. Et per cetera iudicia i claustri excubiis velle toto suo tempore militare. Qui tamẽ prevalẽte in eis carnali desiderio redeunt ad vomitũ seculum repetentes inter syderea errantia computandi. Quãuis igitur iura manifeste diffiniant eos non posse religionem omnino deserere quin saltẽ in religione aliqua perpetuo maneant laxiori. Quidam tamen cũ attrite frontis audacia apostasie infamiam nõ verentes postmodũ absolute se velle seculum relinquere obtenderit: relicta hierosolima redeunt in egyptũ: quocirca statuimus ordinariis locoz tales cum omni diligẽtia inuestigent / et subtractionẽ tam officii qz beneficii ecclesiastici si quod habeant ad statũ pristinum reuocent: vel ad laxiorem cogant regulam pertransire. Quod si sint laici hmõi apostate vt ipi ad salutis sue studia redeant per censuri ecclasticam compellantur: hanc autem ordinationem ad illos non extendimus cum quibus sedes apostolica aliter ordinauit.

¶ De his qui filios occiderunt. Edmundus.

Hemine commoneãtur vt pueros caute alãt: et iuxta se in nocte non collocent teneros: ne oppzimantur

Solos in domibus vel ignis fuerit. vel solos iuxta aquā sine custode non relinquant: ⁊ hoc omni die dominico eis dicatur. ¶ De homicidio. ¶ Idem.

Si mulier moꝛtua fuerit in partu: ⁊ hoc bene cōstiterit scindatur: si ifans viuere credatur: pꝛocurato tamen q̄ os mulieris apertum teneatur.

Seri pꝛouisione cōsilii statutū est q̄ si patroni aduocati aut feudatarii seu vice dñi: rectoꝛē ecclie vicariū vl̄ clericū ipius ecclie: per se vel p alios occidere vel mutilare ausu nepharτο pꝛesumpserint patroni patronatum/ aduocati aduocatiaꝫ/feudatarii feuduꝫ/vice dñi vice dominatum: pꝛoꝛsus admittant: ⁊ posteritas talium in collegium clericoꝝ vsq̄ ad quartam generationē nullatenus assumatur/nec in regularibus domibus alicuius pꝛelati assequatur honoꝛem: ⁊ hoc volumus sepius in ecclesiis denunciari. ¶ De furtis. Stephanus.

Pꝛohibemus sub iterminatione anathematis ne q̄s latrones ad latrocinium faciendū in seruitio suo retineat: nec eos scienter in terris suis habitare permittat.

¶ De clerico venatoꝛe. Bonifacius.

Statuimus vt si quis clericus de transgressiōe foꝛeste aut parci alicuius diffamatus fuerit ⁊ conuictus legitime coꝛam oꝛdinario suo vel confessus eidem p suuꝫ diocesanum: si bona habeat pꝛo qualitate transgressionis grauiter redimatur. Et illi cui damnuꝫ vel iniuria est illata vel noxa/hmōi redemptio assignatur. Si autē nō habeat bona suus ep̄s ipꝫ pꝛout culpa poposcerit grauit puniat in persona: ne pꝛopter impunitatis fiduciam pateat pꝛesumptoꝛibus licentia delinquendi.

¶ De eo qui furtiue oꝛdines recepit. Johānes pecham.

Cum scōꝝ doctoꝛes theologos militia clericalis septē muniatur oꝛdinibus singuloꝝ caracteribus i anima cōsignatis per singulos etiam accipiens augmentū gratie: nisi oꝛdinati licite oꝛdinē recipiant seu crimine irretiti

expedit plurimum ipsos ordines minime recipere iculcatos. qm̃ inculcatio reuerentiã minuit ꝛ gratiam: per consequẽs que per irreuerentiam repercutitur ab ingratis. Contra dignitatem igitur tam reuerendissimi sacramenti fore dinoscitur: quinq; simul quattuor scz ordines non sacros cũ vno sacro alicui vni hoi exhibere. Unde i nõnullis ꝓuinciis alicui quattuor minores ordines nõ faciliter simul conferunt: vt ascendentes clerici ad xpi ministeria quasi canticũ graduum concinentes cũ probati extiterit in minoribus officiis gradatim demum proficiant ad maiora. Qz igit̃ ex singulis ecclesiisque pia ꝙ religiosa queq; honestiora sunt tenemur eligere: ꝛ ea tanq̃ fasciculũ i angelorꝝ mentibus colligare precipimus: vt epi in his sequãtur canonicas sanctiões: minores etiaz ordines: qñ id potest fieri bono modo ꝓ sacramenti reuerẽtia dentur satis aliquoties combinati. Et recipiẽtes eos seu simul seu sigillatim in vulgari lingua publice instruantur de distinctione ordinuz officiorꝝ ꝛ caractez ac de profectu gratie ꝙ in singulis ordinibus ꝓtinet/ ꝛ digne accedentibus augmẽtatur. ¶ De excessibus prelatorũ. Edmundus

MOnemus rectores eccl'iarꝝ ne capellanos ãnuos sine causa rationabili studeãt amouere maxie si honeste fuerint conuersationis ꝛ laudabile de sua conuersatione habeant testimonium. Sed si de incontinentia parochialis sacerdotis scandaluz ortum fuerit: cũ circa hoc vigilans debet esse rector ecclesie: et si per famam vel inquisitionem episcopo de hoc prius constiterit q̃ per rectores denunciationem: tunc rector tanq̃ conscius puniatur arbitrio superioris. Et similiter de vicariis est censenduz ꝛ tam rectores ꝛ vicarios q̃ annuos sacerdotes grauiter puniendos esse decernimus: nisi super denunciatione excessuum et precipue incontinẽtie in quibus notabiles clerici inuenti fuerint in suis parochiis fuerint vigilantes.

¶ De priuilegiis. Johannes peckam.

De ꝓuilegiis. De purgatione canonica.

Sacramentū ꝓnie ⁊ infra. Sunt ꝓterea nonnulli q̄ ꝓtextu quorundam ꝓiuilegiorꝝ generaliū a sede ap'lica obtētorꝝ ⁊ra intentionē ap'licam: ꝛz dantis ꝓiuilegiū ſpreta auctoritate pōtificali iporꝝ pontificū irreq̄ſito bn̄placito ⁊ aſſenſu ingerunt ſe ſubditorꝝ eorūdez cō feſſionibus audiēdis. Quorꝝ ꝓeſumptiones volentes re ꝓmere vt tenemur. Prohibemus ſub pena excōicatiōis ne quis de cetero abſq; ep̄i licētia expreſſa vel ꝓbabiliter ꝓeſumpta: cōfeſſiones audiat ſubditorꝝ ſuorꝝ: niſi in audiendis confeſſionibus a iuriſdictione ordinaria ⁊ diocesano ⁊ metropolitica expreſſo tenore ſui ꝓiuilegii ſit exemptus. Et qui cōtrariū facere ꝓeſumpſerint: procedatur contra eos ſicut contra ꝓiuilegiorꝝ temerarios abuſores. ¶ De purgatione canonica. Stephanus.

Cæterū ⁊ infra. Diſtrictius duxim⁹ inhibendū: ne archidiaconi v'l eorꝝ officiales aut iudices aliquē ad ſuggeſtionē ꝓceronū ſuorꝝ ad purgationē compellant: niſi apud bonos ⁊ graues fuerit infamatus nec i ſua cauſa ꝓeſumant eſſe iudices ⁊ auctores: videlicet cum in dubiū venerit vtrum qđ ab eis exigitur debeatur. Bonifacius.

Statuimus ⁊ infra. Ad hec ſi clerici ſe canonice purgauerit ſuper ſibi impoſitis ⁊ obiectis: ⁊ laica poteſtas nihilomin⁹ bona occupet vel occupata detineat: eorūdez occupātes ⁊ detinentes bona huiuſmodi: ad reſtituendū ea per cenſuram eccl'iaſticā comvellantur.

¶ Joannes pecham.

Clerici ꝓ ſuis crimibus detēti a publica ptāte ⁊ tādem ꝓquictis eccl'ie reſtituti nō facilit̄ liberent nec ꝓfunctorie ꝓ eis purgatio admittatur: ſed cū omni iuris ſolēnitate ⁊ tā ꝓuida maturitate oculos merito offendere non debeat regie maieſtatis ſeu quorūlibet alior̄ q̄s exagitat ſtudium equitatis. ¶ Johēs ſtratforth.

Item licet ⁊ infra. Statuimus q̄ de cetero diffamati de criminib⁹ ſeu excell⁹ ⁊ de eis ſe purgare volē

tes de vno decanatu in alium: seu ad loca ruralia vbi nō inueniuntur victualia venalia ⁊ vite necessaria nullatenus pertrahantur. ¶ In indicenda vero purgatione diffamatis hmōi epi archidiaconi ⁊ ceteri ordinarii aut eor officiales vltra sexte manus pro fornicatione seu simili crimie. Pro grauiori liquidē vt pro adulterio vl maiori vltra .xii. manus cōpurgatorū numerū nō imponāt: sub pena suspēsionis ab officio quam contra facientes incurrere volumus ipso facto. ¶ De penis. Bonifacius

Terne sanctio voluntatis ⁊ infra. Cū sepe cōtingat archiepiscopos episcopos ⁊ alios prelatos inferiores per lras dñi regis ad seculare iudiciū euocari: vt ibi rñdeant sup his que mere ad ipor officia ⁊ for ecclīasticū pti nere noscūt: vt si forte clericos ad ecclias ⁊ capellas vacā tes seu non vacantes admiserint vel nō admiserint: rectores instituerint vel nō istituerint in eisdem subditos excōicauerit/ excōicatos denūciauerint: interdixerit/ ecclias dedicauerint: ordines celebrauerit/ de caulis mere spūalibus cognouerit: vt puta de decimis ⁊ oblatiōib⁹: limitib⁹ parochiar ⁊ similibus q̄ nō pñt ad seculare for aliquatenus ptinere: siue etiā cognouerit de pcīs subditor ⁊ eor excessibus: sicut de piurio/ fidei transgressione/ sacrilegio violatiōe: aut pturbatiōe ecclīastice libertatis. presertim cū ipius violatores nemō libertatū pturbatores p cartas dñi regis anglice ecclie cōcessas in sniam excōicatiōis incidāt ipso facto. Et si inter clericos suos agnoscāt vel inter laicos q̄rentes ⁊ clericos defendētes in personalib⁹ actionibus super cōtractibus vel quasi delictis: vel quasi etiā si personas ecclīasticas ad mādatū dñi regis in foro seculari amerciatos non compleuerint ad amerciamenta hmōi soluēda seu ipa non soluerint p eisdē si iurisdictiones suā in ecclesiis vel capellis epatibus seu monasteriis annexis per mortē prelator: aut cessionē vacantibus exercuerit canonicam ⁊ cōsuetam. Si qua hmōi fecerit vel

non fecerint pertinētia ad officia eozundez. Statuimus auctozitate pñtis consilii q archiepi et ceteri pzelati non veniant p hmōi spūalibus euocati. Cum iudicandi xpos dñi nulla sit laicis attributa potestas apud qs necessitas manet obsequēdi. Ut tñ honozi regio deferatur: maiozes pzelati dñm regez adeant vel sibi scribant q hmōi mādatis regiis parere: nō pñt: absq; piculo sui ozdinis. Et si forte dñs rex i suis attachiationibus pzohibitionibus monitionibus nō de decimis: sed de iure patronatus: nō de fidemētita seu periurio: sed de catallis: non de sacrilegio vl q turbatione eccl'iastice libertatis: sed de trāsgressione subditoz suoz ꝛ balliuoz quoz cozrectiōes ad se asserit pti-nere fecerit mētionez: tunc intiment ei pzelati pzedicti q non de patronatu catallis seu aliis ad foz ipius ptinentibus cognoscunt vel cognoscere itēdūt: sed de decimis peccatis ꝛ aliis mere spūalibus ad officiū ꝛ iurisdictionē eoz ptinēt ibꝰ ꝛ ad aiaz salutē monēdo ꝛ rogādo q p ipos nō impediat i pzemissis. Et nihilominus eps dñm regē adeat: ꝛ iterato moneat vt sue aie salutē pspiciat: ꝛ hmōi mādatis omnino desistat: ꝛ si non destiterit: tunc ad denūciationem epi archieps quocatis duobus epis vel tribꝰ vel pluribus quos duxerit euocandos si in puincia extiterit: aliqui Londoniēs. eps tāq; epoz decanus duobus epis vl pluribus sibi adiūctis dñm regem adeant: ꝛ ipm moneāt diligentius requirētes q mādatis supsedeat supzadictis Et si dñs rex spzetis hmōi exhoztationibꝰ ꝛ monitionibꝰ ꝛ attachiationes hmōi vel districtiones per se vel p alios pcesserint: tunc vicecomites ꝛ alii quicūq; balliui epos attachiantes ꝛ distringētes p locoz dioceſanos in fozma iuris per excōicatiōis ꝛ suspensionis snias arceātur. Idem fiet si vicecomites aut balliui ad attachiatiōes ꝛ districtiones pzocesserint pendētibus supzadictis monitionibus dño regi taliter faciēdis. Et si vicecomites vel balliui in sua duricia perseuerauerint: loca in quibus commozanē

& terre eor quas habent i puincia cantuarien. per locor dioceſanos ad denūciationē dioceſani in cuiꝰ epatu tales fiunt diſtrictiones: interdicto eccl'iaſtico phīs auctozitate conſilii ſupponant. Et ſi taliter attachiantes clerici fuerint & beneficiati ab officio ſuſpendātur. Et ſi in eor malicia perſeuerauerit ad deſiſtendū & ſatiſfaciendum per ſubtractionē pzouentuuz beneficior ſuor arceātur. Nō beneficiati vero perquinquenniū ſi ad beneficiuz eccl'iaſticū i puincia cantuarien. pzeſentati extiterint minime admittant. Clerici vero qui bzeuia hmōi attachiationuz ſeu diſtrictionum dictauerint ſcripſerint ſignauerint conſilium aut auxiliū dederint ſeu adhibuerint canonice puniātur: nec aliqui pzemiſſor certa ratione ſuſpecti ad aliquod beneficiū eccl'iaſticum obtinendū: donec ſup his canonice ſe purgauerint admittant. Et ſi dñs rex ꝓpetēte monitus/ vel alia ſecularis poteſtas hmōi attachiatiōes non reuocauerit: eps qui diſtrictus fuerit terras vicos villas & caſtra: q̄ dñs rex vel alia ſecularis poteſtas i ſuo epatu obtinet eccl'iaſtico iterdicto ſupponat. Et ſi rex vl alia ſecularis poteſtas i ſua duricia ꝓſeueret: ceteri corpi diſtrictionē hmōi quaſi cōem in oim & etiā cōem iniuriam eccl'ie reputātes: ciuitates terras dñicas/ burgos/ caſtra/ & villas ipius regis vel alterius poteſtatis in ſuis epatibus exiſtes phīs auctozitate conſilii eccleſiaſtico ſupponant iterdicto. Et ſi nec ſic infra. xx. dies poſtmoduz attachiatiōes & diſtrictiones hmōi rex reuocauerit aut ob hoc manū ꝓtra eccl'iam aggrauauerit archieps & epi ſuas dioceſes eccl'iaſtico ſupponāt interdicto. Idē fiat de terris caſtris burgis regalia habentibus in pzouincia memozatis Et ſi aliquis epor i hac parte inuentus fuerit negligēs/ aut remiſſus per ſuum metropolitanum grauiter arguat & ſi perſeuerauerit in ſua negligentia canonice puniatur per eundem. Et nihilominus ſua dioceſis oim pzelatozū & ſuo auctozitate & conſenſu in pzeſenti conſilio adhibitis

ecclesiastico subiaceat interdicto. Et si forte ab aliquo epō vel iudice ecclesiastico vel inferiori prelato compulso per districtiones vel spontanee comparente coram dño rege vel iusticiariis suis vt allegat priuilegium fori: nisi i casu a iure permisso vt eos moneat vt a predictis desistant iniuriis: exigātur acta processus sui: vt per ea appareat vtrū contra prohibitionem regiam in aliquo predictorū casuū vel consimiliū processerit vel petantur super his iuramēta excusationes vel purgationes nullo mō exhibeat acta: vl' iuret cū instrumēta hmōi possint a partibus vl' aliqua partiū si necesse fuerit exhiberi. Et si clericus fuerit ꝯ pter hoc fuerit arrestat⁹: diocesan⁹ taliter arrestati vl' ipditi clerici: vl' archiepūs aut epūs londoñ. tāq̄ epōr decan⁹ cū aliqbus epīs sibi associatis: sicut si fuerit epūs arrestat⁹ redrat eū ⁊ puniat detētores. Et si necesse fuerit: i hoc casu procedat ad penas superius annotatas. ¶ Idez

AD hec ⁊ infra. Qz frequenter accidit q nōnulli clerici p laicā ptātē eccl'ias occupant parochiales vl' pbēdales etiam curā aiarū habentes: ⁊ i eisdez absq̄ auctoritate eccl'iastica intrudunt. Statuim⁹ q cleric⁹ sic per se vel per laicaz ptātem intrusus i eccl'ia vel prebenda seruata iuris forma excōicet: ⁊ excōicatus p loci diocesanū denūciet: ⁊ illo bñficio impetuū careat ipo facto. Et si postlatā sniam in se intrusione hmōi aio ptinaci per duos mēses pstiterit: p locoꝝ diocesanos vbi hz alia bñficia eccl'iastica ad denūciationē illi⁹ epi in cuius diocesi se intrusit seu procurauit se intrudi: cuiuslibet monitionē ⁊ excōicatiōez p dictū epūs ꝛtemplerit pcūtus illoꝝ bñficiorū quouslibet cōgrue satisfecerit ei subtrahant omnino. Et si p annū idē intrusus i hmōi excōicationis snia pseuerauerit: extūc ad aliqd bñficiū eccl'iasticū i pincia cātuarien̄. minime admittatur. Si vero p procurationē cleric⁹ fuerit intrusus cōtra eūdē procuratorē mō sīl' procedatur: et penis subiaceat supradictis. Si vero talis procurator laicus fuerit i

forma iuris excõicetur: ⁊ excõicatus publice nũcietur: dñs aũt absens citetur: q̃ si ꝙrens ratificauerit factũ cuiusc̃ꝫ ꝓcuratoris sui: hac parte penis subiaceat ꝓlibatis. Si vero per contumaciã se absentet per spatium trium mensium expectatus si sit in regno: maioris excõicationis sniã innodetur: ⁊ penas nihilomin⁹ ꝓtaxatas incurrat maxime cum sacrilegio inobedientiã adiecerit ⁊ ꝙremptũ. Si vero fuerit extra regnuz cõtra ipm vocatum post dilationes trãsmarinas modo simili ꝓcedatur. Et eccl'ia seu ꝓbenda in qua facta fuerit talis intrusio supponatur eccl'iastico iterdicto. Fautores aũt ⁊ cooperatores hmõi intrusiones: si clerici fuerit ꝓfatas penas cõtra clericos editas incurrant. Et si laici fuerint penis plectant̃ contra laicos alias annotatis. Loca vero ⁊ terre hmõi intrudentiũ si infra vnum mẽsem non satisfecerint: supponantur eccl'iastico iterdicto. Si vero hmõi intrusiones facte fuerint ex regia potestate p̃ loci diocesanuz moneat dñs rex q̃ cas faciat infra tempus competẽs reuocari: alioquin terre et loca que dñs rex habet in illa dioceli in qua facta fuerit intrusio eccl'iastico supponantur iterdicto: scõm formam superius annotatã. Si vero per aliuz magnatẽ seu potestatem fiat talis intrusio: per interdicti ⁊ excõicationis sniãs vt supius arceat. Et si per duos menses sustinuerit hmõi sniãs ꝓpter hoc in se latas: extunc terre ⁊ loca que obtinet in alia dioceli ꝑ loci diocesanũ eccl'iastico interdicto supponãtur: nec relaxentur sñie ꝓfate donec de iniuria inobedietia ac ꝙremptu satisfecerint ꝙpetenter. ¶ Idez

Si aliqui clerici per laicalem potestatem capti fuerit tonsuram ⁊ clericatuz habẽtes: si tempore medio absq̃ malicioſe fuerint ⁊ suspẽsi aut alio modo puniti absq̃dẽtes vel suspendentes aut alio modo punientes eosdẽ: ⁊ ad consilium aut auxilium impẽdentes: penis subiaceãt supradictis. Foris vero bannientes hmõi clericos: similibus penis percellantur. ¶ Idem.

De penis.

Venit ꝛ infra. Statuimus ꝙ laici ad exsoluēdū qual libet penas tā cozpozales ꝙ pecuniarias canonicas per ꝓlatos suos eis iflictas ꝓcise per excōmunicationis sniam compellantur. Impediētes vero ne pene hmōi ex soluantur: per interdicti ꝛ excōmunicationis snias arceā tur. Et si ꝓpter hoc ad districtiones ꝓlatoꝝ ꝓcessum exiterit contra distringentes per penas in ea parte dicta tas ꝓcedatur.

¶ Idem.

Itez statuimus ꝙ quilibet epūs habeat in suo epatu vnū vl' duos carceres ad clericos flagitiosos depze hēlos i crimine vel conuictos iurta censuram canonicam detinendos. Et si clericus aliquis adeo malicioſus ꝛ icoz rigibilis fuerit ꝛ consuetus ad flagitia committenda: ꝓ quibus etiam si laicus esset secundūz leges seculi vltimū deberet pati supplicīū: talis clericus ꝑpetuo carceri adiu dicetur. In illis autez qui non ex voluntate vel ꝓpoſiti/sed casu foztuito vel iracundia: aut fozte ilania commi serit antiqua iura decernimus obseruari. ¶ Johēs pechā

Antum inualuit detestāde lubzicitatis enozmitas/ vt quidā nec legibus/nec canonibus ad castitatem sanctimonialium excitandam editis deserentes. Cum eis sacrilegium ꝛ incestū committere non fozmidant: cui hoz rendo flagitio remediū apponere cupientes: omnes tam clericos ꝙ laicos hmōi turpitudinis ꝓpetratozes: maiozis excommunicationis sententia innodamus. Solus epozū hmōi personis absolutionē sententie reseruātes: excepto moztis articulo in quo sic absolui valeāt a quolibet sacer dote: sic vt si cōualuerint peccatum suum hmōi teneātur sub pena anathematis infra spacium triuz mensium ꝓ ꝓpriis epis cōfiteri: aut sede epiſcopali vacante custodi spi ritualitatis aut decano ecclesie cathedzali.

¶ Joannes stratfozth.

Quoniam reus ꝛ infra. Statuimus ꝓ delicto notoꝝ rio i recidiuo continuato diutius sēda vice nō recī

piatur pecunia vllo modo sub pena duplicis pecunie restitutiõis ⁊tra hoc recepte infra mẽsez post receptionẽ eius dẽ fabrice cathedralis ecclesie applicande: ac suspensionis ab officio quã taliter recipientes pniam: nisi eius duplũ infra mẽsem restituerint incurrere volumus ipo facto. In commutationibus etiam pniarum corporalium pro pecunia quas ablq; magna ⁊ vrgente causa fieri phibemus locor ordinarii taliter moderẽtur q; delinquẽtibus pnias corporales graues ⁊ publicas non imponant adeo excessiuas vt causatiue ⁊p obliquũ coganẽ redimere suas pnias pecuniaria graui summa. Sed cõmutatiões hmõi cũ faciende imposterꝝ videantur sic fiant modeste q; rapax non iudicetur accipiens ⁊ dans ipe nimium non grauetur sub penis ꝓdictis superius annotatis.

¶ De penitentiis ⁊ remissionibus. Stephanus.

QVoniã nõnũq; ob defectũ ꝓfessorꝝ: ⁊ qz decani rurales: ⁊ persone erubescunt forte ꝓfiteri suo ꝓlato imminet periculũ aiarũ volentes huic morbo mederi statuimus vt certi cõfessores ꝓdentes ⁊ discreti per singulos archidiaconatus ab epõ loci statuanẽ: qui cõfessiones audiãt decanorum ruraliũ personarum ⁊ ꝓsbyterorum. In cathedralibus autem ecclesiis vbi sunt seculares canonici: confiteantur ipsi canonici epõ vel decano vel certis personis ad hoc per episcopum vel decanum ⁊ capitulum constitutis.

¶ Bonifacius.

CVm sacramentum cõfessionis ⁊ pnie scẽa post naufragium tabula: vltimꝰ humane nauigatiõis portꝰ ac finale refugiuꝫ sit vnicuiq; ptõri pernecessariũ ad salutem: sub pena excõicationis districte ꝓcipimus ne aliqs ꝑsumat impedire: ãn hmõi sacramẽtũ pnie vnicuiq; ꝓnitẽti libere impẽdat: ⁊ spaciũ libez cõfitẽdi qd̃ potuerit ꝓter iteratos suadet ꝗbus hmõi sacramentũ sepius inhumaniterne dicamꝰ ifideliter denegat. Et si interdũ cõfitẽdi spaciũ eis datum: hoc eis ita breue ⁊ impoꝛtũe cõtr

ditur q̄ cedit ꝓfectus miseris i desolatiōis ac desperatiōis periculū q̄ ꝙsolationis gaudiū spiritualis. ¶ Edmūdus.

IN cōfessione audiēda habeat sacerdos vultū humilem ⁊ oculos ad terrā demissos: nec facie respiciat cōtinentis: ⁊ inepte mulieris: et patiēter audiat q̄cq̄d dixerit ⁊ in ipū lenitatis supportet eā: ⁊ ei ꝓposse suadeat: ⁊ pluribus modis q̄ integre cōfiteatur: aliter vero nō est ꝙfessio ꝑcata inquirat vlitata: iustitata aūt nō: nisi a lōge: et p circūstātias. Et exptis dēt modis ꝙfitēdi: ⁊ inexptis non vtatur occasio deliquēdi. ꝑsonarū nois cū q̄b⁹ peccauit cōfitēs non inquirat sacerdos: sed post confessionem potest inq̄rere vtrūz fuerit clericꝰ vel laicus monachus vel sacerdos vel diaconus exist at: ⁊ semp maiora crimina ⁊ p̄cipue notoria maioribus reseruētur. Sūt aūt ista maiora: homicidia/sacrilegia/ptā q̄tra naturā/ incestus/stupra virginū ⁊ monialiū: iniectiōes manuū in parētes: ne non ⁊ in clericos: vota fracta ⁊ hmōi. Sūt aūt casus in quibus nullus nisi solus papa hz ptātem absoluēdi vel eius legatus. Absolutio tñ taliū in mortis articulo nulli est neganda. Sed saltem erit cōditionalis: videlicet si conualescāt apostolico ꝙspectui se ꝓsentēt. Nihilominus tñ taliū remittēdi sunt ad epm vel eius pniarium. Semp aūt q̄ mittūtur deferant secū lras cōtinentes genus ptī: ⁊ circūstās tias sufficiētes: vel ipse sacerdos veniat personaliter cum eis. Alioquin non recipiantur. ¶ Edmundus.

DE penitētia ꝓcipimus q̄ diaconi penitētias dare non ꝓsumant: nisi his casibus cum sacerdos non potest vel absens est: vel stulte vel indiscrete non vult: et mors imminet egroto. ¶ Richardus.

QUz aia lōge ꝓciosior sit corpore sub interminatione anathematis ꝓhibemus ne q̄s medicorū ꝙ salute corporali aliq̄d suadeat egroto qđ in periculum aie cōuertat. Nec cū ipz ad egrū vocari ꝙrigerit: egrū ante omnia moneat efficaciter ⁊ īducat vt medicos inuocet aiarū

Ut postq̄ fuerit ifirmo de spirituali pꝛouisum medicanti ne ad coꝛpoꝛalis medicine remedium salubꝛius pꝛoceda tur. Trāsgressoꝛes autem hm̄oi constitutionis penam in consilio statutam non euadāt. ¶ Robertus wynchelsee.

Presbyteri stipendiarii ⁊ infra. Statuimus vt pꝛe byteri pꝛedicti nō audiāt ꝯfessiones parochianoꝝ vel capellanoꝝ in ecclesiis i quibus diuina ministrauerit nisi in casibus a iure permissis. Quod si cōtrariū fecerit crimen sacrilegii incurrant: nisi de licentia pꝛesidentis hoc fecerint petita et obtenta. ¶ walterus.

Sacerdos in penitētia iniungenda diligēter attēdat circunstantias criminis/qualitatē persone/⁊ genus delicti: tempus ⁊ locū: cām ⁊ moꝛā in pctō factā/ deuotionē animi penitentis. Et his cōsideratis ⁊ diligēter penſatis ac discrete maioꝛē vel minoꝛē penitētiā iniūgat penitētiā Item sacerdos ad audiendū ꝯfessiones: cōem sibi locū eligat: vt cōiter ab oībus videri poterit in eccl'ia. Et in locis absconditis non recipiat sacerdos alicuius: ⁊ maxime mulieris confessionē: nisi pꝛo magna necessitate aut infirmitate penitētis. Item nullus sacerdos alteri⁹ parochianū admittat ad pniaz: nisi de licētia sui p̄sbyteri vel epi. Itē sacerdos talē pniaz iniūgat vꝛoꝛi vt viro suo nō reddat suspecta de aliquo crimine occulto ⁊ enoꝛmi. Idē de manto est obseruādū. Itē de furto/rapina/ vsura/symonia et fraude/⁊ maxie de decimaꝝ detētiōe seu substractiōe alicui⁹ iuris eccl'iastici diligēter sibi caueāt sacerdotes ne aliquibus iniūgāt pniam: nisi cū restitutiōe ⁊ satisfactiōe facienda iniuriā vel dānū passis: cū nō dimittatur pctm̄ nisi restituat ablatū. Itē in maioꝛibus criminib⁹ ⁊ atrocioꝛibus dubiis sacerdos ꝯsulat epm̄ vl' aliū q̄ vices eius gerit aut puidos ⁊ discretos quoꝝ ꝯsilio certificat⁹ sciat quos ⁊ qualiter legare possit ⁊ absoluere. Et ne (qđ absit) penitēs in desperationē cadat: moneat ipm̄ diligēter interi vt quicq̄d boni facere possit faciat: vt de⁹ coꝛ suū illustret ad

pniam. Et hoc idē faciat de eo qui pcm̄ cōfitet: ⁊ tm̄ ab eo monit⁹ nō vult abstinere: quo casu munus absolutiōis ei dē nō poterit impēdi cū venia nō legat cōcessa: nisi se cor rigēti. Itē caueāt sacerdotes ne pcā penitētib⁹ inquirāt aut noīa plonar cū qb⁹ peccauerūt: sed circūstātias tm̄ et qualitatē pcti: cū scriptū sit: de⁹ vitā meā annūciauit libi ⁊ nō alteri⁹. Et ppria dr esse cōfessio ⁊ nō aliena. ¶ Idē.

PRohibem⁹ q nullus sacerdos lapsus i mortale pcm̄ ad altare psumat accedere celebraturus anteq̄ cō fiteatur. Ner putet vt quidā errāt credētes q mortalis delent per ꝯfessionē ghalē. Itē nullus sacerdos ira/odio metu etiā mortis audeat detegere quouismodo alicui⁹ cō fessionē/signo/metu: vl̄ verbo generaliter vel specialiter Et si sup hoc cōuictus fuerit sine spe recōciliationis non immerito debet degradari. ¶ Idem.

QVm sepe ꝯtigat q rectores eccl̄iarū ac etiā nōnulli sacerdotes ⁊ i sacris ordinib⁹ exīstes/eo q nullis vt eis videt quoad for⁹ penitētiale sunt subiecti: vl̄ omnino nō ꝯfitent: vel ad quos dā accedūt ḡ nullā hāt i ipos ptātem ligādi vel absoluēdi. Statuimus vt p singulos archi diaconat⁹ vn⁹ vel duo psbyteri yonei pficiant singu lis decanatibus ꝯpetētis lītature ⁊ pbate opinionis ad cō fessiōes aliū audiēdas: ⁊ pnias eisdem iniungendas: qui bus q loci diocesanū vl̄ vicē eius gerentē auctoritatē vo lum⁹ impīti phibētes firmiter ne religiosi monachi vel canonici: anachorite/heremite/vel subditum alicuius au deant ad pniam admittere. ¶ Johannes pecham.

QVm salubr⁹ sit statutum: vt plati indulgentiis ferēdis. xl. dier⁹. numer⁹ nō excedāt: ne claues eccl̄ie ꝛtemnant: quib⁹ cū thesaurus misticus ꝯmittit dispēsan dus. Caueāt alii quicūq⁹ ne p multiplicatas indulgenti as plator⁹ sibi ꝑquisitas deder⁹ faciāt plati eccl̄ie su pra ipos i suis predicationib⁹ indulgētias infundēdo ne qui clauib⁹ hāt subiici eas faciāt vilipēdi. ¶ Idem.

Sacramentū pnie naufragantū remediū singulare p quozūdā insipientiā sacerdotū debito fructu caret. Et illi qui credunt a fluctibus emergere pniciosius in dā nationis ꝓlazus demergunt: dū de facto absoluunt plurimos: quos de iure absoluere nequeunt viuificātes: vt ait ꝓpheta ꝓpter pugillū ozdei ⁊ fragmē panis aias que nō viuūt vtpote absoluētes de facto excōicatos a iure: ⁊ pzecipue ab oroñ. 2lilio ꝓpter lesionē aut pturbationē ecclīastice libertatis: vl' ꝓpter 2lia scelera in eodē 2lilio cōsi'ti pena dānata seu absoluētes de facto excōicatos decimas vel alia iura ecclīastica detinētes: qb⁹ obsistētes vt seductozibus aiaꝝ ⁊ puluillos 2luētibus sub cubitis repzobo rum. Dibus cātuarieñ ꝓuincie confessozibus sub nobis ⁊ nīis coepis 2stitutis districtius ihibemus ne decetero manus audeāt extēdere ad absoluēdos hmōi p absolutiōis signaculū qđ nouim⁹ sine debita satisfactiōe ⁊ speciali 2missione archiepi vel epi nō temere dū sint in suis sceleribus ptinaces exīstimātes nihilomin⁹ hmōi nō taꝝ 2fessozes ꝙ foueaꝝ diaboli cōfessozes peccare etiā grauissime cū 2uicantur saltem tacite eisdē sceleribus consentire ⁊ scelerosos i sua perfidia confoztare. Ut caueant ipi ne in eodez cū talib⁹ excōicatiōs laqueo inuoluanť. Cū insup nos du dū pluralitatē bñficiozū sacrilege vlurpatā cohibere volētes inhibuerim⁹ sub pena excōicatiōis ne ds de facto ad tales i suis furtis ⁊ sacrilegiis 2tumaces manus extēderet absoluēdos. Quidā sacerdotes baal poti⁹ ꝙ dñi salutozis 2trariū facere pzesumpserūt occidētes aias xpi sanguine redemptas ⁊ euertentes ecclīasticam disciplinam. Istos igiť quasi vulpes demolientes vineam dñi veraciter reputantes sub pzistina districtione pzecipimus iterato quatinus a talibus absoluendis de cetero abstineāt ⁊ eos ad renunciandū beneficiis obtentis illicite vel retentis sollicite inducant. Alioquin sciant se certissime diuine maledictionis fulgure feriendos.

Idem.

De penitentiis ⁊ remissionibus.

Ceterea cū iuxta sacros canones pcā grauioꝛa vt i cestus ⁊ similia que quali vulgatissima suo scādalo totā ꝛmouent ciuitatē sint solēni pnia castiganda. Quorūdam tñ negligentia agente hmōi pnia videt qua in obliuionē tradita ⁊ creuisse:p qlequēs audacia hmōi facinora hoꝛrēda ⁊ flagitia perꝓtrādi. Quocirca pꝛecipim⁹ vt hmōi pnia solēnis de cetero imponat scām canonicas sanctiones absolutionem etiam ab homicidio voluntario tā publico ꝙ occulto solis epis reseruamus extra necessitat articulum:p qđ minoꝛ intendimus refrenare audaciā et nō maioꝛum reuerentie in aliquo derogare. ¶ Idē.

Licet a satis patribus tampꝛidē fuerit oꝛdinatū:vt i quolibet decanatu sit vnus rectoꝛ vel vicari⁹ ītatu sufficientis instructus ⁊ illustratus gīa foꝛme ꝙ laudabilis assignatus ad cōfessiōnes rectoꝛ vicarioꝛ aut aliorum sacerdotū ac ministroꝛ ecclie audiēdas iniungēdas ꝙ pnias vt sit mare fusile in templi introitu iuxta templi tipici sacramēta. Hec tñ nō fuit hactenus cleri moꝛib⁹ vsitatū nō sine multis de iuriis ⁊ sacramentoꝛ ministrationibus ⁊ missaꝛ celebꝛationibus q̄ execrationes potius dicerent. Oꝛdinatiōes ergo p̄dictā a dissuetudie renouātes pcipim⁹ vt ipa iuiolabilit de cetō obseruet. Ex hoc tñ minime ihiberi ītēdim⁹ q̄n possint ptacti si voluerit ad alios cōes pniarios dū tñ id qstet p sacō pnie quolari sudburt

Confessiones mulieꝛ extra veluz templi audiantur et in pꝛopatulo ꝙtum ad vlum:nō ꝙtum ad auditū Moneantur etiā laici statim in p̄ncipio quadꝛagesime cō fiteri:⁊ sp cito post lapsum:ne pāti suo pōdere ad aliō tra hat. Itē nullus sacerdos noie pnie totalis p partiales missas pꝛesumat iniungere: qslere tñ potest. ¶ Idem.

In cfessionibus ⁊ pꝛedicationibus sepius laicis iculcetur ⁊ pꝛecipue i maioꝛibus solemnitatib⁹: qđ ois cōmixtio maris ⁊ femine:nisi p matrimoniū excusetur est moꝛtale pāti. Et si in denūciatiōe huius salubꝛis doctri-

ne sacerdos inuentus fuerit negligẽs tanq̃ fornicator vt consentiens fornicationibus canonice puniat. ¶ Idem.

Confessiões ter i ãno audiant: ter i anno cõicari moneant: videlicet in pascha: in penthecoste: & in natali dñi. Prius tñ preparent se per aliquã abstinentiã de cõsilio sacerdotis faciendã. Quicũq; vero semel i anno ad minus ppio confessus nõ fuerit sacerdoti: & ad min° ad pascha sacramentuz eucharistie non perceperint: nisi de cõsilio sacerdotis duxerit abstinenduz: & viuens ab ingressu ecclie arceat & mortuo° xpiana careat sepultura. Et hoc frequẽter i ecclis publicet. ¶ De sñia excõicationis. Stephan°

Auctoritate dei patris omnipotẽtis & mate marie virginis & oim sctõz & psentis consilii excõicamo° oẽs illos qui ecclias suo iure maliciose priuare psumũt: aut per maliciam libertates eorũdem infringere vel perturbare tendunt. Itẽ oẽs illos excõicationis innodamus sñia qui pacẽ & tranquillitatẽ dñi regis & regni iniuriose perturbare psumunt: & qui iura dñi regis iniuste detinere contendunt. Adicimus oẽs etiã illos simili sñia innodatos q̃ scienter falsum testimoniũ perhibent & perhibere pcurãt vel etiã qui tales testes scienter pducũt vel suborant in cã matrimoniali vbi lex agit cõtra mtimoniũ vl' vbi agit ad alicuius exheredationẽ. Item excõicamus oẽs illos q̃ gra lucri odii vel fauoris vel alia quacũq; de cã alicui maliciose crimẽ imponũt: vt infamatus sit apd bonos & graues vt sic saltẽ ei purgatio indicat vl' alio mõ graueť. Advocatos quoq; excõicamus oẽs q̃ in causis mtimonialib' maliciose exceptiões opponũt vl' apponere pcurãt: ne mtimonia vera debitũ sortiant effectũ: vel vt contra iusticiã processus cause diuti° sulspendat. Preterea oẽs illos sñia excõicationis innodam° qui vacãte ecclia maliciose opponũt vel opponi pcurant patronatus questiõez: vt vez patronũ illius ecclie collatione saltem illa vice defraudent. Excõicamus etiã oẽs illos qui gra lucri odii vel fauoris

aut aliter ꝙtemnũt exequi mãdatũ dñi regis ꝙtra excõica tos editũ claues eccl'ie ꝙtemnentes. ¶ Stephanus.

UT archidiaconi ꝛ ikra. Ad hec ecclialtici oꝛdinis vti litate penſata pariter ꝛ hoꝛe decernimus ne ar chidiaconi vel officiales eoꝝ ſnias excõicatiõis ſulpẽſio nis vel interdicti i aliquẽ audeãt ꝓmulgare: vbi exceſſus nõ eſt manifeſtus:niſi monitiõe canonica ꝓcedẽte. Si q̃s aũt ꝙtra ꝓmiſſa ſniam excõicatiõis tulerit in quemcũq; pene ſubiaceat ꝑ lateranẽſe cõſiliũ in tales ꝓmulgate. Ꝓꝛo ſulpẽſione ꝛo vel iterdicto ſupioꝛis arbitrio punia tur:qđ etiam ꝓlati ſupioꝛes obſeruent. Bonifaci⁹ VIII.

PRꝛeterea ꝙtigit interdũ q̃ excõicati de mandato ꝓla toꝝ ſcõm regni ꝙſuetudinẽ capti ꝛ carceri mãcipa ti aliq̃n ꝑ regẽ aliq̃n ꝑ vicecomitẽ aliosq; ballinos ſine cõ ſenſu ꝓlatoꝝ ad q̃ꝝ mãdatũ ſic captoꝝ debet liberatio fieri:nulla ſatiſfactiõe ꝓſtita liberant. Et pierũq; hmõi excõicati nõ capiunt:neq; de ipis capiendis lẽe regie ꝙcedunt. Nõnũq; etiã dicti rex vicecomites ꝛ balliui cũ ipis excõicatis ꝛ publice denũciatis cõicant claues eccl'ie con temnẽtes in ſubmerſionem eccleſiaſtice libertatis ꝛ ſuaꝝ periculum aiarum. Huic ergo moꝛbo cõgruã volentes ad hibere medelam. Statuim⁹ quod excõicati ſic capti:ac ta liter exeũtes de carcere ad maioꝛẽ dꝛteſtationẽ liberatoꝝ ꝛ liberantium publice:ꝛ ſolemniter pulſatis campanis et cãdelis accenſis excõicentur ꝛ denũcientur excõicati in lo cis in q̃bus oꝛdinariis eoꝝ videbit expedire. Vicecomi tes aũt ꝛ alii balliui q̃ eos liberauerint nõ ꝓſtita ſatiſfa ctione eccleſie vl'emenda excõicent:ſeruato iuris oꝛdie ꝛ excõicati ſolẽniter nũcient. ſi tñ cũ mãdato regio ad hoc ꝓceſſerint mitius cũ eis arbitrio oꝛdinarioꝝ agatur. ſi aũt ꝙtigat q̃ lka ꝙſueta de excõicato capiẽdo denegẽt:cũ ipaz requiri ꝙtingat. In quo caſu dare debet ſcõm regni conſuetudinẽ approbatam:moneat idẽ dñs rex per ꝓla tum pñtantem capiendũ: q̃ ſup hoc ſcribit vt eam ꝙcedat

ꝫ faciat ꝑtransire. Qđ si nõ fecerit: ciuitates: castra/burgꝫ ville quas in dioceſi eius qui sic scribit obtinet ꝑ episcopum ipm scribentẽ supponat ecclesiastico interdicto: donec negate littere tales cõcedantur: ꝫ executionem legitimam ꝓrtiantur. Cõtra cõicantes vero cũ excõicatis ꝓcedatur ſcundũ censuras ecclesiastice discipline. ¶ Idem.

ITem cõtra grauamina ꝫ infra. Statuimus vt apparitores seu bedelli archidiaconoꝝ vel decanoꝝ sñias excõicatiõis suspensionis interdicti per se nõ ferant neq; per alios latas denũcient sine specialibus litteris dominoꝝ suoꝝ. Et si secꝰ ꝑsumptũ fuerit sñie sic late ipso iure nõ teneãt nec seruentur cũ in veritate nõ ligant. Et si bedelli qui contra hoc fecerint statutum: ꝫ oneroſi seu iniurioſi ſubditis dñoꝝ suoꝝ inuenti fuerint grauiter puniãtur: ꝫ grauatis duplum restituere teneantur. ¶ Idem

QUm sepiꝰ dño regi ꝫ iusticiariis eius falso suggerat ꝙ ꝓlati ꝫ iudices eccl'iastici de iure patronatus ecclesiarum ꝫ aliis ad forũ regiũ spectantibus cognoſcunt i dñi regis ꝓiudiciuꝫ cũ idẽ ꝓlati ꝫ iudices sup decimis ꝓcessibus ꝫ excessibus suoꝝ subditoꝝ siue iurisdictiõis officiuꝫ ꝓut ad eos pertinet exercẽt. Moneant hmõi delatores ꝫ suggestores iniqui vt a tali suggestiõe ꝫ delatiõe desistãt. Quod si ꝓlatos ꝫ iudices ecclesiasticos sic delatos dãnificarint seu vexari ꝓpter hoc ꝑ seculares ꝓtãtem attigerint hmõi suggestores ꝫ delatores excõicati publice nuncient tanq̃ impugnatores ecclesiastice libertatis: donec de expẽſis dãnis ꝫ iniuriis tã iudicibus q̃ partibus ratione hmõi suggestionis illatis satisfecerint ꝓpetenter. ¶ Johẽs pecham.

QUm maluꝫ ꝫ infra. Ꝑcipim⁹ ꝙuncie sacerdotib⁹ vniuersis vt in oi dñica sequẽti imediate post celebrationẽ ruralis capituli exponant aperte populo sibi cõmiſſo excõicationis sñias que sequunt. Ꝑmo quidẽ excõicat auctoritate oroñ. cõsilii a sancte memorie stephano archiepo cantuariẽſi. celebꝛatiões q̃ malicioſe eccl'ias

suo iure ꝓiuare ꝓsumũt aut ꝑ malicią aut ꝛtra iusticiã libertates eaꝝ infringere aut ꝓturbare ꝛtendũt. Ex quo intelligim⁹ excõicatiõis viculo subiacere oẽs illos q̃ lẽas i petrãt a quacũq; curia laicali ad ipediẽdũ ꝓcessuꝝ eccl'iastico⁹ iudicũ i causis que ꝑ sacros canones ad eoꝝ eccl'iasticũ ꝓtinere noscunt. Itẽ scõdo oẽs illi q̃ pacẽ ꝛ tranquillitatẽ dñi regis ꝛ regni iniuriose ꝓturbãt seu ꝓturbare ꝓsumũt: ꝛ q̃ iusta dñi regis iniustẽ detinere ꝛtendũt: ex q̃ itel ligimus excõicatos: nõ solũ guerraꝝ suscitãtes erroꝛẽ: vehẽtiã latrones publicos oẽs ꝑiter ꝛ vredones: ac quoscũq; regni iusticiã temere impugnãtes. Itẽ tertio excõicãtur ꝓuisorꝛi q̃ sciẽter falsũ phibẽt testimoniũ vel phiberi ꝓcurãt: vel q̃ tales testes sciẽter ꝓduxerit ad ipediẽdũ iustum mtimoniũ: vel ad erheredationẽ alicuius hois ꝓcurãdã. Itẽ quarto excõicant oẽs aduocati q̃ malicioſe per quascũq; exceptiões veꝝ mtimoniũ impediũt: ne effectuꝫ debitũ soꝛtiat: vel q̃buscũq; causis ꝛ ꝛtra iusticiã ꝓcessus eccl'ie diutius sꝰspẽdant. Itẽ quinto excõicant oẽs illi q̃ gratia lucri odii vel fauoꝛis malicioſe alicui crimẽ imponunt: vnde infamatus sit apud bonos ꝛ graues: vt sic ei purgatio indicat vel alio modo grauet. Item sexto excõicant oẽs illi qui vacante eccl'ia malicioſe opponũt vel opponi ꝓcurãt questionẽ de iure patronatus: vt veꝝ patronũ a collatione illius eccl'esie saltẽ impediãt illa vice. Itẽ septimo excõicantur oẽs illi qui malicioſe contemnũt exequi mãdatũ dñi regis de excõicatis capiendis vel q̃ eoꝛũ impediũt captionẽ vel ꝓcurant eoꝛũdem iniustã liberationẽ cõtra decretũ eccl'esiastice disciꝑline. Itẽ octauo excõicantur i ꝛsilio bone memoꝛie octoboni oẽs illi q̃ ꝑ impedimẽto pacis seu ꝑ ꝛpositione litigãtiũ quicq; recipiũt donec ipsum sic receptũ restituerit donatoꝛi. Itẽ excõicant ꝑ eũdẽ q̃ de domibus maneriis vel grãgiis: aut locis archiepoꝝ aut aliaꝝ eccl'esiasticaꝝ ꝑsonaꝝ ꝛtra ipoꝝ voluntatẽ seu custodũ reꝝ carũdez aliquid aukerunt

aut conſumunt aut iniurioſe tractãt qua ſnia ligãtur nec abſolui pñt donec de iniuria ſatisfecerint q̃petẽter. Itẽ cõicant ab eodẽ quicũq; abſtrahũt violenter reos ad eccleſiaz vel cimiteriũ aut clauſtrũ fugiẽtes vel q̃ eis victũ neceſſariũ pzohibẽt exhiberi: q̃ vel res alienas in locis eiſdem dꝛpoſitas violenter aſpꝛtant vel aſpꝛtari faciũt vl̃ qui aſpꝛtationẽ talẽ factã noie ſuo: vel a familiaribus ſuis ratam habuerint: vel qui ad hãc publice vel occulte cõſiliũ pzebuerint vel cõſenſum. Itẽ excõicati ſunt ab oĩb archiepis ⁊ epis anglie: oĩes illi qui veniunt aut faciunt ꝗtra magnã cartã dñi regis q̃ ſnia p ſedẽ apoſtolicã pluries eſt confirmata ⁊ appꝛobata. ¶ Johẽs ſtratforth

SUperno dei mũere infoꝛtunatos illuſtris rex ãglo edwardus patem eccl̃ie ⁊ regni cupiẽs firmiter obſeruari. Nos ⁊ ceteros coepos dicti regni olim litteꝛ ſuis rogauit: vt ꝯmunes malefactoꝛes ⁊ pacis ſcẽ eccleſie atq; ſue perturbatoꝛes ⁊ violatoꝛes felones: necnõ felonũ manutentoꝛes/conſpiratoꝛes: falſos iuratoꝛes in aſſiſis ⁊ iuratis coꝛam miſticiariis dñi regis ſcienter deierantes: falſarum querularum aſſumptoꝛes: manutentoꝛes. ⁊ fautoꝛes eaꝝ. Per quos perturbationem pacis ⁊ violationem libertatis ac iuris eccleſie atq; regni in ipſo regno nõ ambigitur pzocurari in ſingulis dioceſibus eccleſiaſtica cõpeſceretur cenſura ipos deſiderans pzo ſuis grauibus in his excellibus maioꝛis excommunicatiõis ſententia innodari: ſeu excommunicatos publice nũciari. Unde nos primeꝛdi dicti regis inuitatione laudabili excitati audaciam huiuſmodi perfidoꝛum compeſcere cupiẽtes. Omnes malefactoꝛes pzedictos taliter impoſteꝝ i noſtra cantuarien pꝛouincia delinquentes ſcienter pzeſentis auctoꝛitate cõſilii maioꝛis excommunicationis ſententiam volumus et pꝛonunciamus incurrere ipo facto: quoꝝ abſolutionem ſoloꝛũ oꝛdinariis: ſeu ſedibus eccleſiarum cathedꝛalium vacantibus his qui iuriſdictionẽ epiſcopalem exercebũt

ibidem:pzeterꝫ i moztis articulo reseruamus:certum vt huiusmodi delinquẽtium facinoza eo amplius euitentur quo ipi delinquẽtes excommunicati solẽnius fuerint nũciati:hoc pzouinciali consilio appzobante. ℙzecipimus ꝙ omnes ⁊ singuli malefactozes pzedicti in singulis cathedzalibus collegiatis.⁊ parochialibus ecclesiis nostre cantuarien. puicie ante dicte:pzima dominica quadzagesime ac in festo cozpozis xpi:aliisqꝫ duobus diebus festiuis ⁊ solemnibus annuatim excommunicati publice nuncientur in genere: cum intimatione reseruationis absolutionis pzedicte. ¶ Johannes pecham.

℞Ecipimus ꝙ sententie maiozis excommunicatiõis pzomulgentur in ecclesiis quater in anno: videlicet die dñica pzima post festũ sancti Michaelis. Et die dominica in medio quadzagesime. Et in festo sancte trinitatis Et in die dñica pzoxima post festũ sancti petri ad vincula candelis accensis ⁊ pulsatis campanis cuz cruce ⁊ aliis solemnitatibus pzout decet.

¶ De verbozum significatione. Johẽs stratfozth.

QUamꝫ ex soluentibus ⁊ infra. Huiusmodi declaramus pzouisione cõsilii siluaz cedũ illam foze:que cuiuscũqꝫ generis arbozuz existens i hoc habetur vt cedatur:⁊ que etiam succisa rursus ex stipitibus aut radicib⁹ renascatur:ac ex ea decimam vt pote realem ⁊ pzedialem baptismatib⁹ seu matricibus ecclesiis persoluendã:necnõ siluarum possessozes huiusmodi ad pzestationem decimarum ipsozum lignozum excisozum in eis sicut feni ⁊ bladi cum oim censura ecclesiastica foze canonice cõpellendos.

¶ Explicit opus super constitutiones pzouinciales. Laus deo.

Tabula.

¶ Incipit tabula cõstitutionum prouincialium secundũ ordinem libroꝝ cum auctoꝝ nominibus.

¶ Liber primus.

¶ De summa trinitate ⁊ fide catholica.

Ignorantia sacerdotum. Pecham. Altissimus. Idem.

¶ De constitutionibus.

Qꝛ incõtinentie. Pechã. Exterioꝛ habitus. Stratforth
Huius autem consilii. Idem.

¶ De consuetudine.

Statutũ et infra. Langham. Nullus rectoꝛ. Edmundus

¶ De tempoꝛibus oꝛdinandoꝝ.

Eos qui. Edmundus. In primis. Idem.
Quia quidam. Richardus. Cum quanta. walterus.

¶ De scrutinio in oꝛdine faciendo.

Cum quanta. Idem.

¶ De sacra vnctione.

Panni crismales. Edmundus. Sacerdotes: walterus.
Cum magna. Idem. Cum sancti crismatis. Pecham.
Confirmationis. Idem.

¶ De sacramentis iterandis.

Sacerdotes walterus. Sacramentum extreme. Idem.
Nõ in ꝛstitutione. Pechã. Ignorantia sacerdotũ. Idem

¶ De filiis presbyteroꝝ.

Cum a iure. Pecham.

¶ De clericis peregrinis.

Cum ꝑta. walterus. Reuerendissime synodo Arondell.

¶ De officio archidiaconi. &

Ut archidiaconi. Stephanus. Eisdem etiam. Pecham.
Sint ecclesiarum. walterus. Archidiaconus. Idem.

¶ De officio archipresbyteri.

Ignorantia sacerdotũ. Pechã. Itẽ ꝛmoneãt. Edmũdus
Presbyteroꝝ. Stephanus in consilio. Oꝛonien.

¶ De officio vicarii.

Cum hostis. Idem in eodem. Quoniam autem. Idem.

Tabula.

¶ De officio iudicis ordinarii.
Statuim⁹. Ste. i cõsilio oron. Itẽ statuim⁹. Bonifacius.
¶ De maiozitate ⁊ obedientia.
Pzelbyteri ⁊ infra. Robertus.
¶ De treuga ⁊ pace.
Magna nobis. Edmundus
¶ De tranlactionibus.
Ceterum diltrictius. Stephanus.
¶ De poltulando.
Qm̃ p aduocatos. Ste. Melotes ad audiendum. Pechaz.
¶ De pzocuratozibus.
Exhozzenda. Pecham.

¶ Liber secundus.

¶ De iudiciis.
In caulis ⁊ infra. Ste. i 2li. oron. Quidã ruralis. Pechã
Item oms illi. Wepham. Excullis ⁊ infra, Stratforth.
¶ De foro competenti.
Contingit aliqñ. Bonifacius. Circũlpecte agatis. Idem.
Dierum inualescens. Stratforth. Excullis ⁊ infra. Idẽ.
¶ De fertis.
Animarum lalutí. Wepham. Ad hec. Idem.
Ex lcripturis. Jlicpe. Ineffabilis ⁊ infra. Chicheley.
Anglicane ecclelie. Idem.
¶ De lequeltratione polleſſionis ⁊ fructuum.
Frequens peruerlozum. Stratforth.
¶ De pzelumptionibus.
Ne lepza ⁊ infra. Stephanus.
¶ De iureiurando.
Pzelenti ſtatuto. Stephanus. Eucnit ⁊ infra. Bonifaci⁹
Pzelbyteri ⁊ ſtipendiarii. wynchelſee.
¶ De appellationibus.
Frequẽs puerlozum. Stratforth. In 2lilio Oron. Wephã.

¶ Liber tertius.

¶ De vita ⁊ honeſtate clericozum.

Tabula.

Ut clericalis ordinis. Stephan⁹. Quãuis religionis. Pecham. Exterior habitus. Stratford.

¶ De cohabitatione clericor⁹ & mulierum.

Ut clericalis ordinis. Stephanus.

¶ De clericis coniugatis.

Si qui clerici. Richardus. Cum ex eo. Chicheley.

¶ De cleris non residentibus.

Statuim⁹. Stephan⁹ in 2silio Oxon. Cũ hostis. Idez in eodẽ. Preterea & infra. Pechã. In decimis. Stratford.

¶ De prebendis & dignitatibus.

Qz iuxta Ste. in 2silio Oxon. Iudiciis fratres. Pecham

¶ De institutionibus.

Qz iuxta Ste. Cũ sedm ap'm. Idem in eodem. Ex solito cursu. Pecham. Item qz archidiaconus. Stratford.

¶ De concessione prebende.

Ne lepra & infra. Stephanus. A nostris Bonifacius.

Elurientes auaritie. Stratford.

¶ De rebus ecclesie non alienandis.

Ecclesiarum. Stephanus. Ut secundũ. Idem in eodem.

¶ De locato & conducto.

Ut vere. Stephanus. Vendentes. Pecham.

Licet bone memorie. Stratford.

¶ De pignoribus.

Inhibemus. Edmundus

¶ De donationibus.

Cordis dolore. Stratford.

¶ De peculio.

Quia plerig. Stephanus.

¶ De testamentis.

Ut clericalis & infra. Stephanus. Cũ viris. Idem in eodem. Religiosa sinceritas. Pecham. Item quia. Mephã. Statutum bone memorie. Stratford. Ita quorundam. Idem. Ideo quorundam. Idem.

¶ De sepulturis.

Tabula.

Quia sepe. Stratfozth. Quia iter rectozes. wynchelsee.
¶ De parochiis ⁊ alienis parochianis.
Id instar. Stephanus. Altissimus. Pecham.
¶ De decimis.
Quia quidã. Mephã. Errozis damnabilis. Stratfozth.
Quãq; ex soluentibus. Idem. Immoderate. Idem.
Qm̃ ppter diuersas. wynchelsee. Qm̃ vt audiuim⁹. Idē.
Sancta ecclesia. Idem.
¶ De regularibus.
Quia vero. Stephanus Sanctimoniales. Pecham.
¶ De voto ⁊ voti redemptione.
Qz iurta script. Stephanus. Pzecipimus. Edmundus.
¶ De statu regularium.
Utrecl̃us. Stephanus. Quia nonnunq;. Idem.
Id hec qm̃. Idem. Ut scom canonicas. Idem
Inhibemus. Idem. Omnem autem. Idem.
Qm̃ inter alia. Idem. Sanctimoniales. Pecham.
De religiosis domibus.
Plures inuenim⁹. Pechã. Qm̃ regionũ. Edmundus.
¶ De iure patronatus.
Cum scom apostolum. Stephanus. Si aliquo cuicente.
Bonifacius. Per nostram. Pecham
¶ De cenlibus ⁊ pzocurationibus.
Ut singula. Stephanus. Ut archidiaconi. Idem.
Item contra grauamina. Bonifacius. Seua ⁊ miserabilis. Stratfozth. Quãuis lex nature. Idē. Itez licet quis
Idem. Cum apparitozum. Idem.
¶ De celebzatione missarum.
Id excitandos. Stephanus. Sacerdotes. Pecham.
Sanctum ⁊ salubze. Idem. Altissimus ⁊ infra. Idem.
Quã sit honestũ. Stratfozth. Pzecipimus. Richardus.
In celebzatione. Edmundus. Lintheamina. walterus.
Pzesbyteri stipendiarii. wynchelsee. Effrenatu ⁊ infra
Sepe. Effrenata ⁊ infra. Sudburi.

Tabula.

¶ De baptismo ꝛ eius effectu.
Baptisterium. Edmundus. Qñ in constitutione. Idem.
Circa sacramentum. Pecham.
¶ De custodia eucharistie.
Fontes. Edmundus. Dignissimum. Pecham.
¶ De reliquiis ꝛ veneratione sanctorum.
Ad exemplum. Stephanus. Dignissimum. Pecham
¶ De ecclesiis edificandis.
Si rector eccl'ie. Edmundus. Ut parochiani. wychelsee.
Statuimus. Wepham. Licet parochiani. Stratforth.
¶ De immunitate ecclesiarum.
Porro ꝛ infra. Bonifacius. Ut inuadentibus. Idem.
Contingit aliqñ. Idem. Accidit nouitate. Stratforth
Seculi principes. Idem. Quia diuinis. Idem.
Sciatis ꝙ cum dudum. Idem.
¶ Ne clerici vel monachi.
Cum viris religiosis. Stephanus in consilio oxonien'.
Presenti de:reto. Idem.
¶ De sponsalibus.
Matronum. walterus.
¶ De sponsatione impuberum.
Ubi non est consensus. Edmundus.
¶ De clandestina desponsatione.
Quia ex contractibus. Wepham.
Humana concupiscentia. Stratforth.

¶ Liber quintus.
¶ De accusationibus inquisitionib⁹ ꝛ denũciatiõibus
Sint in quolibet. Edmundus.
¶ De symonia.
Firmiter inhibemus. Ste. Preterea statuimus. Idem.
Preterea penalitatem. Edmundus. Nulli liceat. Idem.
Ne prelati vices suas.
Ut omnis cupiditatis. Stephanus in consilio. Oxonien.

Tabula.

¶ De magistris.
Reuerēdissime synodo. Irondell. Quia insuper. Idem.
Periculosa res. Idem. Preterea cum. Idem.
¶ De hereticis.
Reuerendissime synodo. Irondell. Idem qz turpis. Idē
Nullus quoqz. Idem. Preterea cum. Idem.
¶ De apostatis.
Preterea sunt nonnulli. Pecham.
¶ De his qui filios occiderunt.
Femine commoneantur. Edmundus.
¶ De homicidio.
Si mulier mortua. Edmundus.
Sacri prouisione. Idem.
¶ De furtis.
Prohibemus. Stephanus.
¶ De clerico venatore.
Statuimus. Bonifacius.
¶ De eo qui furtiue ordines recepit.
Cum secundum. Pecham.
¶ De excessibus prelatorum.
Monemus. Edmundus.
¶ De priuilegiis.
Sacramentum penitentie. Pecham.
¶ De purgatione canonica.
Certum ⁊ infra. Stephanus.
Statuimus ⁊ infra. Bonifacius.
Clerici pro suis criminibus. Pecham.
Item licet ⁊ infra. Stratforth.
¶ De penis.
Eterna sanctio. Bonifacius.
Id hec ⁊ infra. Idem.
Si aliqui. Idem.
Euenit. Idem.
Item statuimus. Idem.

Tabula.

Tantum inualuit. Pecham.
Quoniam reus ꝛ infra. Stratforth.
¶ De penitentiis ꝛ remissionibus.
Quoniam nonnunq̃. Stephanus.
Cum sacramentum. Bonifacius.
In confessione habeat. Edmundus.
De penitentia. Idem.
Cum anima. Richardus.
Presbyteri stipendiarii. wynchelsee.
Sacerdos. walterus.
Prohibemus. Idem.
Cum sepe. Idem.
Cum salubriter. Pecham.
Sacramentum penitentie. Idem.
Preterea. Idem.
Licet a sanctis. Idem.
Confessiones. Sudburii.
In confessionibus. Idem.
Confessiones ter. Idem.
¶ De sententia excõicationis.
Auctoritate dei patris. Stephanus.
Ut archidiaconi. Idem.
Preteres contingit. Bonifacius.
Item contra grauamina. Idem.
Cum sepius. Idem.
Cum malum ꝛ infra. Pecham.
Superno dei munere. Stratforth.
Precipimus q. Pecham.
¶ De verborum significatione.
Quib̃ exsoluentibus. Stratforth.

¶ Finis tabule.

Hic incipiunt constitutiones Othonis.

Prefatio.

QUoniã decet domũ dñi sanctitudo: ⁊ ministris eius a domino dicitur. Sancti estote: quia ego sanctus sum dominꝰ deus vester. Satagit astutia humani generis inimici: vt sanctitatem et emendationem subtrahat vel destruat vtrobiq; / dum in plerisq; locis ne consecrẽtur ecclesie impedit vl' retardat. Et ne suo digne ministri fungantur officio ministrorum mores et vitam multorum vitiat et condemnat. Sanctorum patrum regulis et statutis: ⁊ generaliter omnibus xpiane religionis profectibus se totis conatibus opponendo. Huic igitur est armata manu a cunctis populis fidelibus in fide fortiter resistendum: ⁊ ad eius molimina renouatis et nouis semp vtendo viribꝰ eneruanda. Sic Jsaac puteos quos foderant filii abrahe: sed humo impleuerãt palestini prius studuit renouare demũ alios fodere nouos. Deniq; nos Otho. miseratione diuina sci Nichalsi in Carc. Tull. Diaconꝰ Cardinalis apostolice sedis legatus: ⁊ ad partes Anglie legatiõis officio destinati a sede apostolica diuino suffulti auxilio. Et astantis consilii suffragio ⁊ cõsensu ad roborandum ⁊ reformandum statum ecclesiastici cum in partibus Anglicanis. saluis aliis canonicis institutis que cum reuerentia cupimus obseruari. Quedam excommissi nobis officii ptãte duximus statuẽda: que p certos articulos infra dirigi fecimus ⁊ distingui.

¶ Ut infra annũ oẽs ecclesie dedicentur. Rubrica.

BAsilicaꝝ dedicatio initiũ a veteri testamento dinoscitur habuisse: ⁊ in nouo est a sctis patribus obseruata: in quo est eo dignius ⁊ studiosius facienda qua in illa tm offerebantur hostie aialiũ mortuorũ. Jn isto vero celestis hostia viua ⁊ vera: xps scilicet vnigenitus dei filius i altari offertur p nobis in manibꝰ sacerdotis. Quare statuerunt prouide sancti patres ne in aliis locis q̃ deo

dedicatus:nisi necessitatis causa celebretur officiū tā sublime. Porro qz vidimꝰ per nosipsos ⁊ a plerisqz audiuimus tam salubre ministeriū contēni vel negligi a nōnullis dū multas inuenimus ecclesias:⁊ aliquas etiā cathedrales q̄ licet sint ab antiquo constructe: nondum tamen sunt sanctificatiōis oleo ꝓsecrate. Volentes huic tā periculose negligētie obuiare statuimus:⁊ statuēdo ꝓcipimus q̄ oēs cathedrales ꝙctuales parochiales eccl'ie q̄ perfectis parietibus sūt constructe: infra biennīū per dioceſanos ep̄os ad quos ꝓtinet:vel eoꝝ auctoritate p alios ꝓsecrent: licēqz infra simile tempus fiet de cetero in cōstruēdis ecclesiis. Et ne tā salubre statutū trāseat in ꝓtemptū: si loca hmōi non fuerint infra biennium a perfectionis tpe dedicata missaꝝ solēnis vsqz ad ꝓsecrationē manere statuimus interdicta:nisi aliqua rationabili causa excusentur. Ad hec ne ꝓsumant abbates aut eccl'iaꝝ rectores antiquas ecclesias ꝓsecratas sub ꝓtextu āpliozis vel pulchriozis fabrice faciēde diruere:absqz licētia dioceſani ep̄i ⁊ cōsensu ꝓsenti statuto districtius inhibemus. Dioceſanus vero diligēter consideret:vtꝝ expediat dare licentiā vel negare. Et si dederit attendat ⁊ intendat: vt opus q̄ celerius poterit cōsumetur:quod extēdi statuimus ⁊ nolumus ad iam cepta. De capellis vero minoribus nil noui durimus statuendum. Consecrationes vero earum quando ⁊ qualiter fieri debeant diffinitionibus canonicis relinquētes

¶ Ne ꝓ sacramētis ecclesie aliquid exigatur:⁊ q̄ forma in confessione seruetur. Rubrica.

SAcramenta eccl'iastica in quibus tanq̄ in vasis celestib⁹ salutis remedia ꝓtinent:necnō oleū sanctificatuz:⁊ crisma a ministris eccl'ie pure ac deuote qualibet exclusa cupiditatis labe. Statuimus ⁊ statuendo ꝓcipimꝰ exhiberi: nulla difficultate in eis exhibendis adhibenda ꝓtextu consuetudinis alicuius:qua dicatur ad eis q̄s recipiūt aliq̄bus aliqua ꝓsoluēda. Sacramenta quoqz ꝓin

cipalia q̄ sunt ⁊ q̄t ꝓpter simpliciores durius exprimenda. Sunt enim baptisma/cōfirmatio/penitentia/ eucharistia/extrema vnctio/matrimoniuz/ atq; ordo: de quoz̄ quolibet in sacris canonibus diffusius est tractatū ⁊ plenius ordinatū. Sed qz nō est leue canonū girare volumina ⁊ ignorare medicinale officium medico minus graue. Statuim⁹ q; i susceptiōe cure aiaz̄ ⁊ ordinis sacerdotii: examinēt̄ur de his precipue ordinandi. Archidiaconi quoq; in singulis decanatuum suoz̄ conuentibus sacerdotes maxime in his studeant erudire: docēt̄es eos qualiter circa baptismum/eucharistiam/matrimonium / ⁊ penitentiam se habere debeant. ¶ De baptismo. Rubrica

Ad baptismum solemniter celebrandu3 duo tēpora sabbatum scz ante resurrectionem dñi: ⁊ sabbatum ante pēthecostē: sunt a sanctis canonibus propter mysterium deputata. sed quidā i partibus istis vt audiuimus dyabolica fraude decepti periculum suspicantur si prefatis diebus pueri baptisarēt̄ur: quod arbitrari vel quocūq; modo metuere sane fidei aduersatur penitus ⁊ manifeste conuincitur esse falsum. Cum summus pontifex personaliter illud ministerium solemnizet: ⁊ in diebus baptizet solemniter memoratis: ⁊ in alijs mundi partibus seruet ecclesia hoc idem. Quare statuimus vt a tāto erroze predicatione frequēti populus auertatur: ⁊ ad solemnizandum baptismum prefatis diebus / ⁊ ad baptizandum pueros suos studiosius inducantur. Statuimus etiam insuper: vt parochiales presbyteri formā baptismi firmiter addiscentes: eaz̄ parochianis suis frequenter exponāt in vulgari in diebus dñicis: vt si articulus necessitatis emerget quo ipsos opozteat aliquez̄ seu aliquos baptizare: eā sciant ⁊ valeant obseruare. Que vtrum seruata fuerit inquiratur postmodum diligenter.

¶ Ne aliquid recipiatur vel exigatur pro penitēt̄ijs iniungendis. Rubrica.

Auditu horribili audiuimus esse relatum: q̄ quidaꝫ miserabiles ⁊ miseri sacerdotes: dum forsan in b̄ficium vicarie vel ad firmam: seu quacumq; alia questus causa p̄ouētus ex altari: aut ex penitentia venientes recipiūt: non aliter admittunt ad penitentiam confitentes nisi p̄ius ab ip̄is sinu auaricie sue quic̄q̄ reponatur: sicq; faciunt de aliis sacramentis. Q̄m igitur qui talia ag̃ut et regno dei ⁊ beneficio ecclesiastico sunt indigni. Statuendo districtius p̄cipimus vt inquisitione exactissima per ep̄os de his facta/ quid tale qui cōmisisse repert⁹ fuerit: ⁊ a beneficio quod obtinet amoueatur omnino: ⁊ ab officio quod perperam gessit perpetuo suspendatur.

¶ De confessionibus p̄latorum. Rubrica.

Quod i quodam consilio inuenimus statutum app̄o bātes statuimus: vt per quoslibet decanat⁹ p̄udētes viri ⁊ fideles constituantur per episcopum confessores: quibus persone ⁊ minores clerici confiteri valeant: i decanis confiteri erubescunt forsan ⁊ verentur. In ecclesiis vero cathedralibus confessores instituī p̄cipim⁹ generales.

¶ Ne indigni p̄omoueantur. ⁊c̄. Rubrica.

Sacer ordo est eo dignius conferend⁹: quo ab ordinato cetera sacramenta conferuntur. Quare cum periculosum sit nimis minus dignos ydiotas/ illegitimos: irregulares: illiteratos: et extraneos/ aut sine titulo certo: et vero aliquos ordinari. Statuimus vt ante collationē ordinū per episcopū de his omnibus indagatio diligens habeatur. Et ne rep̄robatis app̄robandi: et qui non fuerint app̄robandi app̄robatis clanculo asserere se valeāt et p̄bati in examinatione scribantur numerus ⁊ nomina p̄batorum: ⁊ qui fuerint postmodum in ordinationis limite perlecta scriptura discretione sollicita requirantur. Iplaq; scriptura apud ep̄m vel ecclīam conseruetur.

¶ Ne dentur dignitates ad firmam. Rubrica.

Ecclesias dari ad firmā vel generaliter cōstitui vicā rios in eisdem nostra nequaq̄ volumus auctoritate fulciri: si ꝓpter ifirmitatē multitudinis que in causa est ne videamur laqueos potius immittere q̄ inuenire remedia ꝓhibitionis edictum contra emittere ꝓmidamus Quibusdam tñ morbis ex eis ꝓuenientibus ad nrāz dēlatis noticiā occurrere coartamur . Accidit enī plerunq̄ vt hi qui firmarii appellantur: lucrari plus apetūt q̄ exsoluant/turpes exactiones faciūt que interdum incidunt in symoniacam prauitatem. Quare statuendo districtius inhibemus: ne dignitates vel officia: puta decanatus: archidiaconatus siue prouētus ex ecclīastice vel spiritualis iurisdictionis exercitio: seu ex altari penitentia vel altari aut aliis sacramentis quibuslibet venientes ad firmam de cetero nullatenus concedantur.

¶ Ne vltra quinquēniū eccle dent ad firmā. Rubrica.

Quum laicis dare ad firmā ecclīas sit penitus inhonestum/clericis quibuscūq̄ ad longum tempus ꝓpter continuationē tpis que afferre consueuit periculū z ecclesiis possit esse damnosum: vtrūq̄ inhibētes districtius statuimus: vt nec laicis nūq̄ nec personis ecclesiasticis vltra quinquenniuz vlterius ad firmam ecclesie conferantur: nec finito quinquēnio renouent eisdē: nisi ꝓius ipas alii habuerit mediate. Et vt nunc oia sint in tuto statuimus vt ꝓsentibus episcopis vel archidiaconis firmarū fiat conuentio, ex qua plures littere conscribantur: quaz vna remaneat penes ipsos.

¶ De perpetuis firmis non concedendis. Rubrica

Alicubi audiuimus contigisse q̄ vacante pingui ecclesia quam quidam optabat habere: nec tñ eā accipere audebat: vt persona ne in aliis ipo iuro beneficiis q̄ obtinet ꝓiuaretur: callide procurauit vt ecclesia illa sibi traderetur ad firmam perpetuo: ita q̄ modicum quid solueret inde alii nomine personatus ubiq̄ totuz reliquum

retineret. Quo dante causam edicto statuimus: vt nulla ecclesia vel prebenda vel aliquis alius redditus ecclesiasticus in totum vl' in partem ad firmam alicui sub colore quocunq; imperpetuum conferatur cassum et inane fore: penitus decernentes si contra fuerit attemptatum.

¶ De vicariis et eorum ordinibus. Rubrica.

AD vicariam statuimus nullu; de cetero fore admittendū nisi iam presbyteru; vel saltē diaconū i primis quattuor temporibus ordinandum. Qui renūcians aliis bñficiis si qua habet: curā aiaꝝ bñtia turet residētiā ibi facere: ac etiam faciat continue corporalem. Alioquin institutionē ipius decreuimus esse nullam/ et vicariam fore alii cōferendā. Sic illudat illi dolo quo sepe assignato alicui noie personat⁹ aliquo modo simulate dabatur alicui eccl'ia ficto noie vicarie: qui timēs alia perdere beneficia metuebat eā recipere vt persona. De iam institutis vicariis qui nō sunt presbyteri cum vicarii teneantur i gloriis propriis ecclesiis deseruire statuendo precipim⁹ vt infra annum ad minus se faciant in presbyteros ordinari. Alioquī si per eos steterit quominus infra annu; vt diximus ordinentur eos extunc vicariis fore eisdem decreuimus tūc priuatos. Et de residentia circa eos statuimus/ quod de instituendis supradiximus statuendum.

¶ Non conferatur aliquod beneficium: donec constiterit de morte vel de cessione possessoris. Rubrica.

AD eliendum fallacias iniquoꝝ sagaci est studio laborāduꝫ cuilibet iusticie amatori: ne si torpescat rectoꝝ industria simplicitas a versutia supplantetur et succumbat veritas falsitati. ¶ Sane plurimorum relatione accepimus q̄ quidā i absentia beneficiū oculos tacentes nouos fingētes rumores asserunt se audisse mortuu; esse vel beneficium resignasse beneficii possessorem: sicut procurat ne illud beneficium quomodolibet se intrudat. Et si forte reuiuiscens qui mortuus fuerat ad suā ecclesiaꝫ reuer-

tatur:nescio te rñdetur eidem:⁊ claudit ianua contra eū.
¶ Nōnulli etiā nimia cupidit ate cecati:nō solū in absentium/sed etiā in pñtiū beneficiū clanculo irrūpere:vbi vbi cūq; possint:ꝑa inuadere non formidant:⁊ cuꝫ intus fuerint/nec prosunt fnie:nec aliquid quo mitti possint foras quin armorum potētia se defendunt. ¶ In vtroq; ergo articulo remedium quale possumus adhibētes statuim⁹ districtius prohibentes:ne pretertu opinionis vel fame q̄ de morte vel cessione habeatur absentis eius beneficium aliquatenus conferatur:sed expectet prelatus donec plenius de alterutro instruatur. Alioquin ad resarciendum omne damnum ex hoc inflictum absenti cum decernimus fore obligatum. Et eum qui se procurauit intrudi:preter restitutionem damnorum officio ⁊ beneficio quidem suspensum protinus ipo facto. ¶ Quod ad illum extēdi volumus:qui beneficium ecclesiasticum altero possidēte auctoritate propria:vel temeritate potius vi/vel clam occupare presumunt: vel postꝯ declaratum fuerit ad alium p tinere:armis se defendere nititur in eodem.
¶ Ne pluribus detur vna ecclesia pretertu plurium patronorum. Rubrica.
QUam ars artiuꝫ teste beato Gregorio sit regimē animarum nō cessat antiquus sophista sue girare volumina fraudis.⁊ in fallis suis positionib⁹ studere fallaciis quo valeat concludere discipulis huius artis ⁊ eos excludere a salute anime quos imperitos inuenit aut incautos Hoc est quod facti iussa dei trālgredi.et sanctorum patrū regulis contraire:dū nec sermo diuinus nec canonice sanctiones a distorto itinere possūt reducere peccatores. Erigit namq; ars nostra catholice:vt vnicus i vna ecclesia sit magister/prefectus/ordine/habitu/vita/scīētia/⁊ doctrina:⁊ q̄ pura sit ecclesie ordinatio atq; simplex. Sed obiectio dyabolica multos facit in hoc dogmate deuiare. Duꝫ interduꝫ eo suggerente non vni tantū vna datur ecclesia

ſed plurib⁹ ꝓtextu pluriū patronoꝝ: vbi ſint plura capi
ta i eodē coꝛpoꝛe quaſi monſtrū. Et interdū cōſentit per-
ſona quecūq; ſit occaſio: vt aliquid de ipa eccl'ia ꝙcedatur
alii noie perſonatus. Abſq; magiſtro ꝓterea eccl'ia ſepe
manet deſolata: dū nec ꝑſona i ea nec ſaltem perpetuis vi
cariis iuuat. Sed aliquis foꝛte ſimplex ſacerdos qui nec
ius habet: nec etiā iuris imaginē i eadē. Et ſi moꝛam foꝛ-
ſan ꝑſona ibi trahat: nō eſt tñ perfectus oꝛdine: qm̄ non ſa
cerdos eſt: nec habitu/ qz vilus ab aliquo non clericus: ſed
miles potiꝰ putaret. De vita ſcientia ⁊ doctrina eſt ei heu
modica cura. Oꝛdinatio quoq; eccl'ie raro fit ex ſimplici
oculo vt deberet: nec em̄ ꝙmenta fraudis diabolice delūt
ei. Nā iterdū vt audiuimus alicui ꝙfertur eccl'ia hoc pa-
cto tacitē vel expꝛeſſe ꝙ aliquid ſibi retineat reſtituens/
vel ꝓſentrans. vl' aliquā alius ex ea recipiat poꝛtionē q̄
totū foꝛſan erat habiturus: niſi impotentia vel metu pdē
di alia beneficia dimiſiſſet. Cedit etiā ꝗs aliūde ꝑſonatui
vt ab inſtituto inibi recipiat poſtmodū vicariā ꝙ fieri nō
ꝓſumitur ſine fraude. Has igitur dimiſſiones ⁊ particu
lares aſſignatiōes ⁊ limitationes: tanꝙ arti nēe cōtrarias
repꝛobātes ne de cetero fiāt penitus inhibemus firmiter
ſtatuētes vt nūꝙ deiceps in plures perſonatus vel vica-
rias vna eccl'ia diuidaē: ⁊ que diuiſe ſunt hactenꝰ ꝙ citꝰ
ſe facultas obtulerit integrentur. Niſi foꝛſan ſic inſtitute
fuerint ab antiquo: vel eſt ꝙ loci ep̄m ꝓuidendū ꝙ tā red-
ditus ꝙ parochia ꝗgruis inter eos poꝛtionibus ⁊ regioni
bus diuidaē. Pꝛouideāt etiam dioceſani ꝙ ſemꝑ apud
eccl'iam reſideat aliꝗs q̄ de aiaꝝ cura ſit ſollicitus: ac ſe in
celebꝛatione diuinoꝝ ⁊ collatione ſacramentoꝝ exerceat
vtiliter ⁊ honeſte. De reſidentia vero in eccleſiis a recto-
ribus facienda videtur nobis conſulendum: facto potius
ꝙ ſtatuto. Extant enim conſilia romanoꝝ pontificum lu-
ce clarius loquentia ſuper eo: ꝓpter quod maioꝝm red
ꝛitur exercitio ſtatutoꝝ ꝙ edicto ſanctionum. Idez quoq;

per oia dicimus ⁊ sentimus de his qui plures dignitates personatus seu beneficia curā aiarū habentia contra statutuz consilii gñalis absq; dispensatione sedis apostolice speciali pzesumunt in salutis sue dispendium retinere.

¶ De statu monachozum ⁊ habitu clericoz. Rubzica

QMoniam de habitu clericoz q̄ non clericalis videt sed potius militaris: graue scandalum laicis gñat Firmiter statuendo pzecipimus: vt ad fozmā tam de vestibus clericoz q̄ etiā de oznamentis equoz in gñali consilio editā per subtractionē beneficioz ab eo compellantur: ita q̄ in mensura decenti vestes habeant ⁊ capis clausis vtant in sacris ozdinibus ꝓstituti/maxime in eccl'is et cozā pelatis suis: ⁊ in quentib⁹ clericoz: et vbiq; in parochiis suis: qui cum aiarū curā regēdas eccl'ias susceperūt Et vt possint epi alios melius ad honestatem vestium tō surā ⁊ cozonā decentes ⁊ equoz oznamēta ꝑtonea coarta re: pzouideāt vt i suis clericis cōmensalibus hoc pzius faciant obseruari: habentes eos in vestibus calcaribus frenis ⁊ cellis clericalis gerentes habitum honestatis.

¶ De clādestinis matrimoniis quozūdam clericozuz et de clericis concubinariis. Rubzica.

INotuit nobis referētibus plurimis fide dignis q̄ multi pzopzie salutis immemozes matrimoniis cōtractis clandestine retinere cum vxozibus ecclesias: et ecclesiastica adipisci beneficia de nouo: ⁊ pzomoueri ad sacros ozdines ꝓtra statuta sacroz canonū non fozmidant, Deiñ pcessu tpis cū ple susceptā ex tali copula expedire videt ipis viuētib⁹ vl' defūctis q̄ testes vel instrumēta q̄ bare ꝓtracta fuisse mōmonia iter eos. Verū q; per clericos matrimonio seu ꝓtubernio intēdentes pcurari aiarū pditio: ⁊ negligi salus eaz ⁊ eccl'iastica substātia diripi cō sueuit. Vt aiaz saluti ⁊ eccl'iaz quomō cōsulat huic mozbo qui multū inualuisse asserit sic durim⁹ occurrendū. Vt si repertū fuerit aliq̄s taliter ꝓtraxisse: ⁊ ab ecclesius ⁊ eccls

lialticis bñficiis ꝗbus tam eos ꝙ quoslibet vrozatos foze
decernimus ipso iure pziuatos remoueant omnino. Et si
qua bona pst hmõi mõimoniũ qualitercũqz ꝗsita fuerint
pr ipos seu p submissas psonas ꝛ vnis eoz ea nequaꝙ si
lius vel vrozibus hmõi:sed ecclesiis quas tenuerũt: vel in
quibus habuerũt bñficia pzotinus applicentur. Ipi quo-
qz filii ad ecclesias ꝛ ecclialtica bñficia ꝛ ecclialticos oz di-
nes velut irregulares nullatenus admittãtur: nisi cũ eis
fuerit exigentibus meritis canonice dispensatum.

¶ De successiõe tollẽda in eccl'ialticis bñficiis. Rubzica.

Licet ad pzofugandum a laribus eccl'ie putridũ illũ
turpitudinis libidinose contagiuz quo decoz eccl'ie
grauiter maculatur:studuerũt semp ecclesiarum rectozes
ipsum cum tante impzobitatis existat: vt semper se inge-
rat impudẽter. Nolentes igitur tantam eccl'ialtice digni
tatis inhominiam cõniuentibus pzeterire oculis incoz-
ctam statuta Romanoz pontificũ: ꝛ maxime decretalem
Alexandzi pape sup hoc editã exequentes statuim⁹ et sta-
tuẽdo pzecipimus vt clerici ꝛ maxime in sacris oz dinib⁹
cõstituti ꝙ in domibus suis publice detinẽt ꝛcubinas:nisi
eas a se remoueãt pzozsus ira mensem ipsas vel alias ꝛ
cetero nullate⁹ retẽturi: ab officio ꝛ bñficio sint suspẽsi
Ita ꝙ quousqz sup hoc satisfecerit de bñficiis eccl'ialticis
se non intromittant. Alioquin ipo iure eos decernim⁹ fo-
re pziuatos. ¶ Volumus quoqz ꝛ districte pzecipimus vt
archiepi ꝛ epi diligentem sup hoc faciant pcẽs decanat⁹
inquisitionem fieri ꝛ quod statuim⁹ obseruari.

¶ De successiõe tollenda in eccl'ialticis bñficiis. Rubzica

Licet adeo detestati fuerint sancti patres ꝙ ecclesia
stica beneficia iure possent hereditario possideri vt
in eis etiã sit ecclesiastica interdicta successio sobolis tene
nate. Quidam tamen de nepharia coitu pcreati pede im
pudentie iuris ꝛ honestatis:etiam auctozitatem calcãtes
in beneficiis huiusmodi que patres eozuz nullo medio te

uerũt ꝛrumpere atq; ausu tenere temerario non formi
dãt. ¶ Hoc igitur nos qui ad releuandum honestatis ec-
clesiasticæ statutum ad partes istas venimus attenden-
tes statuẽdo districtius prohibemus ⁊ prohibendo statui
mus vt ecclesiaꝝ prælati aliquos tales in beneficiis hmõi
que patres eoꝝ quocũq; titulo tenuerũt in totum vel in-
partem quocũq; colore vel fraude instituere vel vndecũ
q; admittere immediate de cetero non præsumant. Illos
vero qui iaꝫ illicite huiusmodi beneficia sunt adepti eos
præsenti statuto decernimus fore priuatos.

¶ De latronibus non defendendis. ⁊c. Rubrica.

QOntra latronum flagitia quibus nimis abundat re
gio Anglicana: qõ nequaq̃ esset vt accepim⁹ nisi ma
iores eos defenderẽt vel tenerent: sic duximus statuendũ
vt nemo eos protegat vel defendat seu teneat in domib⁹
suis vel i villis quos sciuerit vel manifestum fuerit latro
cinium exercere. ¶ Eos autem qui contra hoc fecerint si
tertio moniti per ecclesiasticum iudicem ordinarium ipos
a se non abiecerint: excommunicationi ecclesiasticæ subiu
gamus. ¶ Monitionem autem volumus ⁊ statuimus fie
ri facere generalem/etiã si fiat alicuius nomine nõ expresso
dummodo ita publice ⁊ solemniter fiat q̃ ad eorum noti
ciam valeat peruenire.

¶ De esu carnium quo ad monachos. Rubrica.

AUdiuim⁹ ⁊ letati sumus q̃ religiosi viri abbates or
dinis sancti benedicti per Angliaꝫ constituti quẽi
entes nuper in capitulo suo generali tanq̃ filii obedientiæ
iuxta sermonem propheticum ad suos terminos reuertẽ
tes prouide statuerũt: vt de cetero secũdum beati benedi
cti regulã ab esu carniũ debeant abstinere: exceptis debili
bus ⁊ infirmis quibus dꝫ scꝫ eiusdẽ regulæ ꝛtinentiã in
infirmario ꝓuideri: qõ vtiq; approbantes statuimus iuio
labiliter obseruari. ¶ Adiicim⁹ quoq; q̃ postq̃ nouicii an
no ꝓbationis finito gestauerit habitum monachalem ad

ꝓfessionē faciendā iuxta decretalē felicis memoꝛie. Ho
noꝛii pape districtiõe canonica ꝑ abbatē ꝑtin⁹ cõpellant.
Nullus eñ qui ꝓfessionē nõ fecerit in abbatē vel ꝓioꝛē
aliquaten⁹ admittat. Hec aũt que ꝛ de ꝓfessione finito ꝑ
batõis tpe faciēda dixim⁹: ad canonicos regulares ꝛ mo=
niales duxim⁹ prorogãda. Super aliis vero que ad coꝛ=
rectionē aut reformationē tã eoꝝ q̃ aliarũ regularũ no=
uerimus ꝑtinere ꝓpidere intẽdimus: ꝛ q̃ ecclesiis eoꝝ vti
lia ipsisq; salubꝛia fuerint concedente dño statuem⁹ ꝛ sta
tuta mandabimus ꝑ eoꝛum capitula solẽniter publicari.

¶ De ꝑcuratiõib⁹ ꝛ visitatiõib⁹ archidiaconoꝝ. Rubꝛica

DE archidiaconis quoq; statuimus vt ecclesias vtili=
ter viriliter ꝛ fideliter visitent: de sacris vasis ꝛ ve
stibus: ꝛ qualiter diurnis ꝛ nocturnis officiis ecclie seruie
tur: ꝛ ghaliter de tpalibus ꝛ spualibus inquirẽdo: ꝛ q̃ coꝛ=
rigenda mucnerint coꝛrigãt diligẽter. Ecclesias aũt sup
fluis nõ grauẽt expensis: sed ꝓcurationes dũtaxat exi=
gant dum visitant moderatas: nõ secũ extraneos: sed mo
deste se habeant tam in familia q̃ in equis. Cum aũt visi
tẽt aut coꝛrigant seu crimina puniant: aliquid ab aliquo
recipere non ꝓsumant: nec sentẽtiis aliquos inuoluãt i
iuste quoad eius pecuniam possint extoꝛquere. Cum het
ꝛ talia sapiunt ꝓauitatẽ decernimus. vt qui talia agere
ꝓsumpserint sic extoꝛta in dupluꝝ erogare in pios vsus
arbitrio episcopi compellãtur: alia nihilominus salua pe=
na canonica contra eos. Sint autem solliciti frequenter
interesse capitulis per singulos decanatus in quibus dili
genter instruant inter alia sacerdotes: ꝛ bene sciant et sa=
ne intelligant verba canonis et baptismatis/ que scilicet
sint de substantia sacramenti.

¶ De ꝛeoꝛdia reformãda ꝛ pace sine ipedimẽto. Rubꝛica

CEteꝝ districtius duximus inhibendum: ne eccl'iarũ
ꝓlati: ꝛ maxime archidiaconi decani vel officiales
eoꝛum: vel etiam quicunq; alii ad vniuersitatem cauſay

ecclesiasticarum vel alia negocia ratione iurisdictionis ecclesiastice: vel officii spūalis ecclesie eozum contingentia delegati: quin de discoꝛdiis vel querelis fiat pax: vel concoꝛdia inter partes aliquatenus impedire. Sed quādocumqꝫ partes voluerit a iudicio per compositionem recedant: dūmō sit tale negociū super quo iure possit transigi vel componi nec exigatur pꝛopter hoc aliquid ab eisdem

¶ De officio archiepiscopoꝛum ꝫ episcopoꝛum. Rubꝛica.

QUid ad venerabiles patres archiepos ꝫ epos pertineat seu incumbat ex officio faciendu3 nomē dignitatis eoꝛum quod episcopus: id est super intendens exꝑimit euidēter. Intēdere quippe habent supꝛa gregem suum iuxta verbum euangelicum noctis vigilias custodire. Cum igitur debeant esse foꝛma gregis ad quam se debēt subditi refoꝛmare ꝙ nequit fieri: nisi se omnibus exhibeāt in exemplar. Exhoꝛtamur eos in dño et monemus vt moram trahentes apud cathedꝛales ecclesias congruentem missas ibidem celebꝛent in pꝛecipuis saltem solemnitatibus et in diebus dominicis in quadꝛagesima et in aduentu. ¶ Circueant pꝛeterea dioceses suas tempoꝛib⁹ opoꝛtunis coꝛrigendo/refoꝛmando/ ꝫ consecrando ecclesias/ ꝫ verbum vite in agro dominico seminantes. Ad que omnia melius exequenda pꝛofessionem quam in consecratione sua fecerint saltem bis in anno: in aduentu scilicet ꝫ in maioꝛi quadꝛagesima faciant sibi legi.

¶ Ne cause matrimoniales iudicibus imperitis committantur. ꝛc.

QUam nō solum potestas: sed discretio ꝫ scientia in diffinitiuis negociis potissimum requirantur: solerter est ab oibus pꝛecauendum ne talis iudex vel cognitoꝛ deputetur per simplicitatem cuius ꝑitiā vl' ruditatē inutilis feratur sn̄ia vel iniuste absoluatur reus noxens: vel innocēs ꝯdemnetur. Pꝛeterea duximus statuendum. ꝙ matrimoniales cause que ꝑ ceteras cū maturitate ma-

gna diligentia sunt tractãde viris prouidis fide dignis ꝫ habẽtibus iuris peritiã: vel saltez ꝓpetentes exercitiũ cõ mittatur. Si qui vero abbates archidiaconi vl̃ decani ha bent ex priuilegio vel consuetudine approbata: q̃ de ma trimonialibus causis cognoscant: diligenter ipsas exami nare procurent: ita q̃ tam ipsi q̃ delegati eor̃ ad diffini tiuam sententiam nõ procedant: nisi habita prius delibe ratione de causa maritis cum diocesano episcopo diligen ti: ipsiusq; requisito consilio ꝫ obtento. Ad qõ tamẽ exem ptos teneri volumus: vel speciali priuilegio communitos

¶ De iuramento calumnie. Rubrica.

IIurandum calumnie in causis ecclesiasticis ꝫ ciui libus/ꝫ de veritate dicenda in spiritualibus quo et veritas aperiatur facilius: ꝫ cause celerius terminentur. Statuimus prestari de cetero in regno Anglie secundu canonicas ꝫ legitimas sanctiones obtenta in contrarium consuetudine non obstante. ¶ Huic statuto similiter an nectẽtes: vt iudiciales idutie iudicis dẽtur arbitrio iuxta legitimas et canonicas sanctiones.

¶ De officio procuratorum. Rubrica.

USum procurator̃ in obsequium iusticie introductũ vt si quis cause sue non potest intẽdere per aliũ in sua absentia releuetur: conuertit frequenter antiqui ho stis inuidia in abusum. Ex consuetudine nam vt dicitur hic habetur: vt citatus ad diem certum procuratorem tã tum ꝑstituat ad eundẽ ad q̃ litteris vel per literas sigil lo autenti-o nõ signatas vnde fit vt nõ talis procurator vel probare mãdatũ vel fidẽ litteris imponere nõ potest per testes aut aliud impedimentũ occurrit: nihil agitur il la die. Sed nec expirãte procuratoris officio in sequẽti die sicq; perit illa instantia sine fructu. Huic igit fallaci caute le clerum apponere cupiẽtes statuimus: vt de cetero i cau sis ecclesiasticis regni Anglie procurator ꝑstituatur simpli citer: vel si constituatur ad diem: non ad vnum tantũ: sed

ad plures si opus fuerit constitui volumus ⁊ intelligi constitutum. ¶ Mandatum etiam per scripturam probetur autenticam: nisi apud acta fuerit constitutus aut sigillum autenticum de facili nequeat constituens inuenire.

¶ De citationibus faciendis. Rubrica.

Tanto calliditatis studio prosequunt se alterutruz litigãtes vt in supplantatione alterius calcato iustitie cultu alter faciat quicquid possit. ¶ Denicz a multis accepimus q̃ citatorias litteras imperantes eas ad locum in quo morari dr qui citatur per tres destinent garcones quas super altari loci eiusdem ecclesie: vel ibidem in loco alio duo ponunt: ⁊ certius statim rapit. Ex quo fit q̃ duobus testificantibus postmodum q̃ illuz citauerunt iurta morẽ siue regiõis cõsuetudinẽ excõicatur siue suspendit vt cõtumax: q̃ ꝛtumacie prorsus vt pote citatiõis inscius expers erat. Hũc itaqz abusũ tã detestabilẽ ⁊ alios similes zelo iustitie prosequentes statuimus: vt per impetrantes vel eoz nuncios in caulis ecclesiasticis regni anglie littere citatorie de cetero nõ mittãtur: sed iudex moderatis sumptibus impetrãtis per suum fidelẽ nunciuz eas mittat: q̃ vocandũ diligẽter pquirat: quẽ si reperire nõ poterit die dñico vel alio solẽni apud ecclesiam loci illius in quo degere ꝛsueuit dũ missa cantat publice litteras legi faciat ⁊ exponi. Vel saltẽ ad decanũ i cuius decanatu morat qui vocãdus exititit citatio dirigat: qui a iudice missus hoc fideliter prosequat per se vel per suos certos nũcios ⁊ fideles Quodcz inde fecerit eidem rescribere iudici non omittat ¶ Que littere false dicãtur: ⁊ de pena eorum qui eis vtiprẽsumunt. Rubrica.

Quanto scripturaruz que sigillo autentico munitur est vsus magis necessarius in ptib⁹ anglicanis vbi publici notarii non existunt: tanto diligentius est cauẽdum ne per aliquorum violentiam vel insolertiã possint ptrahi ad abusum. Conficiunt enim vt audiuim⁹ lit

tere ac signantur:non tñ a minoribus clericis: verūetiaꝫ a prelatis in quibus cauetur aliquem contraxisse et contractui vel negocio affuisse: vel extitisse aliquem ad iudicium euocatum:seu sibi literas citatorias presentatas: q̄ tamē nunq̄ presens fuerat vel inuētus:immo forsitan in alia prouincia vel dioceli tūc degebat. Ceterum cum scripture huiusmodi falsitatis vitium contineant: manifeste fieri talia de cetero inhibentes vel similia districtius pui da deliberatione sancim⁹: q̄ q̄ fuerint in his deliquisse cō uicti:ꝫ qui talibus litteris maxime in alterius preiudicium presumpserint ac pleuerauerint vti sciēter: pena falsitatis ꝫ instrumentis falsis vtentes debita puniantur.

¶ Quomodo prelati ꝫ alii officiales sigilla autentica debent habere. Rubrica.

QUoniam tabellionum vsus in regno Anglie nō habetur ꝓpter qđ magis recurri ad sigilla autētica ē necesse:vt eorum copia facilius habeatur. Statuimus vt sigilla habeant:non solum archiepi ꝫ epi sed etiam eorum officiales. Item abbates ꝫ priores/ decani/ archidiaconi et eorū officiales/decani etiam rurales: necnon ꝫ ecclesiarum cathedralium capitula et cetera queq̄ collegia et cōuentus simul cū suis rectorib⁹ aut diuisim iuxta eorū consuetudinē vel statutum. Pro varietate quorū predictor cuiuslibet:habeat vnusq̄sq̄ sigillum ꝫ nomē puta dignitat vel officii collegii ꝫ etiā illorū ꝓpriū nomē q̄ dignitat vl officii ppetui gaudēt honore insculptū notis ꝫ caracteribus manifestis:licq̄ sigillū autēticum habeat. Demiq̄ illi qui tpale officiū susceperūt.puta decani rurales ꝫ officiales sigillum suū qđ tñ nomē officii sui habeant insculptū Finitoq̄ officio ei a quo habebant officiū: cōtinuo: ꝫ sine mora resignent. Hanc de custodia sigillorum curam habere precipimus diligentez:vt scz vnusquisq̄ per se illud custodiat:vel vni soli de cuius fide confidat custodiendum committat:qui etiam iuret q̄ illud fideliter custodiet:ne

ad sigillandum aliquid alii cuiꝰ concedat: nec ille etiam aliquid inde sigillet ex quo posset alicui pꝛeiudiciuꝫ gene rari: nisi ꝙ dñs eius pꝛius viderit ⁊ legerit diligenter/et sic pꝛeceperit sigillari. In faciẽdo vero sigillo copia fide lis ⁊ pꝛouida sit cautela fidelis vt indigentibus de facili pꝛebeatur pꝛouida: vt falsis ⁊ fraudulẽtis penitus dene getur. In pꝛincipio quoq; vl' fine cuiuslibet scripture au tẽtice sufficientes datam statuimus inseri diei tempoꝛis atq; loci.

¶ De iuramento aduocatoꝛum: et de custodia actoꝛum oꝛigine: ⁊ de cautione pꝛestanda ab eo qui mittitur in pos sessionem. Rubꝛica.

Clamoꝛem iustitie audiuimus cõsequenter ꝙ eã ni mis impediũt per cauillationes ⁊ versutias aduo cati nectant eam plerũq; per ignoꝛantiam iudicis imperi ti ⁊ illudunt ei per contumaciã sepe partes. Nam contin git aliqñ ꝙ missus i possessionẽ tam rei seruande ipsam re tinere contẽdit: licet aduersarius redeat infra annum: et iuri per oia satisfacere sit paratus. Aliqñ vero qui in pos sessionem missus fuerit: nec infra annũ nec post ꝙtumcũ q; verus cõstituatur possessoꝛ: valet illam possessionez re sistẽte cum armis aduersario adipisci. In adiutoꝛiũ quo q; iustitie assurgentes huius sancti appꝛobatione consilii statuimus: vt qui aduocati officiũ voluerint generaliter pꝛomoꝛi apud diocesanuꝫ: cuius oꝛigine vel domicilio in ris dictionis exstitit pꝛebeat iuramentum: ꝙ i causis quarũ patronus exstitit patrocinium fidele pꝛestabit: non ad dif ferendaꝫ vel auferendam alterius partis iustitiã: sed ad causam clientuli sui legibus differendo: ⁊ rationibus vtẽ do intẽdat: alia aũt nõ admittatur. In causis quoq; ma trimonialibus ⁊ ecclesiasticis: nisi iuramentum simile ve lit pꝛestare singulariter in eisdem. Sed nec i aliis causis coram ecclesiastico iudice vltra tres terminos ablq; iura mento hmõi nullatenus admittatur: nisi ꝙ ecclesia sua vl'

dño aut amico notorio seu paupere extraneo: vl' persona miserabili duxerit forsitan postulandum. Caueant autez oñs aduocati. ne per se vel per alios testes suborñent vl' partes instruant falsum deponere vel suppilare veritatem. Qui vero contra fecerint: ab officio et beneficio ipso facto sint suspēsi: quousq; super hoc satisfecerint competēter. Et alias nihilominus si de hoc conuicti fuerint pena debita puniantur. Judices quoq; iuris ignari si dubiū ali quod emiserit ex quo poterit alterutri partiū graue preiudiciū ḡnari: expensis vtriusq; partis alicui⁹ ꝙsiliū aduocent sapientis. Statuimus etiam vt inquantum poterūt ꝙstitutionē generalis cōsilii tā in ordinariis q̄ i extraordinariis iudiciis obseruātes acta originalia ⁊ autēticā diligēter ac fideliter penes se custodiant: vel per scriptores suos faciant custodiri: ⁊ partibus inde vt debuerint copiam faciāt: quibus omnia postq̄ scripta fuerint statuimus ⁊ statuendo precipimus publicari: vt si erratum fuerit in scribēdo corrigatur vt veritas possit de his que acta fuerint liquido apparere. Prouideāt preterea iudices vt cū aliquem decreuerint fore in possessionem mittendum: ob contumaciam partis aduerse de restituenda possessione cum fructibus si quos inde perceperint: deductis expēsis legitimis si aduersarius infra annum redierit ad mandatum ecclesie: ab eo etiam qui mittendus fuerit congruam recipiat cautionem. Illum quoq; qui possessionem retinere presumpserit violenter in quam ob eius contumaciaz alius missus fuerit: ⁊ post ānum etiam verus possessor cōstitutus iure si quod habuerit in eadez re ne decernimus fore priuatum.

Sequitur tabula rubricarum.

Tabula.

Prohemium. Quoniam decet.
Ut infra annum omnes ecclesie dedicentur. Basilicaꝝ.
Ne pro sacramentis ecclesie aliquid exigatur/ & q forma
in confessione seruetur. Sacramenta eccl'iastica.
De baptismo. Ad baptismum.
Ne aliqd recipiat vel exigat p pñiis intũgendis. Iuditu
De confessionibus prelatoꝝ Quod in quodam.
Ne indigni promoueant. &c. Sacer ordo.
Ne dentur dignitates ad firmam. Ecclesias dari.
Ne vltra ĉnquẽniũ eccl'ie dentur ad firmã. Cũ laicis.
De ppetuis firmis nõ cõcedendis. Alicubi audiuimus
De vicariis et eorum ordinibus. Ad vicariam
Non conferatur aliquod beneficium donec constiterit de
morte vel de cessione possessoris. Ad elidendum.
Ne pl'ib⁹ dei vna eccl'ia ptextu pluriũ pbonoꝝ. Cũ ars.
De statu monachoꝝ & habitu clericoꝝ. Qm̃ de habitu.
De clandestinis matrimoniis quorũdam clericorum: & de
clericis concubinariis. Innotuit.
De successione tollenda in ecclesiasticis beneficiis. Licet.
ad profugandum. & licet adeo.
De latronibus non defendendis. Contra latronum.
De esu carnium quo ad monachos. Audiuimus
De pcuratiõib⁹ & visitatiõib⁹ archidiaconoꝝ. De archid̃.
De concordia reformãda & pace sine impedimẽto. Cetert̃.
De officio archiepoꝝ & epoꝝ. Quid ad venerabiles.
Ne cause mrimoniales iudicib⁹ impiis cõmittãt. Cũ nõ.
De iuramento calumnie. Iusiurandum.
De officio pcuratoꝝ. Usum procuratorum.
De citationibus faciendis Tanto calliditatis.
Que littere falso dicãtur: & de pena eorum qui eis vt pro
fumunt. Quanto scripturarũ.
Quõ plati & alii officiales sigilla autẽtica dñt hre. Qm̃.
De iuramento aduocatoꝝ &c. Clamorem iusticie.

Finis tabule.

Constitutiones.

¶ Incipit consiliū dñi Octoboni legati in Anglia.

¶ Prohemium.

OCtobon' miseratione diuina sancti Adriani diaconus Cardinalis apostolice sedis legatus: ad perpetuam rei memoriam. Mādata dei & lex altissimi data sunt a diebus antiquis: vt creatura que fregerat iugum recedens a pace dei sui venturum pacificum regē reconciliatorem medium et instaurantem omnia pontificem manentem sub obseruantia legis et mandati: tanq̄ lucerne et lucis data spe: quasi vmbraculo in patrū promissionibus expectaret. Hec autem est dignitas adoptiuorum sponse: & gloria filiorum sancte matris ecclesie: vt audiant ex ea mandata vite custodientes cor suum in illis in pacis pulchritudine pudicitie claritate ac regimie mo desti appetitum noxium sub rationis iudicio subiugamus Ad cuius rei cōmodā executionem sanctor̄ patrū decreta per ora ipor̄ diuinitus promulgata iustitie regulas & equitatis dogmata complectentia: quasi lata flumina pdierūt & tar summor̄ pontificū q̄ ipius apostolice sedis legator̄ aliorūq̄ prelator̄ eccl'ie sāt̄ toto orbe diffuse ꝯstitutiōes sacre: tanq̄ riuuli de fluminū latitudine per diuersor̄ tpr necessitatē sunt pdite: vt nouis morbis fragilitate humana grauata noua remedia prouenirēt. Sed effrenis illa cupiditas que in primis generis humani parētibus radices misit: ita virus suū in posteros seminauit: ita per illicitos motus cecā discurrit: vt cōminuta virga virtutis & discretionis ad aliena irreuerēti frōte pliiat: & quasi ebria se dimittit. Quo fit vt corrupte mētis auiditas nec abstinere a vetitis nouit: nec gaudere pmissis: neq̄ ad bona cōsensum adhibeat pietatis. Sane si antiqua & remota pestis huiusmodi exterminia dolēda suscipim' amarius fidō modernuz vulnus incumbens qō non modo auribus sed etiā oculis & manibus se palam exhibet estimamus eo q̄ tpis huius dies mali quāto a primis longeuitate discre-

dant tãto duriozę ceruice in profundioza maloꝝ ꝓcẽptꝰ dãnabilioꝛi descendãt:dũ iuris semita derelicta diuertit in obliquũ. Cedit potẽtie veritas:ꝫ iustitiã fauoꝛ expellit et dũ oĉs q̃ sua sibi videnť exposcũt:q̃ ꝑ pi sũt:que aiaꝝ saluti ꝫ profectibus cõsulunt:que ecĉliaꝝ decus exigunt nõ solum negligentie nebulis:sed etiã in despectis ꝫ ignoꝛantie latebꝛis tenebꝛosis ablcõdunt. Nos igitur ad regimẽ Anglie inclitum quod diebus pꝛoximis a glozie sue culmine in extinctionem vtriusq; potestatis exciderat. Necnon ad regimen Scotie Hybernie et walie partes: de gremio sancte matris ecĉlie commisso nobis in ipis plene legationis officio destinãdi plantandi ꝫ euellendi atq; edificãdi sollicitudine de manu sanctissimi patris dñi Clementis ipicis ũsẽ vniuersalis ecĉlie summi põtificis. Non ex affectu pꝛopꝛie voluntatis:sed pꝛo debite obediẽtie bono suscepto vt nostrum iurta doctrinam apostoli ministerium impleamus. Cũ sacroꝝ canonũ statuta quoꝝ imitationẽ pꝛincipum quoq; seculariũ leges assumũt. Cõstitutiones quoq; bone memoꝛie Othonis Poꝛtuensis ep̃i tũc sancti Nichasii in carcere. Tull. Dyaconi Cardinalis in regnis Anglie ꝫ Scotie apostolice sedis legati necnõ pꝛouincialium consiliozum prouisiones mozes ꝫ actus fideliuꝝ subditazum salubꝛiter infoꝛmantes. Hoꝝ quia aliqua liquidem a paucis:aliqua vero a nullis inuenerimus obseruari. Dignuꝝ duximus pꝛesenti sacro appꝛobante consilio/ ad omnem sanctam ꝫ deo placidã obseruationem certas constitutiones facere:atq; iam ꝑmulgatis certa quedam capitula: necnõ penas adiicere:que auctoꝛe deo pꝛofectũ valeant inducere salutarem.

¶ De baptismo. Rubꝛica.

Ingredientibus hoc mare magnum:mundum videlicet naufragis plenuꝝ. Pꝛima tabula nos ad poꝛtũ salutis adducens baptismus esse dinoscitur quem oim sacramentoꝝ ianuã esse saluatoꝛ noster instituit. Et cuꝝ se

quentiū ſtōꝝ patrū teſtatur auctoritas. Cū igiť circa ingreſſum ianue erroꝛ maxime piculoſus exiſtat. Predictꝰ legatus quoſdam ab idolatria execrabili reuocans: ą tpibus deputatis ad baptiſmum ſolēniter celebꝛādū. Sabbato. C. ante reſurrectionē dñi ꝛ ſabbato aſſi pēthecoſtē ſuſpicabať periculū ſi diebus hmōi pueri baptiſentur. Statuit vt a tanto erroꝛe populus auerteretur pdicatione frequēti. Et induceretur ad ſolēniſandū in pfatis diebus baptiſmum ad ſuos pueros baptiſandos. Cū autem nemo pꝛoſus debeat ab hmōi pceptione ſacramēti dimitti poteſt a quocūq; neceſſitatis caſu occurrente conferri ꝛ collatū in foꝛma eccl'ie ꝓficit ad ſalutē. Qꝛ vero multoꝝ ſimplicitas in baptiſmi collatiōe deficeret: cū neceſſitatis articulus immineret: niſi a miniſtris xpiane fidei docerētur a pdicto legato inuenimus quide ſtitutū: vt parochiales pſbyteri foꝛmā baptiſmi firmiter addiſcētes eā parochianis ſuis frequēter exponāt diebus dñicis in vulgari: vt ſi articulus neceſſitatis emergat i quo opꝛ ꝑ ipos aliquē baptiſare: eā ſciāt ꝛ valeant obſeruare. Nos igiť ꝙ in hmōi ſtatuto de pbīis pochialib⁹ eſt expꝛeſſū ad ppetuos eccl'iaꝝ vicarios extēdim⁹: ꝛ ab ipis pcipim⁹ obſeruari Et qꝛ ꝓter certū ſalutis piculū nō pōt hoc negligi vl' omitti adiiciēdo ſtatuim⁹ ꝛ in ṽtute ſte obediētie diſtricte pꝛcipimus: vt q̄libet archidyacon⁹ contra pbīos ꝛ vicarios ipos inq̄ſitionē faciat diligētē q̄s hoc ſalubꝛe ſtatutū iuuenerit nos ſeruare ḡuiter ꝙt rei q̄litas exegerit puniēdo ¶ Ne pro ſacramentis eccleſiaſticis aliquid exigatur: ꝛ ꝙ foꝛma in confeſſione ſeruetur. Rubꝛica.

QUoniā ceca cupiditas ita ruit i pꝛeceps vt opū terrenaꝝ queſtu minime q̄ſenta ꝑ ſacris etiā ꝛ diuis que eſtimationē nō capiūt pciū pphana venalitate ſuſcipiat. Pꝛefatus legatus q̄ſtra hoc ſtatuit ꝛ pꝛecepit oleum ſanctificatū ꝛ cꝛiſma a miniſtris eccl'ie pure ac deuote qualibet excluſa cupiditatis labe q̄ferri: nulla difficultate i eis

exhibēdis adhibita pretertu alicui⁹ ꝓsuetudis qua dicatur ab eis qui ea recipiūt aliqua quibuslibet persoluēda. Nos igit hmōi ꝓstitutioni dicti legati adiiciēdo statuim⁹ vt sup his tā epi⁹ archidyaconi per loca sue iurisdictionis ꝓtra ꝓcipientes inquisitionē faciāt diligentē: ⁊ quos tales inuenerint: tanq̄ symoniacos puniāt scōm canonicas sanctiones. Quod si hoc implere neglexerint: eps a pontificalibus archidyaconus ab officio quousq̄ rem emendauerint sint suspēsi. Que oia circa illos q̄ anteq̄ ad penitētiā ꝓfitētes admittet: quicq̄ ab eis exigant vel extorquēt Et q̄ alia quelibet sacramēta interuētu pecunie cōferūt districte precipimus obseruari. Oēs aūt qui confessiones audiunt aliquor: a peccatis exp̄sse confitētes absoluāt verba subscripta specialiter exp̄simētes. Ego te a ptis ⁊ etiam auctoritate qua fungor absoluo. Et q̄m cōfitens in ipso confessionis actu signa debet contritionis ⁊ humiliationis ostēdere precipimus: vt oēs qui ꝓfessiones audiūt confitentes inducant: vt cū reuerentia ⁊ humilitate sacerdoti confiteāt ptā. Ad hec q̄ maior est credes aie q̄ corporis: cū illa ꝑpetua sit: hec aūt breuis angustatione tpis depereat: nemo remediū cōfessionis auferat postulanti. Nō in custodibus carcerū aliq̄s circa captiuos fieri miserabiliter: audiētes statuim⁹: vt siquis deceter o in hoc casu vl' alio gratiam confessionis inhibuit carcerato vel alii in p̄nam immanis sceleris: cū ipse ad mortē puenerit: nisi ad mādatū sui epi aut prelati in vita satisfecerit careat ecclesiastica sepultura.

¶ De consecratione ecclesiarum. Rubrica.

Domus dei materiali subiecto non differens a pristinis per mysteriuz dedicationis inuisibile fit templū dñi ad expiationē delictor et diuinā miam implorandaz vt in ea sit mensa qua panis viuus qui de celo descēdit ꝓ viuorū ⁊ mortuorū suffragiis manducatur. ¶ Ne igitur tanti sacramenti cōtēni vel negligi videreē a diuersis

legato inuenimus statutū. vt oēs cathedrales/vel cōuentuales/collegiales/z parochiales ecclie a tpe perfectionis ipāz:infra biennīū p dyocesanos ad quos ptinet:vel eoz auctoritate p alios munus ꝛsecratiōis accipiāt. Qđ si loca hmōi a pfectionis tpe infra biēnii spaciū nō fuerint dedicata:idē legatus eadē vsqz ad ꝛsecrationē a missaz solennijs manere statuit interdicta:districte inhibens ne abbates aut ecclīaz rectozes antiquas ecclīas cōsecratas sub pretertu āpliozis seu pulchriozis fabrice facie de diruere presumāt absqz dyocesani epi licētia z ꝛsensu:q diligēter cōsideret vtrū expediat dare licentiam hmōi aut negare ¶ Nos igitur hmōi salubre statutuz negligi aut cōtēni a plurimis cognoscētes statuimus adiicientes: vt is q ecclie nondū cōsecrate rectoz aut gubernatoz existat siue ipius vicarius:infra annū post ecclie cōstructionē ēpm suum si cōmode fieri possit sup ipius ecclie ꝛsecratōe requirat. Alio quin archidyaconū suū vt p ipz infra tps predictū sup hoc epi requirat. ¶ Qđ si rectoz aut gubernatoz hmōi siue vicarius aut archidyacon⁹ ab hmōi requisitiōe: destiterint ipos extūc donec ea fecerint ab officio decernim⁹ manere suspēsos. Epus vero qui ab eis taliter requisitis ecclīam detractauerit ꝛsecrare p se vel per aliū: nisi cōsecrandaz ecclīaz in sua dyocesi multitudo tps in aliquib⁹ differat consecrandi:aut aliud legitimū impedimēt̄ū excusat/extūc a dalmatice tunice z sandaliū vsu donec eā duxerit cōsecrādā:nouerit se suspēsū:q in ipo.actu ꝛsecrationis illico reassumat. Gratis aūt z sine oī penitus exactione: debita pcuratione excepta studeat ēps mysteriū ꝛsecratiōis ptexere:ne vltione diuina cū symone vel gyez p percellatur.

¶ De clericis arma portantibus cum furibus. Rubrica.

QUoniam in armis virtutū ꝛsistit securitas innocētie xpiane:docet apostol⁹: vt induamur armaturā dei:z gladio sancti spūs accingamur:eo q nō sit nobis colluctatio aduersus carnem z sanguinē: sed aduersus pzin-

cipes tenebraꝝ qui non armis ferreis: sed orationibus et lachrymis ⁊ virtutū operibus expugnātur. Cū igitur clerici ꝯ in p̄clarā xp̄i hereditatē sunt assūpti vlus armorum diuini ⁊ humani iuris auctoritate sit omnino p̄hibitus ita etiā q̄ iusticia eis ad offēsionē seu vindictā nullatenus sit p̄missus. Nos eccl'iastici honoris zelo succensi eorum abhominamur enormes excessus: ꝯ diuini nois ⁊ suę honestatis obliti arma deferre p̄sumunt: ⁊ se furibus ac p̄donibus ac aliis malefactoribus sociātes: p̄das rapinas ⁊ furta percipiāt: nō solum in p̄uatorū hoīm bonis: sed eccl'iarū ⁊ aliis quacūq̄ occasione repositis in eisdem: vel claustris ⁊ cymiteriis earūdē talia nepharia ꝑmittentes. In his ergo tam horrendis sceleribus clericos debac cantes pia salutis p̄uisione p̄sequimur statuentes: vt qui cūq̄ in clericali ordine ꝓstitutus arma detulerit vel alias deliquerit in p̄missis ipo facto vinculū excōicationis incurrat: ⁊ nisi postmodū monit⁹ infra certū terminū a p̄lato suo p̄figēduꝫ ad ipsius p̄lati arbitriuꝫ satisfecerit: extūc ipo facto omni eiusdē regni b̄ficio eccl'iastico sit p̄uatus. Et nihilomin⁹ ordinis sui periculo se nouerit subiacere: qui forte beneficium eccl'iasticum nullu⁹ p̄ius habeat: ne sine pena tanti sceleris remaneat ꝑ quinquenniū sit ihabilis ad b̄ficia q̄libet obtinēda. A p̄dicta aūt sua excōicatiōis a suo dyocesano nullaten⁹ absoluat nisi p̄ius ad ipius dyocesani arbitriū satisfecerit in p̄missis.

¶ De habitu clericoꝝ. Rubrica.

Cum sancti euangelii veritas hominē nuptialem vestem non habentem iuberat foras mitti: q̄ꝫ de virtutum ornatu illud dictum esse sacra expositio doceat: quis tamen per exteriorem habitum sepe interior designatur: oportet hunc exterius talem ostendere: vt ei qui intus debet esse verisimiliter coaptetur: ne ex habitu forte indecēti is qui gestat in seipso vilis appareat: aut corda videntium p̄ro facilitate iudicii scādaliset. Prouide tam ab ea

tiquis ꝙ a modernis patrib⁹ tradita est moderatio: quam clerici ꝺ iuxta nois interpretationē in sorte dñi sūt voca ti: in habitu exteriori sequantur: qui in se lumbos precin gere ⁊ lucernas ardētes in manib⁹ gerere edocenē. ¶ Ex hoc cōsideratiōe bone memorie prefatus legatus statuē do precepit: vt ad sozmam tā de vestibus clericoz: ꝙ etiā de ornamētis equoz in generali sinodo editā per subtra ctionem bñficioz ab epis spellantur: ita ꝙ in mensura de centi vestes habeant: ⁊ capis clausis vtantur in sacris oz dinibus sstituti: maxime in ecclesiis ⁊ coram prelatis suis ⁊ cōuentibus clericoz: ⁊ vbiq; in parochiis suis: ꝺ cū aiaz cura eccl'ias regēdas susceperūt. Et vt meli⁹ possent epi alios ad honestatē vestiū ⁊ tonsuras ⁊ coronas deferentes et equoz ornamēta idonea coartare: prouideāt vt a suis clericis cōmensalibus hec prius faciant obseruari. Nō in vestibus talaribus frenis ⁊ sellis clericalis gerant habitū honestatis. Nos aūt grauē ⁊ peruersū nimis abusum con tra premissa quasi ꝙhaliter diffusum i clericos hanc nre le gationis partiū detestātes: in quo deus irrideri videt ob fuscat decus eccl'ie/clericalis ordinis sollitudo deprimit xps a suis militibus insignia deferētib⁹ aliena deseritur decus honestatis eccl'ie maculat: dū clericū a laico respici ens oculus nō discernit: sitq; oib⁹ vere fidelib⁹ in scanda lum vel despectū. Statuim⁹ ⁊ districte precipimus vt cle rici vniuersi vestes gerāt nō brevitate nimia ridiculosas vel notādas: sed saltē vltra tibiaz mediū attingētes. Ju res quoq; patētes crinibus nō coopertas: ⁊ coronas habe ant ꝓbanda latitudine ꝺecētes: in quibus precipue ter renoz depositio ⁊ regularis sacerdotii designat: nec nisi in itinere sstituti nūq; aut i ecclesiis vl' coraꝫ prelatis suis aut i conspectu cōi hoim publico inkulas quas vulgo cop phas vocant portare aliquatinus audeāt nec presumāt. Qui aūt sunt in sacerdotio: qui etiā sūt decani aut archi dyaconi: nec nō oēs in dignitatibus curā aiaz habētibus

cōstituti:capas clausas deferāt:nisi forte causa itineris vl' alia iusta causa ꝛ honesta aliam vestem gerant. Si qui vero in sacerdotio vel in dignitatib⁹ constituti:aut curā animarum habentes:seu eccl'iar⁹ cathedr⁹aliū canonici cōtra p̄missa in insulis corona vel tonsura deliquerit:si monit̄ nō emēdauerit ipō facto:ab officio suspēsionē incurrāt in qua si per tres menses perstiterint;extūc a bñficio sint suspensi/nec p̄ius per suos diocesanos ab hmōi sentētiis absoluantur:ꝫ certam redditū suor⁹ anni illius partem persoluant per ipsos diocesanos fideliter pauperib⁹ erogandaz:saluis aliis penis cōdignis quas p̄lati subditis in his delinquentibus noluerint irrogare. De ipsis sacerdotib⁹ archidyaconis ꝛ decanis:ꝛ aliis i dignitatib⁹ ꝑstitutis q̄ in vestiū habitu cōtra p̄missa deliquerit:hec eadem statuim⁹ obseruari. Reliquos vero clericos in p̄missis delinquētes:suorum p̄latorum arbitrio relinquim⁹ puniendos. ¶ Precipimus autē in virtute sancte obedientie vniuersis archiepiscopis/episcopis/ archidyaconis ꝛ ceteris p̄latis:vt in locis sue iurisdictioni subiectis sup p̄missis diligenter inquirant:ꝛ contra delinquentes statutum p̄sens efficaciter obseruent et faciant obseruari Qui si postꝫ eis per facti euidentiaz vel alio iusto modo costiterit quemꝫ deliquere in p̄missis corrigere scilicet ea que sunt statuta neglexerit. Archidyaconi quidē ꝛ epi a dalmatice tunice ꝛ sandalium vsu. Archidyaconi ꝛ alii i feriores p̄lati ipō facto ab ingressu eccl'ie teneāt cūra correctionem ꝛ emendationē exerceant sui officii debitū sint suspensi. Ad hec cū episcopalis dignitas religionis affectū augere debeat ꝛ cultum eius apertius demonstrare. Precipim⁹ vniuersis episcopali p̄ditis dignitate vt habitū gerant dignitati ꝛ honori suo cōgruentē p̄out canonica edocēt instituta. Specialiter autem indicimus his qui de monasterio vl' aliis regularibus locis in episcopos assumpti sūt vel deinceps assumentur vt suum deferāt habituz

regularem ne religionem pzecedentem dignitas exclude re videatur:quã sibi debet vinculo indiuidui federis ad ptare. Quibus etiã distrctius inhibemus ne vtantur pãnis aut pellibus aut aliis oznatib⁹ ab ozdine siue regula sua pzioz discrepantibus i coloze:sed in talibus statutuz generalis consilii satagant obseruare.

¶ Ne clerici iurisdictionẽ secularẽ exerceant. Rubzica.

Cum honestatis ecclesiastice speciali de⁹ exist̃at a carnalibus longe fieri actibus alienuz:his secularibus negocijs immiscere man⁹ celestib⁹ ministerijs deputatas graue ac lozdidum reputam⁹:q̃ clerici quidam terrena lucra ꝛ iurisdictiones tpales fidei feda petulantia et auida vozacitate sectantes:iurisdictionez recipiunt a laicis secularem vt iusticiarij nuncupentur et ministri fiant iusticie quam non possunt sine dispensationis ꝛ clericalis ozdinis iniuria ministrare. Nos igitur hozrendum hoc vitiuz extirpare volentes:vniuersis ecclesiarum rectozibus et perpetuis vicarijs:immo quibuscũq; in sacerdotio constitutis distrctius inhibemus/ne i iurisdictionem secularem a psona secular accipiant vel ipsam exercere pzesumãt. Qui autem eam susceperunt ipsam infra duos mẽses omnino dimittant:eam deceterο nullatenus recepturi. Quia vo apud maliuolos animos inhibitio ista nõ valeret:nisi contra hos delinquẽtes penalis vitio subsequatur. Decernimus q̃ quisquis qui contra pzedicta cõuenire tentauerit ipso facto:ab officio et beneficio sit suspẽsus. Ad que si temere sit se suspẽsus ingesserit vltionez canonicam nõ euadet. Huiusmodi vero vitio per dyocesanũ eius qui cõtra ista fecerit:donec emendauerit ipsius dyocesani arbitrio ꝛ iuramentum pzestiterit q̃ de cetero similia non committat:nullatenus relaxetur: saluis domini regis pziuilegijs in hac parte.

¶ Nec clerici sint aduocati in causis secularibus:neq; iudices vel assessozes in causis sanguinis. Rubzica.

Iuxta sacrorū canonū censurā pāti cōstitutiōe distri
ctius inhibemus: ne ḋs in clericali militia ꝙstitutus
aduocatiōis officiū in foro seculari ꝑ cā sanguinis vl' qua
cūq; nisi in casib⁹ a iure permissis exercere pꝛesumat. Si
quis aūt ꝙtra fecerit liquidē in cā sanguinis: si ꝑ auctoꝛis
parte certauerit: ipso facto ab officio sit suspēsus. In alijs
vero ꝑ dyoceſanos excessuꝝ hmōi compesci pcipimus ⁊ pu
niri pene condigne: qualitatē ipoꝝ arbitrio reseruantes.
In hijsdē quoq; causis sanguis: in ḋbus moꝛtꝭ aut mutila-
tionis membꝛoꝝ iudiciū agit. Similiter inhibem⁹ ne ḋs in
clero ꝙstituꝝ iudex aut assessoꝛ esse pſumat. Quicūq; vo
ꝙtra fecerit: pꝛeter suspēsionis ab officio penā quā ipso fa
cto incurrat: alias iuxta sui superioꝛis arbitrium puniat.
A quibus suspensionū sentētijs per suos dioceſanos nul
latenus absoluatur/ nisi pꝛius satisfecerit competenter.

¶ De concubinarijs. Rubꝛica.

Quā indecoꝛ sit ⁊ puritati xpiane ꝙtrariū pollui la
bijs ⁊ manibus sacra ꝙtingere vl' laudē offerre mū
dicie: aut ceteꝝ fedatū luxurie maculis in tēplo dñi pāta
re. Do solū diuine ⁊ canonice leges verūetiam seculariū
pꝛincipū monita sātē ꝙsideratiōis iudicio ꝑpererūt: oib⁹
xpi fidelibus ⁊ eccl'ie sāē ministris pudicitiā: tā seꝝ cōsulte
ꝙ salubꝛiter indicentes. Quos pꝛedictus legatus sequēs
laudabili studio pꝛecepit ⁊ statuit: vt nisi clerici ⁊ maxime
in sac⁹ is oꝛdinibus cōstituti qui in domibus suis vel alie
nis detinēt publice concubinas: nisi eas a se pꝛoꝛsus amo
ueant infra mēsem: ipsas vel alias de cetero nullaten⁹ re
cepturi: ab officio ⁊ beneficio sint suspēsi. Et vlq; quo sup
hoc digne satisfaciāt de bñficijs ecclīasticis se nullaten⁹ i
tromittāt. Alioquin ipos decreuit eisdē beneficijs foꝛe ip
so iure pꝛiuatos. Nos autē pudicitiā velut gemmam vir
tutum optantes in clero fulgere: quibus non potest solus
persuaderi: sed ex assumpte pꝛofessionis vinculo etiam
imperari. Statutum dicti legati contra clericos qui publi

et detinent concubinas editum cura qua possumus prose
quentes adiiciendo statuimus: vt archidyacoui locorū q̄
post episcopos curā gerūt cōtra cubinarios hmōi annis
singulis inquisitionē faciant diligentē: et contra eos pre
dicti legati statutū exquisite faciant obseruari: et que in-
uenerint epīs nichilominus teneātur nunciare: vt ipsi su
per his pastoralis officii sui debitū exequantur. q̄ si i exe
quēdis his que premissa sunt quisq̄ archidyacon⁹ vl epis
copus postq̄ sibi denūciatum fuerit ab archidyacono ne
gligens fuerit. Archiepiscopus quidem ab ingressu eccl'ie
nouerit se iure suspensuz quousq̄ denunciauerit. Episco
pus vero a dalmatice tunice ⁊ sandalium vsu sit suspens⁹
donec a se negligentiā executiens que statuta sunt duxerit
exequenda. ¶ Ad hec cum ad pecuniaz accedat cōsensus
et auxilium alterius vtrumq̄ in peccato parificet: ⁊ pari
pena cōdemnet. Statuimus vt hi qui clericos in domib⁹
suis ad peccandum recipiunt vel scienter peccare permit
tunt: siue concubinis eozum scienter domos locant vel ac
cōmodant: si clerici fuerint pena ꝙsimili. Si vero laici ad
arbitrium episcopi puniantur. ¶ Predicte vero clericoz
concubine de quibus constiterit perfecti euidētiā vel alio
iusto modo ab ingressu ecclesie duz celebrantur diuina p
nitus arceātur: nec eis paschali tempore tribuatur viati-
cum cum iudicium sibi manducent et bibant qui illud idi
gne assumunt. ¶ Ceterum quia plerumq̄ euenire didici
mus q̄ cōuictus super crimē adulterii aut alio peccato no
torio ad partes fugiat alienas vt ⁊ liberius perseueret in
crimine. Statuimus vt si quis taliter de prouincia in p-
uinciam aliam nostre legatiōis aufugerit: episcopus in cu
ius dioceli venerit: seu officialis eiusdem ad mandatum
prelati in cui⁹ dioceli vel iurisdictione fugiens ipse deliq̄
rit: sententiam excommunicationis in ipsum latam effica
citer exequatur: donec ad penitentiam redeat salutarem

¶ De vicariozum residentia et institutione. Rubrica.

Sacroꝝ ordinū dispensatio quasi clauis ad aperiēdā varias portas salutis ⁊ gē spūalis hoibus est p̄cessa quaꝝ habere necesse est: vt clausis aperiat q̄ curā hꝫ aiaꝝ qui etiā clauē gestat extra mansionē vagari nō debet: sed vt patus sit in statione continua vocantib⁹: ⁊ nō vocātes suis exhortatiōib⁹ quasi pastor sollicit⁹ ad se trahat. Hec licet antiqua sc̄ōꝝ patrum discernat auctoritas: qz tñ ab his qui tpalem fructuꝫ plus diligunt ꝙ eternū inuenitur temere non seruatū. Predictus legatus circa vtraq; puidens statuit inter alia nullū ad vicariaꝫ decetero admittendum nisi iam in p̄sbyterū ordinatū: vel saltez dyaconū p̄ximis tpibus in p̄sbyterū ordinandū: q̄ renūciās aliis b̄ficiis si qua habeat curā aiaꝝ habētia iuret ibi residētiā facere corporalē. Alioquin institutionē hmōi ipi⁹ nullā force decreuit: ⁊ vicariā force alii conferendā. De his aūt q̄ tūc iā fuerāt instituti nō tñ in p̄sbyteros ordinati statuit predictus legat⁹ ⁊ p̄cepit vt extūc infra annū ad minus se facerēt in p̄sbyteros ordinari. Alioq̄n extūc ipos priuatos vicariis esse decreuit: quod de residētia circa instituendos p̄ceptū erat statuēs etiam circa ipsos. Nos aūt ꝓtra hec agentiū ꝓpescere malitiaꝫ: nēa quoq; ad hoc opportuna discretione volētes adicic̄do statuim⁹: vt si q̄s decetero contra hoc statutū fecerit: alias vicariā detinuerit. fruct⁹ suos nō faciet: ſz sic p̄ceptos ipos restituere teneaē: ⁊ ipoꝝ medietas ecc̄lie cui⁹ vicaria est tradaē i ipi⁹ vtilitatē modis oib⁹ q̄uertenda: medietatis v̄o alterius vna pars in paupes ipius pochie expendaē. et altera soli archidyacono applicet. Ipse v̄o archidyacon⁹ sup his singulis annis diligēt̄ faciat inq̄sitionē: suaq; oper sollicitudine statutū hoc faciat firmiter obseruari. Que etiā si aliquē ꝓtra p̄missa vicariā ꝙrit retinere: p̄lato ad quē illius collatio vel institutio ptinet vicariā ipam vacare sine mora denūciet: vt idē circa illd exequaē qđ viderit sui officii interesse: q̄ etiā nec taliter instituat: nec post factā sibi

denūciationē hmōi: vl' postq̄ puenerit ad ei' noticiā institu
tionē vacare differre p̄sumat: q̄ si q̄tra fecerit a collatio
ne p̄bendatiōe ⁊ institutiōe bñficiox̄ quox̄ūlibet q̄lēs fuerit
donec q̄ statuta sūt exequat nouerit se sulpēsū. Ad hec vt
ois malicie conat⁹ diligēti repz̄imam⁹ industria statuim⁹
vt si q̄s q̄tra p̄missa vicariā retinere q̄tenderit p mēsez
vnū in sua rebellatiōe plisēs p̄ter penas sup̄i⁹ ipositas aliis bñficiis sū q̄ hz sit ipo facto p̄uatus necnō etiā ad
vicariā cui sit molest⁹ icubuit ppetuo ⁊ ad cetera bñficia
q̄bus vitioso ⁊ adulterino q̄stagio se reddidit idignū p tri
enniū sit inhabilis obtinēda. Que ois non solū ad futuros
posterigim⁹: verūetiā ad p̄teterita referri volum⁹. ⁊ in eis
efficaciter statuimus ⁊ p̄cipim⁹ obseruari. Archydiaco-
nus vero si que sint superius iniūcta neglexerit: p̄ter in
dignationem dei omnipotentis quā incurrit ab ipa parte
sibi applicāda p̄iuetur: et ab ingressu eccl'ie p̄sentis statuti
auctoritate quoulq̄ p̄missa fecerit sit sulpensus.

¶ De intrusis. Rubrica.

Amoris p̄pri dānabilis ⁊ immoderata p̄sumptio
subuertēs i iudicio rationē dū sibi alienū temere cō
cupiscit caritatē tradit exilio mortemq̄ affectat p̄imi sui
quem nouerit possidere: quinetiā morte vel immutatiōe
aliena nihil agente calliditas simulatio diuinā prouocā-
tes iram: impudēter insurgūt in eū qui viuit mortuuz et
qui adhuc possidet resignasse verbo vl' actu mēdaciter cō
fingētes. Oz vero in ecclesiis p̄cipue citra mare Angli
canū q̄stitutis hic morb⁹ mortalis irrepsit p̄fat⁹ legat⁹
cōtra hoc statuit: ne p̄tertu opinionis vl' fame q̄ de morte
vel cessione habeat: absentis ei⁹ bñficiū aliquatenꝰ q̄fer-
ret. Sed p̄lat⁹ donec plen⁹ de veritate instruat expec-
tet. Alioquin ad relarciendū oīe damnū ex hoc inflictuz
absenti ipz obligatū. Illū vo ā se penituit intrudi p̄ter
dānox̄ restitutionē ab offō ⁊ bñficio ipo facto sulpēsū fore
decreuit: qđ etiā ad illū extēdi voluit q̄ bñficiū ecclīasticū

altero possidẽte occupare vi vel clã auctoritate ppria vl potius temeritate presumit: vl postꝙ declaratũ fuerit ad aliũ ptinere: armis se defẽdere nitit i eodẽ. Nos aũt latius ꝛ plenius mederi p nrz ãtidotũ cupiẽtes adicie do statuimus ne ds deceteto patronus ecclĩasticꝰ vel secularis ad ecclĩam in qua ius obtinet patronatꝰ quemꝙ audeat pñtare: nisi ꝓbabilem habeat de ipius ecclie vacatiõe noticiam: in quo casu lz pñtare possit: ne sibi p lapsũ tpis pñs dicũ gñetur: prelatꝰ ad quẽ istitutio spectat nequaꝙ presumat pñtatũ admittere vl instituere: nisi de morte rectoris vel alias de vacatione legitima prius ꝓstet. De his vero non aliter constare sufficiat ꝙ per ipius mortui prelati vel resignãtis/ vel alias dimittentis pñtiã corporalẽ: aut si absens sit per epi sui dyocesani: in cuius ciuitate vl dyocesi mortuꝰ fuisse: vel alias dimisisse dicẽt: aut saltẽ alterius pone autẽtice lĩas sigillo autẽtico vno vel pluribꝰ cõiunctis: vel per instrumẽtũ publicũ: vel p testes iuratos ydoneos in oĩ exceptiõe maiores: a quibus sup hoc nõ tm de credulitate: sz etiã de scia scõm iuris exigẽtiã sufficiẽs et apertũ testimoniũ deponat: ꝙ si ꝓtra ea que dicta sunt quisꝙ in ecclesia de facto fuerit institutus: vl ꝙ verius est intrusus: institutio talis inualida ꝛ nullius penitus sit momẽti: nec per ipaz cuiꝙ aliquod ius acquirat: etiã si postmodum forsan apperet ipam ecclesiam tpe institutionis hmõi vacauisse. Cũꝙ postmodũ de vita primi rectoris cõstiterit: eo ꝙ personaliter veniẽs scipm ostẽdat: aut alias p autẽticas lĩas vl instrumẽtũ publicũ: vl testes ydoneos viuere comprobat: taz prelatus instituens ꝙ is qui taliter fuerit institutus ipi rectori ad restitutionẽ itegrã fructuũ damnoꝝ ꝛ expensaꝝ que ꝓpter hoc ipse rector incurrerit teneatur: alter alterius solutione minime liberato. Et qz nõ sufficit pecuniaria pena vbi est spũale delictum prelatũ qui ꝓtra hoc instituerit nihilominꝰ ab eo tpe quo dicta commiserit: a collatiõe institutione seu presentatiõ=

ne bñficiorꝫ quorũlibet ſtaruim⁹ manere culpẽ ſuꝫ: donec illi rectori reddat poſſeſſio eccl'ie. Adiicientes vt ſi poſtꝙ de ipius rectoꝝ vita ſupꝛaſcripto mõ ꝓſtiterit eccl'ia ... re ſtituat eidẽ ītrulus ſi p tres mẽſes i tã peſſima rebellionẽ ꝓſtiterit ꝓter penas ſupꝛa ipoſitas ertũc oib⁹ bñficiis q̃ i eodẽ regno obtinet ipo facto ꝓpetuo ſit ꝑuat⁹ ⁊ ad illõ qõ tal'r detinuit: q̃ſcũq; vl' quocũq; vacauerit ꝓpetuo ſit inha bilis obtinendũ: ad quod cupiditatis ⁊ rapine vicio reddi dit ſe idignũ. Et ſiqdẽ forte nullũ bñficiũ habeat: nõ ſolũ ad hoc qõ ſic pl'ũplſit: ſꝫ etiã ad qõlibꝫ aliud in illa dioceſi quã ſceleris ſui peſte turbauit ipo fact̃o auctoꝛitate hui⁹ ſta tuti ſe inhabilez ꝓpetuo eſſe ſciat ⁊ penitus nõ capacem. Ceterũ ad oẽs qui ad pñtationẽ patroni vl' aliis modis bñficia vel eccl'ias ſine canonica inſtitutiõe plati p ſe aut p alios occupare pl'ũpſerint: ꝙs adhuc grauiꝰ delinquere cõſtat. Necnõ ad eos q̃ ante hãc ꝓſtitutionẽ occuparũt vi uentis bñficiũ vel eccl'iam ⁊ adhuc detinẽt occupatã. Ad eos quoq; q̃ ſine canonica inſtitutiõe plati ſeipos intrude re pꝛeſumpſerũt: niſi infra tres mẽſes a publicatiõe hui⁹ cõſtitutiõis tã occupatoꝛes q̃ itruloꝛes hmõi oino dimiſe rint qõ taliter acceperũt: ⁊ vt ſupꝛadictũ ẽ latisfecerit ſu pꝛanoiatas penas extẽdi volum⁹ ⁊ mandam⁹. His q̃ ꝓtra tales i ꝓſtitutionibꝫ p̃dicti legati ⁊ ꝓuicialiũ ꝓſilioꝝ toti⁹ nẽc legatiõis ſtatuta ſũt i nullo penit⁹ diminutis. Cõtra hos etiã deliquentes penas ex q̃ ſufficere nõ putam⁹ ſan ctius eſſe atq; tolerabilius eſtimãtes eccl'iam vel bñficiũ diutius vacare p incognitã veritatẽ q̃ momẽto quocũq; adulterari apud violentũ vel aliũ nephariũ poſſeſſoꝛem ¶ Ad hec cũ ad archiepm vel epm ad quem eccl'ie vel bñ ficii collatio ſpectat vacationis noticia ꝓbabiliter aliis q̃ pꝛedictis modis forte pueneꝛit: ſi forſã bñficiũ ipm vel ec cleſiaz ipaz ꝓferat: timẽs ne p lapſũ tpis p̃iudiciũ ſibi fiet poſſeſſoꝛ tã ipius eccl'ie vl' bñficii coꝛpoꝛalẽ pꝛiuq; de va catione ſupꝛaſcriptis modis ꝓſtiterit: nõ tradat vel tradi

faciat seu ꝙsentiat vel permittat: neꝙ is cui collatio facta est possessionē ingredi ꝓpria vel alterius cuiusꝯ auctoritate ꝓsumat. Quod si archiepꝰ vel epꝰ ꝙtra fecerit ꝓdictis penis se nouerit subiacere. Ipse vero cui collatio est facta si contra ꝓmissa possessionem acceperit: ipsa ecclesia seu beneficio perpetuo nouerit se ꝓtuatū. ⁊ nihilominus aliis penis subiaceat supꝛadictis.

¶ Ne vna ecclia diuidaꝫ in plures personatus. Rubꝛica

VNitatē in oibus. maxime vero i diuinis ⁊ spūalib⁹ officiis ⁊ ministeriis: ita perfectio sequiꝫ vt diuisionem super oia detestēꝫ qui desolationē ⁊ ruinaꝫ inducit: nec em̄ vllū ipm̄ materiale subiectū stabit: nulla sacre rei designatio itellectū animi ꝙfoꝛmiter ad se trahit: cū i illis vel in isto diuisio aget: diuersum faciens quod est vnum.

¶ Ex his catholice imitatis sanxit auctoꝛitas: ꝙ i vna ecclesia vnus sit rectoꝛ: quasi vni⁹ coꝛpis vnū caput. Ꝯ stu pefacti ne zizanie seminatoꝛ iterdū ꝙ pluriū in vna ecclia pꝛonoꝛ discoꝛdiā itet ꝙ pluriū cupidoꝛ figmēta: q̄ de ipa ecclia nihil aliud ꝯ ꝙmodū tꝛale venaꝫ: hanc pestiferaꝫ sectionē diuersis modis inducit: vt in plures vnica ecclia diuidaꝫ: rei ꝓuitatē q̄dā mutatiōe vocabuloꝛ seu noiꝫ occultātes: ⁊ qō detestabilius est intm̄ in q̄busdā ꝓlatis ardoꝛ cupiditatis ⁊ auaritie exardescit: vt ꝑfatos ad ecclia stica bñficia nō admittāt: nec aliter ea ꝙferāt: nisi circa ꝓuētuū ⁊ reddituū bñficioꝛ ipoꝛ ꝓtiōe retēta quā suis vlib⁹ applicāt: vl' aliis eā ad rps vl' simpl'r ꝙferūt ꝓ sue libito volūtatis. Ꝯ hys aūt legitime ꝙpsc̄dis dict⁹ legatus diuisiones particulares assignatiōes ⁊ ꝓmutationes penitus ꝓhibēs statuit: vt nūꝯ in plures ꝓsonatus vl' vicarias ecclia diuidaꝫ: ⁊ q̄ tūc aī diuise fuerāt integrarenꝯ cito facultas se offerret nisi aliqua ecclia sic foꝛetab antiquo foꝛmā instituta: i qua ꝓ loci ep̄m ꝓuideri statuit ꝓ tam redditus ꝯ parochia inter eos cōgruis poꝛtionib⁹ diuidaꝫ: ⁊ ꝙ semꝙ apud ecclīam resideat alīqs q̄ de aiaꝫ ca-

re sollicitus in celebratiõe diuinoꝝ ⁊ collatione sacramẽ
toꝝ se viriliter exerceat ⁊ honeste. ¶ Nos igitur dicti le-
gati sanctionem digna emulatione sequentes adiiciendo
statuimus vt oĩs hmõi pro:sus diuisio ante predicti con-
stitutionẽ facta: nisi tãto eã precessit tpe vt merito possit
antiquitatis iure censeri:que ne postmodũ est secuta: nec
nõ cuiuslibet portionis quentuũ eccl'iasticoꝝ bñficioꝝ re
tẽtio ⁊ assignatio que fieri nõ posse dinoscit absq; labe sy
moniace prauitatis p locoꝝ dyoce anos penit⁹ reuocent
Si qua vero de cetero fit diuisio: seu alicuius portionis
retentio vel assignatio: hãc nullã ipo iure fore decernim⁹
Et ne conferentis seu pñtãtis: vel admittẽtis plures ad-
vnã eccliam: erm̃ mali relinquat impunitas. Pñtans qui
dem vnus aut plures ius illa vice presentãdi amittat ad
superiorẽ prorimũ deuoluẽdũ. Si vo prelatus sic ꝓtule
rit: vel presentatos admiserit: aut certã detinuerit vl' alii
assignauerit portionẽ simpliciter vel ad tps: nõ solũ eius
institutio rectorio vel assignatio iuribus careat: verũetiã
ipse quousq; reuocauerit ipso facto collatione institutio-
ne seu pñtatione bñficioꝝ quoꝝũlibet sit suspẽsus.
¶ De abstrahẽtib⁹ ꝓfugiẽtes ad eccl'ias vl' cymiteria seu
res ibidẽ depositas: ⁊ de offerẽtib⁹ aliq̃d pter volũtatẽ dño
rũ eccl'iasticoꝝ de bonis maneriis seu grãgiis. Rubrica.

AD tutelaz ⁊ confugiũ oppressoꝝ ita immunitatẽ ec
clesiasticam cernimus cõstitutã: vt etiã reos sangui
nis ab hoim incursu defẽdat: q̃tomagis insontes criminũ
confugientes ad ipsam ⁊ res nulli vicio subiacentes hosti
li timore infra ipsius ecclesie repositas conuenit nõ soluz
exinde non abstrahere vel rapere: sed etiam non tãgere:
ne vt in eis temeritatis aliquid attemptetur: satis intelli
git qui prudẽter attendit. Preterea circa tuitionẽ tã per
sonaz ad ecclesias vel cymiteria confugientiũ ⁊ rez que
in ipsis pro securitate fiducialiter reponuntur: q̃ circa sa
lutem hoim prophanoꝝ qui dei timore contempto ⁊ eccle

lie reuerentia prorsus abiecta: immo totius humanitatis et fame pudore depositio ad huius cōfugaꝝ abstractionē et reꝝ predictaꝝ rapinā de locis ipsis se cōferūt impudēter. Nos tanto promptius opꝫ intendere ꝯtō sceleris huius ꝓdia maius nosciꝫ periculū imporare. Nos igiꝫ hmōi iniq̄tates ⁊ scelera ꝓfecto odio officii nr̄i debito ꝓsequētes statuim⁹ vt si ꝯs aliquē ad eccl'iam vel cymiteriū vl' clastrū ꝛfugientē inde abstraxerit violēter/vel ei victum necessariū ꝓhibuerit: i quo sil'is est necāti: aut res alienas in locis sacris depositas violēter seu hostiliter asporrauerit seu asporrari fecerit: aut factā suo noie: vel a familiarib⁹ suis abstractionē ꝓhibitionē vel asportationē ratā habuerit: aut abstrahentib⁹ ꝓhibentib⁹ vel asporrantibus prebuerit publice vl' occulte auxiliū consiliū vel cōsensū ipso facto sit excōicatiōis vinculo inuolutus: a quo nullatenus absoluaꝫ: nisi pri⁹ eccl'ie cui tantā iniuriā intulit ⁊ dānuz passo satisfecerit ꝛpetēter. Et quidē si excōicat⁹ hmōi monitus a suo diocesano infra prefixū ab eo ꝯs nō satisfecerit: terra ipius subiiciaꝫ eccl'iastico interdicto q aūt presti tam ab eo satisfactionē minime relareꝫ. q si forte terram nō habeat dīs terre in qua moraꝫ si monit⁹ infra terīz sibi indultū ab hoc extra cā nō expulerit hmōi ꝓstitēt: extūc terra ipius eccl'iastico supponaꝫ interdicto ꝯdiu ibidē ille mālerit duraturo. Nempe si talis excōmmuicatus cleric⁹ sit a prelato monit⁹ infra terim quē ei duxerit prefigendū minime satisfecerit: extūc oi beneficio eccl'iastico qō i eo dē regno obtinet sit priuatus: si ꝯo nullū obtinet ad qōcūq; illi⁹ regni beneficiū eccl'iasticū p quinquēniū sit inhabilis obtinendū. Etem ab ecclesiasticis bonis excludiꝫ q caritatē ⁊ eccl'ie dec⁹ in dei ꝛemptū ⁊ primi dispēdiū tā nequiter violauit: q aūt in premissis statuta sunt: eadē ꝛtra eccl'iarū incēdiarios ⁊ effractores volum⁹ ⁊ precipim⁹ obseruari. Ad hec si ꝯs de domibus maneriis grangis vl' aliis hmōi locis: ad archiepos epos vl' alias ꝓsonas eccl'iasti

cas vel ad ipsas eccl'ias p̄tinēt̄ib⁹ accedēs quicū̄ p̄ter voluntatē p̄missoꝝ dn̄oꝝ vel eoꝝ q̄ sūt hm̄oi rex custodius deputati ꝙsumere vl' auferre aut ꝙtractare p̄sumpserit ipso facto sit excōicatione ligatus: a qua donec satisfecerit absolutionis gr̄az minime ꝙsequat. Et ne hoc salubre statutum p̄tertu ignorantie negligat ip̄m vel intētionez ipsi⁹ p̄r annū cōtinuū a tpe publicationis ciusdē in eccl'iis cathedꝛalib⁹ collegiatis ⁊ aliis per capellanos ⁊ rectores earum quibuslibet diebus dn̄icis astante parochianorum multitudine ⁊ fidelium p̄cipimus publicari.

¶ Ne ꝯs impediat mr̄imonia solēnizari in facie ecclesie:

QOniugale fed⁹ ab ipo dño istitutū sicut p̄ati hūane nō subiacet:ita nulli⁹ temerario ausu pere dꝛocur sui quomin⁹ in ꝙspectu hoiz solēnitatē accipiat p quā put expedit oīb⁹ innotescat. Quapꝛopter districti⁹ inhibem⁹ ne ꝯs mr̄imonia ꝙtracta legitime quomin⁹ in facie solēni sanc̄t ecc'lie impedire p̄sumat. Epi vero quoꝝ iteresse sacramēta tueri ꝙdigne punire studeāt hm̄oi p̄sumptoꝛes

¶ De executione testamentoꝛum. Rubꝛica.

LIbertatē extremi iudicii sicut m̄'ta fauoꝝ p̄rogatiua muniunt legitime sanctiōes:ita ipsius executionem cōuenit adiuuare:ne quid impedire valeat arbitriū testatoꝛis. Pꝛopterea sup executione testamentoꝝ duximus statuendū: vt executoꝛ testamēti cuiuslibet ad executionē nullatenus admittat:neq; testamentū coꝛā oꝛdinario scdm approbatā cōsuetudinē p̄batū p ip̄m aliquaten⁹ approbetur:nisi p̄ius q ad hūc actū sui foꝛi p̄iuilegio coꝛā eo expꝛesse renunciet executoꝛ. Pꝛecipimus etiam statuēdo q hm̄oi testamētoꝝ executoꝛes p̄iusq; administrationem bonoꝝ attingant inuentariū in p̄sentia aliquoꝝ fide dignoꝝ qui verisimiliter bonoꝝ defuncti nouerūt quātitatē omnino cōficiant: ⁊ illud suo superioꝛi p̄elato ostēdant. Si quis aūt inuētario nō cōfecto administrare p̄sumpserit ad arbitriū sui epi punietur. Sup approbatiōe

liquidē testamēti eius qui in diuersis diocesibus bñficia duz viueret obtinebat: approbatione illius epi in cui⁹ dioc̄esi testatoz decessit fidē volumus adhiberi.

¶ Ne prelati ecclesiarum fructus vacantium percipiant vel suos faciant. Rubrica.

Ecclesiaz dispēdia inuicte nobis sollicitudinis cura submouere volentes: ne duplici desolatione confracte nimium deprimant ab his maxime q̄ super intēdētes quotidianā instantiā subiectis debent ecclesiis rectoribꝰ ppriis viduatis paterno q̄solari tenētur affectu statuim⁹ vt cū ecclias vacare contigerit: prelati sub q̄bus consistūt fructus ꝛ puentus q̄ p annū vel aliquāto tpe obueniunt nequaq̄ percipiāt earundē neq; suos faciāt sic perceptos Sed ipis fiat qđ in canonib⁹ est statutū: nisi forte hi plati ius hmōi ex speciali priuilegio vel legitima q̄suetudine ab antiquo sibi valeant vendicare. Qđ si contra fecerint donec totū restituerint ab officio sint suspensi. Sequestrationes etiā fructuū ꝛ puentū bñficioz ecclīasticoz prelatis fieri penitus phibem⁹: q̄ ꝛ leges ꝛ canones interdicūt nisi casus speciales emergāt: in q̄bus sequestratiōes terre q̄suetudies ꝛ iura pmittūt. Aliter aūt factas sequestrationes ꝛ latas occasione hmōi: excōicationū suspensionū ꝛ interdicti snias nullas esse decernimus ipo iure. Prelatus etiā q̄ hmōi sequestratiōes fecerit: quouscq; ipas reuocauerit ipo facto a dalmatice tunice ꝛ sandaliū vsu sit suspēs⁹.

¶ De oblatiōib⁹ capellaz matrici ecclie restituēdis. Ru.

Gratia q̄ q̄cedētis benignitate pcedit recipiētē manifestē reddit ingratū si vertit in abusum: ꝛ suis nō q̄tenta finib⁹ extendit in alteri⁹ lesionē. Ecclesiastice q̄dē puidentie pietas dū alteri q̄ alteq; nō vult iniquā q̄ditionē afferri: si q̄ priuata plona capellaz ppriā desiderat obtinere: idq; cā iusta mediante concesserit semp adiicere cōsueuit: vt id fiat sine iuris preiudicio alieni. Quod et nos salubri et opportuno remedio p̄ꝛ: quentes statuimus et

districte ꝓcipim⁹: vt capellani ministrātes i capellis hmōi ꝙ saluo iure matricis eccl'ie sūt ꝙcesse: oēs oblatiōes ⁊ cete re ꝙ etiā ipis non recipiētib⁹ ad matricē eccl'iam puenire dꝛerēt: ipi rectozi sine difficultate restituāt: cū id tāꝫ alie nū iuste nequeāt dꝛetinere. Si ds aūt restituere ꝙtēpserit sulpēsiōis viculo quouscꝫ restituerit se nouerit innodatū

¶ De domibus ecclesiaꝝ reficiendis. Rubꝛica.

IMpꝛobā quozundā auariciā ꝓsequētes ꝙ cū de suis ecclesiis ⁊ bñficiis eccl'iasticis m'ta wna suscipiūt d mos ipaꝝ ⁊ cetera edificia negligūt: ita ꝙ integra nō ꝙser uent ⁊ diruta nō restaurēt: ꝓpter qō ipaꝝ eccl'iaꝝ statū de fozmitas occupat ⁊ multa incommoda subsequunt: statui mus atcꝫ ꝓcipim⁹ vt vniuersi clerici suoꝝ bñficiozꝝ do mos ⁊ cetera edificia ꝓut indiguerit reficere studeāt ꝓde center: ad qō ꝙ suos epos vl' archidiaconos sollicite mone antur. Si ds ꝓsit epi aut archidiaconi sui monitionē ꝙ du os menses id facere cessauerit: extūc eps ipe ipius clerici sumptib⁹ id fieri faciat diligēter de fructib⁹ ipius eccl'ie/ vel bñficii ꝓtis auctozitate statuti: tñ accipi faciēs ꝙtū ad refectionē hui⁹ sufficiat pagēdā. Cācellos etiā eccl'ie ꝙ cos ꝙ ad hoc tenent' refici faciāt ꝓut supius est expꝛessuꝫ Archiepos vero epos ⁊ alios inferiozes ꝓlatos domos ac edificia sua sartatecta reficere ⁊ i statu suo ꝙseruare ac te nere sub diuini iudicii obtestatione ꝓcipimus: ⁊ ipsa ea reficiant que refectione nouerint indigere.

¶ De ꝓcurationibus que ratione visitationis debent' nō recipiēdis ab archidiaconis vel aliis inferiozibus ꝓ latis nisi cum visitant. Rubꝛica.

NAturalis dispositiōis effectus semen serenti reddit ⁊ fructū laboꝛis multiplicat laboꝛanti. Absurdum vero simulcꝫ iniquū nemo dubitat quēꝫ vbi nō seminat metere: vel ex his colligere que nō spargit. Ex his sacroꝝ canonū ꝓuisio equitate ꝓnderata dꝛeuit: vt etiā eccl'ia ꝙ visitationē recipit in tꝑalib⁹ ⁊ spūalib⁹ eccl'iaꝝ bonis sa

lubziter cõstitutis institutã ꝓcurationẽ exhibeat vilitãti
Cũ aũt rõne vilitationis ꝓcuratio detrak:liquid exigitur
vel recipiẽ hmõi ratione cessante iã male accepti ꝛ indebi
ti nomẽ scribit. Cũ igitur intellexerim⁹ q̃ pleriq̃ ꝓlati
ꝓcurationes a subditis exigũt:ꝛ vilitationis officiũ non
impendãt:nos tã ecclĩax idẽnitati q̃ ꝓlatoꝝ saluti ꝙsul
tius ꝓuidẽtes districtius ꝓhibem⁹:ne q̃s eoꝝ ꝓcurationẽ
que rõne vilitationis detrak ab eccl'ia quacũq̃ recipiat ni
si cũ eidẽ officiũ vilitatiõis ꝓsonaliter ipendant. Qui vo
aliter recepit dnet restituerit ab ingressu eccl'ie sit sulpẽ
sus. Epi vero ꝛ alii iferiozes ꝓlati cũ vilitãt in supflua
comitiua seu euectionũ nũero vel alias in expensis graua
re subditos nõ ꝓsumãt vltra q̃titatẽ ꝛ nũeꝝ determia
tũ in ꝙstõne fe.re. Inno.papx.iii. Ne videant in vilitatio
nibus magis lucris pecuniarijs inhiare q̃ ecclĩax velle cõ
seruare statũ vel salutẽ querere aiax. Qõ si ꝓtra fecerint
vel ꝓtra facere attemptauerint:subditi eis nõ pareant in
hac pte:latas etiã occasione hmõi excõicationũ suspensio
num ꝛ interdicti sñias ipso iure decernim⁹ esse nullas. He
cum etiã vilitationis tpe superfluam et onerosaz multitu
dinẽ hoim nõ adducãt:per quã ecclĩax requies perturba
ri sepius consueuit:sed moderationẽ sequantur constitu-
tionis canonice in lateranẽsi.cõsilio ꝓmulgate.

¶ Ne pena pecuniaria recipiat a subdit̃ p delicto notorio

DEus ops cuius oia sunt ꝓcliũ quodlibet ꝓ delicto
nõ accepit ꝛ holocaustũ nõ postulat ꝓ peccato. Qui
dã vero ad aliox regimẽ deputati hoc ignorãtes:aut ex te
meraria quadã industria contẽnentes cũ peccamus a sub
ditis debitã p pecunia penam remittunt. Ex quo fit vt deo
non indulgente tam iudex criminis q̃ commissoꝝ sua i eo-
dem sæculo delicta conſignent pariter iudicãdi. Et q̃ iur
ta statũ Isidoꝝ nullã reus ptimescit culpã quã redime
re minimis existimat: nec ex hoc mala voluntas minuit̃
vel imutatur:sed potius datur auctoritas deliquẽdi. Cir

ea correctionē quidē criminū predictus legatus statuit q archidiaconi ecclias vtiliter ⁊ fideliter visitēt vtde sacris vasis ⁊ vestib⁹:⁊ qualiter nocturnis ⁊ diurnis officiis eccle sius seruāt:⁊ ḡhaliter de talibus inquirendo ⁊ que corrigēda inuenerint corrigāt diligēter ecclias aūt supfluis nō grauēt expēsis:sed ꝓcuratores dūtaxat dū visitēt exigāt moderatas:non secū ducant extraneos: se modeste habeant in familia ⁊ in equis nec pecuniā ad hoc vt nō visitēt vel nō corrigāt: vl̄ vt crimina nō puniāt ab aliquo recipe ꝓsumāt:nec aliquos sententiis suis inuoluāt iniuste vt ab eis pōssit ex hac pecuniā extorquere. Et cū hec sapiāt symoniacā prauitatē detreuit:vt q̄ talia agere ꝓsumpserint:sic extorta in duplū erogare i pios vsus epi sub archidiacono appellāt:salua nihilomin⁹ pena canonica alia extra episcopos. Precepit etiā vt dicti archidiaconi p singulos decanat⁹ capitulis intersint:in q̄bus diligēter instruāt iter alia sacerdotes:vt bene sciāt ⁊ sane intelligant v̄ba canonis misse ⁊ baptismatis:ea.s.maxime que sunt de substātia sacramēti. Nos igit statutū dicti legati cōtra tales editū adiuuantes adiiciendo statuimus ne archidiaconi p nullo pctō mortali notorio vl̄ de q̄ scandalū ḡhatur:pecuniā a deliquēte p ipo recipiāt:sed cōmisuz crimē puniāt aliaduersione condigna. Epis districte precipim⁹: vt hmōi salutare statutum firmiter faciant obseruari.

¶ De firmis. Rubrica

Indignū ē cū spūalib⁹ pecuniariū mire cōmerciū:dicēte apl̄o Petro ad Symonē. Nō est tibi pars nec sors in sermone isto. Iuare emi ⁊ facile spūalia vēdit qui cor exercitiū pecunie interuentiōe cōduxit. Proinde igit cōstitutionē predicti legati cōperimus inhibētē:ne dignitates vel officia puta decanatus vl̄ archidiaconatus vel puentus ex ecclīastice vel spūalis iurisdictionis exercitio seu ex pnia vel altari vel sacramentis aliis quibuscūq; pmenientes nullo mod cōcedant ad firmā. Nos aūt circa hoc

tam sanctum ⁊ salubze statutū fieri a plurib⁹ audientes adiicičdo statuim⁹: vt si quis deceteto ꝺ̄pīā cōtra fecerit: datio ad firmā sic facta nō teneat: ⁊ ꝯtrahentiū neuter alterutri ex tali ꝯtractu tanq̄ inualido quacūq; iuris auctoritate būficii hui⁹ ꝯstitutiōis nre expzessa renūciatiōe vl alia pactōe vallata aliquaten⁹ obligef: nihilomin⁹ tertia parte ꝓuētuū ei⁹ rei quā de facto ad firmā dari ꝯtra hoc statutū ꝯstiterit fabzice maioꝝ ecclie cathedzalis modis oibus applicāda. Que oia volum⁹ habere locū ⁊ statuti⁹ obseruari. cū laicis ecclia datur ad firmā: ⁊ cū vltra quin quēniū etiā clericis ecclie firma ꝯcedat ꝯtra ꝯstitutiones a dicto legato sup his salubzit ꝓmulgatas. Ecclias quoq; a grauī ꝓiudicio ꝓcauere volentes. ipsas ad firmā pronis exq; dari sub pzemissis penis districtius pzohibemus.

¶ De residentia archiepoz vel episcopozum. Rubzica.

Pastoz bonus cognoscens gregē suū debet ipz ⁊ cozporis ⁊ mentis oculis iugiter intueri: ⁊ ne ipm insidiosus lupus iuadat sicut hostis persequēdo iuigilat. sic pzelatus resistat cōtinue defendendo. Opozтet igit vt cozpozalis pūtia ipm sollicite tueat: qz vadens pastoz ⁊ veniens sepe nō iuenit qđ reliquit: eo qđ aduersarius nō recedēs neq; dozmiens aspoztauit. Hane licet epi ad personalem residētiā circa gregē dñi sibi ꝯmissum: tā diuinis q̄ ecclīs sticis ꝓcepti noscunt astricti: qz cū in ꝓtib⁹ nre legationis nōnulli sunt ꝺ̄ hoc attēdere nō videnf. Nos pzedicti legati monitionē ⁊ exhoztatiōez sup hoc archiepis⁹ epis emulsam pzudēter emulationis studio condigne subsequētes ipsos efficaciter exhoztamur in dño: ⁊ in virtute sctē obedientie atq; sub diuini attestatione cōmonemus vt ad cōmissi gregis curam: ⁊ desponsatax sibi ecclīax solatiū ꝓcpue dieb⁹ solēnib⁹ quadzagesimalib⁹ ⁊ aduētus: pūtiaz suā debitā exhibeāt: quibus se fide media copularūt. In quibus sctm crisma sacrū oleū ⁊ infirmoꝝ in die cene dñi quolibet anno conficiant. Nisi eos dictis diebus ab ꝺ̄ Is

ecclesiis a suis superioribus aduocatos: vel alia iusta causa oporteat absentare vt qđ iplor nomĕ prętĕdit: ꝛ ꝓmissum sibi ministerium exigit: quod non minus gerit oneris ꝙ honoris sollicite studeāt excubiis obseruare.

¶ De appropriationib⁹ eccl'iar nō faciĕdis. Rubrica.

QUoniā alienatiões eccl'iar suōr patrū romanorū pōtificū decreta phibere summope studuerūt: nos ipos ex officii nr̄i debito sufficientia qua possumus imitātes vniuersis epis districti⁹ inhibem⁹: ne ꝺs eor ecclias sibi subiectā alteri epo vel monasterio seu prioratui appropriatiōis iure ꝓferat vel assignet: nisi his cui appropriare voluerit adeo manifeste paupertat premat onere vl' alia cā legitima subsit ꝙ talis appropriatio nō tā iuri cōgaria ꝙ pietati ꝓsona merito censeat. Si vero ꝓtra premissa facta fuerit hmōi appropriatio ipso iure sit. nulla ꝛ nulli⁹ pnt⁹ eius sit momēti: sed ab epo qđ hoc fecerit: sicut de facto ꝓcesserit modis oib⁹ reuocet. Nōnulli quoq; i ecclia qđ ꝓpriis cōsueuit gubernari rectoribꝰ i vsus eor ꝓcessa vt totū qđ ex appropriata sibi ecclia puenit inaniter absorbeāt ipaz dimittāt vicario destituta: aut si forte assis vicariū in ea instituūt ita modicā ei reliquūt fructuū portionē vt nō pōt ei sufficere ad archidiaconalia ꝛ alia sibi incūbētia onera supportare: ꝺcīt vt qđ i elemosinā est pauli⁹ in sitī auaricie ꝓfluat ꝛ trāseat i rapinā. Sup his igit salubria remedia cogitātes statuim⁹ ꝛ districte ꝓcipim⁹: vt vniuersi religiosi exēpti ꝛ nō exēpti cisterciēs: ꝛ alii qcūq; qđ ecclias i ꝓprios vsus hnt: si vicarii nō sint positi i eisdē infra ter mēliū spaciū vicarios pūtare diocesan⁹ qđ eos īstituere dr̄āt nō omittāt: qbus sufficiēter assignare ꝑ facultate ecclias studeat portionē. Alioquin extūc diocesani id facere studeāt diligēter. Statuim⁹ quoq; vt ipi qđ ecclias in ꝓprios vsus hnt domos i ipaz ecclias pochiis ꝓstituāt: vel olim ꝓstructas redificēt vl' ꝓseruēt: qb⁹ honeste pnt recipi visitantes. Predicta vō oia tā ab epis ꝙ aliis qđ ecclias i ꝓprios

vlus habent firmiter precipimus obseruari.

¶ De bonis intestatorum. Rubrica

Cum mortis incerta preoccupatio sepe sit: anticipet ultimi arbitrii volūtatē: vt ficiē di testamēti seu extreme dispositiōis adimat vite decisio facultatē agit hūana pietas misericorditer i dēfūctū cū res tales q̄ ille fuerāt p distributionē in pios vsus ipm adiuuādo sequunt: et corā celesti iudice ppiciabiliter interredūt. Prouide sup bonis ab intestato decedentiū puisionē q̄ olim a platis regni anglie cum approbatiōe regis et baronū or emanasse firmiter approbantes districte inhibemus: ne prelati vl' alii quicumq; bona intestatorum hmōi quocumq; modo recipiant, vel occupent contra prouisionem premissam.

¶ De deligatione. Rubrica.

Iudicii robur et decus eroznat auctoritas iudicātiū et corazū illo tutis gressibus veritas incedere presumit de quo status eminentior: et meliora stipendia strennuos actus et dignos fructus iustitie reportmittunt. Proinde sacris canonibus inherentes: quibus statutum est vt non nisi ptonis in maiori statu constitutis cause a sede apl'ica delegent eadē iuris ratiōe cinoti statuim⁹ vt ab archiepis vl' aliis ordinariis nō nisi ptonis in dignitate vel officio constitutis: aut cathedralium: vel aliaq; ecclīaq; collegiatarū canonicis cause aliquatenus committantur.

¶ De forma citationis. Rubrica.

Ita mortaliū seua cupiditas sui in seipsos reflectit ardorē: quicqd sibi posset attrahere nō desistat nō timens diuinā vel proximi lesionē que litigiosoq; anfract⁹ et pelle cauloq; manifeste declarant: in quibus seipsum solum respiciens litigator sic errat in via iustitie: vt equum et rectum existimet quicquid aduersario noceat et iure vl' iniuria sibi prosit. Hanc qm in citationis articulo fraudē precipue fieri est expertū: dictus legatus statuit: vt per ipm tantes vel eorū nuncios in cauſis regni Anglie citatoris

littere nō mittant: ꝛ iudex moderat cūptibus imperāt p̄ suū fidelē nūciū eas mittat: q̄ vocandū diligēter p̄hrant quā si repire nō ꝓterit: die dūico vel aliquo die solemni apud eccl̄iam loci illi⁹ in quo degere ꝓsueuit dū missa cā-tat lr̄as legi faciat ⁊ reponi: vel saltē ad decanū i cui⁹ decanatu moꝛatur qui vocand⁹ exist̄it citatio dirigat q̄ a iudice missus fideliter hoc ꝓsequat ꝓse aut p̄ suos certos nūcios ⁊ fideles: qōq; ifā fecerint eidē iudici rescribere nō omittant. Nos aūt vt circa citationis articulum p̄edat cauti⁹ ⁊ toti⁹ discriminis materia ꝯtū i nobis est penitus auferat ꝓstitutioni dicti legati adiiciēdo statuim⁹ vt cuꝛ iudex ꝓtra quēlibꝫ absentē emittit citatiōis edictū citatio nē faciēdā decano loci vel alicui certe p̄sone alii demandet. Is vo cui demādata fuerit cū eā fuerit fideliter⁹ assecutus scōz statuti foꝛmā se citasse rescribat. Alioquin citationi q̄ aliter fact̄ā appuerit: fides nullatenꝰ adhibeat: nec scōm ipam ꝓtra ipm q̄ citatus ꝺz ad penā aliquā p̄edat.

¶ De iuramento aduocatoꝛum. Rubꝛica.

LAudabile viteq; hoim necessariū aduocatoꝛ officium q̄ quasi athlete iusticie in campo iudici militant multi quidē exauctoꝛisantur ab illis qui in ipo ifideliter se exerecēt: per quos iusticia deperit: ⁊ litiū ꝓcessus innumeris subterfugiis impedit. Hec sane diligenter p̄dict⁹ legatus ꝓsiderans ⁊ pꝛudent attendēs iter alia facta cōstitutione decreuit: vt qui aduocatiōis officiū voluerit generaliter ꝓmereri apud diocesanū cui⁹ iurisdictiōis exist̄it oꝛiginis vel domicilii ipe p̄ebeat iuramētū: q̄ in causis quoꝝ patron⁹ exist̄it patrociniū fidele p̄stabit. Nos igitur huic statuto q̄ qō iniq̄tati occurrit: releuat iusticia et succurrit ꝛitati: pare volētes semitā ampliozē adiiciēdo statuim⁹: vt scōm ea q̄ in dicto statuto ꝓtēta null⁹ aduocatus nisi lr̄as diocesani coꝛā q̄ iurare p̄cipit ꝓus oñdat: fidē de iuramēto hmōi exhibito faciētes vel de nouo exhibeat hmōi iuramētū ad nulli⁹ cause patrociniū admittat

¶ Ne iudex pacē vl' ꝓrogdiā litigantiū impediat. Rubrica

Quam partes suas admittat iudiciū: nisi actoris ⁊ rei dissensio ꝙquieuerit: ne aliud agere iudex debeat iuxta legitimas sanctiones quā vt ꝓtroversiā dirimat iter ipos multū ꝑcato delinquit q̄ partes ad pacē aut ꝓrogdiā paratas maxime ꝓtextu alicui⁹ cōmodi nititur impedire. Ꝛz vero per impedimentū hmōi si ꝙtingat ꝓuocāt deus ledit ꝓrorum⁹: ⁊ iudicii ꝙtaminat honestas: ⁊ iurgior materia ꝙrouetur. Nos aūt statutū dicti legati q̄ sup hoc simplici tuit inhibitiōe ꝙtētus efficacius ꝓsequētes additiēdo statuimus: vt si q̄s deinceps ꝓ impedimento pacis cōpositiōis litigātiū obiiciendo quicq̄ receperit: ei q̄ dedit modis q̄b⁹ restituere teneātur: necnō tantūdē exsoluat pauperibus erogandū. Alioquin ex eo tpe quo scelushmōi sic recipiendo commiserit: donec sicut dictum est restituerit excommunicationis vinculo se nouerit alligatum.

¶ De publicanda absolutione. Rubrica.

Sicut ecclesiastice censure vinculum ad medelam inuentum vt efficiat languidum quem coerceat: et publice ⁊ notum fieri consueuit: ita bñficiū absolutiōis q̄ ligato impēditur expedit notū esse: ne nō vitādus in sui cō tumeliā vel scādalū ab aliis euitetur. Ꝓroinde statuim⁹: vt cū aliquā excōicatiōis suspensiōis vel interdicti sniaz contigerit relaxari: mandetur alicui vt relaxationē hmōi publice denūciet locis ⁊ temporibus opoꝛtunis.

¶ De institutionibus ⁊ collationibus. Rubrica.

Quia christiane religionis vitas ita plerosq̄ in suoꝛ coꝛdium elatione reliquit: vt cuz aīe sue cure vix vnusq̄sq̄ sufficiat: ipi se plures esse mendaci statera pēsantes nō solum vnius bñficii sup multos itrepide suscipiūt: in quo q̄q̄ nec residēt nec ad sacros oꝛdines se faciūt ꝓmouere: quos ipi bñficii cura req̄rit: sed etiam multas sup innumeras curas sibi ꝙgregāt impudēter: ⁊ ꝙ vanitates ⁊ falsas insanias ambulātes miseras aias quas curādas acce

ꝑūt necessario negligūt cū om⁹ tale implere ipa facti im
possibilitate nō ꝓūt. Haue cū hi tā contra spm̄ q̄ aduersus
dñm ⁊ primū assistētes: ⁊ quasi de industria recedētes adro
dñ seipos in man⁹ diaboli manifeste ꝓcipitāt/ alias xpo
auferūt: ⁊ pauꝑ alimonias in vsus supfluos ne dicam⁹
in malos nephāda puersitate q̄ertūt. Ā tātis eruere pri
culis stōꝝ patrū romanoꝝ pontificū ⁊ ceteroꝝ sup his au
ctoꝛitatē gerētiū q̄stitutōes tā antiq̄s retro tpib⁹ q̄ moder
nis multiplici sollicitudine laboꝛarūt: quoꝝ laboꝛ ⁊ si me
ritoꝛius fuerit his qui vineā dñi fideli exercitio coluerūt
quib⁹ virt⁹ fuit etiā male vluris materiā ministrare vtu
tis: mulꝰ tñ in hoc ꝙphane cupiditatis ardoꝛe crassantib⁹
hmōi laboꝛis ꝓfectū iuenim⁹ defuisse: q̄ ꝓter clauē dilpē
sationis apr̄ice sedis pr̄alitatē bñficioꝝ ecclīasticoꝝ aīax
curā hñtiū: nō solū de manu ꝓlatoꝝ male suscipe: verūetiā
auc̄te ꝙpa violētiaq̄ maioꝝ dānabiliter occupare ꝓsu-
mūt ⁊ temere p excogitatas malicias ⁊ subterfugia detinē
Ex his aūt direre nō sufficimus q̄ta mala ꝓueniūt eccle
nāq̄ maculaꝝ honestas: adnihilaꝝ auctoꝛitas: fides xpi p
sternit: caritas exulat: spes paupꝝ deperit: eo q̄ apertū vi-
dent os diuitis ⁊ ꝓtentis in qđ intrat oē bñficiū vacatuꝝ
qđ suū nō est ꝓtōꝝ miser ⁊ cecus: rectoꝛē se iactās nō tā re
cipit q̄ furaꝝ. Inter ipos quoq̄ diuites q̄tentiones ⁊ scan
dala oꝛiunt: lites ⁊ odia q̄louent. Digne etiā sup hmōi re
gnoꝝ hoies diuine idignatiōis exarsisse ignē: ⁊ ob aliquo
rū delicta in oēs misisse vindictā ex hoc ꝓcipue foꝛmida-
mus: ⁊ dū nihil aliud ita piculis plenū conspicim⁹ talia vī
grauioꝛa etiā ptimescimus in futurū: nisi dei mia nō delpi
ciēs coꝛrectionis apponat remediū salutare. Molētes igit
q̄ta ꝓstifex hūc ⁊ vix curabilē moꝛbū officii nr̄i diligēt iā
exhibere: ⁊ totū q̄ta in nobis est virtute curare ꝓdicti le
gati q̄stitutionē sup his editā ipsi⁹ inherēdo vestigiis ad-
iuuāres adiiciēdo statuim⁹ ⁊ ꝓcipim⁹: vt de ꝓteritis aī hāc
nr̄am q̄stōnē circa beneficioꝝ cū cura pluralitatez: necnō

circa eos q̄ put dñt in bñficiis suis nō residēt:nec ordinē sacrū recipiūt quē ipius bñficii cura requirit sup p̄missis p̄lati singuli sine vlla dissimulatiōe diligēter inq̄rāt:& illis faciāt statutū ghalis q̄liti efficacit obseruari. Archiepi etiā sup p̄dictis diligēter inq̄rāt i p̄uicialib⁹ q̄litis suis & negligētes corrigāt vt tenenť:cū de his in districto iudicio rōnē reddere teneanť. Impostex aūt cū ad bñficiū curā hñs aiax q̄q̄ p̄tari:aut ipius collationē alias fieri dxre q̄tigerit statuim⁹ vt p̄lat⁹ q̄ circa hoc gerit officium p̄z⁹ de vita & q̄uersatiōe p̄tari vł instituēdi: ac de aliis q̄ iura p̄cipiūt iq̄sit:iōe p̄missa hoc q̄sq̄ vigilanť discutiat & q̄rat vtx habeat p̄tat⁹ vel instituēdus hmōi p̄sonat⁹ vł alia bñficia curā hñtia aiax:& liquidē hz:an illa cū dispē=satiōe vel absq̄ ea tenuerit:quā si se hře asserat illā infra terim a p̄lato statuēdū p̄st assertionē hmōi ipi p̄lato exhibere p̄curet. Alioquin extūc nullatenus admittatur. Nō si institutus fuerit:nulla sit ipa istitutio ipo iure. Di spensatiōe vo exhibita ipe p̄lat⁹ q̄uide q̄lxret:an ex vi dispensatiōis ipius aliud vel alia cū iā habitis valeat ob tinere. Nō si eū plura bñficia sine dispēsatione hře vł habuisse q̄pererit:ipz ad id de q̄ agit aliquatenus nō admit tat:hoc idē obseruās si exhibita dispensatio nō ad futura sed tm̄ ad p̄terita se extēdat:nisi p̄ius in hoc casu ipe instituēdus p̄stet corporaliter iuramentū q̄ habita p̄sessione bñficii i quo instituit:stati alia bñficia que p̄ius habuit sine difficultate dimittēs de illis p se vel p aliū extūc se nullatenus intromittat: q̄ si facere p̄sumpserit p̄terperiurii:quā incurrit habilit & habē dis nouerit se p̄iuatu3 Post q̄ aūt scōm ea q̄ dixim⁹ q̄lx fuerit istitut⁹ illico p̄latis in regno eodē q̄stitutis in quox dioceli q̄sistūt p̄iora bñficia q̄ habebat:necnō p̄onis ipox q̄ gestū est si cōmo de poterit denunciet instituto vt de bñficiis ipis q̄ ad ipos spectare videnť dispōnāt:& nihilomin⁹ noia bñficiox ipox cōscribēs in p̄mo tūc p̄uiciali q̄silio futuro ea denūciet

in quo videatur ꝙliter sit de ipis bñficiis ordinatū: & vt appareat vez institutus verū dixerit q̄ prius dixerat se alia bñficia nō habere. Qđ si prelat⁹ hmōi instituēs secū egerit institutionē factā reuocet infra mēsez. Alioq̄n a collatiōe & institutione ad ipm i q̄bulcūq̄ bñficiis spectātib⁹ q̄uscq̄ reuocauerit sit suspēsus. Eūq̄ si reprobatū crimē incurrit merito culpa redarguit: & in quo aliū iudicat seipm̄ dānat: dū in eodē ipse reprobus inuenitur hāc ap'o dicēte fugiēdam labē in platis eccl'ie detestātes firmiter inhibem⁹ ne prelat⁹ q̄ plitatū sibi ad eccl'iam vacantē ob defectū sacroz ordinū recusat admittere alii eadē eccl'iam ꝓferat q̄ defectū hmōi patiatur: ne sic pti⁹ videatur accepisse pſonā ꝙ iusticiā dilexisse: qđ si fecerit eius collatio vel institutio ipo facto sit inualida & nullius momenti potius censeatur

¶ De commendis eccl'iis. Rubzicā.

Miserabilis humane dignitatis casus ita concupiscē tie frena laxauit: vt recisso acumine rationis & ꝓtra mala statuta irascibilitatis virga cōmunita nihil putetur iniquū qđ inexplebilia vasa cupiditatis videatur influere nihil inhonestū quo auaricie paretur cib⁹ esurie nō minuens sz augmentās. Hec si alias simpliciū obsidēt dolēduz est in vno gñe hoīm q̄ laici idcirco dicunt ꝙ pluribus ministeriis sunt derelicti. Sed in illis quibus dñs ps est hereditatis eoz: qui hereditatis sue restitutionē sibi debēt a dño prestolari qui ducatu suo regere alios & gubernare tenētur. Hic tāto amarius & acerbius flenda cōspicimus ꝙto cōmittuntur iniquius in illis & periculosius tolerant Sane iter adinuētiōes eoz qui fraudes cōtra suas aias moliunt hāc maxime cōpim⁹ diuini & hūani iuris ꝓlidia cōfundentē: ꝙ cū vna eccl'ia vnius debeat esse rectoris sicut ratio dictat & multiplicis iuris statuta declarant. Quidam th rationis expertes: vel iuris regulas cōtemnētes eū ad pluriū eccl'iaz occupationē velamē aliud nō habentes quo quō ditari festinant vacantes sibi eccl'ias cōmen

dari ꝓcurāt:amplectentes iuris verba nō sensuz:qō ali qñ ꝑmittit haberi vnā eccl'iam intitulatā ⁊ aliā cōmendatā. Et cū iuxta sanū itellectū ꝓpter necessitatē aut vtilitatē eccl'ie vacanti ius ꝛmēdationis nō tā ꝓceptorie q̄ ꝑmissiue introductuz ipsi ad cupiditatis sue lucrū oia ꝙuertentes in ipsaꝝ ecclesiaꝝ dissipationē nō solum vnam sed plures recipiunt cōmēdatas. Inter multa vero pericula que ex hac pestifera factione ꝓueniūt aduertim⁹ eccl'iaꝝ dispēdia reꝝ spūaliū negligētiā ⁊ cōtemptū certū miseri suscipientis casuz in malū vsum q̄ aliena esse dēbuerāt cō gregātis:aut in ꝓꝓrios lux⁹ ⁊ pompas supbie ꝓfundētes que sunt ad pauperꝝ alimoniā ꝛstituta. Nec aūt ꝑ mole ꝑcati fyrta rapinas ⁊ filii in ꝛspectu patris victimationem exercere diuini iuris testimonio cōꝓbant. Nec ꝓterit diuinū intuituz cecitas cōcedentis q̄ dū eccl'ie ꝓspicere dēbet ꝑsonā hois accipit cui nō tam curandā ouē ꝛmittit q̄ miserabiliter deuozandā. Qz igit nec timoꝛē diuini iudicii:nec sacroꝝ canonū intentionē ad cohertionem taliū sufficere vel etiā ꝓficere huculq̄ nituntur. Nos autem ⁊ aiaꝝ saluti ⁊ eccl'iaꝝ indemnitati ⁊ statui diligentia qua ꝑssumus ex officii nr̄i dēbito ꝓspicere cupiētes vniuersas eccl'iaꝝ ꝛmendationes hactenus quibuscūq̄ factas:nisi ex euidenti vtilitate vni⁹ tm̄ eccl'ie cōmēdatio sit facta ꝓnitus reuocamus:⁊ ipsas extunc vacare decernimus eis ad quos ipsaꝝ collatio vl' ad quos ꝓsentatio spectat districte mandantes vt infra duos mēses post ꝓmulgatis constitutionis nr̄e publicationē cōstitūat seu ꝓmoueat. Alioquin ipārum collatio ad sedem apl'icam deuoluatur. ¶ Imposterꝝ aūt firmit̄ inhibem⁹ eccl'iam quālibet ꝛmēdari: nisi iusta cā ⁊ legitima id exposcat. Et in his oībus aduentionib⁹ versutiis ⁊ fallaciis occurramus: statuim⁹ ne vltra vnuz tm̄ cuiq̄ cū cura aiaꝝ bñficiū obtinenti ecclesia ꝛmendet neq̄ plures ecclesie alicui persone valeant commendari. Quod si cōtra ea que salubꝛiter hac nr̄a ꝓuisione statuta

sunt ecclie ꝓmendationē a quoꝝ vel cuiꝯ i lotis nūe legationibus fieri ꝓtigerit: ipaz ꝛ quicquid ex ea secutū fuerit ipo iure decernim⁹ nō valere. Eps vero q̄ cōmendationē contra ꝓmissa fecerit: donec reuocauerit ipo facto a collatione seu ꝓsentatione bñficiox quozūlibet sit suspensus.

¶ De confirmatione episcopozum. Rubrica.

Pastozalis sedis eminētia multis indigēs gr̄e diuine muneribus vt pastoz in se mūdus ambulet cozā deo in veritate ꝛ i ꝓspectu ppli ad doctrinā. Inter alia q̄ de pontificū electione sacri canones ꝓuiderūt. Illud igit̄ ꝓcipuū sibi vendicat: vt talis ad eā ꝓmota cōsc̄dat q̄ nullis ꝯtuz humanitati possibile sit: sit maculis denigrata. Quo rūdā igit̄ ignozantiā vel negligētiā aut dissimulationē q̄ circa electoꝝ ꝓfirmationes habeāt: vel etiā ꝓurat̄ ex officii nūi debito diligētia qua possum⁹ cozrigētes. Statuim⁹ ꝛ in virtute sc̄e obedictie districte ꝓcipim⁹: vt cū electionis ep̄alis ꝓfirmatio ꝓcurat̄ inter cetera super q̄bus inq̄sitio ꝛ examinatio ꝓcedet: dz scōm canonū instituta illud exactissime inquirat̄: vtrū bñficia plura cū aiaꝝ cura q̄ electus est anteq̄ eligeret̄ habuerit: ꝛ si habuisse inueniat̄: an cum eo super hoc sc̄ū fuerit dispensatū: ꝛ dispensatio si quā exhibuerit vera sit: ꝛ ad bñficia que obtinuit extendatur. Qđ si in aliquo ꝓmissoꝝ ipse ad quem cōfirmatio spectat electum deficere sua discussione compererit eidem nullatenus munus confirmationis impendet.

¶ De his qui tpe electionis bñficia dimittunt: ꝛ postea recipiunt si eos eligi non contingat. Rubrica.

Ambitiōis viciū in ardoꝛē litis exestuās: dū nec materie optimā partē ap̄lectit̄ nec ad marthe ministeriū in frequētia ꝓfect⁹ aspirat: sed ꝓ dñandi libidine ad oēm eo ducente tramitē detoꝛquet̄: abiecto rōnis intuitu phas ꝛ nephas improba temeritate ꝓmiscēt. Sane illud interdum eueniꝛe didicimus: vt cū vacāte sede ad quā q̄s aliquē ꝛere cōcupiscit: ipse metuens se obtentoꝝ bñficioꝝ plura

litate in suo desiderio posse deficere ipa beneficia resignet immo pnes eū ad cuius spectāt detestabili quadā pactione deponit: vt si eū eligi nō cōtigat: eadez beneficia quasi explita postmodū reassumat. Cōtra hoc igit tā abhominabile colludiū statim: z deo placēs. obstaculū apponētes districti⁹ inhibem⁹: ne cuiq; de cetero taliter bficia sua resignāti eadē restituant: nec quasi de nouo aliquate⁹ ꝓcedantur: sed tāq; vacātia de plonis aliis ydoneis canonice ordinētur q; si hmōi resignāti bficia ipsa vel aliquo ex eis fuerint reddita vel concessa: redditionē vel cessionem in ipsum factam inualidā decreuimus z inanē. Qui vero taliter i suis manibus resignata postmodū scienter ea cōtra premissa contulerint: aut ipsum resignantez instituerint in eisdem: si quidē eps fuerit a dalmatire tunice z sandaliū vsu. alius vero prelatus inferioꝛ ab officio sit suspēsus: donec illud duxerint reuocandum.

¶ De his q̄ faciūt pactiōes cū his quos pñtant. Rubrica.

QUia plerūq; euenire didicimus q; cū ad vacantez eccl'iaz fuerit presentatio facienda: ipe qui pñtād⁹ est pri⁹ cū patrono de certa summa de bonis eccl'ie sibi annuatim soluēda pactiscit: z sic pactus ad eccl'iam pñtatur Nos huic actui tam symonie vicium q; eccl'ie dispendiuz ingerenti occurrere intendentes vniuersas promissiōes z pactiones hmōi penitus reuocamus et imposterum fieri districtius inhibemus: z si facte fuerint: vires aliquas decernimus non habere. Pensiones aūt omnes ecclesiis parochialibus hactenus impositas penitus reuocamus: nisi qui eas obtinēt seu percipiunt legitima prescriptione vl' speciali priuilegio aut certo iure aliquo sint muniti.

¶ Quod negociationes nō fiant in ecclesiis. Rubrica

OMnipotēs dñs q; cum ꝓpter pcā nra nobis irascitur nō obliuiscit miserereri sciēs se posse ac debere placari per penitoꝛ z humiliatoꝛ oōnes et gemitus templa st oratoria sibi sui voluit: i q̄bus quemēdes ridicules abstra-

ti a cūctis exteriozib⁹ actibus et seipsos clausis cozpozis
sensibus i suis ꝙscientiis colligentes p oblatiões ⁊ hostias
⁊ pzecipue p sacrificia ꝙtriti cozdis ⁊ oōnes: ꝗbus dño cō
iungimur: irā illi iudicis mitigarēt: vt in miaz ꝙuersa iu
stricia iuste pcōzes nō ꝙsumank p meritis: sed pzo clemen
cia creatozis miaz ꝙsequank. Hec ipe dei fili⁹ quē accepit
sic sibi verbis et operibus idicauit: ⁊ eccl'iaz cū sit domus
oim esse specialiter domū suā asserens: eā nō negociatiōis
sed oōnis domū voluit noiari: tm̄ abhozrēs i templo ne
gociationē ⁊ ꝙmercia exerceri vt de funiculis flagello fatō
vendētes ⁊ ementes de templo ejecerit: ꝛ in eo illa que ad
vsuz sacrificioz erāt necessaria vēderenk aperte sig̃ns q̄
detestandū sit illoz delictuz ꝗ mercata in ecclesiis faciūt
et negociatiões exercēt de tumo dei spelunca latronū ⁊ do
mum diaboli facientes: cū i hmōi ꝙtractibus se adinuicem
recipiāt vel intendāt recipere ꝙtrahētes. Ea ꝓpter distri
ct⁹ ihibem⁹ ⁊ inhibēdo statuim⁹. vt i ecclesiis ꝗbuscumq̄
nēe legatiōis nullus de aliquib⁹ rebus venalib⁹ mercatū
reneat: nec vllā pozsus negociationē exercere pzesumat
Archiepis epis ⁊ aliis eccl'iaz pzelatis in virtute obedie
tie firmiter iniungētes: vt hoc salubze statutū per cēsurā
eccl'iasticā ab oibus inuiolabiliter faciat obseruari.

¶ Qō fiat ꝓcessio p pace regni ⁊ terre sancte. Rubzica.

IVstus ⁊ misericoz dñs ꝗ nō vult mozte pcātoz: ꝛ
vt ꝙuertak ⁊ viuat: hoim pcā qñq̄ punit tpaliter: vt
eternaliter nō cōdēnet: iuste vilitat ⁊ misericoz diter affli
gēdo castigat: vt ꝙuertank ad cū ⁊ nō pereāt pcātoz. Vñ
qñ diuidūt pcā nca iter nos ⁊ deū nēm ipse languoz es et
pestilētias immittit: ⁊ fames ⁊ bella exoziri ptmittit: dissen
siões guerras: alia multa mala quibus incessanter pcis
roz exigētibus hoies affligunk. Ex hoc liquidē regnū an
glie inclitum quod pacis pulchzitudine gaudere solebat/
guerris dissentiōibus bellis afflictū est multipliciter tē-
pozibus istis ⁊ miserabiliter desolatū: ⁊ ꝙ pudoz i ⁊ doloz i

est toti pl'o xpiano terrā sctāz i qua ipe dei fili⁹ salutē hūa
ni gñis operat⁹ est: tradidit i man⁹ hostiū nois xpiani: vt
ppter delicta nr̄a nos tueri tā sctā hereditatiōe idignos
oñdēs pl'm xpianū ad belladū suū bellū exerceat ad salu
tē. Ipe vero dñs q̄ quos diligit arguit ⁊ castigat q̄ vulne
rat ⁊ medet: quersus ad oēs fideliū ad se reuertētium
miam in ira nō ptinet: sed cū fuerit iuste iratus mie recor
dat vt pestilētiis ⁊ malis cessantibus: afflictis psolationē
tribuat: lāguidis sanitatē restituat: ⁊ discordantibus vni
tatē. Ea ppter antiqui pres deliberatiōe quida ordina-
uerūt: vt certis tpibus pmissiōes fierēt publice et solem-
nes: i q̄bus queniēs pl's fideliū visitatione dñi castigat⁹
et eo zelo deuotionis accensus oēonibus ad miserandum
dñm puocaret: ⁊ ne vicio ingratitudinis arguat de colla
tis bñficiis deo grates exhibeat ⁊ laudes exsoluat. Quos
nos digna emulatione sequētes statuēdo pcipim⁹: vt in
oibus terris nr̄e legatiōis quolibz āno i crastino. Octa. pē.
fiat vna pcessio publica ⁊ solemnis: in qua conuenientes
fideles taz religiosi q̄ seculares de pace misericorditer re
stituta deo gr̄as exsoluētes orent ad dñm: vt ipse querso
furore suo regnoꝝ ⁊ terraꝝ suaꝝ gubernacla dirigat: pa
cem fideliter tribuat: ⁊ restitutam cōcordiā ptinuet ⁊ con
firmet: ⁊ terrā sctāz quā suo pprio sanguine rubricauit
ad laudem et gloriam sui nois restituat cultui xpiano.

¶ De legendis ⁊stitutionibus singulis annis. Rubrica.

HOnoris eccl'iastici obseruatio catholice fidei vnita-
tē ⁊ meritū prebens ⁊ augens gr̄am ⁊ pacē acq̄rit a
dño pl'is xpianis: ⁊ mie patrē p sctē matris eccl'ie reuerē
tia placabili ⁊ exauditiōe condigna faciat vota iustoꝝ. Ex
diuerso vero diuersa ⁊ ptraria prorsus eueniunt vt fidē
⁊ vanitatē: scindat conculcata religio. Iram ⁊ indignatio
nem oipotētis dei effundat sup pl'm ex lege p sua delide
ria naufragātē ⁊ ieprobabilē reddat misericordis dñi pie-
tatem. Proinde ad seruandas hmōi positas a dño sup cu

stodias gregis sui. Archiepos ⁊ epos salubriter excitam°: ⁊ eis in virtute sce obediēcie districte precipimus: vt ad eccl'ias ⁊ eccl'iasticas psonas tuitionē seu custodiā solli cite inuigilent ⁊ intendāt circa reformationē ipāz pasto ralem curā ⁊ operā: ac intentā diligentiā apponentes. per que eccl'ie ⁊ eccl'iastice persone plurimū ad restaurationē ⁊ conseruationē poterūt adiuuari. Cōtra eos vero qui in his eoz iurisdictionem ⁊ opus impedire tētauerit: sc̄oz pa trum romanoz pōtificū ⁊ nr̄as cōstitutiones circa talia p mulgatas obseruēt ⁊ faciāt obseruari: sub penis q̄ i eisdez cōstitutionibus exprimunt. Ne aūt ignorantia cōstitutio nū ipāz ab eis obseruantia quemq̄ possit auertere precipimus vniuersis archiepis: epis/ abbatibus ⁊ prioribus: exemptis necnō cathedralū eccl'iaz capitulis: vt ōia sta tuta hec q̄ in hoc nostro sūt cōsilio promulgata in scriptis ha beant. Et ipi archiepi ⁊ epi cadez in synodis suis singl'is annis de verbo ad verbum perlegi faciant diligenter.

¶ De monachis ⁊ canonicis regularib° ⁊ monialib°. Ru.

REgnum celoz̄ mālionibus multis teste veritate distinctuz de mūdo quasi de toz̄culari sibi exprimit ⁊ collizit incolas per varias incedentes virtutuz semitas ⁊ extra mundi contagia per diuersos cācellos penitentie salientes mānionum celestium tabernacula variis premi oz̄um stipendiis ingressuros. Inter omnes huiusmodi sā ctum et deo proximum oz̄dinem monachoz̄um per virum illū venerabilis vite gratia ⁊ noie bñdictum docente spū sancto institutum et eleuatū ad carismata melioza: quāto per altioris vite gradus a diebus antiquis de terrenis tri umphantem attendimus regnuz dei sancta violentia ra pientem: tāto nobis cura maioz incumbit illius preserua re decoz̄em inuenire: sanctimoniam ⁊ immissiones per an gelos malos precludere: atq̄ illatos ab hostis gladio ⁊ in fidis sanare languoz̄es. Quoniam igitur hec sancta reli gio solutis aliquibus constantie nobis in luxum labentez

tramites latitudinis qui ducunt ad mortem miserabi
er declinauit:occurrimus sub diuino consilio ⁊ spe cele
s adiutorii vt officii nostri debito circa opportunā refor
ationem salubriter instamus.

¶ De professione facienda. Rubrica.

Sāne bone memorie Otho. sancti Michaelis i carcere
tulliano diacon⁹ Cardinalis apl'ice sedis legat⁹:in
r alia de statu monachorum prouida deliberatione cō=
ruit:vt quicumq; in monasterio est ad probationem ad
llus:professionē incontinenti faciat anno probationis
aplo:aut exeat de eodem. Alioquī abbas vel prior q̄ ali
em sine pfessione sustinuerit vltra annū per presiden
s in capitulo grauiter puniatur:⁊ nouicius qui sic strete
pfiteri cogat:⁊ haberi debeat p professo. Nos aūt vt
prella ⁊ istans pena coherceat quos dilata ⁊ tacita sub
fidentia impunitatis non cohibet a delicto adiiciendo
tuimus:vt abbas vl' prior seu abbatissa cuiuscūq; ordi
s vel religionis existat:q̄ nouicū profiteri nō fecerit an
pbationis elapso:nisi canonico fuerit impedimēto de
nti:vel nouicius ipse monasteriū exiret infra mēsez: tā
u i oibus feriis sicti in pane et aqua ieiunent donec no=
tium ipsuz fecerint profiteri. Nulli quoq; nouicio ante
professionē fecerint aliqd seruitiū officii seu ministeriū cō
ttat cū eo tpe ita regulari discipline debeat eē dedit⁹ ⁊
r⁹:vt ad alia diuertere valde nociuū aptissime dinoscat
Qd cōstitutiones summor pontificū legant. Rubrica.

Quoro cū ignorantia mater erroris ita i interitū du
cat:vt cecus ambulans i tenebris illius nō prius dā
m sentiat q̄ incurrit, Antedictus legatus salubri cōsilio
ne decreuit:vt abbates ⁊ priores cōtinuo post regulaz
ibi faciāt cōstitutiones ⁊ sanctiones summor pontificū
eos ⁊ eor ordinē precipue ptinentes q̄ in consiliis ⁊ cō
atione dñi Gregorii pape.ix.sub ifrascriptis titulis cō
ētur videlicet de regularibus. Ex parte statuimus ns

religiosi. De statu monachoꝝ. Monachi. Cū ad monasterium i singulis ꝓuinciis ea que De symonia. quoniam symoniaca labes. De snia excōicatiōis. Monachi. Uniuersitatis: cum eoꝝ ablolutio. De monialibus. De fide iussoribus. Quod quibuldā. De solutionibus. Quoꝛūdaz. Nos aūt adiiciēdo statuimus ⁊ districte ꝓcipimus vt magistri nouicioꝝ eos i regula bti Benedicti vel sci Augustini seu quacūq; alia doceāt ⁊ istruant diligenter:ita q̄ qui libet religiosus regulaz plene addiscat ⁊ quasi cozdetenꝰ eam sciat. Ꝓdicte vero cōstitutiones in singulis monasteriis bis i anno scz in ꝓncipio aducētus ⁊ in capite quadragesime omnibus conuocatis in capitulo perlegantur.

¶ De ꝓꝓietariis monachis vel aliis religiosis. Rubꝛica

QUia ꝛo in monachis est quasi ydolatria quarūcūq; rex detēta ꝓꝓietas in cuiꝰ habēde cerationē facile inducūtur seu coꝛruunt dyabolo suggerente:dictus legatus simplici canonū ꝓceptione ꝛtētus statuit vt nullus monachus ꝓꝓiū de cetero habeat:⁊ si habꝛat ꝓlato suo sine dilatione resignet. Qđ nos efficacius ꝓsequētes statuimꝰ ⁊ districte ꝓcipimus q̄ cuiuscūq; oꝛdinis abbates ⁊ ꝓioꝛes abbates ꝓꝓios qui nō habēt sup ꝓꝓietatibus bis āno inquisitionē faciāt diligentem quos cum tales inuenerint puniant scōm sanctiones canonicas et regularia instituta. Quod si ep̄i abbates ⁊ ꝓioꝛes implere neglexerint ipso facto a suis administrationibꝰ sint suspē si:donec ꝓmissa diligenter fuerint executi.

¶ Quod non detur pecunia religiosis ꝓo vestibus ⁊ ceteris vite necessariis. Rubꝛica.

ET quidē ne de ꝓꝓietatis vicio sup doꝛsuz ptōm fabꝛicādi occasio sathane offerat:⁊ ip̄i hoi detur habilitas deliquendi:statuimus vt cū quispiā monachoꝝ seu aliоꝝ religiosoꝝ vestibꝰ calciamentis vel aliis vite necessariis indiguerit is qui sup his ministrādis gerit offiū pecuniā vel denarios nō tradat q̄ re hmōi taliter indigenti

sed res ipas put necessitas exegerit subministret. Si aut is qui hmõi pesto officio ẽtra facere psumpserit officio in quo sic deliquerit ꝛ psciterit materiam delinquendi sit priuatus: nihilomin⁹ alias supioris arbitrio puniẽdus

¶ Mõ monachi soli nõ sint in maneriis ꝛ ecclesiis. Ru.

MOnachos seu canonicos regulares per maneria vel ecclias solos morari tã indecẽs ꝙ aiabus periculosum esse conspicientes firmiter ꝛ districte precipimus vt abbates ꝛ priores monachos sic manere non faciant vel permittãt sed si q̃ sint eos sine more dispẽdio reuocẽt ad conuentũ: vel vbi suũ monachũ studeant sociare. Alioqui ipi abbates ꝛ priores ab officio doneꝛ id impleuerint sint suspensi. Quod si forte pauperes habeant ecclesias que huiusmod⁹ non sufficiant exhibendis faciant illis per seculares clericos deseruiri: vt sic debit⁹ ecclie nõ fraudent obsequiis: nec regularis frangatur integritas disciplineꝛ.

¶ Mõ nõ dentur maneria ad firmã monachis. Rubrica.

AD firmã vero que mercatiõis istar habet alicui monacho dari manerium ecclesias: possessiones vl' alia quelibet bona siue a ꝓprio prelato siue ab alio quocumq; districtius inhibem⁹. Quod si factum fuerit preter penas antedicti legati vel aliis constitutionibus impositas qui cumq; dederit firmam hmõi singulis sextis feriis in pane tantum ꝛ aqua per vnius spacium anni ieiunet.

¶ De esu carnium. Rubrica.

AD hec qm regular⁹ obseruãtia que p arctã viã ducit ad vitã per carnis superbiã laxat habenis mltiplicit impugnat merito sti patres carnẽ voluerꝛ ab esu carniũ cohibere: vt eius superbiã cõtereret parcitas: ꝛ p mũdi abstinentiã carne deuicta spũs dño gram decantaret. Sup his prenoiatus legat⁹ statuit: vt cũ esus carniũ sit monachis nigri ordinis per regulaꝫ sti Bñdicti: nisi i certis casibus ꝛ locis nec nõ abbatũ plidẽtiũ ꝛ cor gñali capl'o inẽ dictis monachis q̃ per abusũ ꝓsueuerãt vesci carnib⁹: abba

tes ⁊ ꝓiores loco hmõi vetiti cibi iuxta facultatez domus aliũ ꝙpetẽtẽ ministrare curarent. Nos aũt adiicièdo firmiter ⁊ districte ꝓcipim⁹: vt abbates ⁊ ꝓiores ꝓpios nõ habẽtes abbates: ac abbatisse seu ꝓioriste ordinis sci bñ dicti circa esum carniũ sollicite ac ghaliter inḋrant ac eos quos in hoc inuenerint deliquẽtes grauiter puniãt: delicti ⁊ deliquẽtiũ circũstãtias attẽdentes. Epi vero cũ sub iecta sibi monasteria visitãt de hmõi esu carniũ subtiliter discutiant ⁊ inquirãt: ⁊ puniãt puniẽdos quos pena nouerint idigere. Alioquin ꝓter indignationẽ ⁊ maledictionis diuine acerbitatem donec id fecerint sint suspensi.

¶ Ne aliqui religiosi in refectorio ⁊ dormitorio vtantur ꝓciosioribus aliis. Rubrica.

Illud quoq; ridiculose scurrilitatꝭ opꝛobriũ auferẽtes quo monachi ⁊ alii religiosi q̃dã se maiores alijs existimãtes ⁊ ostẽtare volẽtes: ⁊ valis ꝓciosioꝛib⁹ vtẽdũt districti⁹ ihibem⁹: ne q̃s monachoꝝ vel monialiũ seu canonicoꝝ regulariũ cipho argẽteo vel ꝓciosiori alio in refectorio vel i aliis locis vtaꝭ illũ quasi ꝓpriũ possidẽ do: aut i dormitorio maiori apparatu lecti vel teguminis Cũ em oẽs pares sint ⁊ sub sctẽ fraternitatꝭ noie coequales ridiculuz est vt alter maiorẽ altero se ostendat: qui de hoc gloriari debet: vt ostendat ceteris se minorem.

¶ Nõ semp in refectorio due ptes remaneãt. Rubrica.

Statuimus insuper ⁊ districte ꝓcipimus: vt cũ abbas vel ꝓior vult aliquos i camera sua reficere: ita reficiendoruz numerus moderetur: q̃ saltem due partes fratrum in comestione remaneant in cõuentu. ¶ In hoc vero apponant ꝓuidentiaz diligentem: vt sine personarum acceptione: nunc hos nunc illos ad refectionẽ vocent quos magis nouerint indigere.

¶ De infirmis. Rubrica.

De infirmis quibus humanitatis ꝓbere ꝓsidiuz caritas iubet: ⁊ pietas interpellat: districte ꝓcipi-

mus: vt pꝛior vel ſuppꝛior clauſtralis ſepe viſitationis exercitium adhibens circa ipſos vigilanter perquirat qualiter ab infirmario pꝛocuretur. Si quos vero defectus in hoc inuenerit: ipos abbati vel pꝛiori denunciare feſtinet Abbas autem ſeu pꝛior omnem defectum ſine tarditate: & negligentia circa id faciat emẽdari. Quod ſi abbas vel pꝛior pꝛemiſſa minime ſeruauerint ipſo facto: donec id fecerint ab officio ſint ſuſpenſi.

¶ Quod nulli religioſi vendant vel aſſignent liberationes aliquas. Rubꝛica.

VOlentes etiã eccl'iaꝝ indẽnitatibus pꝛouidere illõ viciuꝫ extirpamus quo quidã abbates & pꝛiores & aliaꝝ eccl'iaꝝ rectores et cuſtodes hoſpitaliũ cupiditatis arbꝛe qui eoꝝ cꝛda vehemẽter inflammat interueniẽte pꝛecio plus perſonis q̃ eccleſiis cõſulentes ad certum tempus ſeu ad vitam illoꝝ quibus fit conceſſio certuꝫ q̃d qõ cõiter liberatiões appellãt vendũt & aſſignant p̃ vite neceſſariis diebus ſingulis vel certis tꝑibus exſoluendũ Ex quo fit vt in eccleſiis hoſpitalibus & monaſteriis i dictarũ liberationũ ſolutiõe grauatis: eoꝝ qui deberent eccleſiis & monaſteriis deſeruire: ac infirmoꝝ et pauperum ad quoꝝ ſuſtentationẽ hmõi bona ſũt ſpecialiter aſſignata numerus minuat̃ pꝛr qõ eccl'ie ſeruitiis debitis & pauperes ac infirmi alimoniis defraudant̃ in eoꝝ qui eas cõcedunt aiaꝝ pericꝫlum & ſcandalũ manifeſtũ. Pꝛopter quod diſtrictius ihibem⁹ ne vnq̃ perſonis aliq̃bus hmõi liberationes vendantur. Et ſi aliqne ante hanc ꝓſtitutionem nr̃aꝫ conceſſe fuerit imperpetuũ vel ad tꝑs reſignãtibus: vel decedẽtibus illis qui eas obtinuerũt hactenus Abbates/pꝛiores/rectores/& cuſtodes pꝛefati eas de nouo eoꝝ heredibus vel aliis non concedant. Quod ſi cõtra hoc ſalubꝛe ſtatutũ aliqui attemptare pꝛeſumpſerit/ niſi eas reuocauerint ab officio ſint ſuſpenſi.

¶ Quod ſeruetur antiquus monachoꝝ numerus. Vu-

Aeterum cum iuxta sapientie doctrinam multitudine populi sit dignitas regis: ⁊ in paucitate plebis ignominia pricipis: nulla debet auaricia nulla delidia vel contemptus arripere: vt regis regum cultum strenuet colentium paucitas: ⁊ contra multiformis nequitie hostes minuatur exercitus bellatorum. Ideoq; statuimus et districte precipimus: vt singulis monasteriis: ⁊ in his precipue que sunt ecclesie cathedrales seruetur antiquus numer⁹ monachorum.

¶ De ratione administrationis reddenda. Rubrica.

Omnes prelatis aūt ⁊ administrationibus atq; officialibus illud statuimus: vt abbates ⁊ priores proprios abbates non habentes saltem semel in anno presente toto conuentu aut aliquibus ex seniorib⁹ vel prudentiorib⁹ ad hoc a capitulo deputatis: reddant de statu monasterii ⁊ administratione suam plenariam rationē. ¶ Si quis vero abbas vel prior statutū huiusmodi neglexerit obseruare ipo facto donec satisfecerint a suis administrationibus sint suspensi.

¶ Quod religiosi non emant vel vendant. Rubrica.

Venalia mercia rex quibus cupiditas dandi min⁹ vel plus recipiendi expetit captiones vix aut nūq; sine interuentu peccati etiam inter laicos fieri dinoscitur quātomagis eorum manus qui sancte religionis habitu ⁊ obseruātia sunt a terrenis actibus eleuati: sordidū ⁊ fetidum existat a talibus inquinari. ¶ Hoc igitur circa illos quasi abhominabilem lepram officio debite sollicitudinis insequentes arctius inhibem⁹: ne monachi moniales aut religiosi quilibet cuiuscūq; religionis existant mercationes que in emendo vel in vendendo consistunt in nundinis mercatis vel alias audeant in quibuslibet rebus aliquatenus exercere. Alioquin non soluz hi qui fecerint verūetiam hi de quorū mandato processerit ipso facto ab officio sint suspensi: quā suspēsio per superiorez non relaxe

tur:quousq; satisfecerit de p̄missis. Querumq; vero circa monachoꝝ statum ⁊ conuersationem superius sunt statuta in monialibus:que eadē quoq; p̄fessione censentur:volum⁹ et p̄cipimus obseruari.

¶ Quod moniales certa loca non exeant. Rubꝛica.

Moniales vero dedicate que abnegantes seipsas ⁊ renūciātes seculo xp̄i seruicio se perpetuo mācipauīt omni custodia seruare se debēt et poꝛtas sensuū obseruare:ne vnq; introit⁹ pateat maligno spiritui ex quo eis vl' aliis i p̄auo desideriuꝫ ardoꝛe:vel saltem leui cogitatione detur occasio delinquendi. ¶ Quapꝛopter i cenobiis certa loca sunt deputata que eas exire nō conuenit vt pl' sint dño coꝛdis ⁊ coꝛpoꝛis innocētiaꝫ obseruare. Intrare em debet monialis in q̄ p̄udēter oꝛando si p̄ouideat ne aliqū in tēptationē incidens in delictum aliquod ꝓbatur accedat ad capitulum i quo iuste peniteat quod cōmisit Intret doꝛmitoꝛiū ⁊ refectoꝛiū hoꝛis suis in quibus coꝛpus ad sustētationē ne deficiat reficiat recreādo. Assistat igitur sibi temperātia:ne ex refectionis superfluitate caro recalcitret:et eaꝫ non deseꝛat foꝛtitudo:vt resistat foꝛtiter tentationib⁹ dum quiescit: sed ceteris hoꝛis moꝛet in claustro in quo sic se claudat ⁊ coꝛpus sui sensus: vt inter se ⁊ mundū chaos esse firmatū intelligens et soluꝫ deum oculis mentis aspiciens aliquid p̄gustet de eterne vite dulcedine contemplando. Pꝛemissa vero loca in personis secularib⁹ vacua esse p̄cipimus vt ad ea non nisi ex necessaria causa ⁊ iusta persone seculares accedant: ⁊ hoc nō frequēter sed raro:ne ex frequenti ꝙuersatione seculariuꝫ quies eaꝝ vel ꝙtemplatio ꝙturbetur:vl' saltem ad secularis cogitationis desideria earū animus pertrahatur. ¶ Ea p̄opter ⁊ illud statuim⁹ vt nunq; cū hoibus vel aliquib⁹ personis religiosis vel secularibus: nisi in publicis et non suspectis locis colloquiū habeat monialis: ⁊ vbi seriosum colloquium est habendū: monialis sola non conue

niat ad colloquendū. sed sibi ad minus monialis alia des timens: ⁊ in religionis obseruatione rigida societur: que ⁊ illos semp videat et possit oim que per aliā facta fuerit esse testis nisi qñ voluerit confiteri. Nūq̄ etiam extra do mum nisi de sui superioris licentia ⁊ pmissu cū aliquo ho mine comedat: nec tunc nisi cū tali qui tanta sit ei consan guinitate ⁊ affinitate seu alia honesta familiaritate con tunctus ⁊ alias non suspectus ⁊ non liceat inter eos aliq̄d suspicari sinistrū. Alia vero loca q̄ quiq̄ premissa monia lis sibi reputet penitus interdicta. vt ad ea nūq̄ accedat: nisi ad locum infirmarie vel alium ad hoc monialibus de putatuz: in quo de licentia abbatisse seu prioritisse causa re creatiōis esse poterit: si debilitate fuerit seu infirmitate detenta: vbi recreationē ⁊ infirmitatis remedia percipi at opportuna. Ad officinas etiam moniales: nisi ille quib⁹ ex officio competit non accedant: ⁊ ille nunq̄ sole: sed cum honesta societate: vt superius de aliis est expressuz. Abba tisse vero et prioritisse: et cetere que monasteriis presunt quocūq̄ nomine censeātur monasteria nō exeant: nisi ex euidenti monasterii vtilitate seu necessitate vrgente: ⁊ cum societate honesta. Ceteris vero inferioribus monialibus nunq̄ nisi iusta ⁊ necessaria causa exeundi monasterium licentia prebeatur: et tunc nunq̄ sole/ire/esse/ vel morari extra monasteriuz permittatur: nisi talis fuerit alia socia ta que sic probata fuerit i monasterio q̄ de ipsa nihil sini strum valeat suspicari. ¶ In terris quoq̄ nostre legatio nis consuetudinez abolemus qua moniales monasteria exi re consueuerunt occasione processionuz que qñq̄ fuerūt publice ⁊ solemnes: firmiter statuentes vt occasione pre dicta monasteria sua nō exeant moniales: sed infra septa monasteriorum processiones solemnes peragant tēporibus quibus consueuerunt fideles in processionibus cōuenire. Nichilominus archiepiscopis episcopis ⁊ aliis eccle siarum prelatis quibus visitādi officium de iure seu con

suetudine competit: ī virtute sancte obedientie: ⁊ sub obtestatione diuini iudicii districte ꝓcipimus: vt monasteria monialiuz cum expedit visitantes: que statuta sūt firmiter faciant obseruari.

¶ Ut monachi frequenter confiteantur ⁊ frequenter celebzent. Rubzica.

ADhec quia scriptum est: ꝙ septies in die cadit iust⁹ ⁊ ꝙ nemo existens i moztali cozpoze sine crimine viuit. Necessaria multum ⁊ vtilis est ꝓcipue religiosis cōfessio i qua omnibus que deum possent offendere: vel conscientiam ꝓemunt: cum cozdis contritione discussis ⁊ cū amaritudine recensitis accedant cum securitate conscientie ad ozandum et offerendum immaculatam hostiam in altari. Ꝓpter quod statuimus ꝙ abbates: seu ꝓiozes/ vel suppziozes eis absentibus frequenter requirāt saltez semel in mense confessozes fratribus deputatos: de nominibus confitentium fratrum: vt sic illos qui non frequenter confitentur grauiter arguant ⁊ ad confitendum īducant. Quod mandamus circa monachos constitutos i sacerdotio: qui non frequenter celebzent obseruari.

¶ Sequitur tabula Rubzicarum.

Ꝓhemium Octobonus miseratione diuina.
De baptismo. Ingredientibus.
¶ Ne ꝓ sacramentis ecclīasticis aliquid exigatur: vel ꝙ fozma in confessione seruetur. Quoniā cera.
De consecratione ecclesiarum. Domus dei
De clericis arma pozrantib⁹ cū fratribus. Qm̄ i armis.
De habitu clericozum. Cum sancti euangelii.
Ne clerici iurisdictionē secularē exerceāt. Cū honestatis.
Ne clerici sint aduocati i causis secularibus: neq; iudices vel assessozes in causis sanguinis. Juxta sacrozum.
De concubinariis. Quam indecozum.

De vicariorꝫ residentia ⁊ institutione
De intrusis.
Ne vna eccl'ia diuidat in plures personatus. Unitatem.
De abstrahentibus confugientes ad eccl'ias vl' cymiteria seu res ibidez depositas: ⁊ de auferẽtibus aliquid pꝛeter voluntatez dominorum ecclesiasticorꝫ de bonis maneriis seu grangiis.
Ne quis impediat matrimonia solemnisari in facie ecclesie.
De executione testamentorum.
Ne pꝛelati ecclesiarum fructus vacantium percipiãt vel suos faciant.
De oblationibus capellarum matrici ecclesie restituendis.
De domibus ecclesiarũ reficiendis.
De pꝛocurationibus que ratione visitationis debentur non recipiẽdis ab archidiaconis ⁊ aliis inferioꝛibus pꝛelatis: nisi cum visitant.
Ne pena pecuniaria recipiatur a subditis pꝛo delicto noxio.
De firmis.
De residentia archiepoꝫ vel epoꝫ.
De appꝛopꝛiatiõib⁹ eccl'aꝫ nõ faciẽdis. Qm̃ alienatiões.
De bonis intestatorum.
De delegatione.
De forma citationis.
De iuramento aduocatorum.
Ne iudex pacẽ vel pꝛocordiã litigantiũ impediat. Cũ partes
De publicani absolutione.
De institutionibus seu collationibus xpiane religionis.
De commendis ecclesiarum.
De confirmatione episcopoꝫ.
De his q̃ tpe electionis bñficia dimittũt: ⁊ postea ea recipiunt: si eos eligi non contingat.

Sacroꝫ ordinũ
Amoꝛis pꝛopꝛii.
Unitatem.
Ad tutelam.
Coniugale fedus
Libertatez
Ecclesiarum dispendia.
Gꝛatia que concedentis.
Impꝛobam.
Naturalis dispositionis.
Deus omnipotens.
Indignũ est.
Pastoꝛ bonus.
Cum moꝛtis.
Judicii robur.
Ita moꝛtalium.
Laudabile.
Sicut ecclesiastice.
Miserabilis.
Pastoꝛalis sedis.
Ambitionis vicium.

Tabula.

De his q̄ faciūt pactiōes cū his q̄s putant. Q̄z plerūq̄
Nō negociatiōes nō fiāt in ecclesiis. Oipotens dūs
Nō fiat ꝓcessio ꝓ pace regni ⁊ terre ſcē. Justus
De legendis ꝓstitutionibus singulis annis. Honoꝛis.
De monachis ⁊ canonicis etꝛaribus et monialib⁹. Regnū.
De ꝓfessione facienda. Sane bone.
Nō cōstitutiones sūmoꝝ pontificū legant Poꝛro cū.
De ꝓpꝛietariis monachis vel aliis religiosis. Nō vero.
Quod nō detur pecunia religionis ꝓ vestibus ⁊ ceteris
vite necessariis. Et quidem.
Nō monachi soli nō ſcēt i maneriis ⁊ ecclīs. Monachos.
Nō nō dentur maneria ad firmā monachis. Ad firmā.
De esu carnium. Ad hec.
Ne aliqui religiosi in refectoꝛio ⁊ doꝛmitoꝛio vtātur ꝓ-
ciosioꝛibus aliis Illud quoq̄.
Nō semꝫ in refectoꝛio due partes remanēāt. Statuim⁹.
De infirmis. De infirmis.
Quod nulli religiosi vendant vel assignent liberationes
aliquas. Volentes etiam.
Nō seruetur antiquus monachoꝝ nūerus. Ceterum.
De ratione administrationis reddenda. De ꝓlatis.
Quod religiosi non emant vel vendant. Venalium.
Quod moniales certa loca non exeant. Moniales.
Ut monachi frequenter confiteantur: ⁊ frequenter cele-
bꝛent. Ad hec quia scriptuꝫ

CLAUS DEO. *Soli*

¶ Habes Cādide lectoꝛ has Legati Cōstitutiōes cū Joanne Othone nuper Impꝛessas atq̄ Cura vigilantissima recognitas Londonii Apud humanissimum virū winandum de woꝛde In vico fleete strete sub signo solari. Anno ab incarnatione x̄pi M.D.xxvi. Decimo sexto ka. Augusti.

Ad Illustriss. ac Faustiss. Henricũ Octaunz Britãnie
Regem. Joannis/Bellomati/ valesii.
Carmen.

Clara deum soboles/supere virtutis imago
Hydereũ debet cui venus alma tubar.
Te summum(fateor)puro genuisse tonantem
Orz:nihil toto maius in orbe tulit.
Angelice tu prima quies/tu gloria gentis
Te recipit placido pallas athena sinu.
Unuz es: Imperio cuius dyademata parent.
Dextera bellaci tulite sceptra foues.
Hos annos natura dedit felicibus euris
Et iunzat etatẽ Regia Virgo tuam

Vale Clementis. Prinzeps.